

XXIV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

92. заседание

Четвъртъкъ, 27 априль 1939 г.

(Открито въ 9 ч. 45 м.)

Председателствували: председателът Стойчо Мошановъ и подпредседателът Димитъръ Пешевъ.
Секретари: Методи Ячучевъ и Цветко Петковъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Съобщения:

Отпуски	2272
Питания	2272
Предложения	2272

По дневния редъ:

Законопроекти: 1. За измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за облекчение на длъжниците и за здравяване на кредита (Второ четене) . . . 2272

Говорили:

Н. Логофетовъ	2272, 2282, 2311, 2314
	2321, 2323
Петко Стояновъ	2273, 2286, 2295, 2314
	2320, 2325
Д. Търкалановъ	2273, 2281, 2314
В. Вълковъ	2274, 2286
М-ръ Д. Божиловъ	2275, 2305
М. Пановъ	2275, 2278, 2290, 2295
Г. Петровъ	2275, 2317
П. Забуновъ	2275, 2300
С. Цановъ	2276, 2280
Д. Гичевъ	2277, 2288, 2316
Г. Лазаровъ	2278, 2285
Х. Геренкъвлиевъ	2278
М. Драндаревски	2279, 2290, 2308
Е. Топузановъ	2279
Ж. Струнчевъ	2280, 2289, 2315
М-ръ Н. Йотовъ	2281, 2288, 2291, 2293, 2297, 2307, 2310, 2326
Б. Продановъ	2282
Р. Пляковъ	2284, 2312
Г. Чалбуровъ	2285
Т. Кожухаровъ	2289
П. Балкански	2291
Х. Мирски 2293, 2307, 2308, 2310, 2323, 2324, 2325, 2326	
Е. Екимовъ	2293, 2298
А. Симовъ	2294
С. Славовъ	2294
Д. Кисювъ	2294, 2296, 2325
С. Димовъ	2299
Н. Търкалановъ	2300
Е. Поповъ	2302, 2303
Д. Георгиевъ	2303, 2309
Д-ръ А. Московъ	2304
Д. Марковъ	2305
А. Риболовъ	2306, 2315
И. Бояджиевъ	2306
Д. Илиевъ	2311
Д. Марчевъ	2313
С. Минковски	2313
В. Чобановъ	2318
И. Петровъ	2318

Д. Узуновъ	2324
И. Воденичарски	2325
Г. Василевъ	2327

2. За отстъпване даромъ на настоятелството на читалище „Братя Миладинови“ въ гр. Петричъ държавното мѣсто отъ 726:50 кв. м., ведно съ старата джамийска сграда върху него, съставляващо частъ отъ кв. 216 по плана на сѣщия градъ. (Второ четене) 2327
3. За допълнение на наредбата-законъ за Столичната голѣма община. (Първо и второ четене) 2328
4. За отстъпване даромъ на училищното настоятелство въ с. Рудникъ, Варненска околия, 196 държавни дворни мѣста съ построени върху тѣхъ 96 негодни за живѣне къщи находящи се въ с. Бѣла, сѣщата околия. (Първо и второ четене) 2323, 2332

Говорилъ:

- Х. Мирски 2332
5. За увеличение митото по буква „б“ на ст. 120 отъ митническата тарифа на вноснитѣ стоки (Първо и второ четене) 2336, 2337
6. За измѣнение и допълнение бюджета на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията за 1939 бюджетна година. (Първо и второ четене) 2337

Говорилъ:

М-ръ председателътъ Г. Кюсеиановъ 2338

7. За заличаване нѣкои отъ гражданскитѣ последици отъ сѣдебнитѣ решения по конфискационни дѣла № 11/1923 г. на Софийския апелативенъ сѣдъ и № 3/1925 г. на Върховния касационенъ сѣдъ. (Снемане отъ дневния редъ) 2339

Говорили:

Д. Гичевъ	2339
Н. Търкалановъ	2340

8. За отмѣнение § 7 отъ наредбата-законъ за избиране на народни представители на обикновено Народно събрание, утвърдена съ указъ № 4 отъ 5 януарий 1938 г. и обнародвана въ притурка къмъ „Държавенъ вестникъ“, бр. 3, отъ 5 януарий 1938 г. (Първо и второ четене) 2341

Предложения: 1. За одобрение III-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 24 априль 1939 г., протоколъ № 55. (Приемане) 2338

2. За освобождаване отъ заплащане на глобитѣ, предвидени въ чл. 4 отъ закона за такситѣ, събирани отъ Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията и отъ българскитѣ легации и консулства въ странство и пр. (Приемане) 2339
3. За отпускане еднократни помощи на нѣкои лица. (Приемане) 2342

Говорили:

И. Бояджиевъ	2342
Д-ръ А. Московъ	2342

Стр.

Стр.

4. За отпускане еднократна помощ на наследниците на покойния народен представител Лало Кацарски. (Приемане) 2343
5. За връщане на Братя Георгиеви, акционерно дружество. — Габрово, погръбно платеното вносно мито и други данъци и такси на сума 46.000 л. за 2.520 кгр. прежда памучна № 22, внесена съ вносна декларация № 4851 от 5 декемврий 1938 г., касовъ № 7096 от 6 декемврий 1938 г. на Варненската митница. (Приемане) 2343
6. За опрощаване сумата 179.354 л. на фирмата Христо Р. Бобчевъ и снове. — гр. Габрово. (Приемане) 2343

Председател: Стойчо Мошановъ: (Звъни) Присъствуватъ нужниятъ брой народни представители. Обявявамъ заседанието за открито.

(Отсъствуватъ народнитъ представители: Еню Клянтевъ и Иванъ Халаджевъ).

Бюрото има да направи следнитъ съобщения:

Разрешени сж отпуски на следнитъ г-да народни представители:

На г-нъ Вълко Вълевъ — 1 день, за 1 т. м.;
на г-нъ Велизаръ Багаровъ — 1 день, за 12 т. м.;
на г-нъ Георги Миковъ — 2 дена, за 25 и 26 т. м.;
на г-нъ Гето Кръстевъ — 1 день, за 1 т. м.;
на г-нъ Дойко Петковъ — 1 день, за 25 т. м.;
на г-нъ д-ръ Кънчо Милановъ — 1 день, за 25 т. м.;
на г-нъ Никола Пановъ — 1 день, за 13 т. м.;
на г-нъ Стоянъ Димовъ — 1 день, за 1 т. м., и
на г-нъ Еню Поповъ — 2 дена, за 13 и 25 т. м.

Постъпили сж следнитъ питания:

Отъ г-нъ Георги Славчевъ до г-нъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве по нередовности, извършени отъ кметове въ Борисовградска оклия.

Отъ г-нъ Божинъ Продановъ до г-на министра на вътрешнитъ работи и народното здраве, относно забраната на Кукушкото благотворително братство да чествува паметта на своя заслужилъ съгражданинъ Гоце Дѣлчевъ.

Отъ г-нъ Христо Каркъмовъ до г-на министра на земедѣлието и държавнитъ имоти по опредѣляне цената на розовия цвѣтъ.

Постъпили сж следнитъ предложения:

Отъ Министерството на финанситъ — отдѣлъ за пенситъ — предложение за възстановяване пенсията на Василка Евтимова Накова за времето отъ 15 септемврий 1937 г. до 3 юний 1938 г.

Отъ Министерството на финанситъ — Главна дирекция на държавнитъ дългове — предложение за отпущане помощи на разни лица.

Г-да народни представители! Въ мое отсъствие до председателя е отправено питане отъ народния представител г-нъ Григоръ Василевъ по отпразднуването 60-годишнината на Търновската конституция. Понеже азъ се завърнахъ късно и нѣмахъ достатъчно време да обмисля въпроса за едно достойно отпраздуване, съ този въпросъ ще се занимава презъ следващия месецъ.

Стефанъ Цановъ: Илущата година!

Председател Стойчо Мошановъ: Пристигаваме къмъ дневния редъ.

Първата точка отъ дневния редъ е:

ВТОРО ЧЕТЕНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМѢНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА ОБЛЕКЧЕНИЕ НА ДЛЪЖНИЦИТЪ И ЗА ЗАЗДРАВЯВАНЕ НА КРЕДИТА.

Моля докладчика г-нъ Момчиловъ да прочете само заглавието на законопроекта.

Г-да! Моля, всички предложения да се дадатъ свое- временно на председателството. Думата ще се дава само на тѣзи, които сж направили предложения.

Никола Логофетовъ: Следъ прочитането, г-нъ председателю, на заглавието, моля, веднага да ми дадете думата. (Пререкания)

Закони и решения — одобрение.

Съобщение отъ министъръ-председателя и министъръ на външнитъ работи и на изповѣданията, че всички приети отъ Народното събрание закони и решения сж одобрени отъ Негово Величество Царя 2344

Сесия — закриване.

Писмо отъ Негово Величество Царя, съ което възъ основа на чл. 130 отъ конституцията, упълномощава министъръ-председателя и министъръ на външнитъ работи и на изповѣданията Г. Кюсеивановъ да закрие отъ Негово име първата редовна сесия на XXIV-то обикновено Народно събрание. (Прочитане отъ м-ръ председателя Г. Кюсеивановъ) 2344

Председател Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! Азъ правя единъ апелъ къмъ васъ да улесните задачата на председателството и вашата. Днесъ ние разглеждаме на второ четене единъ много важенъ законопроектъ. Текстовеътъ трѣбва внимателно да се следятъ, а за туй е необходима пълна тишина и редъ и много сериозно отнасяне къмъ задачата ни.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за облекчение на длъжниците и за заздравяване на кредита“.

Председател Стойчо Мошановъ: Има предложение отъ народния представител г-нъ Велизаръ Багаровъ, а именно: (Чете) „Къмъ заглавието на законопроекта за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита да се прибави следната нова забележка: „Народнитъ представители отъ XXIV-то обикновено Народно събрание не се ползватъ отъ настоящия законъ“.

Георги Петровъ: Азъ искамъ думата.

Председател Стойчо Мошановъ: Азъ съжалявамъ, че се правятъ предложения, които поставятъ народното представителство извънъ законигъ на страната. Но азъ не мога и да поставя на гласуване това предложение, понеже къмъ заглавието на законъ забележка не се слага — забележки се слагатъ къмъ членове на закона.

Георги Петровъ: Нека се отбележи въ гласитъ на парламентарната дейность този случай!

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Георги Петровъ по заглавието.

Георги Петровъ: Не по заглавието. Да се разберемъ съ Васъ, г-нъ председателю! § 1 отъ законопроекта е отхвърленъ отъ комисията — по него искамъ думата.

Председател Стойчо Мошановъ: Ще Ви дамъ думата по него.

Има думата председателътъ на комисията, народниятъ представител г-нъ Никола Логофетовъ.

Никола Логофетовъ: (Отъ трибаната) Г-да народни представители! Ще говоря по § 1, който не е вписанъ въ доклада на комисията, защото комисията залича вписаната въ § 1 на първоначалния законопроектъ нова алинея. Смятамъ, че комисията успѣшно завърши своята работа съ съдействието почти на всички г-да народни представители. Но намирамъ, че все пакъ е необходимо да направимъ едно малко допълнение, за да можемъ да спимъ спокойно и за да можемъ да считаме, че сме дали облекчение на по-широкъ кръгъ длъжници.

Ето защо предлагамъ: вмѣсто заличената нова алинея въ § 1 да се прибави следната алинея. — Бързамъ да заявя, че не съмъ получилъ съгласие отъ г-нъ министра на правосѣдието и отъ останалитъ г-да министри, подписали законопроекта, защото преди малко редактирахъ тая алинея. Внимавайте, г-да! (Чете)

„Задълженията — хипотекарни, ипотекарни и заложни, възникнали отъ 1 януарий 1931 г. до 31 декемврий 1932 г. включително, както и тѣхнитъ подновявания, следъ опредѣлянето размѣра имъ по време влизането на този законъ въ сила, автоматически се разсрочватъ за плащане на

10 равни вноски, платими на 1 октомври и 1 април всяка година, начинаючи от 1 октомври 1939 г., с 5% годишна лихва.

Неплатането на две последователни вноски унищожава настоящето облекчение.

Всичките спорове относно тия задължения се разрешават от околийския съдия по мѣстожителството на длъжника.

Азъ моля г-да народните представители да приемат тая алинея да влѣзе на всяка цена въ закона, защото съ нея абсолютно никой нѣма да бѣде ошетенъ. Това облекчение не е нито за смѣтка на държавата, нито за смѣтка на кредиторитѣ, защото кредиторитѣ и безъ това изчакватъ. Значи, ще ставатъ изплащанията въ продължение на петъ години — даваме една разсрочка на тази категория длъжници. Моля да приемете тази алинея.

Петко Стояновъ: Аналогично предложение имаме и ние.

Никола Логофетовъ: Добре, съгласенъ съмъ. Ще го поддържамъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! За да бѣде успѣшна работата ни, ще трѣбва, споредъ менъ, да постѣпваме по следния начинъ: да гласуваме всяко едно предложение поотдѣлно, а не да се разискватъ всичките предложения по единъ параграфъ и когато дойде до гласуването, да забравимъ съдържанието на параграфа, който трѣбва да гласуваме.

По предложението на г-нъ Логофетовъ ще кажа, че азъ имамъ декларацията на г-да министритѣ, че тѣ, следъ като сѣ прегледали законопроекта, както е приетъ отъ комисията, не сѣ съгласни съ никакви измѣнения.

Ще гласуваме. Тия, които сѣ съгласни съ предложението на народния представител г-нъ Логофетовъ

Димитъръ Търкалановъ: И ние имаме предложение по сѣщия въпросъ. Да ги свържемъ.

Георги Петровъ: Азъ искамъ думата по § 1 отъ първоначалния законопроектъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! Азъ съобщихъ, че намирамъ за най-целесъобразенъ начина да гласуваме всяко едно предложение поотдѣлно. По предложението на г-нъ Логофетовъ никой не поиска думата и азъ го поставямъ на гласуване.

Георги Петровъ: Да се разберемъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Моля.

Георги Петровъ: Всѣки законопроектъ, приетъ на първо четене, подлежи на разглеждане тукъ параграфъ по параграфъ на второ четене. Азъ искамъ по § 1 отъ първоначалния проектъ да говоря общо.

Председателъ Стойчо Мошановъ: За общо говорене нѣма да дамъ думата никому, защото правилникътъ ми забранява това. Направете конкретно предложение.

Георги Петровъ: Имамъ предложение.

Петко Стояновъ: Позволете, г-нъ председателю, по Вашето предложение и азъ да кажа нѣщо.

Георги Петровъ: Кога е била такава процедурата?

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ Петко Стояновъ.

Петко Стояновъ: Г-нъ председателю! Г-да народни представители! Струва ми се, че сѣ датени всички доказателства отъ всички, че желанието е да се направи отъ този законопроектъ най-доброто. Това е безспорно. И понеже ние имаме само едно заседание, за да обсъдимъ цѣлия законопроектъ съ всички предложения, които ще се направятъ, би трѣбвало да приемемъ реда, който предлага г-нъ председателътъ, само съ следната поправка. По всѣки единъ параграфъ предложения ще има нѣколко. Много предложения, които сѣ направени по единъ параграфъ, могатъ да се събератъ наедно съ известни взаимни отстъпки.

Димитъръ Търкалановъ: Така.

Петко Стояновъ: Когато се развиятъ всички предложения по единъ параграфъ, ние ще имаме материалъ, по който ще можемъ да дойдемъ до общо мнение. Вие чухте, когато азъ заявихъ на г-нъ Логофетовъ, че ние имаме аналогично предложение за тия задължения, които сѣ направени отъ 1 януарий 1931 г. до края на 1932 г. Следователно, когато развие той своето предложение и ние развиемъ нашето, можемъ да дойдемъ до едно общо и, вмѣсто да имаме две гласувания съ неприятности, съ прекъсвания, ще имаме едно предложение и едно гласуване.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Това улеснява моята задача, щомъ вие сте съгласни съ реда, който предложихъ азъ.

Петко Стояновъ: И заради това дайте ни сега думата по нашитѣ предложения.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще прочета предложението по § 1, заличенъ отъ комисията, и по тѣхъ ще дамъ думата.

Василь Вълковъ: Предвидъ на това, че нѣкои отъ предложенията сѣ по-разширителни, а други по-стѣснителни относно датата, азъ бихъ апелиралъ къмъ Васъ да положите на гласуване най-напредъ тия, които сѣ най-разширителни.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Правилникътъ ме задължава за това.

По заличения отъ комисията § 1 — преди да докладва г-нъ докладчикътъ текста на § 1 тѣй, както комисията го е приела — има още следнитѣ предложения, освенъ предложението на г-нъ Логофетовъ, което вече се прочете.

Предложение, подписано отъ голѣмъ брой народни представители: (Чете) „Въ чл. 2 датата 1 януарий 1931 г. се замѣня съ 31 декември 1932 г. включително.“

Навсѣкѣде по-нататъкъ въ закона, където се говори за 1 януарий 1931 г., да се чете 31 декември 1932 г. включително.“

Никола Логофетовъ: Това предложение, г-нъ председателю, нѣма нищо общо съ моето предложение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Нѣма да ги гласувамъ едновременно. Вашето предложение отдѣлно ще гласувамъ.

Друго предложение, сѣщо подписано отъ голѣмъ брой народни представители, пакъ по сѣщия параграфъ: (Чете) „Къмъ чл. 2 се прибавя нова алинея“

Всички задължения, които сѣ направени следъ 1 януарий 1931 г. до 31 декември 1932 г., получаватъ облекчение, както следва:

- а) разсрочка 20 години;
- б) лихва отъ 1 януарий 1931 г. до изплащане 5%;
- в) 20% намаление на дълга за смѣтка на кредиторитѣ.“

Димитъръ Търкалановъ: Азъ съмъ направилъ това предложение. Искамъ думата.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Предложение отъ г-нъ Стефанъ Цановъ: (Чете) „Чл. 2 да се измѣни така: вмѣсто до 1 януарий 1931 г., да бѣде до 7 августъ 1934 г. включително.“

Обажда въ се: А-а-а!

Председателъ Стойчо Мошановъ: Това сѣ, г-да, всичките предложения, които сѣ постѣпили по премахнатия отъ комисията § 1.

Има думата народниятъ представител г. Димитъръ Търкалановъ.

Димитъръ Търкалановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! По § 1 отъ внесения законопроектъ, който бѣ заличенъ отъ комисията, е направено нашето предложение съ огледъ да се предвиди една по-късна дата. Азъ трѣбва веднага да забележа, че съмъ много улесненъ отъ г. Логофетова въ моята защита, която не е само моя, защото това предложение е направено отъ много народни представители, които вѣроятно ще се изкажатъ тукъ.

Г-да народни представители! Самъ г-нъ Логофетовъ, председателъ на комисията, когото уважавамъ, днесъ прави предложение за включване задълженията до края на 1932 г. Въ комисията, обаче ние не можахме добре да се разберемъ. Тукъ вѣрвамъ, че ще уредимъ въпроса. Трѣбва

веднага да забележа, г-да народни представители и г-да министри, за да отбия една клевета или една неправна мисъл, че всички безъ изключение народни представители, когато искатъ разширение обсега на закона за облекчение на длъжниците и за здравяване на кредита, най-напредъ държатъ здраво за стабилитета на Б. з. к. банка, на кредитнитъ кооперации и на популярнитъ банки. Това е така. Може би различно мислимъ, но мога да ви увѣря, че азъ, който имамъ малко по-друго убеждение по въпроса за задълженията, никога не съмъ мислялъ, че безъ едни здрави кредитни институти можемъ да имаме едно здраво национално стопанство.

Г-да народни представители! Азъ имамъ сведенията на Б. з. к. банка за отпуснатитъ кредити следъ 1 януарий 1931 г. Ние искаме да се ползуватъ отъ постановленията на този законъ всички задължения, които сж сключени до края на 1932 г. И ние и вие се мотивирахме, г-да народни представители, въ комисията. Азъ тамъ направихъ една приятелска, колегиална бележка на г-нъ министъра на правосъдието: Вие, г-нъ министре, когато защитавахте на първо четене този законопроектъ, не можахте да мотивирате датата 1 януарий 1931 г. Тя не зависи нито отъ закона за създаване Дирекция за храноизносъ, нито отъ Върховния законъ за облекчение на длъжниците, нито отъ Гичевия законъ. Има нѣщо по-силно. Това е, че кресченото презъ 1931 и 1932 г. кризата нарастна, че земеделскитъ стопани най-напредъ, а следъ това занаятчиитъ, дребнитъ търговци и хората на свободнитъ професии понесоха страшни и тежки поражения. Следъ това и вие и ние се мотивирахме, защото по тая въпросъ на никого не е позволено да прави демагогия, а всѣки по убеждение и съвѣсть трѣбва да каже това, което мисли, съ огледъ на едно заздравяване на националното стопанство и създаване възможность най-напредъ на българския земеделски стопанинъ, на занаятчията и на дребния търговецъ да развиятъ до максимумъ своитъ способности, които биха могли да развиятъ за издигане на българското национално стопанство. Съ какво се мотивирахме ние? Казахме го и азъ съмъ длъженъ пакъ да го подчертая. Азъ не съмъ сторонникъ на заповѣданитъ и декретирани професионални организации. Но азъ уважавамъ мнението на земеделскитъ задруги въ България. Азъ прочетохъ и дветѣ имъ изложения два пѣти. Тѣ компетентно, г-да народни представители, отъ името на земеделскитъ стопани, казватъ: вие трѣбва да приемете датата 31 декемврий 1932 г. Тѣ безспорно сж държали смѣтка за възможноститъ и на Б. з. к. банка, и на земеделскитъ кредитни кооперации, както и на популярнитъ банки. Тази смѣтка държимъ и ние. Опасенията на г-нъ министъра на правосъдието, главенъ и пръвъ вносителъ на този законопроектъ, не се оправдаватъ. Въ ваши рѣще, г-да народни представители, и въ рѣщето на кабинета, на правителството, е въпросътъ за стабилизиране, за уякчаване, за закрепване мощта на тия кредитни институти. Отъ тѣзи облекчения тѣ нѣма да пострадатъ. Обаче въпросътъ се поставя другояче. Ние веднажъ винаги трѣбва да ликвидирате съ въпроса за задълженията. Да ви кажа право: ако тая Камара изкара своя мандатъ 4 години азъ бихъ желалъ да гласувате днесъ единъ законъ, който да не позволи да се постави пакъ тая въпросъ на дневенъ редъ. Но ако вие не ликвидирате съ задълженията то тая дата, азъ ви увѣрявамъ, че следъ една година, година и половина, вие ще бъдете наново сезирани съ въпроса на задълженията.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Три минути Ви оставя, г-нъ Търкалановъ.

Димитъръ Търкалановъ: Свършвамъ.

Г-да народни представители! Ние сме направили две предложения. Азъ поддържамъ първото предложение. Азъ ви моля да се съгласите съ датата 31 декемврий 1932 г. Азъ вече се мотивирахъ защо. Трѣбва да кажа, че въ това отношение имаме вече подкрепата, макаръ ограничена, на уважаемия председателъ на комисията по Министерството на правосъдието г. Логофетовъ. Макаръ по-ограничително, горе-долу, такава е и неговото предложение. Азъ съмъ поласканъ отъ това убеждение на г-нъ Логофетовъ. Не зная по каквъ начинъ той е дошелъ до това убеждение, за да направи това предложение. Очевидно е, че тая дата 31 декемврий 1932 г. трѣбва да се възприеме, и затова ви моля да се съгласите съ нея, като подчертавамъ наново, че стабилитетътъ, якостта на кредитнитъ институти ще бъдатъ запазени.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Василь Вълковъ.

Василь Вълковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Преди всичко трѣбва да призная, че предлаганиятъ законопроектъ съдържа постановления, целящи да сложатъ край на тая толкова парлива проблема за задължността.

Г-да народни представители! Макаръ че азъ признавамъ добритъ страни на тая законопроектъ, веднага трѣбва да забележа, че е много неоснователно да се държи на датата 1 януарий 1931 г. Г-да народни представители! Смѣтамъ, че нѣма други съображения, освенъ чисто правни, които да налагатъ на вносителитъ на законопроекта датата да остане 1 януарий 1931 г. Може би тя се запазва заради това, че е необходимо да не се внася смущение въ правовия редъ и въ правното съзнание на българския народъ, който е усвоилъ вече тая дата. Обаче има други по-важни съображения, които налагатъ на всички ни да премѣстимъ тая дата 1 януарий 1931 г., която, безъ тия правни съображения, има значението само на единъ метафизически знакъ.

Г-да народни представители! За да обоснова своята теза, да се даде това разширение, което се иска, азъ се позовавамъ преди всичко на мотивитъ на внесенния законопроектъ, който мина на първо четене, кждето се допуска едно разширение. Следователно, признава се отъ самитъ вносителъ нуждата да бъде отмѣстена датата 1 януарий 1931 г., да се приеме една по-късна дата.

Възвѣтъ отъ това, г-да народни представители, азъ смѣтамъ, че това е преобладаващото схващане въ Парламента, понеже се направи едно подобно предложение отъ уважаемия председателъ на комисията по Министерството на правосъдието.

Г-нъ Логофетовъ, като председателъ на комисията по Министерството на правосъдието, е ималъ всичката възможность да проследи развитието на разискванията по § 1 и е дошелъ до това заключение не само поради тия разисквания, които сж станали въ комисията, и впечатлението, което е добилъ отъ тѣхъ, но и поради неговия житейски опитъ и познанията му върху проблемата. Той идва до това заключение, което действително, г-да народни представители, трѣбва да спре вашето внимание и да сметете, че има основателни съображения датата да бъде премѣстена.

Независимо отъ това, г-да народни представители, има и важни стопански съображения. Не може да се счете, че стопанската криза не продължава, и следъ 1 януарий 1931 г. Ако приемемъ, че тая криза продължава — а не може другояче, защото това се призна отъ всички говоривши при първото четене на законопроекта — следва най-малко, че трѣбва да се постави една по-късна дата.

Г-да народни представители! Като съображение да не се допуска отмѣстването на тази дата е и това, че ще се създадатъ много нови производства, че ще се отегчи производството по облекченията, че трѣбва да минатъ години, за да се приключатъ новитъ дѣла.

Ето защо, много правилно се процедира, като се прави предложение, длъжниците следъ 1 януарий 1931 г. да влѣзатъ въ една нова категория длъжници, които да получатъ само разсрочка, безъ да влѣзатъ въ Погасителната каса, безъ да получатъ намаление.

Г-да народни представители! Азъ моля да се съгласите, че при каквото и да е законоположение, което разрешава единъ проблемъ, какъвто е проблемътъ за облекчение на длъжниците, не може да нѣма едно преходно положение. Азъ вѣрвамъ, че и почитаемитъ вносителъ ще се съгласи съ това, че има една категория длъжници, тия следъ 1 януарий 1931 г., които сж въ положение на отруденостъ, на мѣчно погасяване задълженията си, на които ще трѣбва да се даде облекчение, обаче тази междинна категория, тая преходна категория не бива да получи облекчение въ смисълъ да се включи въ Погасителната каса, а трѣбва да получи само едно разсрочване и намаление на лихвения процентъ.

Ако почитаемото правителство приеме да се отмѣсти датата, то съ този законъ действително ще сложимъ край на тая толкова парлива проблема за облекчение на задълженията, породени отъ стопанската криза, и действително ще имаме единъ завършенъ въ всѣко отношение законъ.

Поддържамъ предложението, което се направи отъ г-нъ Търкалановъ. Въ всѣки случай, ако то не бъде приетъ, моля ви да приемете поне предложението на г-нъ Логофетовъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситъ.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Въпросът, който ни занимава, е един от най-важните въпроси в разглеждания законопроект. Правителството схваща всичката важност и сериозност на въпроса. От името на правителството аз правя апел към г-да народните представители да се обединят около предложението на председателя на комисията по Министерството на правосъдието, г-н Логофетов, с което правителството е съгласно. (Ръкоплъскания)

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-н Минчо Панов.

Минчо Панов: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Още когато вземах думата по законопроекта по принцип, аз изтъкнах, че една от най-важните промъни, която трябва да стане в законопроекта, който ни представят четиримата министри, това е на всяка цена датата да бъде преместена. Датата 1 януарий 1931 г., която е в сега действащия закон, трябва на всяка цена да бъде преместена. Г-да народни представители! Аз изтъкнах тогаз, макар и много накратко, някои от съображенията, които ме карат да искам преместването на тая дата от 1 януарий 1931 г. на 16 април 1932 г. Сега аз се солидаризирам с другите народни представители, които внесоха, заедно с мене, предложение за преместването на датата на 31 декември 1932 г.

Г-да народни представители! Това наше предложение има своите дълбоки основи в нашето стопанство, в нашия социален и икономически живот. Трябва да признаем, че всички длъжници в България, които движат, така да се каже, дължничкия въпрос, настояват на всяка цена новият закон да обхваща един по-голям период, в новия закон да не остане датата, която беше в стария закон — 1 януарий 1931 г.

Г-да народни представители! Кой сж съображенията на длъжниците, кои сж моите съображения и кои сж съображенията на моите другари, които внасят това предложение?

Първото съображение за преместването на датата от 1 януарий 1931 на 31 декември 1932 г. е следното. Знае се от всички, че след 1 януарий 1931 г. настъпи един ликвидационен период за длъжниците. Длъжниците не знаеха, че в България ще има едно облекчително законодателство и заради това тѣзи, които искаха да бъдат честни и почтени длъжници и да не бъдат наричани батакчи, както тогава ги наричаха, отидоха и сключиха нови задължения от други кредитори с цел да погасят старите си задължения, които сж сключени преди 1 януарий 1931 г.

Г-да народни представители! Вѣрно е, че стопанската криза у нас настѣпи през 1930 г., но тя продължи и през 1931, 1932 и 1933 г. Вѣрно е, че по това време цените на земеделските произведения бѣха ниски и че цената на лева бѣше по-висока, което подкрепи сѣ данни, когато говорих по първото четене на законопроекта. Обаче трябва да не се забравя от всички нас, че имаше един ликвидационен период, и именно този ликвидационен период трябва да бъде включен в сегашния законопроект. През този ликвидационен период длъжниците вземаха нови заеми, с цел да погасят заемите, които бѣха сключени преди 1 януарий 1931 г.

Г-да народни представители! Аз нѣма да се спирам надълго и нашироко по този въпрос, затуй защото аз се мотивирах по-надълго, когато говорих по законопроекта на първо четене. Ако сѣ този законопроект ние не можем да удължим периода, ако ние не можем да обхванем поне 1931 и 1932 г., аз сѣм длъжен да ви заявя, г-да народни представители, че ние нищо не сме дали на длъжниците. (Ръкоплъскания отъ лѣво)

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-н Георги Петров.

Георги Петров: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ парламентарната комисия, която разглежда проекта, аз направих предложение да се включат въ облекченията и задълженията, направени до 31 декември 1932 г. включително. Но § 1, по първоначалния проект не биде сложен тук на разглеждане по едно погрѣшно тълкуване на правилника за вътрешния ред на Народното събрание. Това сега признава и самъ председателят на комисията, която прави едно предложение по § 1 на проекта, който не е помѣстенъ въ доклада на комисията.

Аргументите, които изнесох тамъ, очевидно сѣ повлияли върху г-да народните представители и г-да министрите, за да се дойде днес до декларацията на пра-

вителството, че то е съгласно сѣ едно облекчение — въ формата, която предлага г-н Логофетов — и на задълженията, възникнали отъ 1 януарий 1931 г. до 31 декември 1932 г. Азъ поддържамъ и днесъ още предложението, което направихъ въ комисията, и сѣмъ подписалъ едно друго такова предложение, но виждамъ, че въ народното представителство нѣма разположение за приемането на едно такова предложение. Нѣкои дори само вдигатъ ръка, защото не слушатъ, какво се приказва. Това констатирамъ. И затова азъ искамъ, приемайки по начало предложението на колегата Логофетов, въ смисълъ, да се включатъ въ облекчителната маса — не въ Погасителната каса, но въ облекчителната маса — и задълженията, сключени до 31 декември 1932 г. включително, да се направи единъ корективъ чрезъ едно ново предложение. Азъ сѣтамъ, че правителството нѣма никакъвъ интересъ да се противопостави на това предложение. То е следното: (Чете) „Къмъ чл. 2 се прибавя нова алинея: Всички задължения, които сѣ направени следъ 1 януарий 1931 г. до 31 декември 1932 г. включително, получаватъ облекчение, както следва: разсрочка 20 години; лихва отъ 1 януарий 1931 г. до изплащането 5%; 20% намаление на дълга за сѣтка на кредиторите.“

Процентното намаление не засѣга задълженията къмъ Българската земеделска и кооперативна банка и селските кредитни кооперации. За лихвата добавямъ: тя трябва да бѣде съгласно тарифите на Земеделската банка. Изплащането става чрезъ 40 равни 6-месечни вноски, начина отъ 1 октомври 1939 г.“

Г-да! Азъ сѣтамъ, че това предложение е приемливо, защото съображението, което ми се противопоставяше досега — че щѣло да засегне Земеделската банка и селските кредитни кооперации — не съществува. Тази наредба въ закона нѣма да засѣга Земеделската банка и селските кредитни кооперации, а ще засегне частните кредитори.

Мисля, че предложението е твърде разумно и щомъ сте признали необходимостта да облекчите задълженията до 1932 г. включително, това предложение трябва да получи вашето одобрение.

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-н Парашкев Забунов.

Парашкев Забунов: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Щомъ отъ дветѣ страни се явяватъ оратори да поддържатъ, че трябва да бъдатъ засегнати и тия длъжници, чиито задължения сѣ направени презъ 1931/1932 г., това иде да покаже, че действително трябва да се помислимъ малко по-сериозно за тия длъжници и че трябва и тѣхъ да включимъ въ настоящия законъ. Азъ сѣтамъ, че не можемъ да отдѣляме въ особена категория длъжниците, чиито дългове сѣ направени презъ 1931/1932 г., и да ги облекчаваме различно отъ длъжниците, чиито задължения датиратъ отъ преди 1 януарий 1931 г. Азъ сѣтамъ, че ние трябва да приравнимъ всички длъжници, чиито задължения сѣ направени до края на 1932 г., и да имъ дадемъ еднакви облекчения. Не можемъ да даваме на едни длъжници едни облекчения, на други — други облекчения. Вѣрно е, че кризата започна отъ 1931 г., но продължаваше, както продължава и сега. Презъ 1931-1932 г. хората правѣха задължения, за да уреждатъ старите си задължения. Имаше едно изменение въ първоначалния проектъ, който бѣше гласуванъ на първо четене, и въ което се предвиждаше да се даде облекчение на тия длъжници, които сѣ направили задължения презъ 1931—1934 г., за да уреждатъ старите си задължения, но ако притежаватъ писмени доказателства за това. Понеже формулата, сѣ която се целѣше да се докаже, че задължението е направено, за да се изплащатъ стари задължения, бѣше неприемлива — не може всѣки длъжникъ да представи писмени доказателства, че е направилъ новото задължение, за да погасява старото — тя бѣ отхвърлена. Азъ сѣтамъ, че трябва да се признае отъ всички, какво задълженията презъ 1931/1932 г. сѣ направени да се уреждатъ стари задължения. Тѣ сѣ направени въ време, когато кризата е продължавала. Освенъ това 1931 и 1932 години бѣха неурожайни. Особено презъ 1932 г. имаше рѣжда и градушки, природни стихии унищожиха производството на българското село. Българскиятъ селянинъ не само че не бѣше въ състояние да посрѣща предишни задължения, но той бѣше принуденъ да направи заеми, за да може да се изхранва.

По-всички тия съображения азъ сѣтамъ, че датата въ закона трябва да бѣде измѣстена. Въ всички членове,

датата 1 януарий 1931 г. трѣбва да бѣде замѣнена съ 31 декемврий 1932 г. Така ще може да се даде едно правилно разрешение на въпроса за задълженията, и ще може да се разбере от всички длъжници, че повече от това не може да очакват, а всеки един длъжник да търси начин и срѣдства да урежда своите задължения.

Азъ смѣтамъ, че ако не се засегнат задълженията отъ 1931-1932 г., ние не сме разрешили правилно проблемата за задълженията и длъжниците ще продължават да чакат още облекчения по нови измѣнения на закона и, може би, от нови състави на Камарата. Прочее, поддържамъ да се измѣни датата въ законопроекта, като се продължи срокътъ до края на 1932 г.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Стефанъ Цановъ.

Стефанъ Цановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че бѣше правъ г-нъ председателътъ, като каза, че по тоя най-голямъ законъ трѣбва и най-много да се мисли и най-трезво да се решава. Азъ, обаче, за втори пътъ съмъ свидетелъ на една особена атмосфера: когато се гласува законътъ за облекчаване на длъжниците, да се внасятъ тукъ настроения, които, отъ една страна, да подценяватъ значението му, а, отъ друга страна, да не позволяватъ правилното разрешаване на въпроситъ. Така бѣше въ Камарата и преди 1934 г., така, за голямо съжаление, като че ли нѣкои желаятъ да бѣде и днесъ. Най-големиятъ въпросъ е: задълженията до коя година трѣбва да се включатъ.

Ние чувахме още въ миналото противъ предложението за измѣстване на датата следнитъ възражения: ще се създадатъ, казваха, нови тежести на държавата. Следъ като се дадохъ доказателства и статистически сведения, отъ които се видѣ, че нѣма да се хвърлятъ нови голямъ тежести върху гърба на държавата, мина се къмъ второто възражение, което чухмъ отъ г-нъ министра на правосъдието въ комисията: ще трѣбва, казва, всички дѣла да се гледатъ наново, което значи да се изгубятъ години да се издаватъ нови и много решения. Това сѣщо не отговаря на истината, г-да народни представители, защото не всички длъжници, които сега сѣ включени въ тоя законъ, ще искатъ измѣнение на решенията по тѣхнитъ дѣла, защото не всички иматъ задължения отъ 1 януарий 1931 г. насамъ. Много малка частъ отъ тия длъжници иматъ нови задължения.

Азъ, обаче, отбивайки първото възражение — че нови и голямъ тежести щѣли да паднатъ върху гърба на държавата, ако измѣнимъ датата — отбивайки и второто възражение — че голяма, даже непоносима работа ще създадемъ на органитъ, които сѣ поставени да се занимаватъ съ облекчения — казвамъ, че ние нѣма да изпълнимъ дълга си, ако не измѣстимъ датата, и то по-смѣло и по-решително. Фактътъ, че самиятъ председателъ на комисията, който бѣше противникъ на всѣкакво измѣняване на датата, сега самъ прави едно предложение, говори за справедливостта на каузата, че датата трѣбва да бѣде измѣнена.

Коя нова дата трѣбва да се постави? Като се каже нѣщо по-крайно, . . .

Ради Нѣйденковъ: 19 май!

Стефанъ Цановъ: . . . нѣщо по-решително, мнозина тукъ сѣ готови даже съ насмѣшка да погледнатъ на такова предложение. Азъ опредѣлямъ датата отъ следнитъ положения: вземамъ предвидъ положението на народа, по предложението на длъжника, положението на стопанския ни животъ. Всички тия положения говорятъ, че датата трѣбва да бѣде много по-насамъ отъ 1 януарий 1931 г.

Азъ имамъ тукъ статистически сведения отъ които се вижда, че най-тежко е било положението въ 1932, 1933 и 1934 г.

Гласове отъ дѣсно и центъра: А-а-а!

Нѣкой отъ дѣсно: И 1940 г.!

Стефанъ Цановъ: Но г-нъ министърътъ казва: ако сѣ правени нови борчове, тия борчове сѣ правени предъ кредитори, които сѣ давали левове, печелени при ново положение на ценитъ.

Г-да! Най-тежко е да правишъ борчъ, когато си сиромахъ, когато си зле. Българскиятъ народъ бѣше най-зле презъ 1931, 1932 и 1933 години. Всички задължения, които сѣ сключвани презъ тия години, сѣ сключвани отъ длъж-

ника по начинъ такъвъ, че на неговъ грѣбъ сѣ падали голямъ и непоносими тежести. Затова тия години трѣбва да бѣдатъ включени.

Още едно положение. На 7 августъ 1934 г. правителството на Кимонъ Георгиевъ създаде законъ, съ който по-решително пристѣпи къмъ уреждане на въпроса. Азъ предлагамъ датата, до която да бѣдатъ включени всички задължения, да бѣде 7 августъ 1934 г. Нови тежести, непоносими за държавата, нѣма да се създадатъ; нови прѣчки непреодолими нѣма да се създадатъ, а действително ще дадемъ облекчение на българския народъ, на когото духътъ въ днешно време трѣбва повече на България и на българската държава, отколкото всички други институти, за които плачатъ отговорни и неотговорни фактори. (Възражения отъ дѣсно)

Стефанъ Стателовъ: Кой ще плаща?

Председател Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! Изчерпана е листата на ораторитъ. Ще гласуваме.

Има три предложения, и съ това на г-нъ Стефанъ Цановъ — четири.

Най-напредъ ще поставя на гласуване предложението на г-нъ Стефанъ Цановъ, което е най-разширително и изчерпва въпроса.

Велизаръ Багаровъ: То е несериозно

Стефанъ Цановъ: После ще плачатъ тия, които сега се смѣятъ.

Председател Стойчо Мошановъ: Тия г-да народни представители, които приематъ предложението на г-нъ Стефанъ Цановъ, датата да бѣде 7 августъ 1934 г., моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Велизаръ Багаровъ: Е-е-й! Много вдигатъ рѣка!

Стефанъ Цановъ: Вие като си отидете долу тогава ще плачете. (Глъчка)

Председател Стойчо Мошановъ: Моля, тишина г-да! Оставете тия закачки.

Петко Стояновъ: Оставете тия закачки. Работа имаме.

Председател Стойчо Мошановъ: Има други две предложения: едно на г-нъ Никола Логофетовъ и друго, подписано отъ нужния брой народни представители, което, макаръ че е на два листа, е въ сѣщность едно и сѣщо предложение.

Първото предложение е направено отъ г-нъ Никола Логофетовъ. Второто е второ по редъ. Въ двѣтъ предложения се предлага датата да бѣде 31 декемврий 1932 г., обаче съ второто предложение се иска разсрочката да бѣде 20 години, лихвата да бѣде 5% и, най-главно, намалението на дълга да бѣде 20%.

Това предложение е на г-нъ Георги Петровъ. То се покрива съ предложението на групата народни представители — Димитъръ Търкалановъ и др. — което току-що ви съобщихъ, а именно разсрочката да бѣде пакъ 20 години, лихвата да бѣде пакъ 5% и намалението — 20%. Това предложение, обаче, се отличава отъ първото по следната аLINEA: „Процентното намаление не засѣга задълженията къмъ Българската земеделска и кооперативна банка и селскитъ кредитни кооперации. Изплащането става презъ 40 равни 6-месечни вноски, начинаая отъ 1 октомврий 1939 г.“

Ще гласуваме предложенията по реда, по който сѣ направени.

Най-напредъ предложението на г-нъ Никола Логофетовъ.

Тия, които сѣ съгласни съ предложението на г. Никола Логофетовъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Тия, които приематъ предложението на г. Димитъръ Търкалановъ и др., моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Тия, които приематъ предложението на г. г-нъ Георги Петровъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Сега моля да се докладва § 1 отъ проекта на комисията.

Докладчик Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 1. Въ чл. 3, точка а, думитъ: „както и тѣхнитъ наследници“ се заличаватъ. Следъ думитъ: „подлежащи на облекчение“, се прибавя думата „прѣки“.

Къмъ точка а се прибавятъ нови две алинеи:

„Непълнолѣтнитъ низходящи и съпругитъ на починали длъжници, които сѣ отговаряли на условията, предвидени въ точка а, се ползватъ отъ сѣщитъ облекчения, които биха могли да получатъ тѣхнитъ наследодатели, като всѣки наследникъ получава облекчение за своя дѣлъ отъ дѣлга на наследодателя“.

„Другитъ наследници получаватъ облекчение съобразно тѣхното занятие, но къмъ личнитъ имъ задължения се прибавя само дѣлтъ имъ отъ дѣлга на наследодателя. (Чл. 109 отъ закона за задълженията и договоритъ)“

Точки б и в се замѣняватъ съ нова точка б:

„Всички останали физически и частно-правни юридически лица, сѣ изключение на посоченитъ въ чл. 5.

Навсѣкжде въ закона, кждето се говори за букви б и в на чл. 3, думитъ: „и в“ се заличаватъ.

Въ забележката къмъ чл. 3, следъ думата „постоянни“ се добавя „фондирани“. Думитъ: „или е земеделецъ-стопанинъ съ общи задължения до 75.000 лева и занаятчия до 40.000 лева“ се заличаватъ.

Къмъ сѣщата забележка се прибавя нова алинея:

„Обезпечението може да бѣде само въ ипотека, банкова гаранция или ценни книжа, държавни или гарантирани отъ държавата. Ценнитъ книжа се прѣсѣтатъ по пазарната имъ стойностъ, намалени съ 20%“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По тоя параграфъ сѣ направени следнитъ предложения:

Първото е отъ народния представителъ г-нъ Димитъръ Гичевъ въ смисълъ:

„Следъ алинея пета, следъ думитъ „посоченитъ въ чл. 5“, да се постави:

Забележка I. Чл. 5 отъ настоящия законъ не засѣга тютюнопроизводителнитъ кооперации и кооперациитъ за задължения, произходящи отъ покупка на едъръ земеделски инвентаръ и на земеделска недвижима собственост, които се ползватъ отъ настоящия законъ, и

Забележка II. Бѣжанцитъ се ползватъ отъ закона за отпущнатитъ имъ съ специални закони кредити.“

Въ сѣщия смисълъ има направено предложение отъ народния представителъ г-нъ Георги Лазаровъ: „Къмъ § 1, въ чл. 2, да се прибави следната забележка: „Въ тютюнопроизводителнитъ околии настоящиятъ законъ обхваща направенитъ задължения до 1 януарий 1933 г.“

Има друго предложение отъ народния представителъ г-нъ Минчо Пановъ въ смисълъ, да се прибави нова алинея къмъ забележката на чл. 3 съ следното съдържание: „Задълженията на земеделци-стопани съ общи задължения до 75.000 л. и на занаятчии до 40.000 л., които нѣматъ необходимия активъ, съгласно точка а на чл. 3, се опрощаватъ напълно, за смѣтка на кредиторитъ“.

Предложение отъ народния представителъ г-нъ Христо Гатевъ по § 1 въ смисълъ, да се поизбави нова алинея съ следното съдържание: „Земеделцитъ-стопани, пострадали отъ природни стихии до края на 1932 г., се ползватъ на общо основание отъ облекченията по настоящия законъ“.

Предложение отъ народния представителъ г-нъ Минчо Драндаревски по § 1 въ смисълъ, алинея трета на чл. 3 да се измѣни така: „Другитъ наследници получаватъ облекчение съобразно категорията, къмъ която е принадлежалъ тѣхниятъ наследодателъ, за дѣлга, оставенъ имъ отъ него“.

Предложение отъ народния представителъ г-нъ Екимъ Тонузановъ по § 1 въ смисълъ, въ прибавената първа нова алинея къмъ точка а на чл. 3 следъ думитъ „Непълнолѣтнитъ низходящи“ се прибавятъ думитъ „дѣщеритъ домакини“.

Предложение пакъ отъ народния представителъ, г-нъ Минчо Драндаревски къмъ § 1, чл. 3, съ следното съдържание: „Заличава се цѣлата алинея осма, която гласи: „Въ забележката къмъ чл. 3, следъ думата „постоянни“ се добавя „фондирани“. Думитъ „или е земеделецъ-стопанинъ съ общи задължения 75.000 л. и занаятчии до 40.000 л.“ се заличаватъ“.

Къмъ сѣщия чл. 3, следъ забележката му, да се прибави нова забележка съ следното съдържание:

„Земеделци-стопани съ имотно състояние 30 декара и задължения до 30.000 л., занаятчии съ имотно състояние до 40.000 л. и задължения до 20.000 л., търговци и работници съ имотно състояние до 40.000 л. и задължения до 20.000 л. се освобождаватъ отъ плащания на задълженията си, които преминаватъ автоматически къмъ Погасителната каса“.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Гичевъ.

Христо Мирски: Преди туй искамъ едно обяснение, въ зависимостъ отъ което ще направя предложение или не. Г-нъ министърътъ на правосѣдието да обясни: непълнолѣтнитъ наследници отъ кога ще се считатъ пълнолѣтни — отъ момента на смъртта на наследодателя ли, или отъ деня на подаване молбата? Второ, еманципиранитъ непълнолѣтни, които иматъ свое занятие, ще се третиратъ ли като пълнолѣтни?

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Г-да народни представители! Този въпросъ, отъ кога ще се счита едно лице пълнолѣтно по разпоредбитъ въ настоящия законъ, се повдигна и въ комисията и се възприе да се счита лицето пълнолѣтно, ако въ деня, въ който то ще подаде молба, следъ влизането въ сила на тоя законъ, е навършило 21 година. Нѣма да се прави разлика за еманципиранитъ по търговския законъ лица. И тѣ трѣбва да сѣ навършили 21 година. Въ сѣщия моментъ ще се гледа и занятieto на искащия облекчение наследникъ.

Христо Мирски: Ясно е.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Имате думата, г-нъ Гичевъ.

Димитъръ Гичевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Представениятъ ни законопроектъ дава облекчение на отдѣлнитъ стопани длъжници, независимо отъ това, кои сѣ тѣхнитъ кредитори, дали сѣ отдѣлни лица или пъкъ сѣ кредитни учреждения. На васъ е известно, обаче, че въ последнитъ години, особено въ следвоеннитъ години, животътъ създаде много стопански организации било за задружна доставка, било за задружна преработка, било за задружна продажба на известни земеделски произведения. Едни отъ тѣзи организации сѣ известнитъ у насъ тютюневи кооперации. На асички ви е известно, особено на тия, които сѣ отъ тютюнопроизводителнитъ области, че презъ 1924, 1925, 1928 г. нашето тютюнопроизводство изпадна въ една страшна криза, която помете много частни фирми, но не пощади и много отъ тютюневитъ кооперации. И днесъ ние сме изправени предъ положение, че създателитъ на тютюневитъ кооперации, които внесоха своето производство въ кооперациитъ, не само че не можаха да получатъ абсолютно никаква цена за своитъ макули, за своето производство, ами сѣ заставени да върнатъ олихвени онѣзи аванси, онѣзи малки кредити срещу макулитъ си, които сѣ получили нѣкогашъ отъ Б. з. к. банка.

Отъ друга страна, има кооперации които бѣха заставени отъ своята кредиторка, Земеделската банка, да се снабдятъ съ тютюневи складове и тѣ се снабдиха, но и днесъ всички тия суми, които похарчиха за складовѣт, олихвени, възлизаща на милиони левове, тежатъ на производителитъ, които членуватъ въ тѣзи кооперации и които сѣ гарантирали тия задължения съ оная неограничена отговорностъ, която има по закона за кооперативнитъ служения.

Ето защо, г-да народни представители, азъ смѣтамъ, че ще бѣде единъ актъ на крайна несправедливостъ, ако ние приемемъ да облекчимъ отдѣлния длъжникъ за неговитъ задължения отъ 500 хиляди лева, отъ 1 милионъ лева, а откажемъ да облекчимъ сто души, които дължатъ 1 милионъ лева. Естествено е, че нѣма да се намѣри нѣкакво разумно съображение, съ което етѣ такова изключване на тая категория длъжници отъ облекченията да бѣде оправдано. Съ каква логика ние ще можемъ да оправдаемъ даванетоъ облекчение на Х, който дължи 1 милионъ лева, а не сме готови на сто кооператори, всѣки отъ които е задълженъ съ по 10 хиляди лева солидарно въ кооперацията си, да дадемъ облекчение за общия имъ дългъ отъ 1 милионъ лева?

Сѣщото е, г-да народни представители, и за кооперациитъ, които на времето, вслушвайки се въ пѣвика за модернизирание, за рационализирание на нашето земеделско производство, се снабдиха съ едъръ земеделски инвентаръ: вършачки, трактори и т. н. И днесъ вие виждате, че по закона за длъжницитъ отдѣлниятъ земеделецъ-стопанинъ, който е задълженъ срещу доставката на вършачка, получава облекчение, обаче една кооперация, въ която членуватъ 50-100 или 200 члена, не може да получи облекчение. Разбирате, че и тукъ нѣма никаква ло-

гика, никакъв смисъл и абсолютно никаква правда, когато облекчаваме отделната личност, а на всички тъзи дребни икономически съществуваания, които отделно не са могли да си доставят вършачка, а са се кооперирани, събрали са се от цяло село, за да могат да си я доставят, да не се дава облекчение. На тях, по-слабите, на тях, по-бедните, отказваме това, което не отказваме на по-едрият, на по-заможният земеделски стопани.

Друга една категория длъжници, които се изключват от този закон, това са длъжниците, получили кредити по специални закони. Такива са божанците и пострадалият от земетръсната област, жертва на една природна стихия, които нямат никаква вина, но разорени до дъно, те са получили един възстановителен кредит. Те също се изключват. И аз съмтам, че ще бъде стопански, и социално оправдано, ако и тази категория длъжници — божанците и населението от земетръсната област, а също и населението от Свищовско и другаде, което в 1929 г. и 1930 г. пострада от градушка и получи семе за посев и храна за изхранване — на което кредитът им е даден по специални закони, бъдат включени в настоящия закон. Възражението, което се прави обикновено в тъзи случаи, е, че това са специални случаи, които ще бъдат уредени с специални закони. Аз съмтам, обаче, че когато с този закон се цели и се желае да се тури един път завинаги край на проблема за задълженията, той да не съществува да не бъде повдигнат, да не бъде слаган на разглеждане, няма защо почти за половината длъжници, които тук може да се облекчат било с един член, било с една забележка, или с една нова глава, да отлагаме тяхното облекчение до гръцките календи, за да настане отново един по-вик, че най-засегнатите, най-нуждаещите се никак не са били облекчени от този закон, който, обаче, за някои категории длъжници, особено за по-едрият, се показва твърде шедър и твърде грижливо урежда тяхното положение.

Ето защо аз отправям апел към г-да стопанските министри, под чиито грижи попадат всички тъзи отрудени дребни съществуваания, и по-специално към г-нъ министъра на земеделието, който не може да бъде чужд на съдбата на българските земеделски кооперации и на техните членове, също и към вас, г-да народни представители, да гласувате моето предложение, което има за задача да внесе повече социална правда и повече стопанска целесъобразност в законопроекта за облекчение на длъжниците. (Ръкоплъскания отъ ляво)

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-нъ Георги Лазаров.

Георги Лазаров: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Кризата, която дойде в последните години, предизвика именно нуждата от този закон, който да облекчи тежкото положение, в което е изпаднало нашето население. Тази криза не в всички райони и не в всички области дойде в едно и също време да извърши своето опустошение. Така напр., докато в зърнопроизводителните райони кризата дойде още в 1930 г. и 1929 г., то в тютюнопроизводителните райони тя дойде много по-късно и извърши своето опустошение. И така, както е редактиран сега законопроектът за облекчение на длъжниците, ако не се приеме забележката, която аз предлагам за тютюнопроизводителните околии, фактически в тия околии ние няма да дадем абсолютно никакво облекчение и няма да подобрим положението на земеделското население, както и на занаятчиите, дребните търговци и свободните професии там, които са еднакво засегнати като тютюнопроизводителите, защото в тия околии тютюневата култура е главното стопанско колело — колелото, което движи цялия стопански живот в тъзи области.

Аз ще ви приведа известни цифрови данни, взети от нашата статистика, които най-убедително ще ви докажат, че в тютюнопроизводителните околии кризата настъпи в 1932 г.

Г-да народни представители! Ако проследим как се е развивал нашият износ и какви са били експортните цени, по които са изнасяни нашите тютюни — а от експортните цени зависи пък цените, които се добиват на вътрешния пазар — ще видите, че именно в 1932 и 1933 г. дойде катастрофата в тютюневите райони. Така напр., в 1927 г. експортната цена на тютюна е била средно 77 л. на килограм; през 1928 г. — 100 л.; през 1929 г., тогава когато в другият край на България настъпва кризата, тук вече имаме един възход, цената на килограм тютюн е 143 л.; през 1930 г. вече спада

на 118 л.; през 1931 г. — на 104 л., а през 1932 г. слиза на 53 л. Виждате, че докато до 1929 г. има един възход, едно качване нагоре, след това веднага силно слиза надолу и идва вече катастрофата в тютюневите райони. Защото цената, която се доби за тютюните в 1932 г. — от 104 на 53 л., през следващата година вече свършено се катастрофира и тютюните в райони, където се е продавал по 100 л., дойде да се продава по 15-20 л. От друга страна, в тютюневите райони поземлената собственост е много дребна, там има маса земеделски стопани, които не притежават нито педя собствена земя. Тия хора, които имаха предвид цените на тютюните през предшестващите години, отиваха да вземат под наем ниви, за да произвеждат тютюни. Така напр., в годината, предшестваща кризата, за един декаръ земя в тютюневите райони се плащаше наем 2-3 хиляди лева. Там в началото на годината, когато се наемаха нивите, производителите купуваха тютюна по 35 л., а те го продаваха на следната година по 15-20 л. И ето, в 1932 и 1933 г. катастрофата в тютюневите околии дойде.

Сега, видно е, че с поставянето в законопроекта датата 1 януарий 1931 г. тъзи околии, които представляват 1/4 от населението в нашата страна, са изключени от облекчения по закона. И затова аз искам да се прибави една забележка в смисъл, за тютюнопроизводителните околии датата да бъде 1 януарий 1933 г., защото задълженията в тютюнопроизводителните околии се направиха през 1932 и 1933 г. Толкова повече, че всички други разширения, които се въвекоа в законопроекта, няма да засегнат това население.

Моля да бъде приета тази забележка, която предлагам, за да може и населението в тъзи околии да почувствува облагойта, която дава настоящият законопроект.

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-нъ Христо Геренковлиев.

Христо Геренковлиев: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Най-напред ще ви помоля да имате малко търпение да ме изслушате по-внимателно, защото аз няма да говоря много.

Г-да народни представители! Върно е, че законът за задълженията засяга всички, но аз съмтам, че не всички засяга така чувствително. Има един длъжници, които са направили задължения по неволи, а именно земеделците-стопани, пострадали от природни стихии през 1931/1932 г. и подпомогнати от държавата за доизхранване.

Аз моля г-нъ министъра, както и вас, г-да народни представители, да се съгласите да гласувате моето предложение: и ония длъжници, които са пострадали от природни стихии и са подпомогнати от държавата за доизхранване, да бъдат облекчени, да се ползват от настоящия закон за облекчение на длъжниците. (Ръкоплъскания отъ дясно и центъра)

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-нъ Минчо Панов.

Минчо Панов: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ връзка с § 1 отъ закона съм направил предложение да се постави нова алинея към забележката на чл. 3 в смисъл „Задълженията на земеделци-стопани са общи задължения до 75.000 л. и на занаятчи до 40.000 л., които нямат необходимия актив съгласно точка „а“ на чл. 3, се опрощават напълно за сметка на кредиторите“. Г-да народни представители! Известно ви е отъ разискванията, които станаха на първо четене по законопроекта, както и отъ разискванията, които станаха горе в комисията, а така също и отъ доклада на комисията, че на земеделците-стопани, които имат общи задължения до 75.000 л. и на занаятчи с общи задължения до 40.000 л., не се дават облекчения, съгласно сега предложен законопроект, щом като те нямат изисквания по закона актив.

Г-да народни представители! Касае се, както изтъкнах, когато говорих предъ вас на първо четене по законопроекта, за дребните икономически съществуваания, за тъзи, които имат задължения до 75.000 л., респективно до 40.000 л., обаче нямат изисквания по закона актив. Тъзи именно дребни икономически съществуваания се изключват отъ обсега на новия облекчителен закон. Тяхната съдба, г-да народни представители, е предоставено да бъде уреждана отъ института за очистване на задълженията, който се предвижда в новия закон.

Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че моето предложение трѣбва да бѣде гласувано и прието, и то по следнитѣ съображения. На първо мѣсто, тѣзи, които нѣматъ активъ, какъто се изисква по закона, а иматъ задължения до 75.000 л. за земеделци-стопани и до 40.000 л. за занаятчи, тѣ не могатъ да покрѣватъ своитѣ задължения, тѣ сѫ неплатежоспособни български граждани и, следователно, на тѣхъ следва да бѣдатъ опростени изцяло, напълно задълженията. Г-да народни представители! Ако се възприеме тази теза, която се поддържа отъ правителството, респ. отъ внесенния законопроектъ, ще се стигне до следното печално за тѣзи именно длъжници положение. Тѣ трѣбва да подаватъ специални молби и да искатъ отъ съответната инстанция очистване на тѣхнитѣ задължения; това, което иматъ, трѣбва да бѣде продадено и тѣ, взедно съ своитѣ чедяди, бѣдатъ изхвърлени на улицата, за да бѣдатъ пролетаризирани. Азъ смѣтамъ, че настоящиятъ законопроектъ трѣбва да има социална тенденция. И ако вие, г-да народни представители, не възприемете тази теза, която азъ поддържамъ, вие отнемате на законопроекта социалната тенденция. Борбата е на всѣка цена тѣзи дребни икономически съществуващи, дребни земеделци и дребни занаятчи, да бѣдатъ освободени отъ тѣхнитѣ задължения.

Г-да народни представители! Така както е законопроектътъ, положението на тѣзи земеделци-стопани и на тѣзи занаятчи е извънредно тежко. То е по-тежко, отколкото бѣше по действащия законъ. Затуй защото, по силата на забележката къмъ чл. 3 въ действащия законъ, такива именно земеделци-стопани и занаятчи имаха право да получатъ облекчение даже и да нѣмаха необходимия по закона активъ. По настоящия законопроектъ, обаче, това тѣхно право е отнето.

По всички тѣзи съображения, азъ моля почитаемото народно представителство да се съгласи и да гласува предложението, което правя, да бѣдатъ освободени тѣзи земеделци-стопани и занаятчи отъ тѣхнитѣ задължения за смѣтка на кредиторитѣ. Казвамъ за смѣтка на кредиторитѣ, затуй защото, г-да народни представители, кредиторитѣ и безъ туй не могатъ да получатъ абсолютно нищо отъ това, което сѫ дали, защото сѫ го дали на едни неплатежоспособни длъжници, каквито ги заварва и настоящиятъ законъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народен представител г-нъ Минчо Драндаревски.

Минчо Драндаревски: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Моля да се измѣни втората алинея, която се прибавя къмъ точка „а“ на чл. 3, така: „Другитѣ наследници получаватъ облекчение съгласно категорията, къмъ която е принадлежалъ тѣхниятъ наследодателъ, за дълга, оставенъ имъ отъ него“. Въ комисията се обясни, че наследниците на земеделскитѣ стопани, както и наследниците на занаятчи или търговци, трѣбва да получатъ сѣщата категория облекчение, какъто би получили и наследодателътъ имъ. Смѣтамъ, че това е справедливо и ви моля да го гласувате.

Въ осмата алинея къмъ § 1 се казва: „Въ забележката къмъ чл. 3, следъ думата „постоянни“ се добавя „фондирани“. Думитѣ: „или е земеделецъ-стопанинъ съ общи задължения до 75.000 л. и занаятчи до 40.000 л.“ се заличаватъ“. Моля ви да се съгласите цялата тази алинея да се премахне и да си остане старото положение.

Въ сѣщия тоя § 1 се казва въ алинея девета, че къмъ забележката на чл. 3 се прибавя нова алинея. Азъ ви моля да се съгласите тази нова алинея да добие следната редакция: „Земеделци-стопани съ имотно състояние до 30 декара и задължения до 30.000 л., занаятчи съ имотно състояние до 40.000 л. и задължения до 20.000 л., търговци и работници съ имотно състояние до 40.000 л. и задължения до 20.000 л. се освобождаватъ отъ плащане на задълженията си, които преминаватъ автоматически къмъ Погасителната каса“.

Г-да народни представители! И при първото четене на законопроекта азъ се изказахъ въ полза на предложението, които правя, като изтъкнахъ и съображенията си. Вие знаете много добре, че ако се приеме това, което се предлага съ законопроекта, тѣзи длъжници ще минатъ къмъ главата „Очистване на задължения“. А щомъ минатъ къмъ тази глава, тѣ ще се намѣрятъ, споредъ първоначалния проектъ, внесенъ отъ г-нъ министъ, въ продължение на цели 10 години подъ постоянната репресия на кредитора, който нѣма да имъ позволява да печелятъ имоти за себе си и за своитѣ наследници въ продължение на 10 години. Съ това прехвърляне на тия длъжници къмъ главата „Очистване на задължения“ се цели бедниятъ да си остане беденъ; защото той не може вече

да има свои имоти и по тоя начинъ свързватъ му се рѣцетъ и той не може да работи нито въ земеделското стопанство, нито въ търговията, нито пъкъ въ занаятитѣ. Отъ друга страна, дългътъ на тѣзи длъжници, които не сѫ получили облекчения по забележката къмъ чл. 3, защото не сѫ имали активъ, е извънредно малъкъ. Отъ статистиката, която Погасителната каса раздаде на г-да депутатитѣ, се вижда, че тоя дългъ е около 15.500.000 л. То ще рече, че държавата, чрезъ Погасителната каса, ще поеме единъ дългъ отъ около 6 милиона лева, но ще спаси единъ голѣмъ брой длъжници, активътъ на които е билъ по-малъкъ отъ пасива и не имъ е било дадено облекчение по забележката къмъ чл. 3. Ако имъ се даде облекчение и на тѣхъ, ще се извърши единъ актъ на справедливостъ къмъ тия бедни хора. Отъ друга страна, г-да народни представители, ние сме свидетели, че въ комисията и тукъ, при първото четене на законопроекта, се появи едно стремление да се даде колкото се може по-голѣмо облекчение на ония длъжници, които иматъ голѣми имоти. Нѣщо повече: свидетели сте и на маса изложения отъ разни притежатели на чифлици, като Минкова махала и др.; на изложения отъ разни търговци и други богати хора, които искатъ на милионитѣ имъ задължения да се дадатъ облекчения. Безспорно, държавата ще понесе отъ това голѣми загуби, които пъкъ ще се понесатъ отъ грамадната маса данъкоплатци, отъ беднитѣ български граждани. Азъ съмъ противъ това. Обаче дългъ се налага на насъ да бѣдемъ внимателни и преди всичко човѣци, когато става въпросъ за облекчение на тѣзи длъжници — земеделски стопани съ по 20-30 декара земя или търговци и занаятчи отъ изброения калибъръ.

Г-да народни представители! При първото четене на законопроекта азъ ви казахъ, че най-удачниятъ начинъ за ликвидиране на проблемата за облекчения на длъжниците е степенуваното облекчение. Но понеже не се възприе този начинъ на облекчение, азъ ви моля да възприемете предложението, които правя. На всички тия длъжници земеделци-стопани даже да опростите цялия дългъ до 30.000 л., съ 30-тѣ декара земя, която иматъ, не само че нѣма да станатъ богати, но ще иматъ нужда дори и отъ помощта на държавата, защото съ 30 декара земя не може да се издържа едно семейство.

Поради тѣзи съображения, моля ви да приемете предложението, които правя, за да можете наистина да се гордѣте, че сте изпълнили единъ общественъ дългъ къмъ беднитѣ и слабоимотнитѣ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Екимъ Топузановъ да развие двѣтѣ си предложения.

Екимъ Топузановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че въ § 1 трѣбва да се направи една малка поправка. Казано е въ него, че къмъ точка а се прибавя нова алинея въ смисълъ, че само непълнолѣтнитѣ низходящи и съпругитѣ на починали длъжници получаватъ облекчение по буква а. Представете си сега следния случай. Имате едно семейство, състоящо се отъ майка и две дѣщери, отъ които едната е пълнолѣтна и е служиня въ града, другата е малолѣтна и е въ село. Случилята, която е въ града, която е работила, обаче, до пълнолѣтнето си въ домакинството, не получаваше облекчение по буква а, а майка ѝ и малолѣтната ѝ сестра получаватъ. Поради това неполучаване на облекчение, пълнолѣтната дѣщеря, може би, ще изгуби своя дългъ отъ наследството, което ѝ се пада. Затова много справедливо ще бѣде да се каже: „Непълнолѣтнитѣ низходящи, дѣщеритѣ домакини — да изключимъ синоветѣ, които могатъ да иматъ свой отдѣленъ патримониумъ или отдѣлни свои доходи, да изключимъ и дѣщеритѣ, които могатъ да иматъ нѣкакво занятие — и съпругитѣ“. Трѣбва дѣщеритѣ домакини да се приравнятъ съ съпругитѣ и малолѣтнитѣ низходящи, защото пълнолѣтната дѣщеря може да бѣде омѣжена въ града за работникъ или дребенъ занаятчи и да не е въ добро материално положение. Защо да губи тя бащиното си наследство, когато другитѣ го получаватъ? Това е първото измѣнение, което предлагамъ да се направи.

Второ, г-да народни представители! Съ току-що приетия новъ § 1 ние дадохме една разсрочка на всички длъжници, безразлично дали ги обхваща законътъ или не, чийто задължения сѫ сключени въ периода отъ началото на 1931 г. до 31 декември 1932 г. Споредъ чл. 5, буква д, отъ закона, не се ползуватъ отъ закона ония длъжници, които сѫ състоятелни и чисто материално положение прави безпредметно даванетоъ на тѣхъ облекчение. Представете си тоя случай. Отигаме двама души предъ облекчителната ко-

мисия. Преценката на облекчителната комисия е, че и двамата сме състоятелни — имаме по за 500 000 л. имот и по 200 000 л. дълг. Аз съм сключил задължението си в 1931 г., получавам облекчение, а другият е сключил задължението си през 1929 г. и не получава никакво облекчение, не получава никаква разсрочка. Явява се веднага една несправедливост. Тая несправедливост е новия § 1, който приехме сега, е налице. Аз казах на този, който направи предложението за новия § 1, че се явява такава несправедливост, но ми се каза, че нямало състоятелни длъжници от преди 1931 г., които задължения да стоели досега неизплатени. Щом е така, нѣма нужда от този текст в чл. 5, буква д. Ако пък мислите, че още има състоятелни, явно състоятелни длъжници от преди 1931 г., които не са си платили дълга, тогава да ги приравним тия длъжници към длъжниците по новия § 1, като се допълни буква б. Буква б гласи: „Всички останали физически частно-правни юридически лица, с изключение на посочените в чл. 5“. А тѣзи състоятелни длъжници по субективните прецени на комисиите могат да бъдат и ерѣдно състоятелни. Затова да се добави в края на буква б: „без буква д“. Или най-малкото, ако искате, да приравним длъжниците по буква д, да получат отсрочка по новия § 1. Едно от двете трѣбва да стане, за да нѣма това неравенство и за да не се чудят долу, когато прилагат на практика закона, какъ сме прокарали това неравенство.

Драганъ Кисювъ: Да му мислят съдиите, които ще прилагат закона.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата последният оратор г-нъ Стефанъ Цановъ.

Стефанъ Цановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ закона от 7 августъ 1934 г. са включени работниците, пенсионерите, държавните и общински служители, лицата от свободните професии и пострадалите от войните в облекчението по чл. 14, буква Б. Аз съмтамъ, че нѣмаме никакво основание — напротивъ, ще направимъ голѣма грѣшка — да изключимъ работниците от тѣзи облекчения, които се дават по чл. 14 буква А на земеделците-стопани, занаятчиите и търговците. Знаете при какви тежки условия е живѣл работникът. Голѣма ще бъде несправедливостта, ако тоя работнически свѣтъ го оставимъ безъ облекчение.

Пенсионерите, държавните и общински служители точно въ това време се опитваха да направятъ нѣщо за себе си и за семействата си. Задължили са. Никога у нас не бива, на базата на този антагонизъмъ, който нѣкой се опитаха да създадат между земеделци, занаятчи, и търговци, от една страна, и свободни професии, пенсионери, държавни и общински служители, от друга страна, да се гради едно законодателство. Общинските и държавни служители, както и свободните професии въ нашата страна са сподѣляли участъта на цѣлия ни народъ. И тѣ не са били така добре, за да бъдат изоставени сега от нашата грижа. Затова азъ предлагамъ да се включатъ и работниците, и пенсионерите, и държавните и общински служители, и лицата от свободните професии, както и пострадалите от войните въ буква а. Въ румѣнския законъ има специаленъ членъ за офицерите, за сираците и за инвалидите от войните. Ние, обаче, не им даваме и онѣя облекчения, които законътъ от 7 августъ 1934 г. им дава. Мислите ли какво значи това и какъвъ резултатъ ще дойде?

Азъ ви моля това мое предложение да бъде прието.

Така също обръщамъ вниманието на г-да министрите да помислятъ и за бѣжанците. Бѣжанците бѣха оземлявани и задомявани въ едно по-друго време. При едни много по-високи цени на имотите и къщите имъ от цените, които иматъ тѣ днесъ. Тѣзи хора днесъ са въ невѣзможност да платятъ. Трѣбва и тѣхното положение също така да бъде облекчено.

Поддържамъ и предложението на преждоговорившия колега Драндаревски, всички земеделци стопани, сѣ земя до 50 декара — самъ г-нъ министърътъ на земеделието каза, че тѣзи стопанства са пасивни, не са активни — и всичко друго, на които семейниятъ доходъ не е повече отъ 20 хиляди лева годишно, да бъдатъ освободени отъ всички задължения. Защото не можемъ да вземемъ на бося царулитъ; само ще го тормозимъ, безъ да можемъ да вземемъ отъ него нѣщо и ще си създаваме само работа.

Искате ли, г-да народни представители, сериозно да облекчаваме, вземете сериозно въ внимание тѣзи въпроси

и ги разрешете не за хатѣра на този или онзи голѣмецъ, а съ огледъ на нуждите долу.

Нѣкой отъ дѣсно: Стига демагогия!

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Жико Струнджевъ.

Жико Струнджевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ последния денъ на първата си редовна сесия Парламентътъ е постарѣнъ на най-голѣмо изпитание, защото има да се справи съ суровата действителност на нашето минало. И ако той може да се справи съ тази сурова действителност, той ще прояви истинската своя мъдростъ по този така парливъ въпросъ. Азъ мисля, че за да проявимъ тази мъдростъ, ние ще трѣбва да се рѣководимъ отъ единъ основенъ принципъ: да имаме предвидъ обществената солидарностъ и социалната правда. Тогава, когато възприемемъ този принципъ, ние ще можемъ леко да се справимъ съ многото въпроси, повдигнати отъ този законъ.

Г-да народни представители! Въ сегашния законъ съществува една забележка къмъ чл. 3, споредъ която бедни длъжници земеделци-стопани и занаятчи, които нѣматъ активъ по-голѣмъ отъ пасива си и са задължили общо първите до 75 000 л. и вторите до 40 000 л., влизатъ въ Погасителната каса. Тази забележка бѣше таксувана като забележка на кредиторите, загубили надежда да събератъ своите вземания, или друго казано, банкерска забележка, защото въз основа на нея много пропаднали задължения минаха въ тежестъ на държавата. Затуй тази забележка сега е премахната и вмѣсто нея се поставя принципътъ на така нареченото чистене задълженията на бедните. Азъ нѣма да бѣда противъ това чистене, ако, обаче, то действително е такова. Но фактически то не е такова, защото освобождавашъ длъжника, а по силата на чл. 106 отъ главата за чистенето задължавашъ поръчителите да платятъ неговите задължения. Макаръ че на поръчителите се дава правото да влизатъ въ Погасителната каса, все пакъ, въ края на краищата, тѣ, било съ намаление, било съ облигации, ще платятъ дълга на едно лице, което ние освобождаваме отъ дълга. Азъ съмтамъ, че въ дадения случай е неморално да освобождаваме длъжника, а вмѣсто него да плащатъ двамата му поръчители. Наистина, неморално е единъ да плаща на другия, когато този другъ е освободенъ отъ дълга си.

Г-да народни представители! Мисля, че трѣбва да се рѣководимъ отъ принципа на обществената солидарностъ и социалната правда. Затова азъ предлагамъ, на бедните длъжници, които иматъ задължения до 20 000 л., да опростимъ задълженията, като освободимъ поръчителите имъ, а задълженията имъ легнатъ върху обществото и върху кредиторите. Нека всички да изплатимъ тия задължения, а не да оставимъ тѣ да се плащатъ отъ поръчителите, защото ще бъде твърде неморално да продаваме чергите, нивите и имота на единъ поръчител, за да плащашъ борча на оня, който е вземалъ пари да си прави сватби или да ги харчи, а сега нѣма какъ да ги върне.

Азъ мисля, че ще бъде актъ на висша справедливостъ, ако освободимъ бедните длъжници, които иматъ задължения до 20 000 л. и заедно съ тѣхъ освободимъ и поръчителите имъ, като тия задължения легнатъ върху гърба на всички данѣкоплатци въ България. (Ръкоплѣскания отъ лѣво)

Председател Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Г-да министрите не са съгласни съ нито едно отъ направените предложения за измѣнение на § 1.

Първото предложение е отъ народния представител Димитъръ Гичевъ. То гласи: (Чете) „Къмъ § 1, следъ алинея пета, следъ думите „посочените в чл. 5“, да се поставятъ следните забележки:

Забележка I. Чл. 5 на настоящия законъ не засѣга тютюнопроизводителните кооперации и кооперациите за задължения, произхождащи отъ покупка на едъръ земеделски инвентаръ и на земеделска недвижима собственост, които се ползватъ отъ настоящия законъ.

Забележка II. Бѣжанците и пострадалите отъ земетръса и други природни бедствия се ползватъ отъ закона за отпуснатите имъ съ специални закони кредити.

Който приематъ предложението, моля, да вдигнатъ рѣжка. Малцинството, Събранието не приема.

Предложение отъ г-нъ Минчо Драндаревски, което гласи: (Чете) „Заличава се цѣлата алинея осма на § 1, която гласи: „Въ забележката къмъ чл. 3, следъ думата „по-

стоянни" се добавя „фондирани“. Думитъ: „или е земеделец-стопанин съ общи задължения до 75.000 л. и занаятчия до 40.000 л.“, се заличаватъ.

Къмъ същия чл. 3, следъ забележката му, да се прибави нова забележка съ следното съдържание: „Земеделци-стопани съ имотно състояние 30 декара и задължения до 30.000 л., занаятчий съ имотно състояние до 40.000 л. и задължения до 20.000 л., търговци и работници съ имотно състояние до 40.000 л. и задължения до 20.000 л. се освобождаватъ отъ плащане на задълженията си, които преминаватъ автоматически къмъ Погасителната каса“.

Който приематъ предложението, моля, да вдигнатъ ръка, Малцинство, Събранието не приема.

Предложение отъ народния представител г-нъ Минчо Пановъ, което гласи: (Чете) „Предлагамъ по § 1 нова алинея къмъ забележката на чл. 3. Новата алинея има следната редакция: „Задълженията на земеделци-стопани съ общи задължения 75.000 л. и на занаятчий до 40.000 л., които нѣматъ необходимия активъ, съгласно точка „а“ на чл. 3, се опрощаватъ напълно за смѣтка на кредиторитѣ“.

Който приематъ предложението, моля, да вдигнатъ ръка, Малцинство, Събранието не приема.

Предложение отъ народния представител г-нъ Георги Лазаровъ, което гласи: (Чете) „Предложение къмъ § 1. Въ чл. 2 да се прибави следната забележка: въ тютюно-производителнитѣ околии настоящиятъ законъ обхваща направенитѣ задължения до 1 януарий 1933 г.“

Който приематъ предложението, моля, да вдигнатъ ръка, Малцинство, Събранието не приема.

Предложение отъ народния представител г-нъ Екимъ Топузановъ, което гласи: (Чете) „§ 1, алинея втора, чл. 3, точка „б“, новата първа алинея. Следъ думитѣ „непътни-лѣтнитѣ низходящи“ се прибавятъ думитѣ: „дъщеритѣ-домакини.“

Който приематъ предложението, моля, да вдигнатъ ръка, Малцинство, Събранието не приема.

Предложение отъ народния представител г-нъ Минчо Драндаревски, което гласи: (Чете) „Алинея трета отъ § 1 се изменя така: „Другитѣ наследници получаватъ облекчение съобразно категорията, къмъ която е принадлежалъ тѣхниятъ наследодателъ за дѣла, оставенъ имъ отъ него.“

Който приематъ предложението, моля, да вдигнатъ ръка, Малцинство, Събранието не приема.

Предложение отъ народния представител г-нъ Жико Струнчевъ, което гласи: (Чете) „Въ забележката къмъ чл. 3 да се прибави: ако е земеделец-стопанинъ съ задължения до 20.000 л. и първитѣ 20.000 л. на по-голѣмитѣ задължения се прощаватъ.“

Който приематъ предложението, моля, да вдигнатъ ръка, Малцинство, Събранието не приема.

Предложение отъ народния представител г-нъ Иванъ Пастуховъ, което гласи: (Чете) „Въ чл. 3, точка а, да се прибави следъ думата „търговци“ още: работници, чиновници, пенсионери и свободни професии.“

Който приематъ предложението, моля, да вдигнатъ ръка, Малцинство, Събранието не приема.

Който приематъ § 1 така, както се докладва отъ докладчика, моля, да вдигнатъ ръка, Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 2. Въ чл. 4 къмъ буква а се прибавятъ думитѣ: „безразлично дали е притежавало земята, която обработва, или я е използвало като наемателъ или изпощичаръ.“

Буква б се изменя така:

„Занаятчия е всѣко лице, което е признато за такова съгласно закона за занаятитѣ.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: По този параграфъ има направено предложение отъ народния представител г-нъ Димитъръ Търкалановъ, съ следното съдържание: Къмъ първата алинея следъ думитѣ „или изпощичаръ“ се добавятъ думитѣ: „както и селски свещеници, учители, селски общински служители и други свободни професии, които сѣ се занимавали по-значително и съ земедѣлие и отраслитѣ му.“

Има думата народниятъ представител г-нъ Димитъръ Търкалановъ.

Димитъръ Търкалановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ комисията станаха разисквания по § 2 и се получи действително едно разширение, като се прибавиха и наемателитѣ и изпощичаритѣ. Моето предложение е формулирано така: (Чете) „Къмъ първата алинея, следъ думитѣ „или изпощичаръ“ се добавятъ думитѣ: „както и селски свещеници, учители, селски общински служители и други свободни професии, които сѣ се занимавали по-значително и съ земедѣлие и отраслитѣ му“. Въпросътъ е известенъ на г-на министра на правосѣдието, вносителъ на законопроекта, на другитѣ г-да министри и на васъ.

Г-да народни представители! Има много учители, земледѣлци, адвокати и други, които иматъ и голѣми, хубави, образцови земеделски стопанства. Тия хора сѣ много полезни за земеделското стопанство и за производството на страната, обаче не могатъ да се ползватъ отъ облекченията, които настоящиятъ законъ, пъкъ и миналиятъ, законъ даватъ. Г-нъ министърътъ обеща, че тогѣшъ ще даде едно тълкуване предъ Народното събрание, за да се има то предвидъ, когато при конкретнитѣ случаи съдищата трѣбва да се занимаватъ съ молбитѣ на дадени лица за облекчение. Споредъ мене, само едно тълкуване не е достатъчно и азъ ще ви моля да се съгласите това нѣщо да се пише и въ текста на § 2, чл. 4.

Г-да народни представители! Не се касае само за облекчение на тия длъжници, които се визиратъ въ моето предложение, а се касае и за едно поощрение на хората отъ свободнитѣ професии, които желаятъ да бѣдатъ добри земеделски стопани, които, като просвѣтени, интелигентни и издѣлгнати български граждани, могатъ да провеждатъ най-новото, най-свършеното и най-модерното въ българското земеделско стопанство. Тѣ нѣма да тегнатъ върху държавата, защото сѣ малко.

Азъ ви моля да обсъдите този въпросъ. Моля също така и г-нъ министра на правосѣдието, на какво въпросътъ е известенъ, да се съгласи да се впише този текстъ, който предлагамъ, а не само да се даде едно тълкуване, което утре да се има предвидъ при прилагането на закона.

Моля ви да гласувате предложението.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ министърътъ на правосѣдието.

Министъръ Никола Йотовъ: Г-да народни представители! Чл. 3 урежда кои категории длъжници се облекчаватъ по буква „а“ и буква „б“ на същия членъ. Когато едно лице има нѣколко занятия, тогава комисията гледа кое е главното занятие и съ огледъ на него го причислява къмъ една или друга категория. Давамъ това тълкуване, за да успокоя г-нъ Търкаланова и за да послужи като указание на комисиятъ. Кое е главното занятие на едно лице, това е въпросъ на факти, които ще се преценяватъ отъ комисиятъ. Пощее, тѣ и досега така тълкуваха и прилагаха закона. Чл. 4 определя понятието земеделецъ. Сега да искаме и учителитѣ и свещеницитѣ да се признаатъ за земеделци, не е умѣстно и не бива да става. Нито му е мѣстото тукъ на това, нито можемъ да го кажемъ. Ако единъ свещеникъ работи и земедѣлие, комисията ще прецени и ще каже, дали може да се смѣта за земеделецъ или не. Ние не можемъ да признаемъ всички свещеници и учители въ градоветѣ и селата за земеделци. Искате нѣщо, което не бива да се приеме.

Това тълкуване давамъ и ще моля да приемете текста така, както се докладва.

Димитъръ Търкалановъ: Оттеглямъ предложението си.

Председателъ Стойчо Мошановъ: При тия обяснения на г-нъ министра, г-нъ Търкалановъ оттегля предложението си.

Който приематъ § 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка, Мнозинство, Събранието приема.

Никола Логофетовъ: Г-нъ председателю! Това е § 3, по-неже се прие § 2; нумерацията е промѣнена.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Нумерацията на параграфитѣ се промѣня, защото § 1 отъ първоначалния проектъ се възстанови.

Сега ще докладвамъ § 3, който става § 4: (Чете)

„§ 3. Въ чл. 8, точка а, думитѣ: „или даванетоъ въ предплата“, се замѣняватъ съ думитѣ: „или за връщане на полученото при разваляне на договори по чл. 70 на закона за задълженията и договоритѣ.“

Точка д се изменя така:

„до задълженията, които произхождатъ отъ престѣпление или полупрестѣпление.“

Прибавя се нова точка з:

„до задължения отъ аванси срещу застраховка и задължения къмъ частни пенсионни фондове или помощни и посмъртни каси при професионалнитѣ, благотворителнитѣ, културно-просвѣтнитѣ и взаимно-спомогателнитѣ дружества и организации“.

Г-да народни представители! Въ този параграфъ е изпущната при печатането думата „задължения“ въ първия редъ на последната алинея, следъ думитѣ „застраховка и“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По § 3 има направени две предложения:

Едното е отъ народния представител г-нъ Христо Мирски.

Христо Мирски: Оттеглям го, защото грешката се поправи.

Председател Стойчо Мошанов: Г-н Мирски оттегля предложението си.

Другото предложение е от народния представител г-н Атанас Московъ. То гласи: (Чете) „Въ § 3, чл. 8, точка а, се добавя: За произходящите задължения от виновно неизпълнение на договорни задължения до 1 януарий 1931 г. длъжникът отговаря само въ размър на получения задатък (капаро) непокрит при изпълнение договорното задължение.“

Които приемат това предложение на народния представител г-н Атанас Московъ, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приемат § 3, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Азъ ще гласувамъ параграфитъ така, както сж въ доклада на комисията. Следъ това нумерацията имъ надлежно ще се промѣни.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 4 става § 5 (Чете)

„§ 4. Чл. 9 се измѣня така:

Ипотечнитъ и заложитъ задължения на земеделцитъ-стопани, сключени за нуждитъ на земеделскитъ имъ стопанства, получаватъ облекчение по обикновения редъ на този законъ.“

Ипотечнитъ и заложитъ задължения на всички останали длъжници се уреждатъ по обикновения редъ на този законъ, само ако ипотекарниятъ или заложитъ кредиторъ даде съгласието си за това. Ако той не даде съгласието си, ипотечнитъ или заложитъ права оставатъ незащитени; съ осъществяването имъ вземането се счита за погасено и кѣгато не е удовлетворено напълно.

Обезпеченитъ съ ипотека вземания, за които кредиторотъ не е далъ съгласието си да се уредятъ по обикновения редъ на този законъ, се уреждатъ както следва: длъжимитъ до 1 септемврий 1939 г. закѣснѣли вноски се прибавятъ къмъ главницата съ 5% лихва отъ влизането на този законъ въ сила. Така установената сума носи проста лихва 5% и се изплаща въ 15 години (освенъ ако ипотечниятъ договоръ предвижда по-дълъгъ срокъ) въ равни шестмесечни вноски, платими на 1 септемврий и 1 мартъ всѣка година, като се започне отъ 1 септемврий 1939 г. Ако длъжникътъ не изплати две забавени шестмесечни вноски въ срокъ отъ 3 месеца отъ писмената покана, отправена му отъ кредитора, цѣлото задължение става изискуемо.

Забележка. Отсрочката, за която говори предшестващата алинея, не ползува длъжницитъ по обезпечени съ ипотека кредити, отпуснати отъ държавата или държавнитъ банки по силата на особени закони.“

Г-да народни представители! Въ алинея трета, на края на първото изречение при печатането сж пропуснати думитъ: „като лихви на лихвитъ не се пресмѣтатъ“. Тия думи „като лихви на лихвитъ не се пресмѣтатъ“ — което значи да нѣма сложни лихви — сж пропуснати и сега се прибавятъ.

Въ сѣщата алинея и сѣщото изречение следъ думитъ: „закѣснѣли вноски“ сж пропуснати думитъ „и лихви“.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ председателътъ на комисията, за да изясни тия пропуски.

Никола Логофетовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Вѣрно е, както съобщи г-нъ докладчикътъ, че има изпуснати думи. Комисията възприе това положение, че кредиторътъ нѣма право да сиѣта лихва върху лихвата, а само върху главницата.

Въ първа алинея е казано: (Чете) „Ипотечнитъ и заложитъ задължения на земеделцитъ-стопани, сключени за нуждитъ на земеделскитъ имъ стопанства, получаватъ облекчение по обикновения редъ на този законъ“, което значи, че ако земеделецътъ-стопанинъ има задължение надъ 1 милионъ лева — да кажемъ, 10 милиона лева — пакъ ипотеката му се облекчава. Затова е необходимо — понеже това е схващането, не се съмнявамъ, и на г-нъ министра на правосѣдието — тукъ да се пише: „по обикновения редъ на този законъ, съгласно чл. 14 буква „А“.

Министъръ Никола Йотовъ: Да.

Никола Логофетовъ: Значи, облекчаватъ се ипотекиътъ на земеделци-стопани, които иматъ задължения до 1.000.000 л., които влизатъ въ категорията на длъжницитъ по буква „А“, а на земеделцитъ-стопани, които иматъ поголми задължения, не се облекчаватъ ипотекиътъ. Азъ мисля, че туй е схващането на всички ви.

Министъръ Никола Йотовъ: Точно така е.

Никола Логофетовъ: Значи да се добави въ първата алинея на § 4, който става § 5, „съгласно чл. 14, буква „А“.

Председател Стойчо Мошановъ: По тоя параграфъ има 14 предложения.

Първо, предложение отъ народния представител г-нъ Божинъ Продановъ, което се касае до бѣжанцитъ.

Имате думата, г-нъ Продановъ, за да го развиете.

Божинъ Продановъ: (Отъ трибуната. Чете) Г-да народни представители! Съгласно забележката на § 4 къмъ чл. 9, която гласи, че „отсрочката не ползува длъжницитъ по обезпечени съ ипотека кредити, отпуснати отъ държавата или държавнитъ банки по силата на особени закони“, се разбира, че всички длъжници, а въ това число и бѣжанцитъ, които сж кредитирани по особени закони, каквито сж тия за селско-стопанското настаняване отъ 1929 г. и др., не се ползватъ отъ облекченията на настоящия законъ. А пъкъ бѣжанцитъ длъжници, г-да, сж, които иматъ най-голяма нужда отъ облекчение.

Азъ днесъ накѣсо ще изложа, какво е положението на бѣжанцитъ и дали тѣ иматъ нужда отъ облекчение; за да бѣдатъ вписани въ настоящия законъ.

Г-да народни представители! Когато разглеждаме единъ въпросъ, какъвто е този за длъжницитъ, ние трѣбва да поставимъ на първо мѣсто положението и интереситъ на икономически слабитъ сѣществувания. Изхождайки отъ това начало, като одобрявамъ всички ония положения, които държатъ смѣтка за тия икономически слаби сѣловия и имъ даватъ облекчения, азъ ще се спра на една категория отъ тия икономически слаби сѣществувания, която категория фактически има най-голяма нужда отъ облекчения, за която, обаче, твърде малко се говори въ връзка съ настоящия законъ, макаръ и тя да е категория отъ длъжници, която е най-зле отъ всички — думата е за бѣжанцитъ отъ Македония, Добруджа, Тракия и Западнитъ покрайнини.

Г-да народни представители! Бѣжанската проблема у насъ не е нѣщо ново. Като проблема съ особена острота, тя изкочи на сцената следъ националната ни катастрофа, въ 1918 г., и стигна върха на своята острота презъ 1925-1926 г., когато бѣжанскитъ потокъ се засили най-много вследствие изгонването на македонцитъ отъ грѣцка Македония по силата на тѣй наречената „Конвенция за доброволно изселване“.

Двамилиардниятъ заемъ, който се отпусна съ съдействието на Обществото на народитъ за селско-стопанското настаняване на бѣжанцитъ, макаръ и да намали остротата на бѣжанския въпросъ, той не го разреши окончателно, па и не можеше да го разреши, по нѣколко сѣществени причини:

Първо. Голѣма частъ отъ този заемъ стиде за покриване стари задължения на България и поради това наличнитъ срѣдства се оказаха недостатѣчни за рационалното разрешение на бѣжанската проблема.

Второ. Поради недобросѣвестното разпиливане на срѣдствата при изразходването имъ, които, както вече казахъ, и безъ това бѣха недостатѣчни, гражданата частъ отъ тѣхъ отидоха за издръжка на чиновническия апаратъ по настаняването, а друга частъ хлѣтна въ безѣднитъ джобове на предприемачи и посрѣдници.

Трето. Бѣжанскитъ потокъ почти не е престаналъ и до днесъ и сигурно нѣма да престане, докато не се дадатъ реални права и свободи на малцинствата на поробенитъ страни и

Четвърто. Поради липсата на какъвто и да е планъ при настаняването, последицата на която липса и до днесъ се чувствува, макаръ да се смѣта, че бѣжанцитъ сж вече настанени.

Г-да народни представители! Въ връзка съ настоящия законъ ни се налага да отгледимъ по-голямо внимание на бѣжанския проблемъ, да го освѣтимъ както трѣбва и да му дадемъ поне отъ материална страна едно възможно най-изчерпателно разрешение.

Ето защо, г-да народни представители, ще ми позволите да се спра за малко и обясня само съ нѣколко думи, какъвто е приблизително засега общиятъ брой на бѣжанцитъ въ България, къде и какъ сж настанени тѣ и какво е днешното имъ положение, за да можете въ връзка съ това вие сами да прецените: иматъ ли нужда тѣ, бѣжанцитъ, отъ облекчение или нѣматъ.

Г-да народни представители! Общиятъ брой на бѣжанцитъ, дошли тукъ въ България отъ Мала-Азия, отъ Източна и Западна Тракия, отъ Македония, отъ Западнитъ покрайнини и отъ Добруджа, е надъ 1.000.000 души. Съ този голѣмъ брой отъ бѣжанци, населението въ Бълга-

рия, отъ 5.000.000 преди Балканската война, сега е увеличено на 6.300.000 души. До края на 1938 г. този голъм брой отъ бѣжанци, споредъ сведенията ми, сѣ прѣснати на 1.601 пункта изъ разнитѣ части на България. Една частъ отъ този голъм брой бѣжанци отъ 32.000 семейства сѣ настанени и обезаедени съ срдѣства отъ държавата, а по-голъмата частъ отъ бѣжанцитѣ, както казахъ по-преди, поради липса на достатъчни срдѣства отъ страна на държавата, поради недобросъвѣстно и безконтролно разпийване на малкитѣ срдѣства, поради липса на ясно опредѣленъ планъ за незабавно и навременно оземляване отъ фондовитѣ и общинскитѣ земи, по-голъмата частъ отъ бѣжанцитѣ нахълтаха въ градоветѣ и се настаниха сами, както можахъ. Така се дойде до положението, че въ покрайнинитѣ на градоветѣ изникнаха цѣли квартали, носещи имената „бѣжански“, или тия на поробенитѣ си роднини, като: Македонски, Тракийски, Добруджански, Цариградски, Гевгелийски и пр. Вие всички сте ходили въ тѣхъ въ миналото, па и днесъ, и сте свидетели на мизерията, която царя тамъ. Дълго време бѣжанскитѣ кѣшурки стоеха безъ прозорци и врати, за каквито имъ служеха парцаливи черги. И до днесъ голъма частъ отъ тѣзи кѣшурки стоятъ неизмазани. Двороветѣ имъ сѣ незаградени. Да не говоря за непроходимитѣ калове, въ които тѣнатъ зиме, за прахоляцитѣ лѣте. Да не говоримъ за липсата на каква да е хигиена.

Една частъ отъ тия бѣжанци сѣ кредитирани отъ държавата по закона за настаняване на бѣжанцитѣ и обезпечаване поминѣка имъ отъ 1920 г. и по-къснитѣ му измѣнения и допълнения. Споредъ официални данни, само въ София по казания законъ сѣ раздалени дворни мѣста на 1.649 семейства. Заеми въ София сѣ дадени по сѣщия законъ на 1.475 семейства — общо за 32.750.000 л. Тѣзи заеми, съгласно по-къснитѣ измѣнения на казания законъ, сѣ разсрочени за 20-годишни изплащания на 20 равни вноски, а отъ две години върху тѣхъ тежатъ 4% лихва. Разсрочката, разбира се, не ограничаваше ония бѣжанци, които могатъ да плащатъ, да си изплатятъ задълженията наведнажъ. Обратно, по разни случаи, когато бѣжанцитѣ имаха да получаватъ суми отъ държавата, или облигации за ликвидирани имоти въ гръцка Македония, искаше имъ се, иска имъ се и сега да си уредятъ задълженията по бѣжанския заемъ при Б. з. к. банка. По тоя начинъ 337 семейства въ София до края на ноемврий 1938 г. сѣ си изплатили напълно бѣжанския заемъ, а една малка частъ бѣжанци сѣ внесли нѣкои суми и за намаление главницата по заема. Или всичко отъ 32.750.000 л., раздалени заеми на софийски бѣжанци, внесени сѣ 5.200.086 л. Значи държавата остава да взима отъ софийскитѣ бѣжанци 27.549.314 л., плюсъ лихвитѣ върху заемитѣ. Отъ разсроченитѣ за 20 години вноски, отъ две години насамъ бѣжанскитѣ задължения вървятъ както следва: 20% отъ полученитѣ заемъ сѣ напълно редовни, 40% сѣ полуредовни и 40% съвършено нередовни. Това е за София. Не се разрешава сѣществено положението на градскитѣ бѣжанци и за провинциалнитѣ градове, съ една забележка, че тамъ вноскитѣ и плащанията сѣ още по-малки.

Друго настаняване на бѣжанци имаме съ закона за селско-стопанското настаняване, съ срдѣствата на бѣжанския заемъ. Нужно е да хвърлимъ единъ бѣгълъ погледъ и върху това настаняване, за да се види какъ стана то и какво е положението на настаненитѣ бѣжанци по тоя законъ.

Г-да народни представители! По това настаняване се образуваха нѣколко бѣжански центрове, единъ отъ които бѣше този въ Карабазката низина, Никополска околия. Ще започна отъ тамъ.

Известно е, че съ срдѣствата на заема въ тази низина се отводни една значителна площъ земя. Тукъ на тая земя сѣ настанени около 2.000 бѣжански семейства, оземлени съ 30-40 декара земя. Оказа се, обаче, че близо половината отъ тази земя се залива и до днесъ и е почти постоянно подъ вода и негодна за обработване. Грамадна частъ отъ бѣжанцитѣ фактически сѣ оземлени съ по 20, а не по 40 декара суха земя, а сѣ задължени да плащатъ за 40 декара. Сухата земя е оценена отъ 1.000 до 1.200 л. декарътъ, а тая, която се наводнява — по 500 л. декарътъ. Въ други центрове оземляването варира отъ 20-50 декарътъ, а оценката отъ 800-1.500 л. декарътъ. Построиха се и кѣщи за бѣжанцитѣ.

Строиха се нѣколко типа бѣжански кѣщи по изработени отъ дирекцията планове. Основното въ всички е: стая и кухня за живѣне, яхъръ за добитѣка и навесъ или сайвантъ. Тѣзи кѣщи въ Карабазката низина сѣ строени така, че много отъ тѣхъ се полусъбориха още преди да влѣзатъ бѣжанцитѣ въ тѣхъ, а отъ стѣнитѣ

почти на всички тече вода — влага, вследствие на това, че сѣ строени отъ сурови недопечени тухли и много тънки стени. Да не говоримъ за прозорцитѣ, вратитѣ и изобщо дървената работа, която е направена отъ долнокачественъ материалъ. Въ нѣкои села е строго безъ елементарна предвидливостъ — на баиръ, презъ който нѣма отъ кѣде да мине кола, или пъкъ на брѣга на Дунава, и следъ една година бѣха принудени да ги събарятъ, а бѣжанцитѣ да заселватъ въ други села, тъй като кѣшитѣ имъ се наводниха. Такова е за примѣръ с Бешлий на устието на р. Искъръ и на Дунава. Тѣзи така построени кѣшурки сѣ оценени по 60.000 до 70.000 л., съ каквато сума бѣжанецътъ се задължава предъ държавата.

Каквото е положението на бѣжанцитѣ, настанени въ Карабазъ, такава е и почти на всички настанени по този законъ. Раздаде се и добитѣкъ, по единъ чифтъ коне, волове или крави. Тия добитѣци се закупиха отъ пазаритѣ отъ специални комисии, органи на Дирекцията за настаняването на бѣжанцитѣ. За единъ чифтъ коне бѣжанецътъ се задължава съ 12, 15 до 18 хиляди лева, които коне още тогава би могло да се купятъ на много по-низки цени, а днесъ се купуватъ за 2-3 хиляди лева. Сумата за изплащане на конетѣ можеше тогава да се добие отъ продажбата на 2 хиляди кгр. жито. Днесъ, когато отъ бѣжанеца се иска да плаща тази сума, даже и безъ лихвитѣ, за да я добие, той трѣбва да продаде около 7-8 хиляди кгр. жито. Раздадохъ се и семена за посѣвъ и бѣжанецътъ се задължи да плаща сѣшитѣ цени, които сѣ дватри пѣти по-високи отъ днешнитѣ. Напр., жито по 7-8 л. кгр., а днесъ трѣбва да продава по 2-3 л. кгр. и да плаща взетитѣ семена. Дадохъ се и коли и другъ инвентаръ, оцененъ все въ тази пропорция, както кѣшитѣ, добитѣкътъ и житото. Ако ние направимъ една повърхностна смѣтка, ето какво ще получимъ: 40 декара земя срдѣно по хиляда лева декарътъ сѣ 40 хиляди лева; една кѣшурка полугодна за живѣне — 70 хиляди лева; единъ чифтъ добитѣкъ тогава — 12 хиляди лева; една кола — 6 хиляди лева; семена — 5.000 л.; дворно мѣсто — 3.000 л.; или всичко 136 хиляди лева.

Тази е горе-долу срдѣната сума на задълженията на голъма частъ отъ селянитѣ бѣжанци, безъ да влизатъ въ нея разнитѣ общински и други данѣци и тегоби, безъ каквито и да сѣ лихви и други разности.

А какъвъ доходъ може да даде едно селско стопанство отъ горния родъ? Ако вземемъ за примѣръ оземления бѣжанецъ не въ Карабазката низина, а въ Дели-ормана, съ новоизкоренени ниви, ще имаме следната смѣтка: 40 декара ниви, сѣти съ жито, ще дадатъ срдѣно по 400 л. на декаръ, ако, разбира се, не го убие градъ или изобичъ, както казватъ: ако го даде Господъ, ще имаме значи 16.000 л. годишенъ доходъ за едно селско семейство отъ 4-5 члена, съ колкото души се обработватъ тия 40 декара земя. Това е, обаче, максималниятъ доходъ и то за най-плодороднитѣ ниви. Общиятъ доходъ на така оземленитѣ бѣжанци е подъ 10 хиляди лева годишно, а на тия отъ Карабазката низина — къмъ 6-7 хиляди лева. Не говоря за неурожая, главната и наводнението, което почти всѣка година посещава нещастнитѣ въ Карабазката низина. Между другото ще отбележа, че отъ 9-10 години насамъ, откато се настаняватъ бѣжанци въ тази низина, почти всѣка година държавата е принудена да отпуска храна за доизхранването имъ. Намисали сѣ се и хуманитарни организации, които фактъ самъ по себе си говори за хала на бѣжанцитѣ. При това тежко положение и отъ тия слаби доходи, бѣжанецътъ трѣбва да изхранва семейството си, да плаща на общо основание данѣци — само които данѣци въ нѣкои случаи надминаватъ общия му доходъ. Сждете вие, г-да народни представители, може ли бѣжанецътъ да плаща цитиранитѣ задължения и лихви къмъ тѣхъ, какъ живѣе той и има ли нужда отъ облекчение или не.

(Председателското мѣсто заема подпредседателтъ г-нъ Димитъръ Пешевъ)

Г-да народни представители! Времето и случаятъ не ми позволяватъ да се впускамъ въ по-голъми подробности да ви обрисувамъ картината на мизерия, която царя въ бѣжанскитѣ срдѣ. Нѣколко примѣри, които ви дадохъ, далечъ не сѣ достатъчни да илюстриратъ напълно тази картина. Азъ съ тѣхъ само ви посочвамъ тази картина. Заинтересувайте се и вие сами ще я видите много по-мрачна отъ тая, която ви представямъ.

Ще кажа още нѣколко думи за положението на градскитѣ бѣжанци. Голъма частъ отъ тѣхъ сѣ получили отъ държавата 20-50 хиляди лева кредитъ, построили сѣ кѣшурки, за които вече говорихъ, а вѣрвамъ вие сами сте ги виждали по покрайнинитѣ на градоветѣ. Грамадната

частъ отъ тия бѣжанци сѣ работници, занаятци и дребни чиновници. Ако вземемъ идеалното, че занаятчиия или работникътъ презъ цѣлата година е на работа и получава по 1.500 л. чиста заплата, ще получимъ 18.000 л. годишно. Да допустимъ, че на работа е и дъщеря му, или синътъ му и получаватъ по 1.000 л. месечно, или 12.000 л. годишно и че и жена му работи презъ годината по три месеца по тютюневитѣ складове и получава по 30 л. надница или за три месеца ще получи къмъ 2.500 л.; ще се събере всичко къмъ 32.500 л. годишенъ доходъ, ако отъ едно семейство работятъ трима и получаватъ заплата, което е идеалното за 90% отъ работниците. Подчертавамъ, обаче, че това сѣ изключения. И все пакъ отъ тая сума това семейство трѣбва да се изхрани, облича, да плаща разни данѣци и тежести — вода, сметъ, каналъ, освѣтление, отопление и пр., и при това да издържа деца въ училище.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Моля, г-нъ Продановъ! Времето Ви изтече.

Божинъ Продановъ: Явно е, че съ този приходъ отъ 32.500 л. годишно е абсурдъ да се мисли, че такова семейство би могло да плаща стари задължения и лихви.

Г-да народни представители! 20 години изминаха, отъ като войната завърши съ катастрофа за насъ и ми е много мъчно и тежко, че въ тия 20 години още не е ликвидирана една проблема, която е една отъ последиците на тая катастрофа. Днесъ въ свѣта отново се дрънкатъ саби, готви се нѣщо страшно въ цѣлия свѣтъ. Не трѣбва да се забравя, че ние още не сме излѣкували стари рани.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ Продановъ! Не мога да Ви позволя повече.

Божинъ Продановъ: Да се замислимъ върху този фактъ и да го разрешимъ рационално. Една несправедливостъ е, бѣжанецътъ, пристигналъ съ това, което е могълъ да носи на гърба си, да се изравнява съ мѣстното население въ всички данѣчни тежести, било отъ страна на общинитъ, било отъ страна на държавата.

Нѣкой отъ дѣсно: Какво е това, г-нъ председателю, отъ нема ни времето!

Божинъ Продановъ: Ето защо азъ моля. . .

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ Продановъ! Отнемамъ Ви думата.

Божинъ Продановъ: Имайки предвидъ тежкото положение на длъжниците бѣжанци, което описахъ, азъ правя следното предложение: „Първо. Заличаване на всички задължения на бѣжанцитъ къмъ държавата и общинитъ, въ връзка съ настаняването имъ по казанитѣ закони като това заличаване засегне само ония бѣжанци, чиито годишни доходи не надминаватъ 30.000 л. необходими за сѣществуването имъ за градскитѣ бѣжанци.

Второ. Пропорционално намаление на задълженията на ония градски бѣжанци, чиито доходи надминаватъ казания минимумъ, като намалението бѣде 20-50% съобразно материалното имъ положение. Разсрочка на плащанията на тия бѣжанци за 40 години.

Трето. Аудиране на всѣкакви задължения на селско-стопанскитѣ бѣжанци, които сами обработватъ земята и се прехранватъ отъ нея.

Четвърто. Опрощаване на всѣкакви стари общински тежести, като: данѣкъ сгради, водопроводни, канализация, тротоари и пр. до 1 януарий 1939 г.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Ради Пляковъ.

Ради Пляковъ: (Отъ трибуната. Чете) Г-да народни представители! Забележката на чл. 9 гласи: „Отсрочката, за която говори предшествуващата алинея, не ползува длъжниците по обезпечени съ ипотека кредити, отпуснати отъ държавата или държавнитѣ банки по силата на особени закони“. Азъ искамъ да се заличи тая забележка. Ще се мотивирамъ защо.

Г-да народни представители! Нѣма да ви държа речъ. Имамъ желание да ви разправа нѣкои работи, които ще бѣдатъ отъ полза, които ще се решаватъ тукъ въ Камарата. Много се говори отъ тази трибуна по всички стопански и икономически направления — съ голѣма загриженостъ отъ цѣлия Парламентъ, какъ да се улесни стопанинътъ-земедѣлецъ, който е 80% отъ цѣлото население на България, който дава импулъс на българската държава за нейното развитие.

Г-да народни представители! Предъ насъ стои най-големиятъ въпросъ — законътъ за задълженията, който свързва цѣлото движение на страната. Тая страшна свѣтова криза, която се разви въ цѣлия-свѣтъ и която обхвана всички държави, кои малко, кои много, така сѣщо и въ нашата страна повече се разви кризата, защото онова, което претърпѣ българскиятъ народъ презъ тритѣ войни и напоследъкъ, за което наложи на българския народъ да плаща и военни репарации и сѣщевременно иска да сѣществуватъ и като държава. Не можеше да не се отрази кризата върху нашия земеделѣцъ-стопанинъ, занаятчия, търговецъ и работникъ, които и до днесъ не могатъ да свържатъ двата края.

Г-да народни представители! При едно такова вълнение въ морето, не може командантътъ на парахода да не вземе мѣрки за запазване парахода отъ нѣкоя катастрофа. Ние, като избраници на българския народъ, виждайки какъ се лута той и не може да посрещне своитѣ задължения къмъ държава и банки, къмъ дружества и частни лица, трѣбва да направимъ нѣщо и да помислимъ, докато още параходътъ не се е тласналъ въ нѣкои скали, както ви споменахъ по-горе. Следъ като стане катастрофата, нѣма какво да му мислимъ. Време е, г-да народни представители, да понесемъ всички по малко отъ този товаръ: държавя, банки, дружества и частни лица, за да дадемъ едно правилно развитие на страната, на стопанството.

Вѣрѣйки желанието на всички длъжници да се изплатятъ, съ свито сърдце се обръщамъ къмъ българския Парламентъ и се молятъ, за да се намѣри изходъ да имъ се намали дългътъ и имъ се дадатъ по-големи отсрочки и това, което се реши въ Парламента, да бѣде изплатено отъ самитѣ длъжници.

Минавамъ на единъ другъ голѣмъ въпросъ, който тоже вълнува всички. Това е бѣжанскиятъ въпросъ.

Г-да народни представители! Не можемъ така да минаемъ, безъ да не хвърлимъ единъ погледъ и върху тѣхното положение. Вие всички знаете голѣмитѣ мечти на българския народъ за национално обединение и освобождение на всички българи, които сѣ били стотици години роби. Българската държава, съ нейнитѣ съюзници, обявиха Балканската война. Българскиятъ войникъ изпълни своята войнишка задача за Царъ и Родина. За голѣмо нещастие, тази свобода, която се даде на тѣзи братя-българи, които бѣха стотици години роби, не било за добро. Въмѣсто свободни, наложи се да останатъ немили и недраги, да напустнатъ своитѣ родни домове и дойдоха въ България. И отъ тогава до днесъ тѣ се лутатъ като нѣкой параходъ всрѣдъ вълнитѣ. Това сѣ бѣжанцитѣ отъ Източна Тракия, Македония, Добруджа и Западнитѣ покрайнини. Остана една частъ — Западна Тракия подъ българско владение. За голѣма изненада, обяви се европейската война. Следъ като сѣщо изпълни своя отечественъ дългъ българскиятъ войникъ, наложи се една много несправедлива присѣда за България, да предаде Западна Тракия на великитѣ сили. Напоследъкъ отстъпиха и Западна Тракия на Гърция да я управлява.

Г-да народни представители! Позволете съ нѣколко думи да ви кажа, какъ напустнаха своитѣ родни огнища българи отъ Западна Тракия. Десетки села интернираха отъ Деде-Агачко и Гюмюрджинско — Доганъ-Хисаръ, Дервентъ, Лъдже-кьой, Бадама, Ени-кьой, Чобанъ-кьой, Каладжи дере — всички села съ по 300 до 800 семейства. И когато ги караха на парахода, не имъ дадоха нищо да взематъ, а всичко, каквото оставиха, го заграбиха гърцитѣ: покъщнина, добитѣкъ и друго. На колко свещеници оскубаха брадитѣ, на колко българи оскубаха мустацитѣ, колко души отъ бой умрѣха. Всѣко възможно направиха само да предизвикатъ тѣхното съгласие, че ще се изселятъ доброволно. Не доброволно, а насилствено бѣше това изселване и тѣзи, които бѣха интернирани 13 месеца, като ги върнаха, дадоха имъ деветъ дена срокъ да седятъ въ селата си и веднага наредиха да заминатъ за България.

Г-да народни представители! Искамъ да ви обърна вниманието за източно-тракийци, какъ напустнаха своитѣ родни села презъ 1913 г. Когато българскиѣ войски се изтеглиха, турцитѣ цѣли села подъ ножъ туриха, както бѣше въ селото Булгаръ-кьой отъ 800 къщи. Къща не остана да не тури черна кърпа и кой както завари, бѣта голъ и босъ, за да спасява живота си. Така напустнаха домоветѣ си и дойдоха въ България.

Всички бѣжанци отъ всички краища вземаха участие и въ тритѣ войни, заедно съ цѣлия български народъ. И затова, г-да народни представители, не можемъ да минаемъ така, да не хвърлимъ погледъ върху тѣхното положение. Вие знаете, че българската държава направи една политика съ имотитѣ на Източна Тракия и сключи договоръ съ

Турция, като се откажа българската държава от имотите на източно-тракийци в полза на Турция, без да се ликвидират.

Е добре, г-да народни представители! Всички дойдоха в България, даде им се братски прием от цълия български народ и от българската държава. Настани ги, като им даде къщи и по 40 декара ниви. Почна държавата да купува добитък, коли, плугове, за да могат да обработват дадената им земя и изкарват прехраната си за семействата.

Вие знаете, г-да народни представители, всеки стопанин като научи, че държавата ще купува добитък за бжжанците, веднага се повиши цената с 50% на добитъка, колите и плуговете. Въпреки това, принудени бжжа бжжанците, макар и скъпо, да приемат добитък, колите и плуговете, като земеделски стопани, за да могат да обработват дадената им земя.

Очевидно е, че тж сж получили всичко скъпо. Сжщото е и сж направените нови къщи от държавата, които се строят по стопански начин. Изпратените чиновници да контролират и изплащат сж по затворите, осждени до 15 години, защото се доказа, как сж злоупотрбавали: правят разписка за 8000 тухли, прилагат още една нула в разписката и стават 80.000 тухли — 80.000 лева! Това се всичко доказа пред Ямболския областен сжд, сж 1400 души свидетели. Злоупотрбените суми възлизат към 20.000.000 л. и тжи злоупотрбени суми се натрупаха на гърба на бжжанеца. Кой е виновник: този, който приема къщата ли, или който контролира и държи кесията? Не стига, гдето приеж двойно по-скжп добитък, коли и плугове и върху всяка една къща се натрупа да плаща бжжанецът по 25.000 л. в повече от злоупотрбените пари, които къщи сж днес оценени до 82.000 л.

Азж ви моля, г-да народни представители, да се определит една комисия от народни представители заедно с инженери, да видят действително, че къщите от 40.000 л. повече не струват. Искам да ви дам един примър, как се вършеха тия злоупотрбления. Отивам за Елхово, близо до Синапово — 14 км. от Тополовград, сржчам 80 коли варь и в тж момент почна да вали силен джд. Всичките коли бжха открити и всичката варь стана на торж. Въпреки това, пакж я употребиха в работа и затова къщите сж 30% срутени, 30% пропукани и 40% здрави. Жалко, г-да народни представители, когато в Тополовград има варь десет София да направят, а тж карат варь от Сливен. Явно се виждаше, че тука има далавера.

Председателстващ Димитър Пешев: (Звъни) Времето Ви изтече, г-нж Пляковж.

Ради Пляковж: Още малко остава, г-нж председателю.

Минчо Драндаревски: За пръв път говори. Нека се явитит пред избирателите си!

Председателстващ Димитър Пешев: Ако така продължаваме, нжма да можем да свършимж.

Ради Пляковж: (Продължава да чете) Г-да народни представители! Това сж всички земеделски стопани, надж 50.000 семейства, които дължат от 50 до 100 хиляди лева. Трбва да вземе българският Парламент присърдце да може да облекчи тжи бжжани земеделски стопани.

Вжрно е, г-да народни представители, че българската държава и българският народ дадоха братски прием на всички бжжани, които дойдоха от разни краища, а други стотици хиляди български синове пролжха кръвта си за освобождението им от робство. Въпреки толкова жертви и великите сили извършиха една несправедлива присжда към България. Вж всеки случай, не сж дошли бжжанците по тж вина, това наложиха времената.

Ето защо, когато се разрешава въпросът за длжжниците, тж трбва да обхване всички български граждани — земеделци, занаятчи, работници и търговци, защото, когато ни повикат под военното знаме, всички се нареждаме под него. Затова и българският Парламент не може да бжде за едни майка, а за други мащеха. Ако той вземе една справедлива парламентарна преценка и тури здрава основа, то върху това може да се гради и се очакват добри резултати за цълия български народж.

Всичко дадено на бжжанците през 1924—1928 г., като добитък, кола, плугове и пр., е вече остарело и изхабено. От дадените им 40 декара земя не могат да изкарват прехраната си и да имат излишъкж, за да могат да подмладят добитъка си и си купят кола и плугове за добрия вървеж на стопанските им работи и да погасяват задълженията си към държавата.

Председателстващ Димитър Пешев: Свършете, г-нж Пляковж.

Ради Пляковж: Още малко остава, г-нж председателю.

Димитър Гичевж: Нека си прочете заключението човжкът!

Председателстващ Димитър Пешев: Недейте се бърка вж работата на председателя. Азж Ви предупреждавамж, че вж никой случай не мога да допустна това да продължава така.

Ради Пляковж: (Продължава да чете)

Миналата година започна изповждането на нотариалните актове за дадените къщи и ниви на бжжанците и всеки един от тжх пита сждията какво е задължението му и като научи, че то е надж 50.000 и 100.000 л., губи куражж и се пита, какж може от 40 декара да изкарва прехраната си, за общински и държавни данъци и да изплаща задълженията.

Ония, които получиха облигации от ликвидираните им имоти, още навремето, когато им ги даваше Дирекцията на държавните дългове им удържаше по 45.000 л. Тия бжжани сж, които най-редовно си изповждаха нотариалните актове, а ония бжжани, които нищо не сж получили от имотите си, каквито сж източно-тракийци, сжщо и добруджанци и от Западните покрайнини, на които имотите им сж неликвидирани, питате ли ги каквж е халътж имж?

Председателстващ Димитър Пешев: Нжмате думата повече, г-нж Пляковж! Така не може.

Ради Пляковж: Още една минута, г-нж председателю. Ще прочета заключението си. (Продължава да чете) И за ония бжжани, които не сж имали абсолютно нищичко, от Западна Тракия и Македония, и за всички бжжани, които до днес не могат да платят задълженията си, справедливо ще бжде да им се направи едно облекчение, за което има думата Народното събрание. Виждайки голжмото затруднение на бжжанците, да вземе едно братско и справедливо решение

Ето защо, свършвайки, г-да народни представители, азж ви моля да се направи едно чувствително облекчение на задълженията на бжжанците към държавата, като препоржчвам облекчението да бжде вж процентно намаляние на задълженията им. Сж това ще спечели и държавата, понеже тогава голжма част от бжжанците охотно ще се явят и платят задълженията си и ние като народни представители ще смжтаме, че сме изпълнили дълга си към тжх и към цълия български народж. (Ржжкоплъскация)

Минчо Драндаревски: Предложж да имж се даде намаляние като на земеделски-стопани.

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата народният представител г-нж Георги Лазаровж.

Георги Лазаровж: (От трибуната) Г-да народни представители! Алинея втора от § 4 гласи: „Ипотечните и задължителните задължения на всички останали длжжници се уреждат по обикновения редж на този законж, само ако ипотечният или заложенният кредиторж даде съгласието си за това. Ако той не даде съгласието си, ипотечните или заложенните права остават незасегнати; сж осжществяването им вземането се счита за погасено и когато не е удовлетворенж напълно“. Азж моля да се допълни тази алинея вж следния смисълж: „Това се отнася и за продадените досега заложене стоки до деня на вжлизане на настоящия законж вж сила“.

Г-да народни представители! Когато даден предмет или стока се залага, обикновено онзи, който отпуска сума срещу този предмет или срещу тая стока, винаги има предвидж действителната стойност, която тоя предмет или тая стока има вж момента, и за да охрани себе си от всички евентуални рискове, отпуска една незначителна част от действителната стойност на предлаганата му стока или предметж. Има случаи, много търговци и кооперации да сж искали кредити срещу свои предмети и стоки, като сж заложили съответните предмети или стоки. Има кооперации, които сж си набавили земеделски инвентарж, има отделни земеделски стопани, които сж си купили земеделски машини и орждия. Впоследствие, когато тж сж били вж затруднено положение и сж имали нужда от пари, сж заложили тия машини и орждия, за да се улеснят вж своята стопанска дейност. Обаче впоследствие, когато

дойде стопанската криза, когато всичко се обезцени, тѣ бѣха въ невъзможност да върнат навреме на уговорения срок сумитѣ, които сѣ заели, и тѣхнитѣ заложені предмети биваха следъ това продавани. Обаче сѣ продажбата на заложенія предметъ задължението не се ликвидира и сѣшитѣ тия земеделци-стопани и кооперации останаха открити и за тия тѣхни задължения по-нататѣкъ ги преследваха. Затова азъ искамъ да се приеме моето предложение, за да може по такъвъ начинъ да се ликвидира сѣ много задължения, по които длъжниците несправедливо се преследватъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Въ сѣщия смисълъ е направилъ предложението народниятъ представителъ г-нъ Василъ Вълковъ.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Василъ Вълковъ.

Василъ Вълковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ се присъединявамъ къмъ съображенията, изтъкнати отъ преждеговорившия, че се поставятъ въ несправедлива обстановка длъжниците по залогъ, чийто заложи сѣ били ликвидирани преди влизането въ сила на настоящия законъ. Че това е така, се вижда отъ текста на самия законопроектъ. Законопроектътъ предвижда, че сѣ ликвидирането на залога вземането се счита погасено и когато не е удовлетворено напълно. Значи по ипотечнитѣ вземания, по вземанията, обезпечени сѣ залогъ, ако не се постигне съгласие между кредитора и длъжника, въ такъвъ случай се задължава кредиторътъ да се задоволи сѣ ликвидирането на залога. Ако отъ ликвидацията на залога не се получи достатъчна сума, за да се погаси напълно дългътъ, който е обезпеченъ сѣ залога, остатъкътъ, който не е удовлетворенъ, се заличава. Г-да народни представители! При това положение длъжниците, които сега ще бѣдатъ екзекутирани, ще се освободятъ отъ плащането на остатъка отъ задължението следъ ликвидирането на залога, а тѣзи длъжници, които вече сѣ били екзекутирани, тѣ ще останатъ и въ бѣдѣ да плащатъ остатъка. Това е явно несправедливо, тъй като задълженията и на двѣ категории длъжници сѣ обезпечени сѣ залогъ. На тѣзи, които ще бѣдатъ екзекутирани следъ влизането на закона въ сила, ако остане остатъкъ, той се заличава, а тѣзи, които сѣ били вече екзекутирани и е останалъ остатъкъ, ще продължаватъ и по-нататѣкъ да плащатъ остатъка.

Предлаганото допълнение цели да поправи тая flagranta несправедливостъ, едни длъжници да бѣдатъ привилегировани спрямо други, макаръ да иматъ еднакво стари задължения, породени въ едно и сѣщо време. На първитѣ, които не сѣ екзекутирани, остатъкътъ отъ тѣхнитѣ задължения се заличава, а на вторитѣ, които сѣ били екзекутирани, остатъкътъ отъ задълженията не се заличава.

За да се възстанови справедливостта, азъ моля и г-нъ министра, и почитаемото Народно сѣбрание да се съгласятъ, щото екзекутиранитѣ по-рано да се приравнятъ по участь и сѣдба сѣ тѣзи, които тепърва ще бѣдатъ екзекутирани, т. е. остатъкътъ отъ дълга на екзекутиранитѣ досега сѣщо да бѣде заличенъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Георги Чалбуровъ.

Георги Чалбуровъ: Г-да народни представители! И азъ вземамъ думата по този § 4, сѣ който се измѣня чл. 9, защото действително има една неяснота, която трѣбва да се изправи, по отношение на тия длъжници, които сѣ заложили предмети, стоки и пр., и които стоки, предмети и пр. сѣ продадени преди влизането на закона въ сила.

Единъ длъжникъ е направилъ задължение презъ 1929/1930 г. и тогава е далъ залогъ. Настѣпва кризата, продава се заложенія предметъ на по-ниска цена и длъжникътъ остава откритъ сѣ натрупанитѣ лихви. Несправедливо ще бѣде, ако заложената стока сега се продаде, да се смѣта, че кредиторътъ е удовлетворенъ за своето вземане сѣ получената отъ продажбата сума, а тѣзи длъжници, които сѣ екзекутирани досега, да оставатъ открити предъ банцитѣ сѣ остатъка следъ продажбата на стоката.

Затова и азъ се присъединявамъ къмъ преждеговорившиятъ другари. Ще бѣде добре да се приеме предложението имъ да бѣдатъ обхванати и тѣзи длъжници, на които залогътъ е продаденъ преди влизането на закона въ сила.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Петко Стояновъ.

Петко Стояновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Параграфъ 4, който урежда материята на чл. 9

отъ закона, създава едно нововъведение, което, както на първо четене, така и въ комисията ние всички посрещнахме благоволително, защото действително то иде да внесе облекчение въ досегашния режимъ.

На първо мѣсто то се заключава въ това, че ипотечарнитѣ задължения и заложенитѣ длъжници се поставятъ въ едно положение по-леко отъ онова, въ което досегашниятъ законъ ги поставяше. И за тия длъжници се предполага — и то е правилно — че сѣщо така кризата е дала свонитѣ отражения и ги е поставила въ едно по-неизгодно положение да плащатъ. (Нѣкои народни представители говорятъ сѣ министра на правосѣдието г-нъ Никола Йотовъ)

Г-нъ министре! Азъ искамъ да ми отдѣлите малко внимание.

Министъръ Никола Йотовъ: Какво да права?

Петко Стояновъ: Азъ не Ви правя бележка.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: И азъ моля г-да народнитѣ представители да не ангажиратъ вниманието на г-да министритѣ.

Петко Стояновъ: Азъ нѣма да се разпростирамъ и нѣма да държа речи, но искамъ да подкрепя моитѣ предложения, които сѣ предложени на повечето отъ народнитѣ представители тукъ. (Сочи въ лѣво)

Така както се предвиждатъ облекченията и както трѣбва да се приематъ въ общи контури, тѣ могатъ да породятъ, поради това, че е неправилна формулировката имъ, двусмислености и сѣ това волята на законодателя да се дадатъ облекчения ще бѣде осуетена при прилагането на закона. Понеже материята относително ипотечарнитѣ и заложенитѣ длъжници тепърва се урежда сѣ § 4 и въ това отношение нѣмаме абсолютно никаква юриспруденция и традиция — тя тепърва ще се създава — и понеже ще се отива предъ сѣдилища и предъ комисии, азъ се боя, че едно граматическо, стриктно тълкуване на текстовѣтъ би осуетило до голѣма степенъ намѣрението на законодателя.

Ето азъ вземамъ като примѣръ първата алинея на § 4. Въ нея се казва: (Чете) „Ипотечнитѣ и заложенитѣ задължения на земеделцитѣ-стопани, сключени за нуждитѣ на земеделскитѣ имъ стопанства, получаватъ облекчение по обикновения редъ на този законъ“, съгласно — както прибави г-нъ председателятъ на комисията — чл. 14, буква А. Думата е за истинскитѣ привилегировани длъжници — земеделцитѣ-стопани. Добре, но тукъ има вмѣкната една фраза, една уговорка, едно условие. Казано е още: ако тия задължения — ипотечарнитѣ и заложенитѣ — сѣ сключени за нуждитѣ на земеделскитѣ имъ стопанства. Ето защо азъ се боя, че могатъ да се породятъ двусмислености, съмнения и сѣ това да се осуети намѣрението на законодателя.

Георги Говедаровъ: „Ако“ и „доколкото“. Една поправка може да се направи.

Петко Стояновъ: Ако се каже: „ако тия задължения сѣ направени за нуждитѣ на земеделскитѣ имъ стопанства“ или „доколкото сѣ направени за нуждитѣ на земеделскитѣ имъ стопанства“, тогава действително се внася едно разяснение. При ипотека, напр. отъ 100.000 л., 50.000 л. може да сѣ предназначени за стопанството, а другитѣ да не сѣ за стопанството. Обаче азъ моля да не вземате таква становище, моля да не се прибавя „доколкото“. Защо? Основанията ми сѣ следниѣ. Азъ ги изнесохъ въ комисията накратко, ще ги повтора и предъ васъ, г-да народни представители.

Трѣбва да открие една скоба. Г-нъ министърътъ се съгласи сѣ голѣма частъ отъ разясненията, които направихме въ комисията, и пое ангажиментъ да даде тукъ едно пояснение какъ трѣбва да се тълкува това. Нали бѣше така? Сега азъ моля да не се изчерпи въпросътъ сѣ едно тълкуване, което г-нъ министърътъ ще даде тукъ, а да се вмѣкне съответниятъ текстъ, за да бѣде осигуренъ земеделецътъ-стопанинъ, че ипотека, която е направилъ, ще му бѣде превърната въ обикновено задължение и ще получи облекченията, предвидени въ чл. 14, буква А.

Моето предложение е въ този смисълъ: думитѣ „сключени за нуждитѣ на земеделскитѣ имъ стопанства“ да се заличатъ, а вмѣсто тѣхъ да се поставятъ думитѣ „занаятчинитѣ и дребнитѣ търговци“.

Въ какво се състои моето предложение? Г-да народни представители! За ония земеделски стопани, които получаватъ облекчение по чл. 14, буква А, презумпцията е — трѣбва да я приеме г-нъ министърътъ, трѣбва да я приеме законодателятъ — че всичкитѣ ипотеки, които тия земе-

дѣлци-стопани сѣ направили, не сѣ за нищо друго, освенъ за земеделскитѣ имѣ стопанства. Наистина, ако вземемъ даннитѣ, които дава Б. з. к. банка, за какво се употребяватъ заемитѣ, които се отпущатъ на земеделцитѣ-стопани, ще видимъ, че тамъ има доста много графи. Напримѣръ, има една графа: „сватби и погребения“. Тѣ представляватъ около 6—8%, най-много до 14% отъ общата сума на задълженията на земеделцитѣ-стопани. Друга частъ отъ заемитѣ се изразходва за постройка на жилища, къщи. Това е по-големо перо. То надминава обикновено 20%. Може да се появи съмнение и кредиторътъ предъ съответната комисија може да възрази: но тия разходи не сѣ за нужди на земеделското стопанство. Г-да народни представители! Законодателятѣ трѣбва да постанови, че такива възражения не могатъ да бѣдатъ правени и не могатъ да бѣдатъ слушани. Защо? Ами разходътъ за сватбата или за погребението е единъ нераздѣленъ отъ целия на земеделскостопанското съществуване разходъ. Той не представлява голѣма величина, но въ всѣки случай е единъ разходъ, свързанъ съ обикновения животъ. Ние не можемъ да го дѣлимъ. Ако статистиката го е раздѣлила, това го е направила само за дискриминация, за да следи въобще за предназначението на заемитѣ пари. Но когато е въпросъ за даване облекчение, очевидно е, че тия разходи не могатъ да бѣдатъ отдѣлени отъ разходитѣ за покупка на земя, за покупка на добитѣкъ, сѣчива, семена и т. н.

Ето защо моля тия думи — „за нуждитѣ на земеделскитѣ имѣ стопанства“ — да се премахнатъ.

Второ. Азъ предлагамъ, заедно съ другитѣ, които подписаха моето предложение, следъ думитѣ: „Ипотечнитѣ и заложнитѣ задължения на земеделцитѣ-стопани“ да се поставятъ думитѣ „занаятчитѣ и дребнитѣ търговци“. Защо туряме и тѣхъ? Защо разширяваме субектитѣ на ползуването? Ние искаме, г-да народни представители, да бѣдатъ облекчени по обикновения редъ и ония занаятчи и дребни търговци, които сѣ направили ипотеки срещу своитѣ нищожни къщи, за да увеличатъ оборотния си капиталъ, да се снабдятъ съ сѣчива. За тѣхъ статистика нѣмаме, г-нѣ министре, но можемъ да почерпимъ сведения отъ отчетитѣ на популярнитѣ банки. И действително, ако вземете отчетитѣ на популярнитѣ банки — азъ пропуснахъ да ги взема — . . .

Министъръ Никола Йотовъ: И отъ застрахователнитѣ дружества, защото тѣ обикновено отъ тамъ взематъ ипотечни заеми.

Петко Стояновъ: . . . ще видите, че по-големата частъ отъ ипотекитѣ сѣ направили отъ занаятчи и дребни търговци. Подъ дребенъ търговецъ разбирамъ — и нека бѣде вписано въ протокола — този, който е обложенъ съ патентъ. Ония, които не сѣ обложени съ патентъ, а плащатъ на общо основание по оборота, тѣхъ не считамъ за дребни търговци. Но занаятчитѣ и дребнитѣ дюканджии, които сѣ сключили ипотеки или сѣ направили заложни задължения и получаваатъ облекчение по чл. 14, буква А, тѣзи дребни хора сѣ нищо не се отличаватъ отъ земеделцитѣ, които сѣ сключили ипотеки. И затова азъ моля г-нѣ министра да се съгласи съ предложението, което правя. Мене ми се струва, че социалната справедливостъ, здравиятъ разумъ и почтеността изискватъ да бѣде то прието. И безъ това ние даваме облекчения на занаятчитѣ и търговцитѣ по чл. 14, буква А.

Министъръ Никола Йотовъ: Да.

Петко Стояновъ: Тѣ влизатъ тамъ. Тогава нека да разширимъ това постановление на чл. 9 да обхване и тѣхъ.

Така щото моето предложение, г-да, е въ смисълъ да се подобри съдържанието на първата алинея на членъ 9. Съ това ние ще създадемъ действително една пълнота, ще внесемъ логика и смисълъ въ това постановление. Съ други думи, всички дребни ипотечарни и заложни длъжници ще ги поставимъ въ еднакво положение — да получатъ облекчение, да сѣ освободятъ, да получатъ размахъ и възможностъ да работятъ за себе си и за своитѣ деца.

Третото ми предложение, г-да народни представители, е да се направи една добавка въ забележката къмъ чл. 9. Таа забележка гласи: „Отсрочката, за която говори предложението, е да се ликвидира това задължение по начина, предвиденъ въ първата алинея — „не ползува длъжнитѣ по обезпечени съ ипотека кредити, отпуснати отъ държавата или държавнитѣ банки по силата на особени закони“.

Тукъ азъ доажавамъ въ съгласие съ тия господа, които току-що говориха за бѣжанцитѣ. Моето предложение е малко по-широко, и азъ ще ви го прочета.

Г-да народни представители! Задълженията на бѣжанцитѣ, на пострадалиотѣ отъ земетръса и на ония, които сѣ получили помощи по специални закони, сѣ натоварени и съ ипотека. За едни отъ тия ипотечни задължения има ипотечна гаранция. Двама господа тукъ — г-нѣ Продановъ и г-нѣ Пляковъ — направиха едно предложение. Ако то не бѣде прието изцѣло, тогава нека се приеме моето предложение. Какво е моето предложение? Азъ предлагамъ въ края на забележката да се постави запетая и да се прибавятъ думитѣ: „съ изключение на бѣжанцитѣ, на получилитѣ помощи поради неурожай и на пострадалиотѣ отъ земетръса“.

Съ други думи, искамъ да дадемъ възможностъ да се ползуватъ отъ новия режимъ за ипотекитѣ и тия именно лица. Не ми сѣ познати непосредствено ония случаи, за които тукъ се говори и се пледира много, но азъ имамъ предвидъ, г-да, бѣжанцитѣ отъ Западнитѣ покрайнини. Трѣбва да идете тамъ, гдето тѣ сѣ настанени, за да видите доколко е недостатъчно онова, което държавата имѣ е дала: 20 декара, едно дворно мѣсто, малко пари за постройка на една къща. Идете да видите, г-да, тия махли, тия селища, кѣдето тѣ живѣятъ, за да ви стане ясна разликата между това, което тѣ представляватъ, и най-бедното мѣстно население. Разликата е огромна. Не е нужно да правимъ въ новитѣ земи анкети. Мизерията тамъ е пълна. Елате да видите бѣжанското население въ нашитѣ села, което живѣе подъ гнета на неволяни тежести, данъци, задължения, мизерия и скѣпотия. Онова население, г-да, което е пришло и на което ужъ държавата всѣчески се притича на помощъ, защото това сѣ хора на труда — особено хората дошли отъ Западнитѣ покрайнини, които не се боятъ отъ труда и които живѣятъ съ единъ бюджетъ извънредно ограниченъ — живѣе много зле. Разликата между неговия животъ и живота на мѣстното население е огромна. Очевидно е, че помощта, която дава държавата, нито е рационална, нито е достатъчна. Идете да ги видите! Картина е поразителна.

Следователно, и бѣжанцитѣ иматъ нужда отъ облекчения. Мнозина сѣ направили изложения. Нѣма защо да ви ги чета. Тѣхната молба е: дайте тия облекчения, които сте дали на другитѣ наши съграждани, и за нашитѣ задължения, които имаме по специалнитѣ закони.

И затуй азъ казвамъ: на бѣжанцитѣ, които сѣ получили заеми, на ония, които сѣ получили помощи вследствие на неурожай, както и на ония, които сѣ пострадали отъ земетръса, да се дадатъ сѣщитѣ облекчения, каквито се даватъ на всички, които иматъ ипотечарни задължения.

Защицавайки моето предложение и предложенията, подписани и отъ моитѣ колеги, азъ моля г-нѣ министра — понеже нашитѣ предложения иматъ за целъ да се подобри съществено съдържанието на чл. 9 — да се съгласи да се премахне тая празнота въ чл. 9, да се създаде известна широта, безъ отъ това да пострада която и да е категория граждани, безъ съ това да се създава отруляване на държавното съкровище или на Погасителната каса. Такова нѣщо нѣма да стане.

Значи ние искаме само яснота, широко прилагане на закона и свобода.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Завършвайте!

Петко Стояновъ: Завършвамъ. Азъ не злоупотребявамъ съ времето.

Моля г-нѣ министра да се съгласи съ тия предложения, които направихъ. Тѣ ще подобрятъ съдържанието на законъ, несъмнено, и ще създадатъ една благодатъ, една почивка за всички ония, които сѣ визирани въ тия мои предложения.

Накрая трѣбва да заявя, че азъ се присъединявамъ напълно къмъ предложенията на г-нѣ Вълковъ, на г-нѣ Лазаровъ и на г-нѣ Чалбуковъ. На заложнитѣ длъжници, на които отсега нататѣкъ ще бѣдатъ ликвидирани задълженията, ще бѣде дадено облекчение. А тия, на които досега залозитѣ сѣ продадени, безъ да е удовлетворенъ напълно кредиторитѣ, живѣятъ въ мизерия. Днесъ тѣ носятъ таргитѣ по улицитѣ, макаръ че вчера сѣ давали хлѣбъ на стотици. Днесъ тѣ не могатъ да намѣрятъ приемъ отъ ония, които имѣ сѣ кланяли до вчера. Това е несправедливо, г-да! Това облекчение, което давате отъ днесъ нататѣкъ, дайте го и на ония, които до днесъ сѣ пострадали. Кои сѣ тѣ? Това сѣ ония, които сѣ паднали, надъ които се е разразила бурята. А тия, които тепърва ще получи облекчение, кой е той? Той или се е крилъ по къшетата, или не е билъ

забелязанъ, или пъкъ е положилъ всички усилия нѣкакъ да избѣгне опасността. Ако на единъ даваме облекчение, защо на другъ, който е падналъ, следъ като се е борилъ честно и иска да живѣе, да не му дадемъ това право, което се дава на другитѣ, защо да му бѣде то отречено?

(Председателятъ Стойчо Мошановъ заема председателското мѣсто)

Ето защо азъ моля г-нъ министра да се съгласи, ония длъжници, на които залозитѣ сѫ продадени на времето, безъ да сѫ удовлетворени кредиторитѣ напълно, да бѣдатъ освободени отъ задължението да плащатъ остатъка отъ дълга. Да бѣде въ сила и по отношение на тѣхъ текстътъ въ края на втората алинея на чл. 9. (Ръкоплѣскания)

Министъръ Никола Йотовъ: Да дамъ едно пояснение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ министърътъ на правосъдието.

Министъръ Никола Йотовъ: Г-да народни представители! Когато се разискваше този параграфъ въ комисията, казахъ, че ще дамъ нѣкои обяснения тукъ, какъ трѣбва да се разбиратъ думитѣ: „склучени за нуждитѣ на земеделскитѣ имъ стопанства“. Ние искахме да изключимъ отъ облекченията оны земедѣлци, които е взелъ въ заемъ пари срещу ипотека и е дошълъ въ София да купи апартаментъ или къща, или е купилъ мелница, или е направилъ маслобойна, или е почналъ нѣкаква индустрия и пр. Това е смисълътъ, който влагаме въ тѣзи думи. Облекчение се дава само за задължение, което е свързано съ стопанската му дейностъ. Ако, както казва г-нъ Стояновъ, единъ земедѣлецъ е направилъ къща въ своето селско стопанство, ако е направилъ сайвантъ и пр., поради което е задължилъ, такова задължение е свързано съ неговата стопанска дейностъ и за него той ще получи облекчение на общо основание.

Петко Стояновъ: Сѣщо и направениятъ дългъ за болни, за погребения и пр.

Министъръ Никола Йотовъ: За всички категории ипотеки и заложни задължения, които сѫ свързани съ живота на стопанството, се дава облекчение. Ония земедѣлци, обаче, които сѫ взели пари срещу ипотека за да купятъ имотъ или мелница, да направятъ маслобойна и пр. — асѣжъ тѣ сѫ едритѣ — нѣма да се ползуватъ отъ облекчение, защото тия задължения сѫ правени за друга целъ, не стопанска. Но не можемъ конкретно да опредѣлимъ въ кои случаи сключенитѣ заеми сѫ за нуждитѣ на земеделскитѣ стопанства, не можемъ да направимъ изброяване на всички случаи, защото нуждитѣ имъ сѫ най-разнообразни.

По отношение заемитѣ на бѣжанцитѣ, заемитѣ на пострадали въ земетръсната областъ, заемитѣ за икономически строежи, заемитѣ на тютюневи кооперации и пр. на правихме декларация въ комисията — права я и тукъ отъ мое име и отъ името на г-нъ министъръ Божиловъ — че сѫ специаленъ законъ ще се уредятъ тѣзи въпроси, защото сѫ специални закони нѣкои отъ тѣхъ сѫ получили вече облекчение. Ако, следъ като сме имъ дали веднажъ едно облекчение отъ 40%, сега имъ дадемъ и върху остатъка още 50% облекчение, нѣма да бѣдатъ третираны еднакво съ другитѣ, облекчението имъ ще бѣде извънредно голямо, а други нѣма да получатъ никакво облекчение. По тия заеми, дадени съ специални закони, сѫ заинтересувани само Б. з. к. банка и държавата. Затуй тѣ бѣха изключени отъ закона за облекчение на длъжницитѣ и порано, затуй се изключватъ и сега.

Повтарямъ: отъ мое име и отъ името на г-нъ министъръ Божиловъ правя декларация, че въ следващата сесия на Народното събрание ще се внесе специаленъ законъ, съ който ще уредимъ тия задължения. Дори г-нъ министъръ Божиловъ ми казва въ момента, че законопроектътъ за бѣжанцитѣ е изготвенъ, но нѣмаме време да се занимаемъ сега съ него.

Петко Стояновъ: Днесъ се закрива сесията.

Георги Чалбуровъ: А продаденитѣ залози?

Министъръ Никола Йотовъ: Не е възможно да направимъ нищо. Ние даваме облекчение занаятцѣ. Б. з. к. банка дава специални заеми срещу залогъ на едъръ и дребенъ добитѣкъ. Има залози продадени преди 5-10 години. Каквото е продадено — продадено, непокритото се търси. Не можемъ да издирваме продажби отъ преди 5-10 години. Не можемъ така инцидентно да разрешаваме тѣзи въпроси. Вие имате предвидъ два-три случая съ тютюнотърговци.

Георги Чалбуровъ: Извинявайте, не сѫ два-три случая. Има и други длъжници.

Министъръ Никола Йотовъ: Имено, защото сѫ много и най-разнообразни, затова не можемъ да решаваме сега тѣзи въпроси. Давано е въ залогъ розово масло, добитѣкъ, жито, тютюнъ, не знаемъ на какви суми възлизатъ и кой какъ ще бѣде засегнатъ. Затова казвамъ, че не може сега инцидентно да се разрешаватъ тѣзи въпроси.

Георги Говедаровъ: Съгласието на кредитора, за което се говори въ втората алинея на чл. 9, кѣде ще бѣде дадено?

Министъръ Никола Йотовъ: Г-нъ Говедаровъ иска да знае, съгласието, което дава кредиторътъ, кѣде ще бѣде дадено. Отъ самата процедура се разбира, че ще бѣде дадено предъ комисията. Длъжникътъ ще поиска облекчение, комисията ще призове ипотекарния кредиторъ и ще го пита, съгласенъ ли е или не.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Гичевъ да развие предложението си.

Димитъръ Гичевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Наистина човѣкъ чувствува неохота да развива и мотивира предложения при взетото становище отъ Министерския съветъ, да не бѣдатъ приемани никакви предложения, дори очевидно най-належащи, най-полезни, най-основателни, каквото бѣше отхвърленото предложение за облекчение на известенъ родъ кооперации, на бѣжанцитѣ и на други категории длъжници. Остава ни само надеждата, че тая декларация, която сѣ направи преди малко отъ името на двама министри, нѣма да има сѣдбата на декларацията, направена по внасянето на законопроектъ за печата. Дано!

Моето предложение засѣга ипотекарнитѣ длъжници къмъ Българската ипотекарна банка. Всички знаете, че задълженията къмъ тая банка сѫ сключени въ чужда валута, въ швейцарски франкове. Впоследствие, обаче, голѣмата частъ отъ капитала на Ипотекарната банка, който бѣше притежание на чужденци, мина въ ръцетѣ на Б. з. к. банка. Ипотекарнитѣ длъжници съвсемъ не желаятъ, това, което банката е припечелила отъ тая сдѣлка, да го получатъ за себе си. А Б. з. к. банка откупи швейцарския франкъ по 15 български лева. Същевременно, обаче, тѣ не могатъ да се помирятъ и смѣтатъ, че се върши спрямо тѣхъ една голѣма несправедливостъ, когато и до днѣшнѣшнѣ имъ се изисква да изплащатъ задълженията си къмъ Ипотекарната банка по единъ много по-високъ курсъ на швейцарския франкъ отъ курса на деня на Българската народна банка. Нѣма съмнение, че ако швейцарскиятъ франкъ, който преди нѣколко години бѣше 27 л., бѣше се качилъ на 40 л., да кажемъ, всички длъжници щѣха да бѣдатъ заставени да изплащатъ своитѣ задължения къмъ Българската ипотекарна банка по тоя повишенъ курсъ. Когато, обаче, днесъ тоя курсъ не е вече 27, а е 19 л., всички длъжници сѫ заставени да изплащатъ задълженията си по курсъ 27 л. — едно изискване, което сѫ нищо не може да се оправдае. Следъ като официалниятъ курсъ е 19 л. и следъ като Б. з. к. банка е откупила акциитѣ отъ чужденцитѣ по курсъ 15 л., да се иска отъ българскитѣ ипотекарни длъжници да плащатъ по курсъ 27 л. — още повече, когато сѫ законъ ние намалихме сѫ 40% наемитѣ, които собственицитѣ получаватъ, и когато има едно обезценяване на тѣхнитѣ имоти — азъ смѣтамъ това за висша неправда.

Затова моето предложение е: ипотеки, сключени въ чужда валута, се изплащатъ по курса на деня на Българската народна банка, ако въ ипотечния договоръ не е предвиденъ по-низъкъ курсъ. Ако има такива случаи, безспорно, ще бѣдатъ спазени договорнитѣ постановления. Но за задълженията къмъ Българската ипотекарна банка, за които е предвидено да се изплащатъ въ швейцарски франка, смѣтамъ, че ще бѣде актъ на справедливостъ и на целесобразностъ, ако се предвиди да се изплащатъ по курса на деня — 19 л. А най-важното е, че Б. з. к. банка, която е откупила акциитѣ на чужденцитѣ отъ Ипотекарната банка, сѫ нищо нѣма да бѣде ошечена, защото, получавайки 19 л. и нѣщо за франкъ, тя все пакъ ще реализира една печалба отъ 4 л. на франкъ.

Азъ се надѣвамъ, че и г-нъ министърътъ на земедѣлнето, подъ чието ведомство днесъ се намира Б. з. к. банка, нѣма да има нищо противъ да се направи това малко облекчение, което същевременно е възстановяване на една правда по отношение длъжницитѣ къмъ Българската ипотекарна банка.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народният представител г-нъ Тодоръ Кожухаровъ да развие предложението си.

Тодоръ Кожухаровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Всѣка минута ви е скѣпа и азъ не бихъ ви я отнемалъ, ако не съмъ съ съзнанието, че изпълнявамъ единъ повелителенъ общественъ дългъ спрямо категорията на най-онеправданитъ и същевременно най-заслужилитъ граждани на България.

Думата е за военнитъ инвалиди. Въ законопроекта е прокаранъ принципътъ, военнитъ инвалиди да не фигуриратъ въ категорията на ония граждани, които трѣбва да получатъ максимални облекчения. За мене това е съвсемъ необяснимо. Ние отъ месеци тукъ сме бомбардирани отъ хиляди искания. Много отъ тѣзи искания, както каза и г-нъ Сакаровъ, бѣха претенции отъ частенъ характеръ. Той си е далъ трудъ да ги прочете всички, но азъ не можахъ да ги прочета. Азъ никога не бихъ пледиралъ за отдѣлни искания, но не бихъ могълъ да откажа удовлетворяването на една основателна претенция, която предявява Съюзътъ на военнитъ инвалиди.

Какви сѣ били съображенията, мотивитъ на комисията, която е решила да отхвърли исканията на военнитъ инвалиди? Доколкото разбрахъ, първиятъ мотивъ е, че военнитъ инвалиди трѣбвало да получатъ облекчение съ специаленъ законъ за инвалидитѣ, а не съ общия законъ за задълженията, тъй като тежеститъ по изпълнението на общия законъ ще легнатъ не само върху държавата, но и върху частни лица. Тѣзи, които поддържатъ противното на моето становище, твърдятъ, че нашитъ военни инвалиди иматъ право на всички облекчения, но тѣзи облекчения трѣбвало да бѣдатъ направени отъ държавата, да не се засѣгатъ никакви частни интереси. Вториятъ мотивъ е, че военнитъ инвалиди сѣ много, че тѣ сѣ хиляди и, ако имъ се даде облекчение по общия законъ за задълженията, ще се обърне цѣлитъ законъ надолу съ главата и ще се усложни работата.

Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че и дветѣ тѣзи възражения не сѣ основателни. Защо? Ако държавата е дошла до убеждението, че известни стопански категории въ страната — земеделци, занаятчии, търговци и пр. — се нуждаятъ отъ облекчения и че тѣзи облекчения трѣбва да се понесатъ отъ всички кредитни институти въ страната, държавни и частни, и отъ частни кредитори, какво ѝ прѣчи, когато дава съ единъ законъ облекчения на длъжницитѣ, да има предвидъ и военнитъ инвалиди? Не е ли морално, не е ли политично, не е ли педагогично, при всички облекчения, които се даватъ, при всички привилегии, които се правятъ, държавата всѣкога, винаги дебелило да подчертава една специална грижа къмъ военнитъ инвалиди?

Военнитъ инвалиди били хиляди! На това възражение азъ отговарямъ: не е вѣрно. Тѣ могатъ да бѣдатъ хиляди, но грамидната частъ отъ тѣхъ ще се възползува отъ закона на общо основание, бидейки земеделци, занаятчии или търговци. Азъ не пледирамъ за тѣзи хиляди, които могатъ да се възползуватъ отъ закона. Азъ пледирамъ за една категория инвалиди, които не сѣ много и които не се засѣгатъ отъ чл. 9.

Министъръ Добри Божиловъ: Тѣ влизатъ въ чл. 14, буква Б.

Министъръ Никола Йотовъ: Внѣ отъ това, и чл. 3 ги засѣга.

Тодоръ Кожухаровъ: Г-нъ министре! Азъ одеве Ви сондирахъ по този въпросъ. Не разбирамъ защо се противопоставяте на това мое предложение, съ което искамъ въ алинея първа на чл. 9 следъ думитѣ: „Ипотечнитъ и задължителнитъ задължения на земеделцитѣ-стопани, сключени за нуждитъ на земеделскитъ имъ стопанства“, да се прибавятъ думитѣ: „както и задълженията на военнитъ инвалиди за постройка на жилища“, и да следва текстътъ: „получаватъ облекчение по обикновения редъ на този законъ“.

Г-да народни представители! Ние оставихме да разгледаме този законопроектъ въ последния день на сесията при една нетърпеливостъ, при една нервностъ. Азъ ви моля, при това напрегнато състояние, въ което заседаваме, да не ни лишавате отъ възможността да положимъ нуждитъ грижи за българския воененъ инвалидъ. Азъ твърдя съ пълна отговорностъ за думитѣ, които казвамъ, че нѣма воененъ инвалидъ по-зле възнаграденъ, по-зле морално удовлетворенъ отъ българския воененъ инвалидъ.

Азъ си спомнямъ какъ ние презъ войната поощрявахме българскитъ войници да бѣдатъ храбри, да се жертвуватъ, да не жалятъ живота си, увѣрявайки ги, че българската държава никога нѣма да ги забрави и че тя винаги ще се грижи за тѣхъ. Е добре, всѣки день азъ виждамъ предъ очитѣ си войници отъ моята батарея, които чукатъ съ своитѣ дървени крака върху моята съвѣсть и се срамувамъ, че съмъ ги лѣгалъ презъ войната. Не може единъ инвалидъ съ изгубенъ кракъ — такива познавамъ двама мои войници — да живѣе съ 300—400 л. инвалидна пенсия и, мѣкнейки се като пребитъ изъ улицитѣ на София, да има само печалната привилегия да се качва и слиза презъ предната врата на трамвая! Не можемъ да оставимъ само съ тая привилегия тѣзи нещастни и онеправдани български граждани. Влѣзте психологически въ тѣхното състояние. Даже когато си заможенъ, фактътъ, че си лишенъ отъ своята работоспособностъ, самочувствието, че не си като всички останали хора, те убива морално, озлобява те. Влѣзте въ душата пѣкъ и на тѣзи, които покрай това, че сѣ изгубили своята работоспособностъ, трѣбва да се борятъ и за коравъ хлѣбъ.

Азъ пледирамъ за една категория инвалиди. И въ момента даже си рисувамъ реалния образъ на единъ такъвъ инвалидъ, който ми напомни да изпълня моя дългъ тукъ. Спомнямъ си за героя на Панчинъ гробъ, извършилъ едно отъ най-смѣлитѣ кавалерийски дѣла въ военната история, който днесъ скрибуца съ изкуственъ кракъ, за да изкара 2.000 л. като адвокатъ въ София при една убийствена конкуренция на адвокатитѣ. И ако тоя човѣкъ е успѣлъ да струпа една кѣшурка и сега иска отъ васъ облекчения такива, каквито се даватъ на много други граждани, сме ли ние въ правото си да му ги откажемъ?

Съ специаленъ законъ щѣлъ да се уреди този въпросъ! Ние много дължимъ на българскитъ инвалиди и тепърва има да имъ се отплащаме, тепърва има да мислимъ за тѣхъ, покрай многото проблеми, съ които сме ангажирани. Много и много нѣща ще трѣбва да направимъ, за да достигнемъ онова, което сѣ направили другитѣ, по-културнитѣ отъ насъ народи, които знаятъ какво значи военна традиция, които знаятъ какво значи военно възпитание и какво значи да се зачитатъ заслуги въ време на война. Ще мислимъ за това и вѣрвамъ, че въ специалнитѣ закони ще намѣримъ да направимъ много за тѣхъ.

Но, г-да народни представители, като говоримъ сега специално по този законъ за облекчение на длъжницитѣ, азъ смѣтамъ, че ние ще изпълнимъ единъ елементаренъ дългъ, като приемемъ това допълнение въ първата алинея на чл. 9, което предложихъ. Може би това да нѣма голямо материално значение, но то ще бѣде единъ мораленъ жестъ, едно подчертаване, че малката българска държава, въпрѣки всичката си мизерия, въпрѣки абсолютната си невъзможностъ да възнагради по достоинство заслужилитѣ презъ войната, осакатенитѣ снове на България, не прѣпуца случай да подчертае едно внимание и положи една грижа за тѣхъ.

Направете това, г-да, защото времената сѣ бурни, на България пакъ ще трѣбватъ мѣже да мратъ. Дайте морални сили на тѣзи, които ще ги водятъ, а не да ги лѣжатъ, както сме ги лѣгали ние нѣкога презъ войната. (Римскоплѣскания отъ дѣво)

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народният представител г-нъ Жико Струнджевъ.

Жико Струнджевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! § 4 прави честъ на този законопроектъ, затова защото съ него се разкѣсва свещенитъ принципъ на ипотекарната неприкосновеностъ. Досега се смѣташе, че веднажъ сключена ипотека, въ никой случай тя не може да бѣде пожтната. Сега обаче този принципъ се нарушава, защото и г-да министритѣ и ние признаваме, че ипотекарниятъ длъжникъ земеделецъ-стопанинъ трѣбва да бѣде облекченъ.

Но, г-да народни представители, когато ние вземемъ грижата за земеделецъ-стопанинъ, не трѣбва да забравяме, че редомъ съ него вървятъ и селскитъ занаятчии, и дребнитѣ провинциални търговци, и че ако земеделецътъ-стопанинъ е билъ засегнатъ отъ кризата, не сѣ били пощадени отъ нея и занаятчиията, и търговецътъ, които сѣ очаквали отъ земеделецъ-стопанинъ да получатъ нѣщо, да спечелятъ, за да платятъ своитѣ ипотеки. Щомъ земеделецътъ-стопанинъ е зле, безспорно той повлиява съ себе си и своитѣ икономически и стопански другари — занаятчиитѣ и търговцитѣ — които го следватъ навсѣкѣде. Лошо ли е икономическото положение на земеделеца, неминуемо е и тѣхното разсипване. То-

гава, като признаваме, че земеделецът-стопанин е в тежко положение, не можем да не признаем и логическото последствие от това негово тежко положение — че сж в тежко положение и занаятчиите и търговецът.

И за да се не експлоатира, г-да народни представители, съ положението на тия две професии, азъ предлагамъ да се разгърнатъ пазитъ на първата алинея на чл. 9 и тя да обгърне и дребнитъ занаятчи и дребнитъ търговци съ ипотеки до 100.000 л., сключени главно при застрахователнитъ дружества, респ. при Чиновническото дружество. Тия хора бѣха първитъ агенти на Чиновническото дружество, които агитираха предъ българскитъ граждани да правятъ застраховки при него. Чиновническото дружество даде на тия дребни занаятчи и търговци, които бѣха най-буднитъ хора въ дълбоката провинция, ипотеки. Днесъ, обаче, това Чиновническо дружество, вмѣсто да имъ се отплати по единъ достоенъ начинъ, имъ продава къшуркитъ и ежедневно ги плаши, че ще ги изгнати отъ тѣхъ. Тѣхното положение не е така леко, както изглежда можеби на пръвъ погледъ. Съ тѣхното облекчаване нѣма да бждатъ засегнати държавнитъ банки и кооперативнитъ такива, нѣма да пострадатъ тѣзи наши кредитни учреждения.

Ето защо азъ предлагамъ да се измѣни първата алинея на чл. 9 така: „Ипотечнитъ и заложнитъ задължения на занаятчинтъ, търговчинтъ“ — присъединявамъ се и къмъ предложението на г-нъ Кожухарова — „военно-инвалидитъ за ипотеки до 100.000 л. и на земеделчинтъ-стопани, сключени за нуждитъ на земеделскитъ имъ стопанства, получаватъ облекчение по обикновения редъ на този законъ“. Новото е това, че следъ думата „задължения“ се прибавятъ думитъ: „на занаятчинтъ, търговчинтъ и военно-инвалидитъ до 100.000 л.“. Това е социаленъ въпросъ и въпросъ на справедливостъ.

Бихъ отправилъ молба и къмъ г-да министритъ, респ. г-нъ министра на правосъдието, да се съгласи съ това предложение, което е морално оправдано. Нека подпомогнемъ и тѣзи така зле пострадали съсловия отъ кризата.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Минчо Пановъ.

Минчо Пановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! За да се съкратятъ разискванията по този параграфъ, ...

Председателъ Стойчо Мошановъ: Накъсо.

Минчо Пановъ: ... азъ ще моля г-нъ министра на правосъдието да даде нѣкои кратки обяснения. Както виждате отъ законопроекта, съ § 4 чл. 9 се измѣня така: „Ипотечнитъ и заложнитъ задължения на земеделчинтъ-стопани, сключени за нуждитъ на земеделскитъ имъ стопанства, получаватъ облекчение по обикновения редъ на този законъ“. Единъ земеделецъ-стопанинъ, който има хирографарни и ипотекарни задължения по досега действащия законъ той имаше право да се ползува съ процентно намаление за хирографарнитъ си задължения, но не и за ипотекарнитъ си задължения — тѣ се изключваха. Сега има специаленъ текстъ въ законопроекта — новъ чл. 57а — споредъ който тия длъжници, които досега сж се ползували отъ облекчения по буква „А“ на чл. 14 отъ наредбата-законъ за облекчение на длъжницитъ, нѣматъ право да се ползуватъ отъ облекченията, предвидени въ алинея първа на чл. 9 отъ настоящия законопроектъ. Затова азъ питамъ: ако единъ земеделецъ-стопанинъ, който има два вида задължения, едни хирографарни и други ипотекарни, е получилъ за своитъ хирографарни задължения съответно облекчение по досега действащата наредба-законъ, ще има ли право сега на нова смѣтка да подаде молба и да иска облекчения и за ипотечнитъ си задължения?

Министъръ Никола Йотовъ: Нѣма да има право. Въ § 59 е казано изрично, че нѣма право, и въ комисията заявихъ и сега заявявамъ, че ние излизаме отъ едно основно положение: решенитъ 210.000 дѣла нѣма да ги връщаме за пререшаване, защото съ това ще затруднимъ, ще спънемъ стопанския животъ. Година ще трѣбватъ, за да се пререшатъ тия дѣла. Ще злепоставимъ и държавата, и Б. з. к. банка, и популярнитъ банки. Издадени сж облигации за 5.300.000.000 л. Като дойдатъ 6-тъ месеци, лихвата трѣбва да се плаща. А ако се спратъ плащанията, то значи Б. з. к. банка и популярнитъ банки да фалиратъ. Така че, миналото-минало, не, можемъ да се връщаме.

Минчо Пановъ: Отъ тия обяснения, които даде г-нъ министърътъ, излиза, че алинея първа на чл. 9 нѣма да има абсолютно никакво значение, така както е, за онѣзи земеделци-стопани, които сж получили облекчение за хирографарнитъ си задължения. Тѣ не могатъ да получатъ облекчение за ипотекарнитъ си задължения.

Въпрѣки че тая алинея остава безъ значение, ще кажа и безъ съответното приложение, азъ предлагамъ да се премахнатъ отъ текста й думитъ: „сключени за нуждитъ на земеделскитъ имъ стопанства“.

Г-да народни представители! Съ законопроекта длъжницитъ-стопани, били тѣ хирографарни, били ипотекарни, се приравняватъ. Обаче, докато по сега действащия законъ, земеделецътъ-стопанинъ, за да получи облекчение за хирографарнитъ си задължения, достатъчно бѣше да установи предъ съответната комисия, че е земеделецъ-стопанинъ, отъ него не се искаше да доказва за какво е сключилъ заемитъ и за какво ги е употребилъ, сега, споредъ първата алинея на чл. 9 отъ законопроекта, сжщото това лице, ако има и ипотекаренъ заемъ и иска да получи облекчение и по него, е длъжно вече да доказва, че е употребилъ този заемъ за нуждитъ на земеделското си стопанство.

Г-да народни представители! Въ това отношение законопроектътъ страда отъ едно основно противоречие. Шомъ като приравняваме хирографарнитъ съ ипотекарнитъ длъжници земеделци-стопани, не бива да отегчаваме положението на ипотекарнитъ длъжници земеделци-стопани и да ги заставяме непремѣнно съ всички позволени и не позволени срѣдства да доказватъ предъ съответнитъ сѣдилища, че ипотекарнитъ заеми, които сж сключили, сж ги употребили за нуждитъ на земеделскитъ си стопанства.

Г-да народни представители! Азъ ви увѣрявамъ, че нито единъ земеделецъ-стопанинъ, който има ипотеченъ заемъ, нѣма абсолютно никаква възможностъ да установи, че срѣдствата отъ този ипотеченъ заемъ ги е употребилъ за нуждитъ на своето земеделско стопанство.

Ако остане алинея първа на чл. 9 тѣй, както е приета отъ комисията, увѣрявамъ ви, че тя нѣма да има абсолютно никакво приложение.

И затуй ви моля, г-да народни представители, бихъ по-молилъ и г-нъ министра, да се проникнете отъ тѣзи съображения, които изказахъ, и да се съгласите, щото думитъ: „сключени за нуждитъ на земеделскитъ имъ стопанства“ да бждатъ заличени.

Г-да народни представители! Ако премахнемъ тия думи — „сключени за нуждитъ на земеделскитъ имъ стопанства“, ще запазимъ и основния правенъ принципъ, който е възприетъ въ настоящия законопроектъ. Защото не е справедливо и не е правно издържано, бихъ казалъ, на земеделчинтъ-стопани, които иматъ хирографарни задължения, да не имъ се правятъ прѣчки, а на тѣзи, които иматъ ипотекарни задължения, да имъ се правятъ прѣчки. Въ туй отношение законопроектътъ вътрешно не е издържанъ.

Затуй още единъ пътъ моля да възприемете моето предложение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Минчо Драндаревски.

Минчо Драндаревски: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Моля ви да се съгласите съ направеното отъ мене предложение по § 4, за изпълнение на забележката къмъ чл. 9. Забележката гласи: (Чете) „Отсрочката, за която говори предшествуващата алинея, не ползува длъжницитъ по обезпечени съ ипотека кредити, отпуснати отъ държавата или държавнитъ банки по силата на особени закони“. Моля, въ края на тая забележка да се прибавятъ думитъ: (Чете) „Съ изключение на длъжницитъ отъ пострадалитъ отъ земетресението области въ Чирпанска, Старозагорска, Борисовградска и Пловдивска околии, които длъжници се ползуватъ на общо основание отъ постановленията на настоящия законъ, чл. 14, буква А.“

Г-да народни представители! Съ § 20, къмъ чл. 31 се добавя нова алинея: (Чете) „При установени бедствия, засѣгащи цѣли райони, управителниятъ съветъ, съ одобрението на министра на финанситъ, може да даде отсрочка за изплащане вноснитъ на длъжницитъ, пострадали отъ тия бедствия. Въ тѣзи случаи лихвата за закъснение отъ 1% по чл. 86, алинея първа, не се плаща“. Ако предвиждаме облекчения на онѣи длъжници, които занаяпредъ ще пострадатъ отъ природни бедствия и ако намираме, че това е основателно, още по-основателно ще бжде да дадемъ облекчение и на длъжницитъ, които сж

пострадали отъ природни бедствия, установени по единъ категориченъ и положителенъ начинъ, преди да влѣзе тоя законъ въ сила, какъвто е случаятъ съ длъжниците, пострадали отъ земетресението. Мене ми се струва, че точно тукъ, по § 4, ще трѣбва да се направи това предложение, за да се хармонира съ общия духъ на закона и да бѣде същевременно въ съгласие и съ разпоредбата на § 20.

Нѣма да ви описвамъ последствията отъ това природно бедствие — известни сѣ на всички ви. Но азъ дѣлжа да добавя, че ако ще има специаленъ законъ, за който г-нъ министърътъ на правосъдието говори, докато дойде този законъ, възможно е голѣма частъ отъ тѣзи длъжници, които сѣ направили вече задължение къмъ различни кредитни учреждения, частни и държавни, да изплатятъ изъ ржцетъ си имотитъ си и по този начинъ ще се явите предъ необходимостта следъ известно време да разрешавате и въпроса за закупуване на тия имоти, които сѣ отишли въ ржцетъ на кредиторитъ имъ. Не бива, както казва поговорката, да се дава на часъ по лъжичка, за да държимъ постоянно на сцената въпроса за задълженията и за да трови той постоянно народната душа. Нека веднажъ завинаги да се ликвидира съ въпроса за задълженията. Затова моля ви да приемете предлаганото отъ мене допълнение.

Моля ви да се съгласите още да се прибави нова алинея къмъ тоя параграфъ съ следния текстъ: „И на земеделски кооперативни сдружения за дългове, направени за покупка“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По това Ваше предложение Събранието се произнесе. вѣче; гласувано е — не се приема.

Минчо Драндаревски: Шомъ като по него се е произнесло, добре.

Настоявамъ, обаче, на първото си предложение и моля да го възприемете, за да има хармония между § 20 и § 4.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ д-ръ Петко Балкански.

Д-ръ Петко Балкански: (Отъ трубуната) Г-да народни представители! Азъ не смѣтамъ, че съ закона за облекчение на длъжниците проблемътъ за задълженията ще бѣде разрешенъ. У насъ този проблемъ се слага вѣче за трети пътъ. Не е вѣрно твърдението, че въ другитъ страни, където този въпросъ бѣше разрешенъ, се говорѣло още по въпроса за задълженията. Трѣбва да си зададемъ въпроса, защо въ другитъ страни въпросътъ за задълженията бѣ окончателно решенъ. Азъ мисля, че докато не си отговоримъ на този въпросъ и, съобразно съ отговора, който ще дадемъ, не вземемъ своето решение, което да бѣде приведено на дѣло, у насъ проблемътъ за задълженията ще остане откритъ и не следъ дълго ще бѣде поставенъ наново на разглеждане.

Проблемътъ за задълженията не е едно изолирано явление, а е една брънка отъ верига други явления. Съ нѣколко думи само ще се помъча да обхвана оня проблемъ, който ще трѣбва да бѣде разрешенъ, за да бѣде разрешенъ и проблемътъ за задълженията. Докато у насъ не се разреши въпросътъ за активизирането, за организирането на нашия стопански животъ; докато у насъ не се разреши въпросътъ за мобилизирането и пласирането на нашия националенъ трудъ; докато у насъ не се разреши и проблемътъ за кредита, проблемътъ за облекчение на длъжниците ще остане разрешенъ само 50%.

Тѣзи нѣколко мисли, понеже не можахъ да говоря при първото четене на законопроекта, искахъ да навървя предъ васъ и да ги поставя на вниманието ви, г-да народни представители.

Ако, г-да народни представители, у насъ тия проблеми бѣха разрешени целесъобразно, цѣлостно, като една държавна стопанска, икономическа системна политика, както казахъ и одеве, нѣмаше да бѣде поставенъ за трети пътъ на разглеждане проблемътъ за облекчение на длъжниците. Ето защо, нашитъ усилия трѣбва да бѣдатъ насочени въ това направление. Съ този законопроектъ днесъ, ние ще се опитаме да вдигнемъ отъ плещитъ на българското село и градъ воденичния камъкъ, за да може да си отдъхне българскиятъ народъ. Обаче ржцетъ на българския стопански деятелъ, отъ работника и селянина до индустриалеца, ще бѣдатъ още поставени подъ камъкъ, до-

като не разрешимъ и въпроса, за който споменахъ, паралелно съ въпроса, който разрешаваме сега.

Пакъ повтарямъ, въпросътъ за длъжниците ще бѣде откритъ и нѣма да бѣде много далечъ времето, г-да народни представители, когато . . .

Велизаръ Багаровъ: Не се отклонявайте.

Д-ръ Петко Балкански: . . . предъ насъ ще бѣде поставенъ единъ другъ проблемъ — проблемътъ за изхранване на длъжниците и на онѣзи, които не сѣ днесъ длъжници и сѣ обречени на гладъ. (Ржкоплѣскания отъ лѣво)

Г-да народни представители! Моето предложение се отнася къмъ чл. 9 отъ закона за облекчение на длъжниците, а по настоящия законопроектъ — къмъ § 4. Предложението ми се отнася за ипотечарнитъ длъжници. Този въпросъ бѣше сложенъ въ комисията. Г-да министритъ, вносители на законопроекта, направиха една разсрочка на ипотечарнитъ длъжници въ годинитъ на изплащане отъ 10 на 15 и намаление на лихвата отъ 6% на 5%. Азъ мисля, че разрешението на този въпросъ горе въ комисията не бѣше напълно правилно. Права предложение, като вѣрвамъ, че г-да министритъ нѣма да иматъ нищо противъ, да увеличимъ разсрочката за изплащането на ипотечарнитъ задължения отъ 15 години на 20 години, както е и за другитъ задължения, хирографарнитъ; и, второ, намалената лихва отъ 5% да се счита не отъ деня на влизането въ сила на настоящия законъ, а отъ 1 януарий 1931 г. Защото, г-да народни представители, вѣрно е, че има и много ипотечарни длъжници, които се промушватъ между ритлитъ и използватъ облекчения на закона въ по-голѣмъ мащабъ, но болшинството отъ тѣхъ, смѣтамъ, се намиратъ въ едно лошо стопанско, икономическо положение и не ще могатъ да издържатъ, за да ликвидиратъ съ своитъ задължения. Ако въ краенъ случай не би могла да мине втората частъ отъ моето предложение, а именно лихвата да се счита отъ 1 януарий 1931 г., то азъ моля г-да министритъ, вносители на този законопроектъ, и г-да народнитъ представители, да бѣде приета поне първата частъ отъ моето предложение, а именно разсрочката да бѣде 20 години. Това е моето предложение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-да! Всички предложения се мотивираха.

Има думата г-нъ министърътъ на правосъдието.

Министъръ Никола Йотовъ: Г-да народни представители! Ще кажа нѣколко думи само по предложението на г-нъ Кожухаровъ, който казва, че у насъ не сѣ били положени достатъчно грижи отъ страна на държавата за инвалидитъ, когато тѣ заслужавали по-голѣми грижи!

Г-да народни представители! Грижи за инвалидитъ трѣбва да се положатъ, но чрезъ специаленъ законъ. Не може така инцидентно, при единъ такъвъ законъ, да се полагатъ грижи за тѣхъ, защото то не би значило да се подпомогне на инвалидитъ въобще, а значи да се помага на нѣкои случайни категории инвалиди. Предложението на г-нъ Кожухаровъ засѣга само ипотечарнитъ задължения на инвалидитъ, когато очевидно е, не всички инвалиди иматъ такива задължения. Азъ искамъ да кажа, че има една несъобразностъ въ предложението на г-нъ Кожухаровъ. Не може инвалидитъ, които иматъ ипотечни задължения, да получатъ облекчение, а всички други инвалиди да не получатъ нищо. Това е едното съображение.

Второто съображение е следното. Вѣрно е, че на инвалидитъ, когато иматъ надъ 30% изгубена работоспособностъ, имъ се даватъ пенсии, а когато иматъ до 30% изгубена работоспособностъ не имъ се даватъ пенсии. Вънъ отъ това не може грижитъ за инвалидитъ да легнатъ върху частнитъ лица. Грижи за инвалидитъ трѣбва да се положатъ, но не само за тия, които сѣ си правили къщи. Нима този инвалидъ, който е билъ победенъ и не си е направилъ къща, не може и не трѣбва да получи помощъ отъ държавата? Такава трѣбва да се даде на всички инвалиди, като тѣ бѣдатъ подведени подъ съответната категория, съобразно съ изгубената работоспособностъ. И тази помощъ трѣбва да легне въ тежестъ на държавата, на цѣлото общество, а не да лѣга въ тежестъ на онѣзи, които случайно сѣ станали кредитори на инвалидитъ, защото къмъ тѣхъ сѣ се отнесли тия инвалиди, когато сѣ имали нужда.

Така че азъ моля г-нъ Кожухаровъ да си оттегли предложението, за да можемъ да направимъ нѣщо за

всички инвалиди, а не само за отделна, случайна категория инвалиди, сир. за ония, които имат ипотека на къщите си.

Тодоръ Кожухаровъ: Г-нъ министре! Не се касае за отделни случаи, а за всички инвалиди. Азъ правя предложението си за всички инвалиди, а не за отделни лица.

Министъръ Никола Йотовъ: Азъ обсъждамъ Вашето предложение, г-нъ Кожухаровъ. Този законъ не се отнася до всички. Да решимъ въпроса въ неговата широта, а не само така инцидентно, за отделни инвалиди, които иматъ по-малко нужда, а тѣзи, които иматъ по-големи нужди, да ги изоставимъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме по редъ предложенията, по които никой отъ г-да министрите не дава съгласието си.

Предложението на г-нъ Божинъ Продановъ гласи: (Чете) „1. Зачиване на всички задължения на бѣжанците къмъ държавата и общинитѣ въ връзка съ настаняването имъ по казанитѣ закони, като това заличаване засегне само ония бѣжанци, чийто годишни приходи не надминаватъ 30.000 л., необходими за съществуването имъ — за градскитѣ бѣжанци.

2. Пропорционално намаление на задълженията на ония градски бѣжанци, чийто доходи надминаватъ казания минимумъ, като намалението бѣде 20-50%, съобразно съ материалното имъ положение. Разсрочка на плащанията на тия бѣжанци за 40 години.

3. Анулиране на всѣкакви задължения на селско-стопанскитѣ бѣжанци, които сами обработватъ земята и се прехранватъ отъ нея.

4. Опрощаване на всѣкакви стари общински тегоби, като данѣкъ-сгради, водопроводи, канализация, тротоари и пр. до 1 януарий 1939 г.“

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложението на г-нъ Ради Пляковъ гласи: (Чете) „Забележката къмъ чл. 9 да се изхвърли“.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложението на г-нъ Василь Вълковъ гласи: (Чете) „Къмъ алинея втора се прибавя новъ текстъ: Това се отнася и за продадени до деня на влизане на закона въ сила заложени стоки на длъжници, чийто ликвидирани залоги не е покрили задължението“.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложението на г-нъ Георги Лазаровъ гласи: (Чете) „На края на алинея втора на § 4, чл. 9, да се прибави: това се отнася и за продадени досега заложени стоки до деня на влизане на настоящия законъ въ сила“.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложението на г-нъ Петко Стояновъ гласи: (Чете) „Да се заличатъ отъ първа алинея на § 4 (чл. 9 отъ законъ) думитѣ: „склучени за нуждитѣ на земеделскитѣ имъ стопанства“, а вмѣсто тѣхъ да се поставятъ думитѣ: „занятии и дребни търговци“.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Г-нъ Петко Стояновъ е направилъ и второ предложение, което гласи: (Чете) „Въ текста на забележката къмъ § 4 да се прибави на края: „Съ изключение на бѣжанцитѣ, получилитъ помощъ поради неурожай и пострадалиятъ отъ земетръсъ“.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложението на г-нъ Димитъръ Гичевъ гласи: (Чете) „Къмъ § 4. Следъ забележката се поставя забележка II. Ипотечнитѣ, склучени въ чужда валута, се изплащатъ по курса на деня на Б. и. б., ако въ ипотечния договоръ не е предвиденъ по-низъкъ курсъ“.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложението на г-нъ Тодоръ Кожухаровъ гласи: (Чете) „Алинея първа отъ чл. 9 да се измѣни както следва: Ипотечнитѣ и заложнитѣ задължения на земеделцитѣ-стопани, склучени за нуждитѣ на земеделскитѣ имъ стопанства, както и на военно-инвалидитѣ за постройка на жилища, получаватъ облекчение по обикновения редъ на този законъ“.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложението на г-нъ Жико Струнджевъ гласи: (Чете) „§ 4. Чл. 9 се измѣня така: Ипотечнитѣ и заложнитѣ задължения на занаятчиитѣ и търговцитѣ до 100.000 л. и на земеделцитѣ-стопани, склучени за нуждитѣ на земеделскитѣ имъ стопанства, получаватъ облекчение по обикновения редъ на този законъ“.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложението на г-нъ Минчо Пановъ гласи: (Чете) „Предлагамъ по § 4 следното измѣнение на чл. 9, алинея първа. Чл. 9, алинея първа, добива следната редакция: Ипотечнитѣ и заложнитѣ задължения на земеделцитѣ-стопани получаватъ облекчение по обикновения редъ на този законъ и въ случаитѣ, когато сѣ се ползували досега отъ облекченията на закона“.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложението на г-нъ Минчо Драндаревски гласи: (Чете) „Къмъ § 4. Чл. 9, забележката му, въ края, следъ думитѣ: „Отсрочката, за която говори предшествуващата алинея, не ползува длъжницитѣ по обезпечени съ ипотека кредити отпуснати отъ държавата или държавнитѣ банки по силата на особени закони“, се прибавятъ думитѣ: „съ изключение на длъжницитѣ отъ пострадалиитѣ отъ земетресението области въ Чирпанска, Старозагорска, Борисовградска и Пловдивска околии, които длъжници се ползуватъ на общо основание отъ постановленията на настоящия законъ“.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

И най-сетне предложението на народния представител г-нъ д-ръ Петко Балкански и на г-нъ Димитъръ Търкалановъ, който не го мотивира.

Димитъръ Търкалановъ: Азъ го поддържамъ, не го оттеглямъ. Не го мотивирахъ, защото то се слива съ предложението на г-нъ Балкански.

Председателъ Стойчо Мошановъ: То се състои отъ две части, които ще гласуваме поотделно.

Първата частъ гласи: (Чете) „Приетото отъ комисията измѣнение за изплащане ипотечнитѣ задължения на 15 години да стане 20 години“.

Които сѣ съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Втората частъ гласи: (Чете) „Лихвата 5% отъ деня на влизане въ сила настоящия законъ да стане: 5% отъ 1 януарий 1931 г.“.

Които сѣ съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Тѣзи, които приематъ § 4 така, както се докладва, съ последното измѣнение, което се прие — за продължение срока по изплащане на ипотечни задължения отъ 15 на 20 години, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Димитъръ Гичевъ: Г-нъ председателю! Дайте малко отидиъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Къмъ 4 часа ще дамъ отидиъ. Продължавайте, г-нъ докладчикъ.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Ще докладвамъ § 5, който става § 6. (Чете)

„§ 5. Чл. 11 се измѣня така:

„Ако прѣкиятъ длъжникъ получи или е получилъ облекчение по чл. 14, буква А, поръчителитѣ, солидарни или не, и другитѣ косвено задължени лица (джиранти, сконтанти и пр.) се освобождаватъ отъ отговорностъ.

Ако прѣкиятъ длъжникъ получи или е получилъ облекчение по чл. 14, буква Б или по чл. 9, поръчителитѣ и другитѣ косвено задължени лица се ползуватъ по право отъ облекченията, които сѣ дадени на прѣкия длъжникъ. Тѣ не могатъ да бждатъ преследвани преди да изтекатъ три месеци отъ деня, въ който кредиторътъ имъ е съобщилъ писмено, че прѣкиятъ длъжникъ е изпадналъ въ забава“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По § 5 има направени две предложения. Първото е на г-нъ Минчо Драндаревски. Има думата г-нъ Драндаревски. Нѣма го.

Второто е на народния представител г-н Никола Вачков, който го оттегля.

Ще гласуваме. Тия, които приемат § 5, който става § 6, така както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Ще докладвамъ § 6, който става § 7. (Чете)
„§ 6. Чл. 12 се отменява“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приемат § 6, който става § 7, така както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Ще докладвамъ § 7, който става § 8. (Чете)
„§ 7. Чл. 13 се изменя така:

„Ако поръчител или другъ косвено задълженъ получи или е получилъ облекчение за своите прѣки задължения, облекченията, които му сѣ дадени за тѣхъ, се отнасят по право и за косвените.“

Ако по същото косвено задължение има и други солидарни съпоръчители или солидарни косвени длъжници, поръчителъ или косвениятъ длъжникъ, който е получилъ облекчение, отговаря само за припадащата му се частъ отъ солидарното косвено задължение.

Ако единъ солидаренъ длъжникъ получи или е получилъ облекчение, въ негова тежестъ остава само припадащата му се частъ отъ солидарното задължение. Въ такъвъ случай другите солидарни съдължници, които не сѣ получили облекчение, отговарятъ солидарно, но само за останалата частъ отъ задължението, ако тѣхниятъ съдължникъ е получилъ облекчение по чл. 14, буква А. Ако той е получилъ облекчение по чл. 14, буква Б, тѣ отговарятъ солидарно за цѣлото задължение, но за частта, която се пада на облекчения длъжникъ, се ползватъ отъ облекченията, които сѣ дадени въ него.

Ако единъ солидаренъ съдължникъ е поискалъ облекчение за цѣлия солидаренъ дългъ и такова му е дадено по чл. 14, буква А, по настоящия законъ, като цѣлиятъ дългъ е миналъ къмъ Погасителната каса, другите съзадължени лица се освобождаватъ отъ отговорностъ“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По тоя параграфъ има думата народниятъ представител г-нъ Христо Мирски.

Христо Мирски: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Ако излизамъ на трибуната, то е само по съображение да бѣда чутъ и поради това ще говоря много кратко.

Касае се тукъ за една поправка, която трѣбва да се направи въ този параграфъ. Когато ние, правниците, преглеждаме единъ законъ, въ който се прокарватъ постановления, които засѣгатъ минало и бѣдеще време, ако туй е прокарано въ цѣлия законъ, и въ нѣкой текстъ на закона, въ нѣкой новъ членъ, е направено изключение и е казано — както е случаятъ тукъ — само за минало време, ние, правниците, казваме, когато тълкуваме този законъ, ще вложимъ въ него смисъла, че законодателятъ не е искалъ да засегне случаите и за бѣдеще. Такъвъ е случаятъ, напр. съ последната алинея на чл. 13: (Чете) „Ако единъ солидаренъ съдължникъ е поискалъ облекчение за цѣлия солидаренъ дългъ“ и т. г. Въ чл. 11, както го приехме, и сега въ чл. 13, който разглеждаме, е казано изрично: „Ако е получилъ облекчение“ или „получили“. Но така, както е редакцията на последната алинея на чл. 13, разбира се, че се отнася само за миналото. Затуй азъ правя предложение, въ тая последна алинея за уяснение да се каже: „Ако единъ солидаренъ съдължникъ е поискалъ или поиска облекчение“.

Министъръ Никола Йотовъ: Моля Ви се, да се разберемъ.

Тазі последна алинея, знаете, че се прие въ комисията. Тя е въ противоречіе съ начина на уреждане задълженията, предвиденъ въ първите три алинеи. Но понеже е имало погрѣшно разрешени случаи досега, ние искаме съ тая алинея да покриемъ грѣшките, които сѣ станали. Отъ сега нататъкъ грѣшки не ще се допускатъ, защото ще се действува съобразно първите три алинеи, които казватъ, че когато дългътъ е солидаренъ и единъ отъ съдължниците е поискалъ и получилъ облекчение по буква А, тогава дългътъ се разделя и той ще получи облекчение само за своя дългъ отъ дълга, а другите, които не сѣ получили облекчение по тая буква, защото не сѣ отгова-

ряли на условията, ще отговарятъ за тѣхния дългъ отъ дълга. Това постановление за солидарните длъжници ще го намерите въ третата алинея — прочетете я и ще видите. Не трѣбва да се предвижда, че ще има грѣшки отъ сега нататъкъ, защото то значи да обезсилимъ третия първи алинеи.

Христо Мирски: Не искамъ да влизамъ въ обсъждане, защо е поставена третата алинея, ...

Министъръ Никола Йотовъ: Последната алинея е за миналото.

Христо Мирски: ... но понеже се говори, че последната алинея е вмѣзната intuitu personae, за нѣкакви случаи, които се засѣгатъ, за минало и за бѣдеще, азъ затуй правя това предложение.

Министъръ Никола Йотовъ: За бѣдеще нѣма да бѣде, защото третата алинея изключва да има такива случаи за бѣдеще.

Христо Мирски: Азъ съгласувамъ третата съ последната алинея.

Министъръ Никола Йотовъ: Изключватъ се такива случаи за бѣдеще. Прегледайте текста и ще видите. Иначе ще има противоречіе между третата и последната алинеи

Христо Мирски: Азъ вземахъ думата именно за туй противоречіе, което създавамъ. Затуй съмъ направилъ предложение къмъ третата алинея въ следния смисълъ: (Чете) „Текстътъ: „ако единъ солидаренъ длъжникъ получи или е получилъ облекчение“, да се замѣни съ текста: „ако единъ солидаренъ длъжникъ е поискалъ или поиска облекчение за припадащата му се частъ отъ солидарното задължение и е получилъ или получи такова“ — тогава да се прилага онова, което е предвидено въ тази алинея. Изхождайки отъ текста, азъ смѣтамъ, че последната алинея не трѣбва да се прилага и за бѣдещи случаи. Съзирамъ противоречіе между третата и четвъртата алинеи и затуй искамъ да ги съгласуваме. Но щомъ като Вие смѣтате, че четвъртата алинея се отнася само за минали случаи, тогава моето предложение ще стане безпредметно.

Министъръ Никола Йотовъ: Да.

Христо Мирски: Азъ пакъ настоявамъ моето предложение да бѣде прието, защото не може да се създаватъ специални закони за специални случаи.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Еню Поповъ.

Еню Поповъ: Тѣй като моето предложение съвпадна съ това на г-нъ Мирски, азъ го оттеглямъ. Поддържамъ предложението на г-нъ Мирски.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ Екимъ Екимовъ.

Екимъ Екимовъ: Азъ поддържамъ предложението на колежата Мирски, като смѣтамъ, че не можемъ да изключимъ и тия случаи, които за въ бѣдеще ще се явятъ.

Министъръ Никола Йотовъ: Като се прилага правилно законътъ, нѣма да има такива случаи, защото хипотезата е следната. Ние сме съ Васъ солидарни длъжници. Азъ отговарямъ на буква А, а Вие не отговаряте — Вие сте богатъ човѣкъ. Облекчението ще се даде на мене и то ще се даде облекчение само за моя дългъ, съ който азъ ще влѣза въ Погасителната каса, а Вие, за Вашия дългъ ще си отговаряте. Но имало погрѣшни случаи въ миналото. Азъ съмъ поискалъ облекчение за цѣлия дългъ и сѣ ме приели погрѣшно въ Погасителната каса. Сега Вие освобождаватъ Васъ. Грѣшка е Покриваме, значи, грѣшките, станали въ миналото. Сега, като уреждаме материята, ние не трѣбва да предполагаме, че ще има грѣшки и въ бѣдеще. Ако направимъ това което искате Вие, значи, да дадемъ право на комисията да правятъ грѣшки въ бѣдеще. Това не може.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-нъ министре! Значи Вие считате, че това, което искатъ господата, се урежда отъ закона и като така тѣхното предложение е излишно.

Министър Никола Йотов: Разбира се. — Положението е следното, г-да. Ако ние приемем алинея трета да визира и бъдещи случаи, това значи да ограничим предложението на тази алинея, защото ние ще дадем право на комисията да гръснат. А ние трябва да искаме от комисията да прилагат закона. И тази материя е отлично уредена въ алинея трета. Всички ще се съгласят с това. Не трябва да обезсилваме една алинея с друга алинея, защото ще се чудят комисията, какво да правят.

Председател Стойчо Мошанов: Няма повече записани оратори.

Г-н Екимов! Вие се солидаризирате с предложението на г-н Мирски и оттеглете своето?

Еким Екимов: Солидаризирам се от гледна точка на следното. На някой солидарен длъжник земеделско-стопанин, подлежащ на облекчение по чл. 14, буква А, с тази алинея за минало време му дават възможност да приеме дълг и на друг, а за днешно време не му дават тази възможност.

Министър Никола Йотов: Ползува се за своя дълг.

Еким Екимов: Той иска да се ползува за дълга на всички.

Министър Никола Йотов: Какъ ще се ползува? Че другият може да бждат богати хора! Не може тази работа.

Председател Стойчо Мошанов: Ще гласуваме. Които приемат предложението на народния представител г-н Христо Мирски, което гласи: (Чете) „По § 7, чл. 13, алинея трета да се направи следната поправка. Текстът: „Ако един солидарен длъжник получи или е получил облекчение“, да се замени с следния текст: „Ако един солидарен длъжник е поискал, или поиска облекчение за припадната му се част от солидарното задължение, и е получил или получи облекчение“ и пр., моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Второто предложение на г-н Христо Мирски по § 7 е: (Чете) „По § 7, чл. 13, алинея четвърта, да добие следната редакция: „Ако един солидарен съдължник е поискал или поиска облекчение за цялия солидарен дълг, такова му е дадено или ще му се даде по чл. 14, буква „А“ и пр.“ — следва текстът.

Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приемат § 7, който става § 8, така както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Момчилов: Ще докладвам § 8, който става § 9 (Чете)

„§ 8. Ако прѣкият длъжник не е поискал облекчение въ сроковетѣ, предвидени въ този законъ, порѣчителѣтъ или друго косвено задължено лице може да поиска облекчение за себе си въ три месеци отъ изтичането на срока, посоченъ въ чл. 57а“.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат § 8, който става § 9, така както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Момчилов: Ще докладвам § 9, който става § 10. (Чете)

„§ 10. Въ чл. 14, заглавието на буква А, се изменя така:

„А. За длъжниците земеделци-стопани, занаятчи и търговци съ подлежащи на облекчение прѣки задължения отъ 2.000 до 1.000.000 лева“.

Къмъ точка а на буква А се прибавя следната забелжка:

„Това разпореждане не се отнася до лицата, които ще получат облекчение по молби, подадени въ срока на чл. 57а.“

Точка б се изменя така: „въ разсрочване плащанията за двадесет години, считано отъ 6 августъ 1936 г., а за лицата, които ще получат облекчение съ молби, подадени въ срока на чл. 57а — отъ влизането на този последния членъ въ сила“.

Къмъ точка г се прибавя нова алинея:

„Такова намаление не се дава на лицата, чийто активъ надминава пасива съ повече отъ 300.000 л“

Има думата народният представител г-н Александър Симовъ.

Александър Симовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Както старият, тъй и новият, сега предлаганият законъ, изключват една група длъжници, а именно тия, които има да дават до 2.000 л. Тъ сѣ най-слабитѣ икономически. (Глъчка) Г-да! Никакъ не е смѣшенъ този въпросъ, защото въ планинскитѣ мѣста, където населението е най-бедно, задълженията на хората сѣ именно такива.

Ето защо азъ смѣтамъ, че когато ние даваме облекчения на хора, които имат задължения даже до 1 милионъ лева, ние не трябва да изключимъ тази група длъжници, и че, ако ги изключимъ, ще извършимъ една голяма неправда. Моето предложение е следното: (Чете) „Да се добави къмъ § 9 последна алинея съ следното съдържание: „Задълженията до 2.000 л., възникнали до 1 януарий 1931 г., дължими отъ всички категории длъжници, а именно: земеделци, занаятчи, работници и др., неизплатени досега, се заличаватъ, като порѣчителѣтъ по сѣщитѣ задължения се освобождаватъ“. Азъ смѣтамъ, че ако прибавимъ тази алинея, ние ще извършимъ единъ актъ на справедливостъ и ще освободимъ отъ задължения най-слабитѣ икономически. (Ръкоплъскания)

Министър Никола Йотов: Тъ се включватъ.

Александър Симовъ: Още една малка добавка. Г-н министърътъ казва, че тѣ се включватъ въ отдѣла отчитане на задълженията. Да, но ако отидатъ тамъ, има заявления, съдилища и т. н.

Министър Никола Йотов: Г-н Симовъ, ако единъ човѣкъ е богатъ и има на 50 мѣста да дължи по 1.500 л., защо да не ги плати?

Александър Симовъ: Азъ казвамъ за задължения до 2.000 л.

Министър Никола Йотов: Нали длъжникътъ трябва да отиде въ съда, за да се види, че дългият му дългъ е до 2.000 л.?

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-н Стойно Славовъ.

Стойно Славовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Ако има нужда да бжде облекчена някоя категория български граждани, това е безспорно тая на пострадали отъ войнитѣ. Последнитѣ мъчно припечелватъ сръбства, за да изплатятъ своитѣ задължения, макаръ че имъ сѣ дадени някои привилегии. Рѣководимъ отъ това съображение, както и отъ това, че и г-да министритѣ не веднажъ сѣ изявявали своитѣ чувства на симпатия къмъ тѣхъ, азъ моля както тѣхъ, тъй и васъ, г-да народни представители, да се съгласите, щото въ чл. 14, въ заглавието на буква „А“, следъ думитѣ „занаятчи и търговци“, да се вмъкнатъ и думитѣ: „и пострадали отъ войнитѣ“. Отъ друга страна, като мисля, че това облекчение трябва да бжде максимално, предлагамъ сѣщо въ сѣщия членъ, точка г, пунктъ 3, следъ думитѣ „земеделцитѣ-стопани“ да се прибавятъ думитѣ: „и пострадали отъ войнитѣ“, т. е. да имъ бжде дадено максималното облекчение — 40%.

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-н Драганъ Кисювъ.

Драганъ Кисювъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Единъ въпросъ, който е занимавалъ всички и който остана неразрешенъ, това е въпросътъ за прѣкомѣната лихва. Азъ мисля, че при наличността на различни практики отъ страна на различнитѣ ликвидационни комисии, отъ една страна, и отъ друга страна, поради това, че често пѣти при тълкуванията, които се правятъ въ тия ликвидационни комисии, се засѣгатъ и интереситѣ на Българската земеделска и кооперативна банка, на която ние гледаме всички съ симпатия и щадимъ нейнитѣ интереси, мъжно може някоя да опредѣли, какво значи прѣкомѣната лихва по сега действащия законъ и споредъ измѣненията, които сега правимъ. Едно

отъ облекченията, които се даватъ съ чл. 14, по който азъ правя предложение, е намалението на прѣкомѣрната лихва. Но това облекчение е едно балонче, единъ сапунакъ мѣхуръ. Никога никакви резултати то не е дало.

Г-да народни представители! Нѣкои отъ ликвидационнитѣ комисии тълкуваха, че лихвата повече отъ 7% е прѣкомѣрна лихва, когато бившата Българска земеделска банка плащаше 9% на своитѣ влогове. Следователно, тамъ, където ликвидационната комисиия е приела това тълкуване и така е прилагала закона, сѣ ошѣтени интереситѣ на Българската земеделска банка. Кой може утре да каже, какво значи прѣкомѣрна лихва, когато на всички ни е известно, че сѣ плащани лихви и 20—30%? И следователно, ако ще трѣбва да разрешимъ тази проблема, когато се касае до облекчение на длъжниците, ще трѣбва, преди всичко, да се ръководимъ отъ пласментната лихва на Българската земеделска и кооперативна банка. Но когато се казва „прѣкомѣрна лихва“, кажегъ, за Бога, сѣдната по коя практика ще трѣгне! Това е една непълнота, за която толкова много се говори и писа; едѣа непълнота, която доведе до различни практики и която и днесъ не е отстранена. Въ комисията този въпросъ се повдигна, и азъ трѣбва да отбележа, че г-нъ Коліевъ, който въ продължение на толкова години се е занимавалъ изключително съ банкерска работа, подкрепи това наше предложение и се съгласи най-после да уяснимъ този въпросъ, за да не се тълкува различно утре и за да не се ошѣтятъ евентуално интереситѣ на такива кредитори, които трѣбва да пазимъ всички.

Г-да народни представители! Бързамъ да ви кажа предложението, което сме направили, и да го обоснова. Ние предложихме въ комисията и азъ поддържамъ предъ почитаемото народно представителство, за прѣкомѣрни лихви да се смѣтатъ тия, които надминаватъ лихвения процентъ, опредѣленъ въ тарифнитѣ лихви на Българската земеделска и кооперативна банка.

Министъръ Никола Йотовъ: Въ комисията то се прие.

Драганъ Кисъвъ: Нѣма такова нѣщо въ доклада. Вие сте го изпустили. И азъ ще бѣда доволенъ, и ще спра моята речъ, ако сте съгласни.

Димитъръ Търкалановъ: То се прие, но го нѣма въ доклада.

Министъръ Никола Йотовъ: То е решено.

Драганъ Кисъвъ: Г-нъ министре! Ако давате съгласие, азъ не желая повече да отнемамъ времето на Парламента да говоря по това предложение. Съ съгласието на г-нъ министра азъ завършвамъ съ още нѣколко думи.

Велизаръ Багаровъ: Свършено, прието.

Драганъ Кисъвъ: Отъ мене и отъ Васъ не зависи тази работа.

Министъръ Никола Йотовъ: То се прие. Текстътъ ще се даде отъ комисията. Кѣде е г-нъ докладчикътъ?

Димитъръ Търкалановъ: Ние приехме това въ комисията, а въ доклада го нѣма.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: За прѣкомѣрнитѣ лихви говорихме въ комисията и решихме да се смѣтатъ за такива тия лихви, които сѣ надъ тарифнитѣ лихви на Българската земеделска и кооперативна банка.

Драганъ Кисъвъ: Нѣма да се прилага това, което говоримъ, а това, което е писано въ закона.

Димитъръ Търкалановъ: То е пропуснато.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По реда на тълкуването не може да стане. Трѣбва да се тури въ текста.

Министъръ Никола Йотовъ: Въ текста ще се тури.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ Минчо Драндаревски. — Отсѣтствува.

Има думата народниятъ представител г-нъ Минчо Пановъ.

Нѣкой отъ дѣсно: Стига бе!

Минчо Пановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Вѣрно е, че въ комисията се прие, какво лихвата, която е надъ тарифитѣ на Българската земеделска и кооперативна банка, по отношение на банката, по отношение на кредитнитѣ кооперации и по отношение на популярнитѣ банки се счита за прѣкомѣрна. Обаче азъ поддържамъ въ комисията, поддържамъ го и тукъ предъ васъ, че по отношение на частнитѣ кредитори, а не по отношение на банката и кооперациитѣ, тази лихва е много висока, тя е прѣкомѣрна. И затуй азъ съмъ направилъ предложение, въ смисълъ, всички лихви, които сѣ надъ 7%, по отношение на частнитѣ кредитори да се смѣтатъ за прѣкомѣрни.

Нѣкой отъ дѣсно: Ясно.

Минчо Пановъ: Г-да народни представители! Вамъ ви е известно, че въ системата на досега действащия законъ, както и въ системата на измѣнената на закона, които се предлагатъ сега, намалението на прѣкомѣрната лихва е едно отъ най-важнитѣ облекчения. Обаче, за да не бѣде това облекчение само една праздна приказка, за да не остане само една написана фраза, а за да може да получи своето приложение въ живота, необходимо е Народното събрание да опредѣли, какво точно разбира то подъ прѣкомѣрна лихва. Азъ ви увѣрявамъ, че комисията, които сѣ прилагали настоящия законъ, прилагали сѣ го най-разнообразно. Никѣде понятието „прѣкомѣрна лихва“ не е било съответно изяснено на комисията.

Г-да народни представители! При това положение азъ правя следното предложение: „Чл. 14, точка д добива следната редакция: „Намаление на прѣкомѣрнитѣ лихви върху дълга отъ датата на възникване задължението, като лихвата надъ 7% се счита прѣкомѣрна“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Петко Стояновъ.

Петко Стояновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ направихъ едно предложение още на първо четене и сега го правя формално. То се отнася до чл. 14, буква А — за ония намаления, които трѣбва да бѣдатъ направени на длъжниците, визирани въ тая точка. Азъ нѣма да ви отнемамъ времето и нѣма да давамъ много пояснения. Азъ предлагамъ, текстътъ на точка „г“ отъ чл. 14 да бѣде съ следното съдържание: (Чете) „г) за общо задължение до 300 хиляди лева намаление: 50% за задълженията на земеделскитѣ стопани, на търговцитѣ, обложени съ патентъ, на занаятчиитѣ и на свободнитѣ професионалисти“.

Вие ще си спомните, че въ текста на сегашния законъ е казано, че се правятъ отсѣпки до 20% на търговцитѣ, до 30% на занаятчиитѣ и до 40% на земеделскитѣ стопани. Азъ обяснихъ и по-рано, нѣма защо да ви обяснявамъ повторно, затова защото отъ разискванията, които станаха въ тридневното обсъждане въ комисията, ясно е на всички, че тия хипотетични намаления „до“ не даватъ резултатъ; тѣ даватъ възможность при почти едни и сѣщи условия, обаче при различни комисии или при различни лица отъ една и сѣща комисия да се даватъ различни намаления, които не отговарятъ на обективнитѣ условия. Ако кризата е причина за създаденото нещастие, вследствие на което интервенира държавата, то това е една обективна обща причина, която дава еднакви отражения въ всички направления. И заради това намаленията, които трѣбва да бѣдатъ направени, не бива да бѣдатъ поставяни въ зависимость отъ разсѣжденията или констатациитѣ, които ще прави комисията, защото въ такива случаи, безспорно, субективното, настроенчята, схващанията въ единъ моментъ, изповѣдвани отъ нѣкои отъ състава на комисията, ще дадатъ различни резултати. Нѣма по-убийствена кригика, г-да. (Глъчка) (Къмъ Велизаръ Багаровъ) Когато се приказваше за розовия цвѣтъ...

Велизаръ Багаровъ: Бай Петко! Извинявай. Говорѣха едни работи, които трѣбваше да чуя.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Моля, г-да, пазете тишина и достоинство.

Петко Стояновъ: Моето предложение е много сериозно, г-да. Азъ ви обръщамъ вниманието на следното. Нѣма по-голяма, по-убийствена агитация срещу цѣния законъ отъ това, гдето при приблизително едни и сѣщи

условия за едни и същи или различни стопани се вземат от комисията различни решения и се дават различни намаления. Фактически никога тѣзи 20, 30 и 40% не са дадени. И вследствие на това законът влѣхва помалка вѣра, отколкото трѣбва. И ако бѣде приетъ този текстъ така, както сега желае г-нъ министърътъ, тогава въ населението ще остане убеждение, че тукъ се дава нѣщо, но условно. Значи законодателятъ не е прякъ, не е решителенъ, нѣма трезвъ и категориченъ погледъ. Това, г-да, азъ искамъ да се избѣгне. Наистина, може би нѣкой земеделски стопанинъ ще получи — както предлагамъ и азъ — 40%, когато би трѣбвало да получи 35% или 33%. По-големото облекчение, което ще бѣде дадено, само ще повиши авторитета на закона и вѣрата къмъ оздравителната операция, която държавата предприема. Обратното е по-опасно. Тукъ предъ васъ често пѣти е било повтаряно знаменитото правило: „Подобре е да оправдаете 10 души виновни, отколкото да осъдите единъ невиненъ“. Това е чувството на вѣрата. Върху него се крепи, г-да, кредитътъ на държавните учреждения; тамъ е авторитетътъ и мощта на държавата, като морална сила. Азъ педирамъ за нея. И затуй казвамъ да се премахне „до“, а да бѣде направено дефинитивно, категорично намаление. Нѣма защо да ви привеждамъ примѣри. Азъ имамъ достатъчно данни и документи, които мога да ви цитирамъ, отъ които да видите, какъ е направено това въ нѣкои други страни, гдето именно тоя методъ на очистване, тоя методъ на освобождаване и подпомагане е възприетъ. Стига вече тия условности. Ако вземете, г-да, закона въ неговия интеграленъ текстъ, съ тия измѣнения, които правителството сега предлага, ще видите, колко той е разтегливъ, колко е двусмисленъ и колко е тъменъ въ нѣкои положения, поради което дава толкова много просторъ на несигурностъ, на неувѣреностъ. И всичко онова, което предприема държавата, за което плаща милиарди, се възприема отъ населението условно, като нѣщо, което едва ли ще бѣде дадено, и, ако бѣде дадено, не се знае въ какви размѣри ще бѣде дадено. Дайте да минемъ къмъ категоричността и яснотата. Отъ това разносикътъ на държавното съкровище нѣма да бѣдатъ по-големи, но затуй моралниятъ придобивки за държавата ще бѣдатъ несъмнено по-големи.

И азъ предлагамъ за всички земеделци-стопани, за всички занаятчи и за всички сѣдни търговци — а като сѣденъ търговецъ приемамъ тоя, който е обложенъ съ патентъ — и за свободните професии да бѣде направено едно общо намаление отъ 50%.

Министъръ Никола Йотовъ: Нали въ чл. 3 опредѣляме две групи, две категории длѣжници! Нали тоя законъ има една система? Може ли сега пакъ да се занимаваме съ тия въпроси!

Петко Стояновъ: Г-нъ министре! Вашето възражение е безпредметно, защото въ точка г отъ чл. 14 е казано: 1) до 20% за задѣлженията на търговците, 2) до 30% на занаятчийскитъ и до 40% на земеделскитъ-стопани. Азъ не предлагамъ никаква нова дискриминация.

Министъръ Никола Йотовъ: Вие опредѣляте кой е дребенъ търговецъ.

Петко Стояновъ: Азъ приемамъ цѣлия тоя текстъ на закона, не измѣнявамъ нищо, само прибавямъ „и свободните професии“, които въ чл. 3 не фигурирагъ. Противоречие, несъвпадение между съдържанието на чл. 14 съ съдържанието на чл. 3 нѣма. Следователно, Вашето възражение, г-нъ министре, не е основателно. Азъ не казвамъ всички търговци, азъ ги разграничавамъ — казвамъ търговците, които са обложени съ патентъ; следователно, ще вземемъ малките, сѣдните търговци. Второ, казвамъ: всички занаятчи — точно както е въ сегашния текстъ на закона. Трето: всички земеделци-стопани — точно както е въ сегашния текстъ на закона, като вмѣсто да остане „до 20, до 30, до 40%“, азъ предлагамъ пълни 50%. Центърътъ на тежестта на моето предложение е създаването отъ точки 1, 2 и 3 една обща точка, и, второ, уеднаквяване на приспадането — 50% за всички.

Министъръ Никола Йотовъ: На всички еднакво — на земеделци, на занаятчи, на търговци!

Петко Стояновъ: Да, особено когато се противопоставяте Вие срещу ипотеки! Вие знаете много добре, че

ипотеки, които направиха занаятчийскитъ и дребните търговци, не са ипотеки, за да купуватъ апартаменти.

Министъръ Никола Йотовъ: Има и такива.

Петко Стояновъ: ... ами съ ипотеки, за да се снабдятъ съ малко капиталъ, за да работятъ и за да си купятъ малко инвентаръ, нуженъ имъ изключително въ рамките на тѣхното занятие. Така че ипотека тамъ имаше своето назначение. Но тя отегчаваше тѣхното положение. Кажете тогава — дайте сега да направимъ това съ 50% общо намаление на дълга. За останалото задѣлжение да останатъ да действуватъ онѣзи правила, които сега са въ сила. По този начинъ ще създадемъ една яснотъ и същевременно една простота, г-да!

Тежеститъ на държавата отъ това нѣма да се увеличатъ. Погасителната каса нѣма да се обремени за туй защото това ще значи освобождаване на всички тия ратници на стопанското поле за по-големи и по-продуктивна дейностъ, колкото е възможно по-скоро. Освободени отъ този тормозъ на задѣлженията, тия стопански категории утре ще иматъ по-големи доходи, ще плащатъ по-големи данъци и ще върнатъ това, което имъ се опрощава, а нѣма да имъ се опрощаватъ данъци поради това, че са несъбираеми. Вие не опрощавате въ случая нищо, г-да, защото е ясно, че всичко това е несъбираемо. Но когато, вследствие на това освобождение, ще дойде увеличение въ постѣпленията отъ данъци, държавата естествено има прѣкия интересъ. И затуй азъ ви моля, г-да народни представители, да приемете тоя новъ текстъ на точка г отъ чл. 14.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата докладчикътъ г-нъ Иванъ Момчиловъ, за да отговори на г-нъ Петко Стояновъ. Следъ туй ще продължимъ по предложенията.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Г-да народни представители! Въ чл. 3 ние изброихме лицата, които влизатъ въ обсега на този законъ. Въ чл. 14 се категоризиратъ облекченията въ връзка съ самитъ лица, които ще се ползуватъ отъ облекченията по закона. Цѣльта на закона е да облекчимъ длѣжниците съобразно затрудненото имъ положение. При това схващане, при така поставената цѣль на закона, очевидно е, че ще трѣбва да се дѣри смѣтка за всѣки длѣжникъ, въ какво положение се намира и какво облекчение да му се даде. Отъ тамъ е разликата въ категоризирането на разнитъ лица по отношение облекчението. Не може единъ длѣжникъ съ добро материално състояние, който има малкъ дългъ, да се ползува съ 50% намаление, и съ същото намаление да се ползува другъ длѣжникъ, съ по-малкъ имотъ, който е зѣтналъ. Очевидно е, че на този длѣжникъ ще трѣбва държавата да се притече на помощъ съ другъ процентъ. Щомъ имаме за цѣль да облекчаваме длѣжници, ще имаме предвидъ и тѣхното лично материално състояние. Значи не бива, и правителството не е съгласно, да се подведатъ всички длѣжници подъ една категория, да получатъ еднакво облекчение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Драганъ Кисювъ.

Драганъ Кисювъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Ще ми позволите да ви отнема само нѣколко минути. Отъ предложението, което прави г-нъ професоръ Стояновъ по чл. 14, респ. § 9, моето предложение се различава само по отношение на процентитъ за съответните категории длѣжници. За земеделскитъ-стопани азъ предлагамъ облекчението да бѣде 50%, за занаятчийскитъ 40% и за дребните търговци 30%.

Г-да народни представители! Ако г-нъ министърътъ не желае да приеме тѣзи проценти, азъ съмъ готовъ да приема и сега съществуващитъ проценти 40—30—20, но азъ моля, г-да народни представители, да не бѣдатъ тия проценти максимумъ. Затова думата „до“ предъ тия проценти да я изхвърлимъ. Ако ние, народните представители, не можемъ да опредѣлимъ размѣра на намалението, което се дава на дълга на длѣжника, защо ще предоставяме това на агронома или на представителя на земеделската задруга? Азъ чухъ съображението на г-нъ министра — да се даде облекчение съобразно кой какъ е засегнатъ отъ кризата. Г-нъ министре! Ние това го правимъ. Земеделскитъ-стопанинъ, безспорно, е засегнатъ

много повече, отколкото дребният търговец. Но защо оставяте на ликвидационните комисии да определят облекчението? Вие знаете много добре, че председателят на тия ликвидационни комисии бяха млади момчета, стажанти от съдилищата, и по своя преценка ги казваха: ти, земеделец-стопанин, ще получиш 12%, ти — 15%. Има ли нужда да ви посочвам статистика, г-нъ министре, за да видите, че въ Ямболска и Карнобатска околии се дадоха едни облекчения, а въ Елховска околия, където бѣше другъ съдия, който мѣрѣше съ другъ аршинъ, се дадоха други облекчения? Ние имаме 92% отъ земеделците-стопани, получили облекчение 12—15%. Ами че, г-нъ министре, ние, които сме се събрали въ туй Народно събрание, кой повече, кой по-малко познаваме тая проблема. Тя е разрешавана вече съ 5 закона, както казвате Вие, тя има своя практика. Ние знаемъ всичко, което е ставало съ прилагането на този законъ. Защо ще оставяме пакъ отворена врата на представителя на земеделската задруга, на агронома, на директора на клона на Земеделската банка да определятъ размѣра на облекчението? Нима ние не сме въ състояние да определямъ този размѣръ, та е необходимо да оставяме на хора чиновници, които иматъ свой аршинъ, гѣ да определятъ размѣра? Ние, народните представители, определяйки кой какъ е засегнатъ отъ стопанската криза, ще определямъ още сега и размѣра на облекчението. Ако не сте съгласни на всичките засегнати категории да дадемъ 50% облекчение, което поддържамъ, което е мое убеждение и съжалявамъ, че не мина, защото не можемъ да не сметемъ, че и бедниятъ занаятчия е засегнатъ отъ кризата, азъ съмъ съгласенъ да ги разграничимъ. Но Вие ни сочите чужди законодателства.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Свършете, г-нъ Кисовъ.

Драганъ Кисовъ: Позволете още две минути. — Вѣрно е, г-да народни представители, че въ чуждитъ законодателства е възприето да се дадатъ по-голъми облекчения на земеделците-стопани. Но кажете ми, за Бога, коя е тая земеделска страна съ такъвъ голъмъ процентъ земеделци-стопани — 85% като нашата? А занаятчията е най-тѣсно свързанъ съ земеделеца-стопанинъ. Нима пѣкой ще завиди днесъ на българския занаятчия или на дребния български търговецъ, който плаща патентъ, а затваря дюкяна си безъ сефте? Г-да народни представители! Ако ние правимъ това разграничение на облекченията, категоризирайки ги на 20—30—40%, защо ще оставимъ тѣзи проценти да бѣдатъ максимумъ? Ние не можемъ да решимъ кому какво облекчение да дадемъ, а ще предоставиме да го даватъ хора, които ще мѣрятъ съ различни аршини въ различните краища на страната.

Ето защо ви моля, г-да народни представители, да се съгласите да се изхвърли думата „до“, а да се категоризиратъ облекченията на 30—40—50%. Ако това не приемете, приемете 20—30—40%.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Изчерпи се листата на ораторитѣ.

Има думата г-нъ министърътъ на правосъдието.

Министъръ Никола Йотовъ: Г-да народни представители! Азъ си обяснявамъ защо говори така г-нъ Петко Стояновъ — защото той възприема една друга система. Неговото предложение би било основателно, ако се приемѣше системата, която той предлага. Г-нъ Стояновъ е противъ системата за даване облекчение съ облигации и иска 50% намаление за всички длъжници. Тая система ние не възприемаме. Нашата система е да се даде на засегнатитѣ най-много отъ кризата най-голъмо облекчение, а на другитѣ, които сѣ засегнати по-малко, да се даде по-малко облекчение. Облекчение ние даваме по два пътя. Единия пътъ съ процентното намаление и другия пътъ съ намалението чрезъ плащане на задълженята съ облигациитѣ, което плащане само може да даде повече отъ неговитѣ 50%. Днесъ, напиримѣръ, облигациитѣ струватъ 40 л., значи 60% иматъ облекчение всички категории длъжници само отъ облигациитѣ. Ако приемемъ намаление 50% и да се плаща съ облигации, къде ще отидемъ? Ако г-нъ Стояновъ бѣше помислилъ, той нѣмаше да направи това предложение.

Ето защо азъ ви моля да приемете текста на § 9 както се докладва, защото тия две нѣща — процентното нама-

ление и плащането съ облигации — сѣ свързани. Ако измѣните едното, ще трѣбва да измѣните и другото.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще пристѣпимъ къмъ гласуване най-напредъ на изпущаия текстъ, приетъ отъ комисията по отношение на прѣкомѣрната лихва. Ще се прочете текстътъ отъ г-нъ докладчика, ще гласуваме предложението, което се прави отъ правителството, и следъ туй ще гласуваме предложенията по редъ.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: (Чете) „§ 9 Къмъ буква „д“ на чл. 14 се прибавятъ думитѣ: „като за такива лихви се смѣтатъ тия, които надминаватъ размѣритѣ на лихвенитѣ проценти, определени въ тарифнитѣ лихви на бившата Българска земеделска банка и на бившага Българска централна кооперативна банка.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, приема се.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Г-да народни представители! Правителството е съгласно къмъ § 9, чл. 14, да се прибави нова алинея съ следното съдържание: „Ползуватъ се съ предвиденото по-горе облекчение и земеделци-стопани, които иматъ задължения до 1 милионъ лева и не сѣ ползували съ процентно намаление по досегашнитѣ облекчителни закони, ако и да иматъ образувани вече дѣла“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ така направеното предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема. (Езъражения. Оспорване). Тишина, г-да, ще се прочете текстътъ на предложението още веднажъ.

Министъръ Никола Йотовъ: Не е така текстътъ. Има грѣшка. Дайте ми думата. Не се касае за тѣзи, които не сѣ ползували досега. Това значи да ревизираме дѣлата. Разрушавате това, което вършимъ. Г-нъ докладчикъ, дайте текста! (Докладчикътъ Иванъ Момчиловъ отива при г-нъ министъръ Йотовъ).

Никола Василевъ: Не се прие. Малцинство е.

Обжадатъ се: Мнозинство е.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще провѣримъ вота още веднажъ, следъ като министърътъ на правосъдието даде точния текстъ.

Никола Василевъ: Това е законодателство на случа!

Председателъ Стойчо Мошановъ: Моля, тишина, г-да! Предложението има следния текстъ: „Ползуватъ се съ предвиденото по-горе облекчение и земеделцитѣ-стопани, които иматъ задължения до 1 милионъ лева“.

Тия, които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема. (Оспорване. Глъчка)

Георги Петровъ: Да се гласува обратното.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ако има оспорване, ще гласувамъ обратното. Кой оспорва?

Георги Петровъ: Азъ оспорвамъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Понеже има оспорване на вота, ще гласувамъ обратното. — Тия, които не приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство. Очевидно има много народни представители, които се въздържатъ. Ще провѣримъ още единъ пътъ вота, като квесторитѣ ще трѣбва да ми дойдатъ въ помощъ, за да установимъ колко сѣ за и колко сѣ противъ.

Моля квестора г-нъ Златаревъ да дойде при мене. (Квесторътъ Иванъ Златаревъ отива до бюрото на председателя)

Ще гласуваме още веднажъ и ще броимъ гласовѣтѣ.

Екимъ Екимовъ: Има подписано подобно предложение отъ мене и отъ г-нъ Тончо Шиваровъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Това предложение, което гласуваме, е предложение на правителството. Вашето предложение, г-нъ Екимовъ, има по-другъ текстъ.

Екимъ Екимовъ: Моля Ви да ми дадете думата да развия предложението си.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще дойда до Вашето предложение, но сега полагамъ на гласуване предложението на правителството, защото то предрешава въпроса. Ще Ви дамъ после думата, за да развиете предложението, подписано отъ Васъ и отъ г-нъ Шиваровъ. Сега полагамъ на гласуване предложението на правителството.

Тия, които приематъ къмъ § 9, чл. 14, да се прибави нова алинея съ съдържание: „Ползуватъ се отъ предвиденият по-горе облекчения и земеделците-стопани, които иматъ задължения до 1 милионъ лева“, моля, да вдигнатъ ржка.

Драганъ Кисъвъ, Стефанъ Цановъ и други: Ще гласуваме за предложението на правителството.

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Следъ преброяване на гласоветъ) Гласуватъ 40 души.

Които сж противъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. (Следъ преброяване на гласоветъ) Гласуватъ 39 души. Предложението се приема. (Ржкоплъскания)

Сирко Станчевъ: Докладчикътъ Момчиловъ да каже за кое предложение гласува. (Глъчка)

Председателъ Стойчо Мошановъ: Моля, тишина, г-да. Пристъпваме къмъ гласуване предложенията, направени отъ нѣкои г-да народни представители.

Има предложение отъ народния представител г-нъ Екимъ Екимовъ. Настоявате ли на него, г-нъ Екимовъ?

Екимъ Екимовъ: Настоявамъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Това предложение, подписано и отъ г-нъ Тончо Шиваровъ, има следния текстъ: (Чете)

„Къмъ § 9, чл. 14, да се прибави нова алинея съ следното съдържание:

„Ползуватъ се отъ предвиденият по-горе облекчения и земеделците-стопани, които иматъ задължения до 1 милионъ лева и не сж се ползували съ процентно намаление по досегашнитъ облекчителни закони, ако и да иматъ образувани вече дѣла.“

Велизаръ Багаровъ и други отъ дѣсно: Ще гласуваме за това предложение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Екимовъ.

Екимъ Екимовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Вземамъ думата не за да ви отегчавамъ, а да направя едно разяснение на моето предложение, смѣтайки, че съ него ние ще внесемъ една справедливостъ, на която вѣрвамъ, че както уважаемитъ г-да министри, така и уважаемитъ колеги нѣма да бждатъ чужди.

Земеделци-стопани, досега получили облекчения по буква „Б“, не могатъ да получатъ облекчения по буква „А“. Редно ли е и бива ли тия земеделци-стопани, задължѣни, напр., съ 302 хиляди, 305 хиляди лева, да ги лишимъ отъ всѣкакво облекчение и да ги оставимъ само съ полученото вече отъ тѣхъ облекчение по буква „Б“ — разсрочка отъ 6 години и т. н.

Азъ ви моля да се съгласите тия хора, съ задължения надъ 300 хиляди лева, да влѣзатъ въ обсега на намалението по буква А, защото тѣ сж ударнитъ стопани въ нашитъ села, тѣ сж хората, които въведоха нови земеделски оръдия, тѣ сж хората, които активизираха съ модерни машини нашето земеделско стопанство, тѣ сж пионеритъ за рационализирането на българското земеделско стопанство. Ако ние къмъ тѣхъ не погледнемъ съ справедливостъ, ние ще внесемъ едно отежчение, едно омѣчнение. Независимо отъ това, тѣ сж най-буднитъ хора въ селата. Ако не облекчимъ тѣхъ, тѣ ще оказватъ влияние върху другитъ земеделски стопани и ще разнасятъ убеждението, че въпросътъ за задълженията не е окончателно разрешенъ.

Ето защо азъ ви моля да се съгласите къмъ предложението на правителството да се включи допълнението, което предлагамъ съ колегата Тончо Шиваровъ, т. е. това облекчение да се отнася и до земеделците-стопани които сж получили облекчение по буква Б. Съ това не заагачирваме Погасителната каса, нито отежняваме разрешава-

нето на проблемата. Просто ще стане едно ново предложение на дѣлата, безъ да се слагатъ нѣкакви ангажменти на Погасителната каса.

Азъ моля и уважаемия г-нъ министъръ да се съгласи съ това допълнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Г-да народни представители! Ние възприемаме принципа, че решенитъ вече дѣла не могатъ да бждатъ пререшавани. Сега да се направи изключение за тия, които иматъ задължения до 1 милионъ лева, макаръ че досега ги изхвърляхме отъ обсега на облекчения, това не бива да се допуска.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия, които приематъ предложението на народнитъ представители Тончо Шиваровъ и Екимъ Екимовъ, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Има предложение отъ г-нъ Драганъ Кисъвъ по точка г, което гласи:

„г) за общо задължение до 300 хиляди лева, намаление:

1. 30% за задълженията на търговцитъ;
2. 40% за задълженията на занаятчиитъ;
3. 50% за задълженията на земеделцитъ-стопани.“

Моля, които приематъ това предложение, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ предложението на г-нъ Стойно Славовъ, въ § 9, чл. 14, буква г, точка 3, следъ думитъ „земеделци-стопани“ да се прибавятъ думитъ „и пострадали отъ войнитъ“, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

По § 9 има предложение отъ г-нъ Александъръ Симовъ да се постави следната нова алинея:

„Задълженията до 2.000 л., възникнали до 1 януарий 1931 г., дължими отъ всички категории длъжници (земеделци, занаятчи, работници и пр.), неизплатени досега, се заличаватъ, като поржчителитъ по сжщитъ задължения се освобождаватъ.“

Тия, които сж съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

По § 9 има направено предложение отъ г-нъ Стойно Славовъ, въ смисълъ: „Въ чл. 14, въ заглавието на буква А, следъ думитъ „търговци“ да се прибавятъ думитъ „и пострадали отъ войнитъ“. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Има предложение отъ народния представител г-нъ Минчо Пановъ въ смисълъ: „Буква „д“ на чл. 14 да добие следната редакция: „Намаление на прѣкомѣрнитъ лихви върху дълга отъ датата на възникване задължението, като лихвата надъ 7% се счита за прѣкомѣрна.“

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложение отъ г-нъ Чобановъ за прибавяне нова алинея къмъ чл. 14: „Дълговетъ до 10 хиляди лева се опрощаватъ“. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложение отъ г-нъ Минчо Драндаревски: Въ § 9, чл. 14, А, буква г, цифрата 300.000 л. да стане 400.000 л. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложение отъ г-нъ Петко Стояновъ и др.: „Текстътъ на буква г да бжде следниятъ:

„г) за общо задължение до 300.000 лева, намаление:

50% за задълженията на земеделцитъ-стопани, на търговцитъ, на занаятчиитъ и на свободнитъ професионалисти.“

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 9, заедно съ приетитъ предложения, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Обаждатъ се: А-а-а!

Председателъ Стойчо Мошановъ: Трѣбва да вдигате ржка. Малцинство е. Събранието не приема. (Глъчка)

Моля, г-да! Ще гласуваме още веднажъ. Азъ съмъ тукъ единъ фотографъ. За 300.000 л. да, каквито и да сж, други да сждатъ.

Министър Никола Йотов: По-ясно казвайте какво се гласува.

Председател Стойчо Мошанов: Тия, които приемат § 9, заедно с предложението, които се приеха от Събраниято, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Сирко Станчев: Оспорваме.

Председател Стойчо Мошанов: Г-н Сирко Станчев оспорва.

Сирко Станчев: Как така? Къде е мнозинство?

Димитър Търкаланов: Направете си заключението!

Председател Стойчо Мошанов: Г-н Сирко Станчев оспорва. Тия, които не приемат ... (Глъчка)

Боян Василев: Искаме да се разбере какво се гласува. Така не сме съгласни да се работи.

Председател Стойчо Мошанов: Още веднаж ще се гласува.

Михаил Михайлов: Обяснете с кои поправки. (Шум)

Председател Стойчо Мошанов: (Звъни) Моля, г-да, тишина.

Г-да народни представители, приеха се три поправки.

Димитър Търкаланов: Тй сж гласувани вече.

Георги Говедаров: Дветъ поправки да се гласуват пакъ. Стана недоразумение.

Председател Стойчо Мошанов: Моля, г-н Говедаровъ, азъ говоря. (Звъни)

Приеха се три поправки. Първата поправка е кои лихви се сѣтатъ прѣкомѣрни.

Димитър Търкаланов: Тя се прие. Тя бѣше поправка отъ комисията.

Председател Стойчо Мошанов: Втората поправка, която се прие сѣ единъ гласъ, бѣ по предложение на правителството.

Велизаръ Багаров: Оспорваме.

Председател Стойчо Мошанов: Вие приехте предложението на правителството, че буква г обхваща и задълженията на земеделците-стопани с дълг до 1 милион лева. И третото предложение, което се прие, бѣ това на г-нъ Александър Симовъ, а именно, всичките задължения до 2.000 л. се опрощаватъ, като се освобождаватъ отъ тия задължения и поръчителитѣ.

Това сж поправките по § 9, които се приеха.

Сега ни предстои да гласуваме § 9 сѣ тия вече приети отъ Народното събрание поправки. Това, което сега ще гласувате, има само това значение — да се приеме ли останалиятъ текстъ на § 9. Тия три предложения вече сж приети окончателно и връщане назадъ не може да има. Това трѣбва да имате предвидъ, г-да народни представители, когато ще гласувате.

Тия, които приематъ § 9, така, както се докладва, заедно сѣ приетитѣ поправки, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 10 става § 11. (Чете)

„§ 10. Чл. 14, букви Б и В се замѣняватъ сѣ нова буква Б:

„Б. За останалитѣ длъжности, посочени въ чл. 3 т. б.

а) въ разсрочване изплащането на задълженията за 15 години отъ деня на влизането на това разпореджане въ сила, като къмъ главницата се прибавятъ всички закѣснѣли вноски и лихви до този день, опредѣлени по действащитѣ разпоредби на закона.

б) въ намаление на лихвения процентъ на 6% отъ влизането на това разпореджане въ сила.“

Навсякъде въ закона, където се говори за букви Б и В на чл. 14, думитѣ: „и В“ се заличаватъ.

Лицата, които сж получили вече облекчение по буква В на стария чл. 14, се приравняватъ сѣ лицата, които получаватъ облекчение по буква Б на новия текстъ.“

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народниятъ представител г-нъ Стоянъ Димовъ.

Стоянъ Димовъ: (Отъ трибуната. Чете) Г-да народни представители! По начало законътъ е създаденъ да облекчи най-затрудненото съсловие въ нашата страна — земеделците-стопани. Азъ, обаче, считамъ, че има една категория земеделци-стопани, които нѣма да бждатъ обхванати отъ закона. Това сж ония земеделци-стопани — тютюнопроизводители, които сж потърсили кредитъ не директно отъ Българската земеделска и кооперативна банка, а посредствомъ своитѣ стопански организации — тютюневитѣ кооперации.

Длъжа да отбележа и да подчертая тукъ отъ това мѣсто, че азъ лично считамъ, какво всички стопански съсловия, всички кооперативи, всички популярни банки и пр. следва да бждатъ облекчени. Но ако за последнитѣ сж необходими срѣдства, които ще трѣбва да бждатъ намѣрени и понесени било отъ Б. з. к. банка, било отъ държава или отъ трети лица, азъ мисля, че проблемата за облекчение на тютюневитѣ кооперации, тѣй както ви се препоръчва въ моето предложение, не засѣга нито интереситѣ на държавата, нито интереситѣ на Б. з. к. банка, а се разрешава сѣ срѣдства пакъ на кооперациитѣ възъ основна принципа „всички за единъ и единъ за всички“.

Г-да народни представители! Ако кооперациитѣ въобще и всички стопански съсловия сж угнетени, което е фактъ неоспоримъ, който се подчерта и отъ всички преждоговоривши, азъ сѣтамъ все пакъ, че има известни кооперативи, макаръ и единъ незначителенъ процентъ, които сж добре или могатъ да бждатъ добре.

Това, обаче, г-да народни представители, не може да се каже за тютюневитѣ кооперации, които и по мнението на уважаемия управител на Б. з. к. банка г-нъ Тодоровъ сж най-много отегчени и сж най-зле, защото 75% отъ всичките тютюневи кооперации сж вече ликвидирани сѣ граматни задължения и само 17 отъ тѣхъ сжществуватъ при крайно затруднение.

Тукъ му е мѣстото да опровергая едно твърдение, което се разпространява по адресъ на тютюневитѣ кооперации — че тѣ имали грамаденъ шокъ отъ задължения. Длъжа да подчертая, че задълженията на всички тютюневи кооперации къмъ 31 декемврий 1938 г., споредъ отчета на Б. з. к. банка, възлизатъ всичко на 296.126.000 л. Отъ тѣхъ само лихви сж 155.821.000 л.

Г-да народни представители! Кооперациитѣ не желаятъ опрощаване на дълга, а само спиране безконечното олихвяване на едни вече несѣбираеми дългове и намиране начинъ за безболезнено плащане на дължимия до днесъ грамаденъ шокъ отъ лихви.

Отъ моето предложение, тѣй както азъ съмъ го редактиралъ, ще видите, че въпросътъ ще бжде разрешенъ удачно, безъ да бждатъ засѣгани интереситѣ на банката. Моето предложение е: (Чете)

„Тютюневитѣ кооперации, като сдружения на земеделци-стопани, се облекчаватъ отъ лихвената частъ на тѣхнитѣ задължения, и то отъ момента на възникванетоъ имъ, по всички видове кредити (личенъ, ипотеченъ, варантенъ и депо на портфейлъ), получени до края на 1930 г.

Размѣртъ на опростенитѣ лихви Б. з. и к. банка отнася въ една временна сѣтка, която ще се погасява отъ бждещитѣ печалби на банката и отъ специално учредения при нея тютюневъ фондъ.

Главницата-задължение на всѣка тютюнева кооперация се изплаща въ срокъ отъ 10 до 20 години по преценка на банката, безлихвено или срещу намаленъ лихвенъ процентъ, въ зависимостъ отъ размѣра и възможноститѣ на отдѣлната кооперация.“

И така, уважаеми г-да народни представители, тютюневитѣ кооперации желаятъ отъ васъ да имъ позволите, щото сѣ вашия вотъ да бждатъ облекчени само сѣ лихвената частъ на тѣхнитѣ задължения въ размѣръ на 156.000.000 л. кръгло. Сѣ това ще оздравите тѣхнитѣ устои, сѣ огледъ голѣмото имъ значение за стопанския животъ на страната ни. А това трѣбва да стане, защото и това освобождение ще бжде понесено пакъ отъ срѣдствата на кооперациитѣ, тѣй както е изложено въ моето предложение.

Г-да народни представители! Намирамъ, че моето предложение не е въ противоречие съ закона, респективно съ чл. 4 отъ наредбата-законъ за облекчение на длъжниците, защото дълговетъ на тютюневитъ кооперации не сж такива по специални закони, а сж кредити по общата тарифна политика на банката. И щомъ заемитъ на отдѣлнитъ производители се включватъ въ обсега на закона, не могатъ да бъдатъ изключени ония производители, които сж получили заеми чрезъ стопанскитъ организации, респективно тютюневитъ кооперации.

Отъ самото изложение, г-да народни представители, е видно, че тютюневитъ кооперации нѣма да искатъ никакви срѣдства отъ когото и да било, тъй както подчертахъ и преди малко. Тѣ желаятъ само отсрочване на задълженията по единъ ефикасенъ начинъ за лихвената частъ въ размѣръ на 150 и нѣколко милиона лева, като въ самата препорѣка се предвижда, че този лихвенъ процентъ ще се събира ежегодно пакъ отъ тѣхнитъ плащания по 1 л. на килограмъ тютюнъ, който досега се плаща отъ кооперативитъ по силата на съществуващия правилникъ на Българската земеделска банка, и които, набирани ежегодно, ще възлизатъ на повече отъ 8-10 милиона лева, тъй като въ последно време тютюневитъ кооперации събиратъ въ своитъ антрепозити единъ шокъ отъ тютюни приблизително 8-12 милиона килограма. Следователно, тази лихвена частъ отъ 150 и нѣколко милиона лева ще бъдатъ изплатени въ максимумъ 10-15 години.

Г-да народни представители! Ако бжде прието моето предложение, за което азъ моля г-да министритъ да се съгласятъ съ мене, тъй като то е направено и въ унисонъ съ разбиранията и интереситъ на Българската земеделска банка, бждете увѣрени, че съ това ще бжде разрешенъ единъ голѣмъ стопански въпросъ за тютюневитъ кооперации, кждето членуватъ всички наши тютюнопроизводители безъ изключение, 80-100 хиляди души угнетени български производители. Бждете увѣрени, че съ тоя актъ на Парламента както правителството, така и Парламентътъ политично ще бъдатъ издигнати на нуждната висота.

Азъ смѣтамъ, г-да народни представители, че ония български производители, които се смѣтатъ за най-угнетени, които възлизатъ на повече отъ 80-100 хиляди души, не може и не бива да бъдатъ оставени вънъ отъ обсега на закона. Онзи, който на плещитъ си носи чрезъ своя трудъ и производство повече отъ 40% отъ нашата външна търговия, не може и не бива да бжде оставенъ безъ внимание.

Ето защо азъ ви моля да приемете моето предложение, защото то нѣма да отегчи нито интереситъ на банката, нито интереситъ на хазната, а ще разреши една актуелна проблема, и съ това, повтарямъ, ще се издигне престижътъ и на правителството, и на Парламента.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Парашкевъ Забунувъ.

Парашкевъ Забунувъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ буква Б на чл. 14 влизатъ всички ония длъжници, на които не се дава облекчение по буква А: работници, чиновници и свободни професии. Парламентътъ отказа да причисли тия категории длъжници къмъ буква „А“ и да имъ даде облекчение по тази буква. Той ги причислява къмъ буква „Б“, кждето по проекта се предвижда една разсрочка отъ 15 години, при 6% годишна лихва. Трѣбва да бждемъ достатъчно справедливи и да изравнимъ, по отношение лихвата и разсрочката, тая категория длъжници съ длъжниците по буква А, на които, освенъ намалението, се дава една разсрочка отъ 20 години, при лихва 5%. А за ипотекарнитъ длъжници се дава 20 години разсрочка: при лихва 5%. Азъ предлагамъ на длъжниците по буква Б да се даде разсрочка сжщо така 20 години, при лихва 5%, а не 6%, както е въ проекта, за да има равенство между разнитъ категории длъжници. Ние несправедливо прехвърлихме работницитъ, чиновницитъ и свободнитъ професии къмъ буква Б. Поне да внесемъ една справедливостъ въ разсрочката и лихвения процентъ, като ги изравнимъ въ това отношение съ длъжниците по категория А. Смѣтамъ, че така ще се даде едно справедливо разрешение на въпроса, защото има много дребни чиновници, занаятчи и работници, които не притежаватъ нищо, които едва изкарватъ своя хлѣбъ. Трѣбва да дадемъ и на тѣхъ възможностъ, както на длъж-

ниците по категория А, да могатъ да се справятъ съ своитъ задължения.

Затова азъ предлагамъ да се даде на длъжниците по категория Б разсрочка отъ 20 години, вмѣсто 15 години, и лихвениятъ процентъ вмѣсто 6%, да бжде 5%. Така ще може да си отдѣхнатъ и тази категория длъжници, които сж поставени при едно малко по-неблагоприятно положение отъ другата категория длъжници.

Колкото се отнася до въпроса за облекчението на разнитъ кооперативни организации, азъ смѣтамъ, че и тѣ не трѣбва да се дѣлятъ на категории. Азъ смѣтамъ, че, освенъ тютюневитъ кооперации, има и други кооперации, които сжщо така сж затруднени и които не могатъ да бъдатъ изхвърлени отъ обсега на закона за облекчение на длъжниците. Това сж кредитнитъ кооперации, които сж раздали кредити на своитъ членове и членоветъ на които сж затруднени и не могатъ да посрѣщатъ своитъ задължения. Има кооперации, които, насърждавани да направятъ интензивно земедѣлието, сж купили машини: вършачки, трактори и др. Тѣзи кооперации сега сж изпаднали въ затруднение и сж обявени въ несъстоятелностъ, защото не могатъ да плащатъ, тъй като лихвитъ отъ 10 и повече години сж станали повече отъ главницата. Сега, следъ като сж обявени такива кооперации въ несъстоятелностъ, ще трѣбва да се пристѣпи къмъ продажба имотитъ на тѣхнитъ членове. Ако ще се дава облекчение на затрудненитъ кооперации, азъ предлагамъ да се даде облекчение на всички кооперации, безъ разлика на тона, дали сж тютюневи или сж кредитни. Щомъ ще се дава облекчение на кооперации, да се даде общо на всички кооперации. Ако сега не се даде облекчение на тѣхъ, да не се дава и на всички други кооперации и съ специаленъ законъ да се уредятъ задълженията на затрудненитъ кооперации.

И така, г-да народни представители, азъ завършвамъ, като апелирамъ къмъ всички ви да подкрепите моето предложение, въ смисълъ да се измѣни текстътъ на § 10, буква „а“, като, вмѣсто 15 години, разсрочката бжде 20 години и лихвениятъ процентъ по буква „Б“, вмѣсто 6%, да бжде 5%. По такъвъ начинъ ние ще можемъ да дадемъ едно справедливо разрешение на проблемата за задълженията.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Георги Чалбуровъ.

Георги Чалбуровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! И азъ сжщо, като предложението, искамъ за останалитъ длъжници, посочени въ чл. 3, точка „б“, разсрочката, вмѣсто 15 години, да бжде 20 години и лихвениятъ процентъ, вмѣсто 6%, да бжде 5%. Азъ моля правителството да се съгласи съ моето предложение. Понеже приехме 20 години разсрочка и 5% лихва за ипотекарнитъ задължения, нека направимъ това и за всички други длъжници. Защо за останалитъ длъжници да правимъ разлика?

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Иванъ Петровъ. — Нѣма го.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Никола Търкалановъ.

Никола Търкалановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Съ § 10 на длъжниците по буква Б се дава разсрочка 15 години и лихва 6%. Това облекчение се дава на всички онѣзи длъжници, които не сж въ Погасителната каса. Но има маса длъжници, предимно по-добросъвестни, които сж искали да бждатъ почтени къмъ своитъ кредитори и своевременно сж поискали и постигнали спогодба съ тѣхъ било предъ сждъ, било предъ облекчителнитъ комисии. Тѣзи хора ние ги изключваме отъ обсега на закона, защото сж били добросъвестни и сж сключили спогодби съ своитъ кредитори. Почтено е, морално е и на тѣзи хора, които сж сключили спогодби предъ Погасителната каса или предъ сжда съ своитъ кредитори, да дадемъ улеснение въ изплащането, като имъ дадемъ само разсрочка. И въ това се състои моето предложение.

Моля да се предвиди нова алинея въ смисълъ, че онѣзи длъжници, които иматъ задължения, по които сж постигнали споразумение съ своитъ кредитори, се ползватъ отъ сжщитъ привилегии, съ които се ползватъ длъжниците по буква Б на чл. 14. Съ това не се влошава положението на кредитора, който и безъ туй чака, както

каза отзарана, когато направи предложението си, председателът на комисията г-н Логофетов. Нека да дадем възможност на тия длъжници в този период от време да се издължат с 6% лихва.

Моля ви, г-да народни представители, да приемете това мое предложение. Надявам се, че и г-да министрите, особено министърът на финансите, ще се съгласят с него, защото се попълва една празнота.

Г-да народни представители! Ползвам се от случая да кажа още нещо, за да не вземам после думата по други параграфи. Криво-право в две денонощия ние се помъчихме в комисията да дадем на законопроекта този му вид, в който той сега е пред вас. Днес, обаче, тук виждам едно надпреварване да се правят често пъти предложения, за да се харесва — простете ми за този израз, не искам никого да оскърбявам — на срѣди, които не стоят на тѣзи банки (Сочи банките на народните представители) и не носят никаква отговорност.

Г-да народни представители! Току-що приехте предложението на нашия добър приятел г-н Симов да се заличат всички задължения до 2.000 л.

Председател Стойчо Мошанов: Направени до 1 януарий 1931 г.

Никола Търкаланов: Съ това ще ударите най-напред ония, за които най-много се говори от няколко дни. Касае се за селските кооперации. Кой има 2.000 л. борч? Нѣкой от София ли? 2.000 л. дълг има най-бедният селянин, който е взел от нѣкого 500-1.000 л., за да се изхрани. Това правят милиарди лева, разберете го, г-да. Два дни горе в комисията съ такава упоритост ние защитавахте дребните хора, а в този момент ние ударихте дребните занаятчи: хлѣбарь далъ хлѣб на нѣкой си чиновник, шивач ушил дрехи на нѣкой гражданин за 500-800-1.000-2.000 л. Това сѣ дребни кредитори. Давате ли си смѣтка за последствията от това, което сега приехте?

Димитър Търкаланов: Даваме си.

Никола Търкаланов: Г-да народни представители! Ако сме извършили грѣшка, да я коригираме веднага. Ние носим отговорността. Никой друг не я носи.

Повтарям, ползвам се от случая да кажа: дайте да коригираме онова, което в един момент така бързо мина. Съ всичкото съзнание на един Парламент, който приключва своята първа редовна сесия съ такъв голѣм актив, да поправим направената грѣшка, за да не остане петното, че въ последния момент съ страсти и нерви сме разрешили един въпрос, за който не други ще носят отговорността, а ние ще носим отговорността. (Рѣкопѣскания от дѣсно и центѣра)

Председател Стойчо Мошанов: Ще пристѣпим към гласуване. Моля г-да, заемте си мѣстата.

Предложенията на народните представители г-н Стоян Димов, г-н Георги Лазаров и г-н Йосиф Разсуканов имат едно и също съдържание. (Чете) „Тютюневѣ кооперации, като сдружения на земеделци-стопани, се облекчават от лихвената част на тѣхните задължения, и то от момента на възникването им, по всички видове кредити (лични, ипотечни, врантени, и депо на портфейл), получени до края на 1930 г.

Размѣрът на опростените лихви Б. з. к. банка отнася въ една временна смѣтка, която ще се погасява от бъдещите печалби на банката и от специално учредения при нея тютюнев фонд.

Главницата задължение на всѣка тютюнева кооперация се изплаща въ срок от 10 до 20 години по преценка на банката, безлихвено или срещу намален лихвен процент, въ зависимост от размѣра и възможностите на отдѣлната кооперация.

Правителството не е съгласно съ това предложение.

Димитър Гичев: Не е казано, че не е съгласно.

Председател Стойчо Мошанов: Тѣзи, които сѣ съгласни съ това предложение, моля, да вдигнат рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Има предложение от народния представител г-н Иван Петров и г-н Никола Търкаланов въ смисъл: „Към § 10, чл. 14, буква Б, да се прибави нова алинея съ следното съдържание: „Съ горната разсрочка и лих-

вен процент се ползват и длъжници, които сѣ уредили задълженията си съ смѣбна спогодба, макаръ и пред ликвидационните комисии“.

Правителството не е съгласно съ това предложение.

Който сѣ съгласни съ това предложение, моля, да вдигнат рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Има предложение от народния представител г-н Парашкев Забунов, въ смисъл: „Въ § 10, точка а, вмѣсто „15 години“ да се каже „20 години“, а въ точка б, вмѣсто „6%“ да стане „5%“.

Същото предложение прави и народният представител г-н Георги Чалбуров.

Който сѣ съгласни съ това предложение, моля, да вдигнат рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Който приема § 10 така, както се докладва, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Момчилов: § 11 става § 12. (Чете) „§ 12. Чл. 15 се отменява“.

Председател Стойчо Мошанов: Който приема § 12 така, както се докладва, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Момчилов: § 12 става § 13. (Чете) „§ 13. Чл. 19 се изменя така:

„Разсрочените по чл. 14, букви А и Б задължения, заедно съ лихвите се изплащат въ равни шестмесечни вноски, съ надежи на задълженията 1 април и 1 октомврий.

Задълженията на земеделците-стопани, които преминават към Погасителната каса се изплащат въ равни годишни вноски съ надеж 1 октомврий.

Погасителната каса извършва служебно преизчисление на вноските на своите длъжници, които сѣ получили разсрочване по досегашния текст на закона. До извършването на нови преизчисления се плащат вноските, които сѣ били вече определени.“

Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Който приема § 13 така, както се докладва, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Момчилов: § 13 става § 14. (Чете)

„§ 14. Прибавя се новъ чл. 19а:

„Разсрочването и намалението на лихвите по чл. 14, буква Б, и по чл. 9, алинея трета се извършва по право.“

Безъ изменение.

Председател Стойчо Мошанов: Който приема § 14 така, както се докладва, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Момчилов: Ще докладвам § 14, който става § 15. (Чете)

„§ 15. Прибавя се новъ чл. 19б:

„Длъжникът може да предяви правото на разсрочване и намаление на лихвите по чл. 14, буква Б, и чл. 9, алинея трета, под формата на възражение срещу иска, който кредиторът би предявил срещу него. Ако дълго е решено окончателно преди влизането на този член въ сила, безразлично дали изпълнителен лист е издаден или не, както и когато изпълнителният лист е издаден или ще се издаде без състезателно производство, длъжникът може да предяви разсрочването и намалението на лихвите въ изпълнителното производство чрез заявление до съдията-изпълнител, преписъ от което се връчва на кредитора. Ако кредиторът не подаде възражения въ седмодневен срок от получаването на преписа, съдията-изпълнител извършва самъ разсрочването и намалението на лихвите. Въ противен случай той праща заявлението и възраженията на ликвидационната комисия, която ги разрешава окончателно.

Кредиторът може да противопостави на искането на длъжника всички обстоятелства, които изключват правото му да се ползува от облекчения по този законъ.

Лице, което има право на облекчения по чл. 14, буква Б, или по чл. 9, алинея трета, може, ако желае, да подаде молба до ликвидационната комисия въ срока, предвиден въ чл. 57а, за установяване на облекчението, точния размѣръ на задължението, намалението на прѣкомѣрните лихви и пр.

Поръчителитъ на лица, които се ползват съ облекчения по чл. 14, буква Б, или по чл. 9, алинея трета, могат да

предявятъ по същия редъ за себе си правото на прѣкия длъжникъ на разсрочки и намаление на лихвата."

Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 15 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Ще докладвамъ § 15, който става § 16. (Чете)

„§ 16. Чл. 23 се измѣня така:

Управителниятъ съветъ на Погасителната каса се състои отъ 6 души: управителя на Българската народна банка, управителя на Българската земеделска и кооперативна банка и двама администратори при същата, завеждащи кооперативния отдѣлъ, и единъ представителъ на Министерството на правосъдието.

Председателъ на управителния съветъ е по право управителятъ на Българската земеделска и кооперативна банка.

Управителниятъ съветъ може да натовари директора на Погасителната каса да я представлява."

Никола Логофетовъ: Има нѣщо, което е прието въ комисията, обаче не е отбелязано.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Увеличаватъ се представителитъ на Земеделската банка отъ единъ администраторъ на двама администратори, обаче пропуснато е да се зачеркнатъ думитъ: „Завеждащи кооперативния отдѣлъ."

Никола Логофетовъ: Печатна грѣшка е. Трѣбва да се заличатъ тия думи.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 16 така, както се докладва, съ тази поправка, която се предложиха,...

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Зачичаватъ се думитъ: „завеждащи кооперативния отдѣлъ."

Председателъ Стойчо Мошановъ: ... моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 16 става § 17. (Чете)
„§ 17. Въ чл. 25, точка г, думата „нередовнитъ" се заличава, а думата „длъжници" става „длъжницитъ".
Безъ измѣнение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 17 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието присма.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 17 става § 18. (Чете)
„§ 18. Чл. 25а се измѣня така:

Разходитъ за издръжка (заплати, лични и вещевени) се извършватъ съгласно закона за бюджета, отчетността и предприятията и се провѣрватъ отъ бюджетния контролъ на Погасителната каса, следъ което се визиратъ отъ Върховната смѣтна палата и областнитъ смѣтни палати.

Бюджетниятъ контролъ при Погасителната каса представя на Софийската областна смѣтна палата годишенъ отчетъ за приходитъ, взети отъ общия приходъ на Погасителната каса и внасяни по специалната бюджетна смѣтка въ Българската народна банка, както и за извършенитъ разходи за издръжка, предвидени въ фондовия бюджетъ, изплащането на които е ставало съ платежни заповѣди отъ специалната бюджетна смѣтка въ Българската народна банка.

Всички останали разходи отъ банковъ и финансовъ характеръ, както и приходитъ отъ Погасителната каса, се извършватъ и събиратъ отъ съответнитъ служби и се контролиратъ съгласно правилникъ за приходитъ на Погасителната каса, издаденъ въз основа на този законъ отъ министра на финанситъ и се отнасятъ въ баланса на касата.

Финансовата и банкова дейностъ на Погасителната каса се провѣрва отъ контролна комисия въ съставъ: единъ съветникъ на Върховната смѣтна палата, избранъ отъ общото събрание на същата, единъ представителъ на финансовия министъръ и единъ представителъ на Българската земеделска и кооперативна банка.

За дейността си управителниятъ съветъ на Погасителната каса прави ежегодно най-късно до края на априлъ докладъ до министра на финанситъ, който, следъ като вземе подъ внимание доклада на контролната комисия, се произнася по него.

Отчитането на отчетнитъ длъжностни лица, които боравятъ съ приходитъ и банковитъ операции на Погасителната каса, става съ годишенъ докладъ на управителния съветъ на касата до министра на финанситъ."

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 18 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Ще докладвамъ § 18, който става § 19: (Чете)

„§ 19. Въ чл. 27, ал. 2, следъ третото изречение се добавя ново: „Ликвидационната комисия се занимава само съ въпроса, по който е върнато решението и съ произтичащитъ отъ него въпроси."

Къмъ забележката на чл. 27 се прибавя нова алинея:

„Допустнатитъ отъ ликвидационнитъ комисии фактически грѣшки по издаденитъ досега решения, както и грѣшки по вписване имена на длъжници-кредитори, вписване на кредитори, придобили това качество по цесия или джиро и пропуснати за вписване, приети за такива отъ комисиятъ, се поправятъ отъ същитъ по молба на заинтересуваното лице въ двумесеченъ срокъ отъ влизането на настоящия законъ въ сила, като издаденитъ отъ комисията опредѣления се съобщаватъ на заинтересуваната противна страна, която може да обжалва въ двумесеченъ срокъ отъ съобщението предъ ревизионната комисия или подкомисии. Същото постановление важи и за дѣлата, които ще се разглеждатъ по досегашния законъ."

Погасителната каса има право въ всѣко време да поиска отмѣняването на опредѣлението."

Въ третата алинея, предпоследното изречение, следъ думитъ „двумесеченъ срокъ" се прибавя думата „отъ", която е пропусната при печатането.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По този параграфъ има постъпило предложение отъ народния представителъ г-нъ Еню Поповъ.

Има думата г-нъ Еню Поповъ, за да развие предложението си.

Еню Поповъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Моето предложение има за целъ по-скоро да направи една редакционна поправка въ текста на проекта, отколкото да направи нѣкое особено смѣствено измѣнение. Работата се състои въ следното. Отъ практиката, която има досега по приложението на сегашния законъ за облекчение на задълженията, съмъ констатирахъ, че въ решенията на комисиятъ често пѣти се допускатъ грѣшки не само фактически, но и правни. Въ връзка съ това, още на времето бѣше внесено едно измѣнение на чл. 27, като къмъ него се прибави една забележка, по силата на която всички ония грѣшки, фактически или правни, извършени отъ комисиятъ, можеха да бѣдатъ поправени, като заинтересуванитъ лица поискатъ ревизия на решението на съответната ликвидационна комисия. Затова, въ съгласие съ сегашния текстъ на наредбата-законъ за облекчение на длъжницитъ, който предвижда поправка на фактическитъ и правни грѣшки на ликвидационната комисия, азъ моля въ § 19, чл. 27, въ началото на третата алинея следъ думата „фактически" да се прибавятъ думитъ „и правни". Това е напълно въ съгласие съ сегашния текстъ на забележката къмъ чл. 27 отъ наредбата-законъ за облекчаване на длъжницитъ и заздравяване на кредита.

Отъ друга страна, г-да народни представители, отъ думитъ „приети за такива отъ комисиятъ", въ петия редъ на същата алинея, се разбира, че се отнасятъ за фактически грѣшки, които комисиятъ сѣ признали, че сѣ извършили. Азъ не знамъ дали би могло да се отнесемъ за корекция на нѣкоя фактическа грѣшка — а както азъ предлагамъ, и на нѣкоя правна грѣшка — до оная ликвидационна комисия, която е извършила грѣшката. Обикновено грѣшките се изправятъ отъ по-горнитъ инстанции. Затова азъ моля думитъ „приети за такива отъ комисиятъ", въ петия редъ на третата алинея, да бѣдатъ заличени. Като очистимъ тия нѣколко думи, текстътъ ще стане по-ясенъ. Тогава, когато има фактическа или правна грѣшка, извършена отъ комисията, по заявление на заинтересуваното лице до съответната ликвидационна ко-

мисия, дѣлото отива въ ревизионната комисиия, която или ще коригира грѣшката, или ще върне дѣлото да бѣде разгледано пакъ отъ ликвидационната комисиия. И по-нататъкъ, както е казино, опредѣленieto се съобщава на противната страна.

За да се внесе една по-голяма яснота въ текста на чл. 27, азъ моля да се приематъ тѣзи поправки, които предлагамъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По сѣщия параграфъ е постѣпило предложение отъ народния представителъ г-нъ Минчо Драндаревски. Има думата г-нъ Минчо Драндаревски, да развие предложението си.

Обаждатъ се: Нѣма го.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! Съ предложението на г-нъ Еню Поповъ г-да министри не сѣ съгласни.

Предложението на г-нъ Еню Поповъ има следното съдържание: (Чете) „Думитъ въ петия редъ на третата алинея: „приети за такива отъ комисиитъ“ да бѣдатъ заличени. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 18, който става § 19, така както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 19 става § 20. (Чете) „§ 20. Чл. 30, ал. II се изменя така:

„Длъжниците могатъ да изплащатъ предсрочно дълга си въ всяко време въ пари или въ облигации, изцѣло или частично. Въ таквъ случай трѣбва да се държи смѣтка за лихвитъ, които трѣбва да се изплатятъ отъ последния падежъ до деня на предсрочното плащане“.

„Къмъ чл. 30 се прибавя нова четвърта алинея:

„По преценка на управителния съветъ на Българската земеделска и кооперативна банка, кредитнитъ кооперативни сдружения изплащатъ задълженията си до размѣра имъ къмъ 31 декемврий 1930 г. (по баланситъ имъ) къмъ Българската земеделска и кооперативна банка съ облигации по номиналната имъ стойностъ, но само ако сѣ ги получили отъ Погасителната каса за облекчени тѣхни длъжности“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По този параграфъ е постѣпило предложение отъ народния представителъ г-нъ Деню Георгиевъ. Има думата г-нъ Деню Георгиевъ, за да развие предложението си.

Деню Георгиевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Съ § 19 се дава възможностъ на длъжниците да изплащатъ предсрочно своитъ задължения съ облигации и по този начинъ да получатъ още едно процентно намаление. За да видите практически какъвъ резултатъ ще има приложението на § 19, ще ви направя една смѣтка.

Единъ длъжникъ, който има 100.000 л. дългъ, получава веднажъ 40% намаление; остава му да плаща 60%. Тия 60% той може да изплати съ облигации при курсъ 40%, или ще ги изплати съ 24.000 л. Значи, този длъжникъ ще изплати задължението си отъ 100.000 л. съ 24.000 л., или съ едно намаление точно отъ 76%.

Тия, обаче, които нѣматъ срдѣства, за да изплатятъ задълженията си предсрочно, ще трѣбва да плащатъ редовно годишнитъ анюитети. Какво ще платятъ пакъ срещу 100.000 л.? Тѣ ще получатъ 40% намаление и ще остане да платятъ 60%. Половината, 30%, тѣ ще платятъ съ пари, а другитъ 30% ще платятъ съ облигации. Облигациитъ ще ги взематъ, да кажемъ, съ 50% по-евтино. Това прави 15.000 л. Значи срещу 100.000 л. тѣ ще платятъ 30.000 л. въ пари и 15.000 л. въ облигации, или всичко ще платятъ 45.000 л., или 45%. А тия, които иматъ възможностъ да платятъ предсрочно, ще платятъ само 24%. Следователно тия, които сѣ състоятелни, богати земеделци, ще получатъ по § 19 едно облекчение почти двойно по-голямо, отколкото ще получатъ беднитъ земеделци, които нѣматъ възможностъ да изплатятъ изцѣло дълга си предсрочно и които ще трѣбва да отдѣлятъ отъ оскѣднитъ си срдѣства, за да посрѣщатъ своитъ анюитети.

Понеже законопроектътъ, който ни предлага сега правителството, е съ по-голямъ обсегъ и има за целъ да облекчи и длъжници, които сѣ получили облекчения по стария законъ, и понеже и първиятъ законъ, и той законъ иматъ преди всичко за целъ да бѣдатъ облекчени сла-

битѣ стопански съществування, азъ предлагамъ, за да подпомогнемъ слабитъ, да се приеме следната нова алинея къмъ § 19: (Чете) „Длъжниците могатъ да изплащатъ анюитетитъ си въ пари или въ облигации“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По сѣщия параграфъ е постѣпило предложение и отъ народния представителъ г-нъ Еню Поповъ.

Има думата г-нъ Еню Поповъ.

Еню Поповъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Съ параграфъ 19 се урежда начинътъ, по който ще става предсрочното изплащане на задълженията къмъ Погасителната каса. Той предвижда изменение на чл. 30, алинея втора, отъ сегашния законъ. Тукъ, обаче, г-да народни представители, ние ще трѣбва да се спремъ и да видимъ въобще по какъвъ начинъ ще става наплащането отъ страна на длъжниците къмъ Погасителната каса. Въ досега прокаранитъ закони нѣма единъ ясенъ и категориченъ текстъ, отъ който да се вижда по какъвъ начинъ ще става изплащането на задълженията къмъ Погасителната каса — дали само въ пари, дали само въ облигации, или пъкъ и въ облигации, и въ пари.

Азъ зная, че въ миналото, преди да бѣде узаконена една наредба на Погасителната каса, управителниятъ съветъ на Погасителната каса взема решение да се плаща половината въ пари и половината въ облигации, що се касае до редовнитъ и съ настѣпилъ падежъ вноски. По настояване на управителния съветъ на Погасителната каса тази наредба впоследствие бѣше одобрена отъ Министерския съветъ.

Отъ текста на § 19, така както той се предлага отъ комисията, пъкъ и отъ § 18, който преди малко приехме и споредъ който плащането къмъ Погасителната каса става съ годишни вноски на 1 октомврий, за задълженията на земеделцитъ-стопани и съ 6-месечни вноски за задълженията на другитъ категории длъжници, се вижда, че не е точно опредѣлено по какъвъ начинъ и съ какви срдѣства ще става наплащането. Оставатъ пакъ отворени вратата да може управителниятъ съветъ на Погасителната каса да действува по административенъ редъ и да дава указания за начина, по който ще става наплащането.

Ето защо азъ мисля — предвидъ на това, че толкова време вече се занимаваме и искаме да оточимъ много положения въ закона за облекчение на длъжниците — че ние ще трѣбва да имаме единъ ясенъ и категориченъ текстъ относно начина, по който ще се плащатъ както закъснителитъ вноски, така и вноскитъ съ настѣпилъ падежъ.

Г-да народни представители! Отъ смѣтката, която преди малко направилъ народниятъ представителъ г-нъ Деню Георгиевъ, който говори преди мене, се вижда, че ако се приеме настоящиятъ текстъ на § 19, действително ние ще дадемъ едно по-голямо, по-ефикасно облекчение само на по-състоятелни, които ще могатъ предпадежно, предсрочно да платятъ частъ отъ дълга си съ облигации и да получатъ по този начинъ косвено едно намаление на дълга си. А онѣзи, които съ труда си само и съ голяма мъка ще посрѣщатъ редовнитъ си вноски, нѣма да могатъ да получатъ това косвено намаление на дълга си. Ако оставимъ текста на § 19 така, както е, ние ще стигнемъ до едно нееднакво третиране на длъжниците и до увреждане на онѣзи, които сѣ най-много затруднени, които най-много иматъ нужда отъ облекчение, които не могатъ предпадежно, предсрочно да плащатъ.

Ето защо налага се да дадемъ единъ по-точенъ текстъ и указание за начина, по който ще става наплащането на длъжниците къмъ Погасителната каса. Г-нъ министърътъ на правосъдието нѣколкократно направилъ изъяснения, а сѣщо така и днесъ по единъ поводъ заявилъ, че въ настоящия законопроектъ сѣ предвидени два начина на облекчение на длъжниците. Единиятъ начинъ е прѣкото намаление, процентното намаление на задълженията, а другиятъ е косвеното намаление чрезъ изплащането имъ съ облигации. За да станатъ тия думи действителностъ, ние ще трѣбва да приемемъ единъ специаленъ текстъ що се отнася до редовнитъ вноски, които сѣ съ настѣпилъ падежъ, както и на закъснителитъ вноски. Иначе тия изъяснения на г-нъ министра нѣма да иматъ никаква стойностъ, особено по отношение на ония длъжници, които най-вече иматъ нужда отъ подпомагане.

Азъ мисля, че г-нъ министърътъ, който не е далечъ отъ моето разбиране и схващане — защото той подчерта нѣколкократно, че и чрезъ плащането съ облигации се

дава едно намаление — ще приеме да се вмъкне една нова алинея във § 19, според която изплащането на задължителните вноски и на вноските с настъпил падеж да става във пари или облигации. Азъ мисля, че само с приемането на такава една алинея ще можем да дадем онова облекчение, за което няколкократно декларира г-нъ министърът, че желае да бъде дадено.

Председател Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! Ще гласуваме. И съ двете предложения правилството не е съгласно.

Г-нъ Деню Георгиевъ предлага следната нова алинея към § 19: (Чете)

„Длъжниците могат да изплащат анюитетитъ си във пари или облигации“.

Който приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Г-нъ Еню Поповъ предлага следната нова алинея: (Чете)

„По същия начинъ се изплащатъ всички задължителни или с настъпил падеж вноски“.

Който приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Който приематъ § 19, който става § 20, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 20 става § 21. (Чете)

„§ 21. Къмъ чл. 31 се добавятъ нови алинеи:

„При установени бедствия, засягащи цѣли райони, управителниятъ съветъ с одобрението на министра на финанситъ може да даде отсрочка за изплащане вноските на длъжниците, пострадали отъ тия бедствия. Въ тѣзи случаи лихвата за закъснение отъ 1% по чл. 86, алинея първа, не се плаща“.

Председател Стойчо Мошановъ: Който приематъ § 21, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 21 става § 22. (Чете)

„§ 22. Чл. 36, алинея първа, се изменя така:

„Изплащането на облигациитъ ще стане въ срокъ отъ 30 години, считано отъ 15 октомврий 1937 г., като задветъ години преди тази дата се плаща само лихвата. При тиражъ, облигациитъ се изплащатъ въ брой въ размѣръ на 70% отъ номиналната имъ стойностъ“.

Алинея втора се изменя така:

„Погасителната каса може съ одобрение на министра на финанситъ да изкупува всички конфискувани облигации, издадени отъ нея, заложенни за сѣдебни и други гаранции (безъ служебнитъ), както и облигациитъ, поставени подъ запоръ за данѣци и други задължения къмъ държавното съкровище, по курса на деня“.

Въ алинея трета думитъ: „за предпадежно погасяване на задължението имъ“ (чл. 30) се замѣнятъ съ думитъ: „за погасяване на задължението имъ, както и тѣзи, които изкупува по предшестващата алинея, или по чл. 43“.

Добавя се нова алинея:

„Следъ влизането на това разпореджане въ сила изплащането на облигациитъ и лихвитъ ще става на 15 октомврий и 15 априль“.

Председател Стойчо Мошановъ: По § 22 има предложение отъ г-нъ Стамо Колчевъ, съ което г-нъ министърътъ не е съгласенъ.

Стамо Колчевъ: Шомъ г-нъ министърътъ не е съгласенъ, оттеглямъ го.

Председател Стойчо Мошановъ: Който приематъ § 22, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 22 става § 23. (Чете)

„§ 23. Въ чл. 37, алинея втора, думитъ: „въ седмоднезенъ срокъ отъ получаването призовката“ се замѣнятъ съ думитъ: „най-късно въ първото заседание“.

Председател Стойчо Мошановъ: Който приематъ § 23, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 23 става § 24. (Чете)

„§ 24. Чл. 38, алинея първа, се изменя така:

„Облигациитъ се приематъ по номиналната имъ стойностъ като гаранция за неотклонение отъ сѣдъ и следствие“.

Председател Стойчо Мошановъ: Който приематъ § 24, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 24 става § 25. (Чете)

„§ 25. Чл. 42, буква б, се изменя така:

„Вноска отъ държавата не по-малко отъ 200.000.000 л. годишно, която се предвижда ежегодно въ бюджета на държавата“.

Председател Стойчо Мошановъ: Който приематъ § 25, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 25 става § 26. (Чете)

„§ 26. Алинея първа на чл. 43 се изменя така:

„Българската земеделска и кооперативна банка и кредитнитъ кооперативни сдружения сѣ длъжни при поискване отъ Погасителната каса да ѝ продадатъ облигации по курсъ 70%“.

Отъ датата на получаване облигациитъ отъ Българската земеделска и кооперативна банка и кредитнитъ кооперации, Погасителната каса издава на сѣщитъ лихвени бонове, носещи 3% лихва за 30% отъ стойността на взетитъ и платени съ 70% облигации, които бонове ще бѣдатъ плащани съразмѣрно ежегодно до крайния срокъ на облигациитъ.

Погасителната каса купува облигации отъ кредитнитъ кооперативни сдружения по следния редъ.

На първо мѣсто изкупува облигациитъ на ония кредитни кооперативни сдружения, 30% отъ стойността на полученитъ облигации на които надвишава сбора на фондовѣтъ имъ; на второ мѣсто — на кредитнитъ кооперативни сдружения, които сѣ получили облигации, 30% отъ сумата на които надвишава половината отъ сбора на фондовѣтъ, и на последно мѣсто се изкупуватъ облигациитъ на другитъ кредитни кооперативни сдружения“.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ д-ръ Атанасъ Московъ.

Д-ръ Атанасъ Московъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ комисията се предложиха две прибавки къмъ § 25, който става § 26. Предложи се, първо, въ алинея трета, следъ думитъ „Погасителната каса“, да се прибави „въ 3 години закупува“ и, второ, да се прибави следната нова алинея: „Ако Погасителната каса не притежава сѣдства, тя може да получи отъ Народната банка кредитъ срещу залогъ на облигации, който кредитъ ще бѣде съ сѣщата лихва, която нрсятъ самитъ облигации“.

Защо се иска това, г-да народни представители? Защото, макаръ че чл. 43 е измененъ съ § 25 съ намѣрението да се защити общественитъ кредитъ, Българската земеделска и кооперативна банка и българскитъ кредитни кооперации, при сегашния му текстъ голѣма частъ отъ народнитъ представители не виждатъ една гаранция, че Погасителната каса наистина ще бѣде въ възможностъ да отговори на това намѣрение — да се защити общественитъ капиталъ.

Тукъ на трибуната, и особено въ комисията, станала много оживени, въ нѣкои моменти, бихъ казалъ, въстрѣпени дебати по ролята на кооперацията, по ролята на българския общественъ кредитъ. Азъ не бихъ искалъ сега да отбивамъ атакитъ, които се направиха противъ българската кооперация, за да защита предложенитъ прибавки къмъ чл. 43. Все пакъ трѣбва да заявя, че българската кооперация не е противъ облекченията, които ще се дадатъ на слабитъ стопански категории, че тя би желала тия облекчения да бѣдатъ максимални. Обаче тя не желае покрай облекченията, които се даватъ на слабитъ категории, да се вреждатъ, да минаватъ на първа линия голѣми длъжници, за които не може да бѣде една социална задача на държавата да прави голѣми разходи и да ги защитава. Българската кооперация понесе досега повече отъ 300 милиона лева загуби поради низката лихва на погасителнитъ облигации. Тя е готова да понесе загуби и отъ своитъ фондове вследствие намалението съ 30% стойността на облига-

циитъ, които Погасителната каса ще изкупи отъ тѣхъ. Обаче като се има предвидъ, че тия фондове не сж създадени, за да служатъ само при единъ такъвъ изключителенъ случай, какъвто е сегашниятъ, че кооперациитъ иматъ и други задачи, че може да има и други критични моменти утре и особено при една паника въ нашето кредитораздаване, ще трѣбва да притежаватъ единъ минимумъ отъ фондове, ние бихме желали чрезъ измѣнението на чл. 43 да имаме гаранцията, че Погасителната каса ще се притече наистина на помощъ на всички затруднени обществени и кредитни учреждения.

Затова ние предлагаме, г-да народни представители, първо, въ три години Погасителната каса да изкупи облигациитъ на всички кооперативни кредитни учреждения и, второ, нѣколко стотинъ милиони — по моитъ изчисления около 400 милиона лева — отъ които тя ще има нужда, да ѝ се отпуснатъ отъ Народната банка срещу залогъ на облигации.

Може би ще ми се възрази, че единъ членъ отъ закона за Народната банка не позволява това да стане. Азъ мисля, че тъй както е възможно да се отпускатъ кредити отъ Народната банка на банка Български кредитъ, която е раздала, ако се не лъжа, около два милиарда лева, тъй може да се отпуснатъ отъ Българската народна банка и 400 милиона лева чрезъ Погасителната каса за българскитъ обществени каси, за българскитъ кредитни кооперации, още повече, че отъ този кредитъ има нужда българското стопанство. Той ще бѣде оная сживителна струя, за която говори отъ тази трибуна г-нъ министъръ Багряновъ, която струя ще се разнесе надолу по капиларитъ на нашия стопански животъ.

Затуй азъ настоявамъ предъ всички — безразлично какво е вашето чувство, безразлично какво е вашето становище въ тия страстни борби, които се развива въ комисията — да приемете това предложение на нѣколко народни представители за измѣнение на чл. 43, още повече, че при единъ разговоръ, който имахъ съ г-нъ министъра на правосъдието, той не направи една категорична опозиция. Остава г-нъ министърътъ на финанситъ да изкаже своето съгласие. (Нѣкои отъ лѣво рѣкоплѣскатъ)

Председателъ Стойчо Мошановъ: Съ това предложение правителството не е съгласно.

Има думата г-нъ министърътъ на финанситъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Азъ схващамъ много добре мисълта на г-нъ д-ръ Московъ. Да се ангажираме обаче съ срокъ три години за изкупуване облигациитъ на популярнитъ банки и кредитнитъ кооперации е невъзможно, защото това е въ зависимостъ отъ много обстоятелства. Ако тенденцията на предсрочното издѣлжаване съ изкупуване по-евтини облигации върви тъй, както е вървѣла досега — 20% вече сж изкупени — изкупуването може да стане и за по-малко отъ три години. Обаче ако тенденцията не е такава, изкупуването може да стане за малко повече време.

Колкото се касае за даването кредитъ на банка Български кредитъ отъ Народната банка, това не е по законъ, а е една политика. Точно на такава база ще поставимъ въ случая проблемата, ако стане нужда. По пѣтя на една политика може да се взематъ суми отъ Народната банка срещу залогъ на ценни книжа. Обаче да пишемъ въ закона, че непременно Народната банка ще даде пари, за да се изкупятъ отъ Погасителната каса въ три години облигациитъ на кредитнитъ кооперации, по много съображения това не е възможно.

Моля да се приеме текстътъ на § 25 така, както е предложенъ отъ комисията.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Димитъръ Марковъ.

Димитъръ Марковъ: Азъ съмъ единъ отъ вносителитъ на това предложение. Следъ обясненията, които даде г-нъ министърътъ на финанситъ, азъ моля да се съгласите да се зачеркне втората частъ отъ предложението, въ която се казва, че Българската народна банка открива на Погасителната каса кредитъ срещу заложенъ облигации, тъй като отъ обясненията, които даде г-нъ министърътъ, се разбира, че това може да стане и безъ изриченъ текстъ. Колкото се отнася до първата частъ отъ предложението, азъ я поддържамъ и моля да бѣде гласувана.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме алинея по алинея.

Който приематъ предложението на г-нъ д-ръ Московъ, подкрепено и отъ други народни представители, а именно, алинея трета да гласи: (Чете) „Въ срокъ отъ три години Погасителната каса изкупува облигациитъ отъ кредитнитъ кооперативни сдружения по следния редъ“, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Който приематъ да се прибави нова алинея пета съ следното съдържание: (Чете) „Ако Погасителната каса не притежава достатъчно сръдства, Българската народна банка ѝ открива кредитъ срещу депо (залогъ) на погасителни облигации при лихва равна на тази, която носятъ погасителнитъ облигации“, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Който приематъ § 26 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 26 става § 27. (Чете)

„§ 27. Чл. 45 се измѣня така:

„За всички задължения, преминали върху Погасителната каса, се учредява законна ипотека въ нейна полза. Тази ипотека се вписва служебно по разпореждане на председателя на ликвидационната комисия или на Погасителната каса. Ако длъжникътъ има и задължения, възникнали следъ 1 януарий 1931 г., ликвидационната комисия опредѣля кои отъ имотитъ на длъжника ще служатъ за обезпечение на задълженията му, възникнали до тая дата, чрезъ учредяване върху тѣзи имоти на законна ипотека въ полза на Погасителната каса, и кои за удовлетворяване на новитъ задължения, съразмѣрно общия сборъ на еднитъ и другитъ въ време на образуването на производството.

Съ учредяването на законна ипотека въ полза на Погасителната каса, наложената върху имотитъ на длъжника възбрана по чл. 74 се отмѣнява по разпореждане на председателя на комисията или на Погасителната каса.

Всички отчуждения на имоти, извършени отъ длъжника следъ 7 августъ 1934 г., сж недействителни по отношение на Погасителната каса“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Който приематъ § 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 27 става § 28. (Чете)

„§ 28. Чл. 46 се измѣня така:

„Заличаването на ипотека се извършва съ пълното погасяване на задължението. Частично заличаване може да бѣде извършено по решение на управителния съветъ на Погасителната каса. Заличаването се извършва по записка, подадена отъ Погасителната каса“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Който приематъ § 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 28 става § 29. (Чете)

„§ 29. Въ чл. 48, буква а, забележка II, се измѣня така:

„За представителъ на земеделскитъ стопани се посочва лице отъ мѣстната земеделско стопанска задруга“.

Въ алинея втора на буква б думитъ: „областния инспекторъ по земеделството“ се замѣстватъ съ думитъ: „представителъ на околниската земеделска стопанска задруга въ седалището на областния съдъ“.

Въ буква в, алинея първа се допълва съ думитъ: „а при разглеждане на дѣла на земеделски стопани — и по единъ представителъ на земеделскитъ стопански задруги, посоченъ отъ централното рѣководно тѣло на Съюза на земеделскитъ стопански задруги“.

Въ последната алинея думитъ: „15 августъ 1935 г.“ се замѣнятъ съ думитъ: „31 декемврий 1939 г.“

Забележката къмъ последната алинея се отмѣнява“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Който приематъ § 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 29 става § 30. (Чете)

„§ 30. Чл. 49, алинея втора, се измѣня така:

„Висецитъ дѣла при особенитъ комисии се препращатъ за разрешаване на съответнитъ ликвидационни комисии“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Който приематъ § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 30 става § 31. (Чете)

§ 31. Въ чл. 53 думитъ: „и на особенитъ комисии при Българската земеделска и кооперативна банка за смѣтка на последната“, се заличаватъ“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приемат § 31, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 31 става § 32. (Чете) „§ 32. Чл. 54, алинея втора се отменява“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приемат § 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 32 става § 33. (Чете) „§ 33. Въ чл. 55, следъ думата „ползуването“ се прибавятъ думитъ: „отъ чл. 14, буква А“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приемат § 33, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Понеже по § 33, който става § 34, има много записани, давамъ 10 минути отидиъ.

(Следъ отидиъ)

Председател Стойчо Мошановъ: (Звъни) Заседанието продължава.

Г-нъ докладчикъ, докладвайте § 33.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 33 става § 34. (Чете) „§ 34. Прибавя се новъ членъ 57а:

„Длъжниците, които не сж подали молби за облекчение въ срока на чл. 57, или чийто молби сж повърнати или оставени безъ разглеждане, могат да подадатъ молби за облекчение въ срокъ отъ четири месеци отъ влизането на тоя членъ въ сила.

Въ сжщия срокъ могат да подадатъ молби наново длъжниците, чийто молби сж били разгледани по сжществу, ако сж искали облекчение по чл. 14, буква А, и такова облекчение неимъ е било дадено. Длъжниците, които сж получили облекчение по буква А, не могат да подадатъ молби наново. Сжщо така не могат да подадатъ молби наново длъжниците, които сж искали облекчение по букви Б и В и сж получили такова.

Поръчителитъ на длъжници, които не подадатъ молби въ срока на предшествуващитъ алинеи, могат да поискатъ сами облекчение до три месеци следъ изтичането на този срокъ.

Спиратъ се до изтичането на четири месеци отъ влизането на този членъ въ сила описитъ и публичнитъ продажби по изпълнителнитъ дѣла.

Спиратъ се висецитъ въ сдилищата дѣла по публични продажби и въводитъ въ владение по такива дѣла.

Сумитъ, които постъпватъ отъ изпълнение върху капитали, заплати и други периодически плащания, се задържатъ отъ сждията-изпълнител, безъ да се плащатъ на кредиторитъ.

Разпоредданията за спиране на изпълнителни действия въ предшествуващитъ три алинеи нѣматъ приложение за вземания за издръжка.

Ако въ четиримесечния срокъ длъжникътъ поиска облекчение, горенброенитъ действия се спиратъ до произнасянето на ликвидационната комисия. Ако облекчението бѣде отказано, тѣ могат да бѣдатъ продължени“.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Ангелъ Риболовъ.

Ангелъ Риболовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! По сега действащия законъ за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита на ипотекарнитъ длъжници се давахе облекчение само по благоволение на тѣхния кредиторъ. Въ повечето случаи на ония ипотекарни длъжници, които бѣха действително въ притѣснено положение, Б. з. к. банка даде облекчения, а на нѣкои отказа да даде. Почти всички частни кредитори, обаче, отказаха да дадатъ облекчение на тия, които имаха ипотечни задължения къмъ тѣхъ. Съ § 3, съ който се изменява чл. 9, ние възприехме принципа да се даде облекчение на земеделцитъ-стопани за тѣхнитъ ипотечни задължения, обаче втората алинея на новия чл. 57-а прави това облекчение илюзорно за по-големата частъ отъ земеделцитъ-стопани съ ипотечни задължения. Въ втората алинея на чл. 57-а е казано: „Длъжниците, които сж получили облекчение по буква „А“, не могат да подадатъ молби наново“. Длъжникъ, който е ималъ и ипотечно и хирографарно задължение до 1 януарий 1931 г. — да предположимъ 3.000 л. хирографарно задължение и 20.000 л. ипотечно задължение — и който

а за ипотечното не е получилъ, по силата на тая алинея се лишава отъ възможността да получи облекчение за ипотечното си задължение, въпрѣки че ние сме възприели принципа да дадемъ облекчение на всички земеделци-стопани съ ипотечни задължения. При новия текстъ на чл. 9 длъжникъ, който има 20.000 л. ипотечно задължение и е получилъ облекчение за хирографарното си задължение отъ 3.000 л., сега нѣма да получи облекчение, а споредъ чл. 14 длъжникъ, който има до 1.000.000 л. хирографарно задължение отъ сжщия периодъ, получава и намаление на задължението си, и разсрочка. Азъ не мога да разбера каква е тая логика! Ако ви е страхъ, че 216.000 облекчени длъжници ще подадатъ наново заявления и ще спратъ изпълненията, ние можемъ въ единъ специаленъ членъ да предвидимъ, че само тия облекчени длъжници, които иматъ и ипотечни и заложни задължения, могат да подадатъ нови заявления за облекчение.

Затуй азъ моля да се премахне тая неправда, която ще внесе голѣмъ смутъ. Представятъ ли си вие какъ ще се погледне на това отъ дребнитъ земеделци-стопани, като видятъ, че на голѣмитъ земеделци-стопани ипотечнитъ задължения ще влѣзатъ въ Погасителната каса, а на малкитъ, на които е отказано въ миналото, ще имъ се откаже и сега? Това по никакъвъ начинъ не може да се смеде отъ земеделеца-стопанинъ и ще се създаде смутъ и омраза отъ страна на дребнитъ земеделци-стопани къмъ едритъ.

За да се премахне тая неправда, азъ предлагамъ да се направи следното допълнение въ чл. 57-а: следъ думитъ: „длъжниците, които сж получили облекчение по буква „А“, не могат да подадатъ молби наново“, да се прибавятъ думитъ: „съ изключение на длъжниците земеделци-стопани, които иматъ и ипотекарни и заложни задължения. Последнитъ се ползватъ по реда на § 4 (сега § 5) — чл. 9 на наредбата-законъ за облекчение на длъжниците и заздравяване на кредита“. Ако се приеме това мое предложение, въ такъвъ случай ние ще възстановимъ правото на ония земеделци-стопани, които иматъ ипотечни задължения, и на които е отказано въ миналото облекчение, да се възползватъ сега и тѣ отъ принципа, който ние възприехме съ направенитъ сега изменения въ чл. 9.

Азъ моля г-нъ министра на правосъдието и другитъ г-да министри вносители на законопроекта да се съгласятъ съ това мое предложение, да не правятъ кабинетенъ въпросъ, а да предоставятъ на Народното събрание да реши по съвѣсть, защото така ще се премахне една голѣма неправда.

Стойно Славовъ: Отлично предложение. Дава се истинско облекчение.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Иванъ Бояджиевъ.

Иванъ Бояджиевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ ви моля да се съгласите да прибавимъ една нова алинея къмъ новия чл. 57а.

Второто изречение къмъ втората алинея на чл. 57а гласи: „Длъжниците, които сж получили облекчение по буква „А“, не могат да подадатъ молби наново“. Третото изречение на сжщата алинея гласи: „Сжщо така не могат да подадатъ молби наново длъжниците, които сж искали облекчение по букви „Б“ и „В“ и сж получили такова“.

Г-да народни представители! Въ краткия срокъ, който бѣше даденъ съ последния законъ за облекчение на длъжниците за подаване на молби за облекчение, не всички длъжници имаха възможностъ да впишатъ всичкитъ си задължения. Особено длъжниците по селата, хора прости и наивни, караха разни писари и неграмотни хора да имъ написватъ молбитъ, и — кое вписано, кое не вписано — резултатътъ бѣше, че много отъ кредиторитъ на тия длъжници не бѣха вписани въ молбитъ. Когато длъжниците поискаха отъ съответнитъ ликвидационни комисии да попълнятъ молбитъ си съ имената на нѣкои кредитори, които сж били пропуснати, сждитъ имъ отказаха: „Не може, срокътъ е изтекълъ. Имаше определенъ срокъ. Понеже въ тоя срокъ не сте ги посочили, не може наново да ги вписвате въ молбитъ“.

Министъръ Никола Йотовъ: Предвидено е.

Иванъ Бояджиевъ: Не е предвидено.

Министър Никола Йотовъ: Има го въ стария законъ.

Иванъ Бояджиевъ: Върно е, че въ чл. 88 е предвидена отговорност за оня, който направи известно опущение. Чл. 88 изрично казва: „Който съзнателно пропусне да посочи нѣкои отъ своитѣ кредитори, се наказва съ строгъ тъмниченъ затворъ до 3 години“. Туй е върно. Но въ закона е поставенъ единъ текстъ, който квалифицира самото деяние: касае се за ония, които съзнателно укриватъ нѣкои отъ своитѣ задължения, за да намалятъ тѣхния размѣръ до 300.000 л., та да могатъ да влѣзатъ въ Погасителната каса. Тукъ случаятъ не е такъвъ. Касае се за задължения много по-малки отъ 300.000 л., касае се за задължения отъ 60.000 л., отъ 100.000 л., длъжниците по които сѣ пропуснали да посочатъ нѣкои отъ своитѣ кредитори и сѣ получили облекчение само за една частъ отъ своитѣ задължения, а останалата частъ пакъ стари тѣхни задължения, възникнали преди 1 януарий 1931 г., за които не имъ е дадено облекчение, кредиторитѣ имъ искатъ да събератъ 100%, съ лихвата. Съ тия две изречения въ втората алинея на новия чл. 57а, който ви цитирахъ, на такива длъжници не имъ се дава възможностъ да поискатъ облекчение за задължения, които сѣ пропуснали да впишатъ въ молбитѣ си.

Азъ разбирамъ, г-нъ министърътъ да иска да предлажи комисиятъ отъ едно пререшаване на 210.000 свършени производства. Обаче случаятъ тукъ не е такъвъ. Никой нѣма право да иска облекчение за ония свои задължения, които вече е посочилъ и му е дадено по тѣхъ облекчение. Става дума за задължения, които длъжниците сѣ пропуснали да посочатъ въ молбитѣ си. Затуй азъ намирамъ, че е необходимо да се допълни чл. 57а, като следъ втората алинея се прибави следната нова алинея: „Длъжниците, които сѣ получили облекчение, за което говори предхождащата алинея, могатъ да поискатъ ново облекчение само за ония свои задължения, за които сѣ пропуснали да поискатъ облекчение въ производството, въ което имъ е дадено вече такова“.

Велизаръ Багаровъ: Вие адвокатитѣ къде бѣхте? Адвокатитѣ сѣ виновни.

Иванъ Бояджиевъ: Въ закона не се предвижда адвокатско възнаграждение. Тѣзи молби бѣха писани, както ви казахъ, отъ разни писари и неуки хора до селата. Ако бѣха писани отъ адвокати, нѣмаше да се получи тоя резултатъ. Самъ г-нъ министърътъ въ комисията ни съобщи, че въ едно Сливенско село, Михайлово, и 300-тѣ молби, които били подадени отъ селото, сѣдията ги отхвърлили, прекратили производството, понеже били неграмотно написани, и ги върнали.

Министър Никола Йотовъ: Сега имъ се дава възможностъ да подадатъ нови молби.

Иванъ Бояджиевъ: Дава имъ се, но азъ искахъ да ви обърна внимание, че така става, когато молбитѣ се пишатъ отъ неуки хора.

Ето защо азъ моля моето предложение да бѣде прието. Моля г-нъ министра да се съгласи, защото обеща въ комисията да го впише, обаче сега виждамъ, че липсва въ проекта.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ министърътъ на правосъдието.

Министър Никола Йотовъ: Г-да народни представители! Има специаленъ текстъ въ закона — чл. 88 — който гласи така: за непосочване на нѣкои задължения налага се наказание строгъ тъмниченъ затворъ до три години и длъжникътъ се лишаватъ отъ правото на облекчение. Какъ сега ще даваме новъ срокъ да се посочватъ нови кредитори, когато по силата на закона такъвъ длъжникъ, за наказание, е лишень отъ правото да се ползува отъ облекчение? Това измѣнение не мога да го приема, защото срещу такъвъ длъжникъ има вече едно углавно преследване и той е лишень отъ правото на облекчение поради престѣплението, което е извършилъ.

Това по отношение предложението на г-нъ Бояджиевъ.

По отношение предложението на г-нъ Риболовъ ще кажа: не може на нова смѣтка да се преглеждатъ тия дѣла. Въ § 59 изрично е казано, че измѣненията на алинея първа отъ чл. 9 не се отнасятъ до молбитѣ, по които на длъжника е дадено облекчение по чл. 14, буква А. На та-

кива длъжници се дава възможностъ да се ползуватъ отъ третата алинея на чл. 9 — 20 години разсрочка съ 5% лихва. Това е облекчението, което ще получатъ.

Ангелъ Риболовъ: Не се ползуватъ.

Министър Никола Йотовъ: Другото е хаосъ. Другото значи да върнемъ това, отъ което бѣгаме. А ние приехме като принципно начало: никакво пререшаване на решени вече дѣла.

Иванъ Бояджиевъ: Нѣма да става пререшаване на дѣла.

Министър Никола Йотовъ: Той е лишень отъ правото на облекчение, той ще отиде въ затвора.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Жико Струнджевъ.

Жико Струнджевъ: Поддържамъ предложението на г-нъ Риболовъ.

Председател Стойчо Мошановъ: И за дветѣ предложения правителството не дава съгласието си.

Ще гласуваме предложението на г-нъ Риболовъ, което гласи така: (Чете) Въ новия чл. 57а следъ думитѣ: „Длъжници, които сѣ получили облекчение по буква „А“, не могатъ да подадатъ молби наново“, да се прибавятъ думитѣ: „съ изключение на длъжниците земеделци-стопани, които иматъ и ипотечарни и заложни задължения. Последнитѣ се ползуватъ по реда на § 4 (сега § 5) — чл. 9 на наредбата-законъ за облекчение на длъжниците и за здравяване на кредита“.

Който приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Ще гласуваме предложението на г-нъ Иванъ Бояджиевъ, за допълнение на § 33, който става § 34. Той предлага въ новия чл. 57а, между втората и третата алинея да се включи следната алинея: „Длъжниците, които сѣ получили облекчение, за което говори предхождащата алинея, могатъ да поискатъ ново облекчение само за ония свои задължения, за които сѣ пропуснали да поискатъ облекчение въ производството, въ което имъ е дадено вече такова“.

Който приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Министър Никола Йотовъ: Искамъ да направя две допълнения. Тѣ сѣ следнитѣ. Първо. На края на последната алинея, която гласи: „Ако въ четиримесечния срокъ длъжникътъ поиска облекчение, горенизброенитѣ действия се спиратъ до произнасянето на ликвидационната комисия. Ако облекчението бѣде отказано, тѣ могатъ да бѣдатъ продължени“, да се постави запетая и алинеята се допълва съ следния текстъ: „съ изключение на публичнитѣ продажби, които се уреждатъ отъ чл. чл. 98а и следващитѣ“.

Второ. Да се прибави нова девета алинея, съ която се урежда положението на публичнитѣ продажби, които още не сѣ утвърдени, съ следния текстъ: „Ако молбата за облекчение бѣде уважена, имотитѣ продадени на публична продажба оставатъ на длъжника, а сумитѣ, внесени отъ купувачитѣ, имъ се връщатъ“. Дава се право на купувача да си вземе паритѣ, а длъжникътъ си получава имота. Трѣбва да се уреди тази материя, защото продажбитѣ още не сѣ влѣзли въ сила, и затова съ тоя текстъ я уреждаме. Иначе ще остане неуредена.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Христо Мирски.

Христо Мирски: Не смѣтате ли, че трѣбва да се прибави и друга една алинея, защото разпореденията за спиране на изпълнителнитѣ дѣла нѣматъ приложение върху дѣлата за издрѣжка? Щомъ като по точка д на чл. 8 не се дава облекчение на задължения, които произхождатъ отъ престѣпления, защо публичнитѣ продажби ще се спиратъ?

Министър Никола Йотовъ: Моля Ви се, г-нъ Мирски, касае се за следния случай. По силата на сега действащия законъ изпълнителнитѣ действия се спиратъ, докато се реши отъ облекчителната комисия дѣлото. Облекчителната комисия може да даде облекчение, може

да не даде облекчение. Но изпълнителните действия сж спрѣни. Сега добавяме, че това не се отнася за публичните продажби, които сж влѣзли въ законна сила и които се уреждатъ по чл. 98а и следващитѣ. Има публични продажби, които сж висеци.

Христо Мирски: Моятъ въпросъ е другъ, г-нѣ министре. Защо само за случаитѣ на издрѣжката се прави изключение, а не се изключватъ и случаитѣ по точка д на чл. 8, по които не се дава облекчение?

Драганъ Кисювъ: За привилегированитѣ вземания. Вземането за издрѣжка е привилегировано.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Вземанията отъ издрѣжка попадатъ по чл. 5 и не могатъ да полузатъ никакво облекчение.

Министъръ Никола Йотовъ: Това се разбира на общо основание, защото има текстъ, който казва, че за вземания отъ издрѣжка не се прилага законътъ за облекчение на длѣжниците.

Христо Мирски: Тогава защо се спиратъ изпълнителните действия?

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Мисълта е друга — че облекчение не може да има.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има направени две предложения отъ г-нѣ министра на правосѣдието. Първото предложение е, къмъ последната алинея на § 34 да се добави: „сж изключение на публичните продажби, които се уреждатъ отъ чл. 98а и следващитѣ“.

Който приематъ тази добавка, моля, да вдигнатъ рѣжка. Мнозинство, Събранието приема.

Второто му предложение е, да се прибави следната нова алинея девета: „Ако молбата за облекчение бѣде уважена, имотитѣ продадени на публична продажъ оставатъ на длѣжника, а сумитѣ, внесени отъ купувачитѣ, имъ се връщатъ“.

Който приематъ тази нова алинея, моля, да вдигнатъ рѣжка. Мнозинство, Събранието приема.

Който приематъ § 33, който става § 34, заедно съ току-що гласуванитѣ добавки, моля, да вдигнатъ рѣжка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 34 става § 35. (Чете) „§ 35. Досегашниятъ членъ 57-а става чл. 57-б, като къмъ него се прибавятъ следнитѣ алинеи:

„Ако длѣжникътъ оспорва предявената отъ кредитора смѣтка, или твърди, че има скрити или неправилно пресмѣтнати лихви, по негово искане комисията назначава вѣщо лице.

Комисията, по молба на странитѣ или служебно, предлага на длѣжника или на нѣкои отъ кредиторитѣ сѣдебна клетва за потвърждение на истинността на твърденията имъ. За лѣжлива сѣдебна клетва виновнитѣ се наказватъ съ строгъ тъмниченъ затворъ до 5 години. Ограниченията на чл. 272, точка 1, на закона за гражданското сѣдопроизводство не се прилагатъ за тази клетва“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представителъ г-нѣ Христо Мирски.

Христо Мирски: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ тоя членъ се „предвижда, споредъ мене, едно много строго наказание, което е равно на онова, което се предвижда въ чл. 193 на наказателния законъ, за полагане на лѣжлива клетва. Тукъ случаятъ е малко по-другъ. Тукъ се правятъ отклонения отъ общия принципъ, прокаранъ досега въ наказателното право и въ процедурата по гражданскитѣ дѣла. Споредъ точка 1 на чл. 272 отъ закона за гражданското сѣдопроизводство, полагане на клетва отъ едно лице въ граждански споръ не се допуска, щомъ се касае за установяване престѣпно деяние. Споредъ чл. 197 отъ наказателния законъ, наказанието за лѣжлива клетва не се прилага, когато лицето само би се увеличило въ престѣпно деяние. Въ алинея последна на докладвания § 34 е казано, че „ограниченията на чл. 272, точка 1, на закона за гражданското сѣдопроизводство не се прилагатъ“. Значи прави се отстъпление отъ общото правило. Лицето е длѣжно всѣкога да отго-

варя, независимо отъ това, дали ще се увеличи въ престѣпление или не.

После, не виждамъ въ тая алинея да е прокарано постановлението на наказателния законъ за полагане лѣжлива клетва по непредпазливостъ. У насъ е прието да се различава полагането на лѣжлива клетва умишлено отъ полагането ѝ по непредпазливостъ. Щомъ като въ § 34 се прави едно отклонение и щомъ като при прилагането на тоя законъ комисията ще иматъ работа съ много лица, които сж неграмотни и съ по-низка култура, добре би било, и моля правителството да се съгласи, щото за полагане на сѣдебна клетва по непредпазливостъ, наказанието да бѣде не до 5 години строгъ тъмниченъ затворъ, а колкото е предвидено въ чл. 194 на наказателния законъ — до 1 година строгъ тъмниченъ затворъ. Тогава ще се постигнатъ ония резултати, които се целятъ отъ закона — лицата да казватъ точно онова, което трѣбва да казватъ предъ комисията, което е отъ значение за разрешаване на дѣлото. Нужно е да се прокара и постановлението на членове 87 и 88 отъ съществуващия законъ за облекчение на длѣжниците — че лицата, които сж положили лѣжлива клетва, губятъ правото да се ползватъ отъ настоящия законъ. И въ този духъ е моето предложение.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата г-нѣ министърътъ на правосѣдието.

Министъръ Никола Йотовъ: Разумни сж и двѣхъ предложения и сѣмъ съгласенъ да се приематъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-нѣ Христо Мирски предлага, въ § 34, който става § 35, следъ алинея втора, думитѣ „до 5 години“ да се прибавятъ думитѣ „или тъмниченъ затворъ до една година, ако деянието е извършено по непредпазливостъ“, а на края да се прибави нова алинея: „Положилитѣ лѣжлива клетва се лишаватъ отъ правото да се ползватъ отъ настоящия законъ“.

Г-нѣ министърътъ на правосѣдието е съгласенъ съ това предложение.

Който сж съгласни съ така направеното предложение, моля, да вдигнатъ рѣжка. Мнозинство, Събранието приема.

Който приематъ § 34, който става § 35, както се докладва, заедно съ приетитѣ прибавки, моля, да вдигнатъ рѣжка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 35 става § 36. (Чете) „§ 36. Въ чл. 58 думитѣ: „не подлежатъ на обжалване“, се замѣнятъ съ думитѣ: „могатъ да се обжалватъ съгласно чл. 27“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Който приематъ § 35, който става § 36, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣжка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 36 става § 37. (Чете) „§ 37. Въ чл. 60, буква а, думитѣ: „1928—1932 включително, се замѣнятъ съ думитѣ: „1928 и 1932“.

Въ буква б думитѣ „годинитѣ презъ сѣщия периодъ време“ се замѣнятъ съ думитѣ: „сѣщитѣ години“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По тоя параграфъ има предложение отъ народния представителъ г-нѣ Минчо Драндаревски.

Има думата г-нѣ Драндаревски.

Минчо Драндаревски: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Предлагамъ въ § 36, следъ думитѣ „назначава вѣщо лице“ да се прибавятъ думитѣ: „което, ако не му бѣдатъ дадени книгитѣ на кредитора за изчисление на прѣкомѣрнитѣ лихви и печалби, изчислява тия прѣкомѣрни лихви и печалби отъ датата на възникване задължението съ лихва 8%. Получената сума на задължението, пресмѣтната надъ тая лихва, се счита за прѣкомѣрна“.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Това мина.

Министъръ Никола Йотовъ: Това се отнася до § 34, който вече мина.

Минчо Драндаревски: Азъ правя предложение по § 36.

Председателъ Стойчо Мошановъ: § 36 не говори за това;

Таско Стоилковъ: Ти си събркалъ листоветъ!

Председателъ Стойчо Мошановъ: Погрѣшно правите предложението по § 36. § 36 е за съвсемъ друга работа. Които приематъ § 36, който става § 37 моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 37 става § 38 (Чете) „§ 38. Къмъ чл. 65а, алинея първа, се прибавя ново изречение: „Неявяването на длъжника не влѣче прекратяване на дѣлото“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 38, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 38 става § 39. (Чете) „§ 39. Членове 69 и 70 се отмѣняватъ“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 39, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 39 става § 40 (Чете) „§ 40. Къмъ чл. 72а се прибавя нова алинея: „Считатъ се недействителни всички спогодби, сключени между длъжника и кредиторитъ му следъ издаване окончателно решение отъ съответната ликвидационна комисиция“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 40, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 40 става § 41. (Чете) „§ 41. Въ чл. 73, точка 3, следъ думата „активи“ се прибавятъ думитъ: „като се посочи и какви ипотeki тежатъ върху недвижимитъ имоти“.

Въ алинея втора думитъ: „и нейната емлячна оценка за годинитъ отъ 1928 до 1932 година включително“ се замѣнятъ съ думитъ: „и нейната пазарна стойностъ презъ 1928 и презъ 1932 г.“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 41, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 41 става § 42. (Чете) „§ 42. Членове 76 и 77, отмѣнени съ законъ отъ 23 мартъ 1935 г., се възстановяватъ“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 42, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 42 става § 43. (Чете) „§ 43. Членъ 80, алинея 6, се измѣня така:

„Задълженията на търговцитъ, за които е открито производство за сключване на предпазенъ конкордатъ отъ 1 януарий 1934 г., като се прибавятъ къмъ главницата закъснѣлитъ вноски и лихви 7% до 14 октомврий 1937 г. и 5% отъ тази дата до 1 май 1939 г., трѣбва да бѣдатъ изплатени при лихва 5% съ следнитъ отсрочки: първата вноска отъ 15% се отсрочва до 1 юний 1939 г., втората — 1 декемврий 1939 г., третата — до 1 юний 1940 г., четвъртата — до 1 декемврий 1940 г., петата вноска отъ 20% се отсрочва до 1 юний 1941 г. и шестата отъ 20% — до 1 декемврий 1941 г. Плащанията трѣбва да бѣдатъ извършени на всички кредитори съразмѣрно съ вземанията имъ.“

При неплащане на една отъ вноскитъ, засегнатиятъ кредиторъ може да иска обявяване на несъстоятелностъ. Въ таквъ случай той може да се обърне и къмъ поръчителитъ на своя длъжникъ, които сж длъжни да изплатятъ задължението, за което сж поръчителствували, въ десетъ равномѣрни шестмесечни вноски. Падѣжътъ на първата вноска е при изтичането на шестия месецъ отъ получаването на писмената покана, отпращена отъ кредитора до поръчителя“.

Въ буква в думитъ: „31 декемврий 1933 г.“, се замѣнятъ съ думитъ: „2 януарий 1934 г.“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: По § 42, който става § 43, има следното предложение отъ народния представителъ г-нъ Димитъръ Илиевъ: (Чете) „Първата вноска се отсрочва до 7 октомврий 1939 г., втората — до 7 априлъ 1940 г. и т. н.“.

Министъръ Никола Йотовъ: Не.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Правителството не е съгласно.

Които приематъ предложението на г-нъ Димитъръ Илиевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 42, който става § 43, така както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Г-да народни представители! Комисията отхвърли § 43, който се отнася за погасителната давностъ. Но, въпреки това, въ доклада на комисията е напечатанъ.

Министъръ Никола Йотовъ: Той е заличенъ.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Затова § 43 нѣма да се чете*)

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има предложение отъ народния представителъ г-нъ Караджовъ, да се заличи този параграфъ. Това е и решението на комисията.

Които приематъ да се заличи § 43, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Отъ тукъ нататкъ нумерацията на параграфитъ не се измѣня — остава си както е напечатана въ доклада.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 44. Чл. 82 се измѣня така:

„Търговцитъ, обявени въ несъстоятелностъ отъ 1 януарий 1931 год. и за задължения, издадени преди тази дата до влизането на този членъ въ сила, се възстановяватъ въ правата си следъ като несъстоятелността бѣде сключена, ако не сж осждени за умишленъ банкрутъ“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народния представителъ г-нъ Деню Георгиевъ.

Деню Георгиевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Има кооперации, които сж купили едъръ земеделски инвентаръ, вследствие на което сж изпаднали въ затруднение и впоследствие, следъ 1931 г., сж били обявени въ несъстоятелностъ. Азъ зная единъ конкретенъ случай въ с. Трапоклово, Сливенска околия, кждето кооперацията е обявена въ несъстоятелностъ. Ако несъстоятелността продължава и се следва законниятъ редъ, ще трѣбва на 400 селски стопани да се продадатъ имотитъ само загуй, защото Земеделската банка навремето не е догледала и е обявила кооперацията въ несъстоятелностъ. Ако преди малко приехме, отгѣднитъ земеделецъ-стопанинъ да се ползува отъ облекчение за задължения до 1 милиона лева, защо сега да не се възприеме моето предложение, което облекчава цѣли селища? Може би въ България има 20 30 такива случая, кждето кооперации сж обявени въ несъстоятелностъ.

Предложението ми е да се прибави въ § 44 следната нова втора алинея: (Чете) „Обявенитъ въ несъстоятелностъ кооперации следъ 1 януарий 1931 г. за задължения отъ преди тази дата, сумитъ отъ ликвидираниитъ активи на които не сж още разпредѣлени между кредиторитъ, оставатъ въ патримониума на кооперациитъ, които възстановени въ правата си, започватъ да функциониратъ и покрѣпчатъ задълженията си съгласно разпоредбитъ на настоящия законъ“. Тѣ не щатъ друго облекчение, освенъ това, да се възстановятъ въ правата си, да почнатъ да си плащатъ задълженията по този законъ, на общо основание, безъ да се продаватъ имотитъ на хората.“

Моля г-нъ министра на правосъдието да се съгласи съ това мое предложение.

Министъръ Никола Йотовъ: Съ това предложение се иска да върнемъ актива на нѣкои кооперации, обявени въ несъстоятелностъ, които иматъ известень активъ въ пари, заповирани нѣкъде. Може ли такава работа! Това не може да се приеме.

Деню Георгиевъ: Не сж заповирани.

Министъръ Никола Йотовъ: Да имъ върнемъ актива, това значи да имъ дадемъ да изыдагъ паритъ.

*) § 43. Къмъ чл. 80а се прибавя нова алинея:

„Погасителната давностъ за всички задължения не тече отъ 16 априлъ 1932 г. до изтичането на три месеца отъ влизането на тази алинея въ сила. Мѣнителницитъ и записитъ на заповѣли, чийто падежи сж настѣпили презъ това време и които не сж били протестирани, могатъ да бѣдатъ протестирани до изтичането на горния срокъ. Тѣзи разпоредения намирагъ приложение и за лицата, които не сж поискали облекчение“.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народният представител г-нъ Недѣлко Атанасовъ.

Недѣлко Атанасовъ: Въ комисията се прие датата 1 януарий 1929 г., а не 1 януарий 1931 г., както е напечатано въ доклада.

Министъръ Никола Йотовъ: Правъ е г-нъ Недѣлко Атанасовъ — 1929 г. трѣбва да бѣде.

Председател Стойчо Мошановъ: Има грѣшка, както казва г-нъ Недѣлко Атанасовъ: датата 1 януарий 1931 г. трѣбва да се поправи на 1 януарий 1929 г., както е решила и комисията.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Да, 1 януарий 1929 г. е датата.

Д-ръ Петъръ Кьосевановъ: Фактическа грѣшка.

Председател Стойчо Мошановъ: Най-напредъ ще гласуваме предложението на г-нъ Деню Георгиевъ, съ което правителството не е съгласно. Тѣзи, които приематъ неговото предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 44, както се докладва съ поправката въ датата, вмѣсто „1 януарий 1931 г.“, да се чете „1 януарий 1929 г.“, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 45. Въ членове 83, 84 и 85 следъ посочването на чл. 9 се изхвърлятъ думитъ: „ал. 2“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 45, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 46. Въ чл. 86 думитъ: „7 августъ и 7 февруарий, респективно до 7 октомврий и 7 априлъ“, се замѣнятъ съ думитъ: „1 априлъ и 1 октомврий, респективно до 1 юний и 1 декемврий“. Думитъ: „следъ 7 октомврий и 7 априлъ“ и думитъ: „и за другитъ кредитори“ се заличаватъ.

Прибавятъ се нови алинеи:

„Ако длъжникътъ е получилъ облекчение по чл. 14, буква А, задълженията му ставатъ изискуеми и въ случай че неговъ недвижимъ имотъ, обремененъ съ ипотека въ полза на Погасителната каса, бѣде продаденъ на публична продажъ.

Ако длъжникътъ е получилъ облекчение по чл. 14, буква Б, при неизплащането на една забавена вноска въ срокъ отъ единъ месецъ отъ получаването на писмената покана, отправена му отъ кредитора, цѣлото задължение става изискуемо. То става сѣщо така изискуемо, ако недвижимъ имотъ на длъжника бѣде продаденъ на публична продажъ; но ако задължението е ипотечно, за да стане изискуемо, трѣбва да е продаденъ на публична продажъ ипотекираниятъ имотъ.

Задълженията на длъжника, който е получилъ облекчение било по буква А, било по буква Б, ставатъ изискуеми, ако при дѣлба на недвижимъ имотъ, му бѣде опредѣленъ дѣлъ въ пари или въ движими вещи“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 46, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 47. Въ чл. 87 думитъ: „тѣмниченъ затворъ“, се замѣнятъ съ думитъ: „строгъ тѣмниченъ затворъ до 5 години“.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народният представител г-нъ Христо Мирски.

Христо Мирски: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ съмъ противникъ, въ специални закони, като настоящиятъ, да се поставятъ наказания много строги, защото при приложението имъ ще има такива случаи, че съдилищата ще бѣдатъ просто въ недоумение, какъ да приложатъ такива строги наказания. Такива сѣ напр. случаитъ по чл. 109 отъ закона за подобрене на вемедѣлското производство и опазване полскитъ имоти, когато за подпалването на една купа сѣно наказанието е

минимумъ една година строгъ тѣмниченъ затворъ. И тукъ, съ тѣзи параграфи, 47 и следващиятъ 48, отъ законопроекта наказанията се увеличаватъ. Въ първия случай, по чл. 87, наказанието „тѣмниченъ затворъ“ става „строгъ тѣмниченъ затворъ до 5 години“, а въ втория случай, по чл. 88, наказанието „строгъ тѣмниченъ затворъ до 3 години“ се замѣнява съ „строгъ тѣмниченъ затворъ до 5 години“. И като знаете, че се поставя строгъ тѣмниченъ затворъ минимумъ една година, — а има случаи такива, където трѣбва да бѣде смекчено наказанието, но не сѣ на лице пѣкъ условията, за да признае съдътъ крайно смекчаващи вината обстоятелства — не може да се приложи дори и чл. 1 отъ закона за условното осъждане.

Въ този законъ е предвидена вече една много голѣма санкция за лицата, които вършатъ престѣпнитъ деяния по чл. 87 и чл. 88 — да бѣдатъ лишени отъ правото да се ползватъ отъ облагитъ по този законъ. Какво по-голѣмо наказание за тѣхъ отъ това, да се лишатъ отъ тѣзи облаги, та трѣбва да ги пращаме за тѣзи престѣпни деяния да лежатъ 5 години въ затвора? Спомянамъ си единъ случай въ Варна съ единъ бакалинъ, Темелко Добревъ, който заведе 22 дѣла, защото не били вписани и негови креанси отъ по 200-300 л. отъ длъжници, които сѣ поискали облекчение. Варненскиятъ областенъ съдъ, тѣкувайки закона, намѣри, че съзнателно не сѣ посочени тѣзи задължения и осъди тия длъжници по на една—две години затворъ. И трѣбваше въ Апелативния съдъ да търсимъ друга аргументация, за да бѣдатъ отмѣнени присѣдитъ. Даде се друго тѣкувание на думата „съзнателно“. Тукъ, въ този текстъ на чл. 87 и чл. 88 думата „съзнателно“, като се тѣкува, се смѣсва съ това, че лицата знаятъ какво правятъ, а не се търси умисълъ у тия, които вършатъ престѣпнитъ деяния. „Съзнателно“ се разбира и трѣбва да се разбира въ смисълъ, че лицето, което извършва престѣпно деяние, го върши съ огледъ да използува облагитъ на закона, които не му се следватъ, или го върши съ огледъ да нанесе щета на Погасителната каса. Ако така се тѣкува, въ такъвъ случай разбирамъ да се приеме увеличението на наказанието. Но понеже съдилищата тѣкуватъ закона и другояче, моля г-нъ министърътъ да се съгласи, наказанието да не бѣде увеличавано, а да остане за първия случай, по чл. 87, както е по действащия законъ, а за втория случай, по чл. 88, да остане 3 години строгъ тѣмниченъ затворъ. Това е справедливо и, мисля, че ще бѣде въ интереса на самото правораздаване.

Председател Стойчо Мошановъ: Има предложение отъ г-нъ Димитъръ Илиевъ, който иска думата „съзнателно“, да се замѣни съ думитъ: „съ цель да добие облекчение по закона“.

Министъръ Никола Йотовъ: Или да бѣде ошетената касата.

Димитъръ Илиевъ: Прави това предложение, защото думата „съзнателно“ може да бѣде тѣкувана различно. Да се разбира, че се касае за укриване съ цель да се добие облекчение по закона.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата г-нъ министърътъ на правосъдието.

Министъръ Никола Йотовъ: Г-да народни представители! Налага се да се предвиди една по-строга санкция, защото престѣпнитъ деяния не сѣ малки. Напр., инсценира се — чл. 88 — едно задължение, което не съществува. Нагласяватъ се двама, да кажемъ, че единиятъ има да дължи на другия, за да оцѣтятъ Погасителната каса, да взематъ отъ нея облигации. Другъ случай. Длъжникътъ посочва имотъ, който не е неговъ. Азъ разбирамъ да забравя нѣщо, но да посочи чуждъ имотъ като свой съ цель да получи облекчение, това значи вече съзнателно действие съ цель да натовари Погасителната каса съ една голѣма загуба или да получи той една облага за себе си. Ние за кражба надъ 5 хиляди лева предвиждаме строгъ тѣмниченъ затворъ, а тукъ, където стотици хиляди лева могатъ да бѣдатъ ограбени отъ държавата съ такова едно посочване на чужди имоти за свои или съ такова инсцениране на задължения, какъ може да бѣде по-малко наказанието? Тукъ би трѣбвало да се предвидятъ по-тежки наказания, но понеже наказанията досега бѣха сравнително леки, азъ не се решихъ да отида къмъ по-тежки.

По отношение на това, което предлага г-нъ Димитър Илиевъ, нѣмамъ нищо противъ да се приеме, стига да даде точна редакция, защото действително, както е казано „съзнателно“, то не е много удачна редакция, не е въ съгласие съ общата терминология на наказателния законъ. Ако г-нъ Илиевъ даде една по-сполучлива редакция, ще я приема.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Илиевъ.

Димитъръ Илиевъ: (Отъ трибуната) Азъ ще допълня предложението си въ следния смисълъ.

Г-да народни представители! Въ чл. 87 и чл. 88 сж предвидени наказания за длъжникъ, който същелъ да добие облиги по закона, които не му се следватъ, укрие или прибави кредиторъ измисленъ, . . .

Министъръ Никола Йотовъ: Или посочи чужди имоти за свои.

Димитъръ Илиевъ: . . . или укрие активъ. Напр., известни лица, които минаватъ за лихвари, подтикватъ нѣкои цигани или други несостоятелни лица да подадатъ заявление, че имъ дължатъ 40-50 хиляди лева. Имаше такива случаи въ Бѣлослатинско и Орѣховско. Тѣзи хора, понеже досега получаваха облекчение, макаръ да нѣмаха активъ, влѣзоха въ Погасителната каса. Кредиторитъ добиha облигации, безъ да сж дали пари на тия хора. По този начинъ кредиторитъ използваха закона.

Министъръ Никола Йотовъ: Точно тия случаи сж предвидени въ чл. 88.

Димитъръ Илиевъ: Затова моля да се съгласите думата „съзнателно“ да се замѣни съ думитъ: „съ целъ да добие облекчение по закона“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Което не му се следва.

Христо Мирски: Или да нанесе на Погасителната каса вѣда.

Министъръ Никола Йотовъ: То се разбира. — Има го това: съзнателно длъжникътъ посочва неистински кредитори или посочва вземания или задължения въ по-голямъ размѣръ отъ истинския, или укрива такива. Наказва се длъжникътъ, както и този, който, безъ да е кредиторъ, съзнателно се ползува отъ това положение. И кредиторътъ, и длъжникътъ еднакво се наказватъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! По § 47 има две предложения. Първото, на г-нъ Мирски, е да се замѣни наказанието „строгъ тъмниченъ затворъ до 5 години“ съ „тъмниченъ затворъ“, съ което правителството не е съгласно. Тия, които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Второто предложение, на г-нъ Илиевъ, е думата „съзнателно“, да се замѣни съ думитъ: „съ целъ да добие облекчение по закона“, съ което правителството е съгласно.

Тия, които сж съгласни съ тази поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Тия, които приематъ § 47 така, както се докладва съ току-що приетата поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 48. Въ чл. 88 думитъ: „3 години“ се замѣняватъ съ думитъ: „5 години“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-нъ Мирски предлага наказанието да си остане „до 3 години строгъ тъмниченъ затворъ“. Правителството не е съгласно.

Който приематъ предложението на г-нъ Мирски, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Вследствие на вота по § 47, съ който приехме думата „съзнателно“ да се замѣни съ думитъ: „съ целъ да добие облекчение по закона“, и въ § 48 трѣбва да направимъ

сжщата поправка — думата „съзнателно“ да се замѣни съ думитъ: „съ целъ да добие облекчение по закона“, съ което и правителството е съгласно.

Който приематъ да се направи тази поправка въ § 48, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. Тия, които приематъ § 48, съ приетата поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 49. Прибавя се новъ чл. 98а:

„Публичнитъ продажби на недвижими имоти, принадлежащи на длъжници, които сж получили или които ще получатъ облекчения по чл. 14, буква А, отъ настоящия законъ, извършени отъ 1 януарий 1931 г. до влизането на този законъ въ сила, за удовлетворяване на вземания, възникнали преди 1 януарий 1931 г., се унищожаватъ по право, когато имотитъ сж възложени на кредиторъ по изпълнението и сж били негова собственост до 1 априль 1939 г.; всички други публични продажби на недвижими имоти, принадлежащи на длъжници отъ категорията на ония по чл. 14, буква Б, отъ сжщия законъ, за задължения преди 1 януарий 1931 г. и следъ тази дата, както и публичнитъ продажби на имоти, принадлежащи на длъжници, които не влизатъ въ категоритъ по чл. 14, букви А и Б, се унищожаватъ по реда на чл. 308 и последващитъ отъ закона за задълженията и договоритъ, ако длъжниците поискатъ това въ едногодишенъ срокъ отъ влизането на настоящия законъ въ сила.

При завеждането на дѣла по чл. 308 и последващитъ отъ закона за задълженията и договоритъ, длъжникътъ-ищецъ се освобождава отъ заплащане на съдебни мита, берии, гербовъ сборъ и такси по вписването на исквата молба въ ипотечнитъ книги, които се присѣждатъ въ полза на държавата съ издаденото отъ сѣда решение.

Такива дѣла се разглеждатъ по съкратенъ редъ.

Подобренията и разносцитъ, направени отъ купувача по публичната продажба, се установяватъ отъ сѣда и това вземане на кредитора е привилегировано върху този имотъ. Привилегията предшества ипотеката въ полза на Погасителната каса.

Купувачътъ има право да задържи имота докато мусе заплатятъ: покупната цена, разносцитъ по продажбата и стойността на подобренията. А ако длъжникътъ е отъ категорията на ония по чл. 14, буква А, той има право да заплати цената на имота съ облигации отъ Погасителната каса.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! Най-напредъ ще се докладва предложението на г-нъ Логофетовъ. Въ сжщия смисълъ и г-нъ Драганъ Кисювъ прави предложение. Това, което се предлага, е решено отъ комисията, но е пропуснато да се отбележи въ проекта.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Г-да народни представители! Ние възприехме, че най-напредъ на длъжника трѣбва да се даде облекчение и следъ като му се даде облекчение, тогава той да предяви ревандикация за имотитъ, които сж му продадени и иззети. Докато не получи облекчение, тази ревандикация той не може да предяви. Затова въ законопроекта е казано: (Чете) . . . „ако длъжникитъ поискатъ това“ — унищожението на публичнитъ продажби — „въ едногодишенъ срокъ отъ влизането на настоящия законъ въ сила“. Това е погрѣшно, защото процедурата по даването на облекчение може да продължи повече отъ една година и срокътъ за упражнението на иска за ревандикирането на имота може да изтече. Това се обсъди въ комисията. Погрѣшно е вписано въ проекта и ще трѣбва да се поправи. Въ края на алинея първа думитъ „отъ влизането на настоящия законъ въ сила“ трѣбва да се заличатъ.

Никола Логофетовъ: Не се заличаватъ. (Шумъ)

Председателъ Стойчо Мошановъ: Моля, г-да, внимавайте, защото се касае за съществена поправка.

Има думата г-нъ Логофетовъ.

Никола Логофетовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Остава си текстътъ, който имате на рѣка. Алинея I си остава така, както е въ проекта. Думитъ „отъ влизането на настоящия законъ въ сила“ не се заличаватъ. Туря се, обаче, запетая и се прибавятъ думитъ: „когато сж получили по-рано облекчение“ — значи, едно-

годишният срок за ония, които по-рано са получили облекчение, тече от влизането на настоящия закон в сила; в тоя едногодишен срок имат право да представят иск за унищожението на публичната продажба — и в същия срок от влизането в сила на облекчителното решение за ония, които тепърва ще поискат облекчение, за да не би процедурата за даване на облекчение да трае повече от една година и да изтече срокът. Това е добавката, която се прави в алинея първа.

По-нататък, в алинея четвърта, след думите „се установяват от съда“, се добавят думите: „с иск на общо основание“.

Последната алинея по доклада, който имате, остава. Според нея, ония длъжници, имотите на които са продадени на публичен търг и които са получили вече облекчение по буква „А“ на чл. 14, имат право да платят на кредитора-купувач на имота на публичната продажба цената на имота, според продажбата, с облигации. Ако той е получил по-рано облекчение, може да купи на пазара облигации на по-ниска цена и да каже: „Заповядай, г-н кредитор, дай ми имота, отстъпи ми имота“, защото ние пишем, че кредиторът има право да задържи имота, докато му се плати. Следователно, длъжникът по чл. 14, буква „А“, ще платят цената на имота с облигации, а разносните и подобренията — в пари и ще си получат имота.

Петко Стоянов: Цената от публичната продажба.

Никола Логофетов: Да, цената от публичната продажба.

И най-накрая, г-да народни представители, добавяме една нова алинея, и я добавяме, защото настроението на народните представители е такова. Говори се, че откато излезе на сцената тоя законопроект, всички кредитори по изпълнението, върху които на публичната продажба е останал имотът, са се изхитрили и са ги прехвърлили симулативно, с пари или без пари, с малко пари или повече пари. Аз предлагам следната нова алинея: „Продажбите“ — не публични — „станали след 1 април 1939 г.“ — такава дата ни посочиха, може да я сменим — „по които са продадени доброволно недвижими имоти на лица, получили тия имоти от кредитори по изпълнението на публичната продажба, се унищожават“.

Жико Струнджев: До кога продадени?

Никола Логофетов: Моля Ви се. — Нямам нищо против да се смени датата 1 април 1939 г. Само пази, да не направим голяма пакост, защото може би на 1 февруарий или на 1 януарий има сериозно сключени продажби, които ние ще унищожим неправилно. Мене ме е страх да турим такава дата. Ако кажете, разбира се, да сменим датата, ще я сменим.

Дойко Петков: Вместо да се казва „се унищожават“ да се каже „са унищожени“.

Никола Логофетов: Аз съмтам, че щом като съ закона ги унищожаваме, то се разбира.

Дойко Петков: Тръбва да се каже „са унищожени“.

Никола Логофетов: Нямам нищо против да се пише вместо „се унищожават“ „са унищожени“.

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-н Драган Кисов.

Драган Кисов: Г-да народни представители! Аз направих това предложение, и то снощи в комисията се възприе.

Председател Стойчо Мошанов: Г-да народни представители! Отново ви предупреждавам, че тия предложения се отнасят до една от най-деликатните материи в законопроекта. Следете предложенията, които се правят, за да знаете, когато гласувате, за какво гласувате.

Драган Кисов: (От трибуната) Известно ви е, г-да народни представители, че има облекчителни дъла, които по 3-4 години се мъкат от ликвидационните комисии на Погасителната каса и обратно. Това ще се засили още

повече сега, когато дадохме един дълъг срок в който длъжникът има право да обжалва решението на ликвидационната комисия, ако остане недоволен. Значи, дълото ще отиде в ревизионната комисия, ще се върне наново за разглеждане, а това ще отнеме доста много време. Независимо от това, всички тия процесуални права, които дадохме на длъжници и на кредитори за оспорване, за прилагане клеива и пр., абсолютно невъзможно е в едногодишния срок, който предвижда законът за поискване унищожение на продажбите, да се свърши облекчителното дъло. А това тръбва да стане, защото иначе длъжникът не получава качеството облекчение длъжникът, който има право да иска развалянето на продажбата. Затова предлагам, като си остане текстът на алинея първа така, както е в доклада, да се прибавят в края думите: „за получените досега облекчения и в същия срок от влизането на решението на съответната ликвидационна комисия в сила за тия, които ще получат“.

Това вече изяснява напълно, че даденият срок се отнася и за тѝзи, които тепърва ще получат облекчение — когато ще вземат решението в рѝка, когато то ще влѝзе в законна сила. А тѝзи, които са се възползували от закона за облекчение на длъжниците и които са към Погасителната каса, имат право да се отнесат към съответния съдия-изпълнител, за да искат унищожението на продажбата, като представят облекчителното решение.

Независимо от това, ползувам се от случая — понеже съм излѝзъл на трибуната и понеже в нашия обществен живот от една година насам много се приказваше по този въпрос; някои безотговорни приказваха много повече, отколкото трѝбваше, за тия публични продажби, че ще бъдат развалени — да ви помоля да се съгласите, тѝ както в комисията първоначално бѝше възприел г-н министърът на правосъдието, датата в новата алинея, която предлага г-н Логофетов, да бѝде 1 януарий 1939 г. Защото идете при нотариусите и тѝте ги видете, че са маса продажби станали. Това са продажби симулативни на имоти, които законът цели да вземе от ръцете на мародерите. Ето защо, моля ви, г-да народни представители, и вас, г-да министри, вносители на законопроекта, да се съгласите на датата 1 януарий 1939 г.

Но ще ми се възрази: има действителни продажби, не симулативни. Добре, щом има такива продажби, нѝма да се развалят, тѝ ще си останат. Щом тия продажби са реални, щом е продаден имотът за реалната му стойност, тѝ ще си останат. Ако е струвал 100.000 или 200.000 л. и за толкова е продаден, кой ще ги развали? Какъв интерес има длъжникът да ги развали? Ето защо, нѝма абсолютно никакви съображения и прѝчки, които да не ни позволят да сложим 1 януарий 1939 г., за да ударим онѝзи мародери, които сега хитруват, заобикалят закона, който ковем сега, и след тѝ ще ни се надсмѝят, че когато сме ковали този закон, тѝ са ги прехвърлили имота.

Обажда се: Ясно е.

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-н Димитър Гичев. — Отсъства.

Има думата народният представител г-н Жико Струнджев. — Нѝм го.

Има думата народният представител г-н Ради Пляков.

Ради Пляков: (От трибуната) Г-да народни представители! Касае се въпросът за публични продажби на недвижими имоти. Законът предвижда да се върнат на собствениците имотите, които са продадени за задължения преди 1931 г., и, заедно с това — аз ще кажа една друга приказка — ни в клин, ни в ръкав, се иска да се унищожат всички продажби, които са станали до вчера.

Направи се едно предложение в комисията, тази материя да се изключи изцѝло от закона, поради това, че тя не е добре обмислена, че тѝзи нови положения в закона не са достатъчно аргументирани и защото с този чл. 98а се прави един мост към нови закони, мост пушта тук законопроектът. Той казва: всички продажби, които са станали за задължения преди 1931 г. и които са станали за задължения след 1931 г. Един вид, както е онай приказка: слонът излиза на луна, ама когато нѝма луна, излиза и без луна! Въпросът се касае, че ние създаваме една надежда на длъжниците за нов закон, щом като обхващаме задължения, създадени до

вчера по които сѫ станали публични продажби. Институтът на публичната продажба се поставя върху една порочна, върху една нестабилна база. И азъ казвамъ въ моето предложение: да се премахнатъ думитѣ „и следъ тази дата“, което значи, че публични продажби, които сѫ станали за задължения нови, следъ 1931 г., да не могатъ да се развалятъ.

Г-да народни представители! Азъ правя това предложение, затуй защото този законъ не е законъ, който урежда материята за недвижимата собственостъ въ България, а е законъ, който урежда задължения на длъжници въ единъ периодъ до 1 януарий 1931 г. Въ такъвъ случай ние питаемъ: дали е спасенъ принципътъ на съответствието, принципътъ на еднаквостта, прокаранъ въ закона въ смисълъ да не позволимъ да се създава неравенство между длъжници било отъ преди 1931 г., било нови. И снощи въ комисията азъ посочихъ единъ примѣръ, който ще посоча и на васъ. На 1937 г. азъ имамъ дългъ; за моя дългъ ми продадохъ къща, която днесъ ми връщатъ. На моя другаръ, който тогава, на 1937 г., е ималъ дългъ, не му връщатъ нищо, защото той си платилъ. Мене ме облекчаватъ за едно ново задължение, него не го облекчаватъ. Явно е, че ние излизаме въ фазата на уреждане на задълженията въ новата епоха, отъ 1931 до 1939 г. И отъ тукъ азъ дохождамъ да се усъмна, че въ този законопроектъ се внася това положение отъ лукаваго. То цели по обратенъ пътъ облагодетелствуването на известни длъжници, поставя на нестабилна база института за публичната продажба, създава надежди за новъ законъ, за нови облекчения и създава така наречената „синджиръ марка“ — както г-нъ министърътъ на финанситѣ се изрази — като едно ново начало на нестабилностъ.

Г-да народни представители! На края има да кажа: този законопроектъ създава една надежда, която прилича на приказката въ политическата икономия за онзи островъ, въ който населението се препитавало, като си перѣли дрехитѣ единъ на другъ! Ние, безъ да гледаме това, отгдето вземаме богатата и на кого ги даваме, искаме да създадемъ едно благодеяние, искаме да създадемъ богатства чрезъ закона — всички да станатъ богати, т. е. да си перемъ дрехитѣ единъ на другъ, за да се прехранаме. Ама отгдето ще дойдатъ богатствата? Явно е, следователно, че като цели облагодетелствуване, законътъ трѣбва да има принципи. И ка о посѣгате на недвижимата собственостъ, като искате да върнете нивитѣ на онѣзи, които сѫ ги забравили, защото сѫ ги продали преди 10 години — тѣ, ако имаха пари, щѣха да си купятъ нови ниви или да си уредятъ старитѣ продажби — ние нито старото възобновяваме, нито на новото даваме животъ.

Г-да народни представители! Вамъ е известно, че нашитѣ белии челяни ги оземлиха по специалния законъ за трудовитѣ земеделски стопанства преди 15 години. Днесъ общинитѣ имъ отнеха земитѣ, защото не сѫ платили нито единъ левъ. Защо сте ги оземлили? За да останатъ по закона оземлени ли? То нѣма пари да яде, ние го караме да купува ниви! Това е абсурдъ. Деветъ години минаха и човѣктъ нѣма да яде. Недейте човѣрк ранили му, недейте обещава, защото голитѣ обещания сѫ една разруха, една опасностъ.

Азъ не правя широко предложение за махането на тая глава, понеже не съмъ направилъ такава въ комисията и понеже не съмъ голѣмъ държавникъ, но ви заявявамъ, че тази запетайка, че този апендицитъ, внесенъ тукъ, нѣма raison d'être, не е въ връзка съ материята по закона и той ще нанесе вреда. И затуй азъ ви моля — г-нъ министърътъ на правосъдието, разбира се, каза и въ комисията, че това не е негово предложение, то било предложение на г-нъ министра на финанситѣ, но нали се упари на молба, да се помоля и азъ — нека се махнатъ думитѣ „и следъ тази дата“, за да нѣма крамоли долу, а следъ туй ние ще видимъ, дали можемъ да се занимаваме съ задълженията отъ 1931 до 1940 г. и следъ това отъ 1940 до 1950 г.! Ние аджъ друга работа нѣмаме, както се вижда! (Смѣхъ и ржкоплѣскания отъ дѣсно)

На края имамъ да кажа, че онова, което ни интересува въ закона, то е не да дадемъ богатства, не да плачемъ за собствеността мила, защото собствеността на една голѣма частъ отъ българския народъ е въ неговия трудъ и въ гаранцията, която държавата му дава за свободното приложение на неговия трудъ. Българската държавна вече, както и голѣмитѣ държави, взема всичкитѣ грижи да направи всичкитѣ доходи фондирани, да нѣма човѣкъ негарантиранъ отъ държавата, да дойдемъ до положението, въ което българската държавна ще може да каже на всѣки български гражданинъ: каквото спечелишъ сутринта, изгуби го презъ деня, за да поддържаши семейството си: утре сутринта държавата е заедно съ тебъ!

Въ такъвъ случай нѣма защо да заблуждавате 3/4 отъ нашия народъ съ нивица, защото за тая нива трѣбаатъ инвентаръ, кошове и пр. Трѣбва да го гарантирате въ неговата професия, за да живѣе, безъ да му спомняте стари рани и да отваряте нови. (Гласове „Браво!“ и ржкоплѣскания отъ дѣсно)

(Председатътскотъ мѣсто се заема отъ подпредседателя г-нъ Димитъръ Пешевъ)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Марчевъ.

Димитъръ Марчевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Направилъ съмъ следното предложение: (Чете) „По § 49, алинея първа, въ текста „извършени отъ 1 януарий 1931 г. до влизането на този законъ въ сила“, датата да се замѣни съ „1 януарий 1929 г.“

Обаждатъ се: Нѣма такава нѣщо.

Димитъръ Марчевъ: Целта на закона е да облекчи всички ония, които пострадаха отъ кризата. Кризата настѣпи презъ 1929 и 1930 г. Кои най-много пострадаха? Най-много пострадаха земеделцитѣ-стопани и свързанитѣ съ тѣхъ занаятчий и търговци. Продажитѣ, които настѣпиха, не станаха само следъ 1 януарий 1931 г., а станаха още въ 1929 и 1930 г. Следователно, когато ние днесъ унищожаваме публични продажби, ще трѣбва да унищожимъ и ония публични продажби, които сѫ станали презъ тия две години. И азъ моля г-да министритѣ да замѣнятъ датата 1 януарий 1931 г. съ датата 1 януарий 1929 г.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Стефанъ Минковски.

Стефанъ Минковски: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ не сподѣлямъ разбиранята на колегата Ради Пялковъ относно унищожаването на публичнитѣ продажби. Мисля, че ако има нѣщо ново и то съществено въ настоящия законъ, то е само това.

Какво става при тия публични продажби? Поради това, че купувачи при публичната продажба не се явяватъ, обикновено имотитѣ се възлагатъ върху кредиторитѣ по първоначалната имъ цена, която е много ниска. Кредиторитѣ иматъ изгоди отъ това, защото разчитатъ да получатъ напълно вземането си отъ разликата между цената, по която имъ се възлага имотътъ, и действителната стойностъ на имота, който имъ се възлага. Но какво става съ длъжника? На длъжника имотътъ отива на безценица, безъ при туй да плати задълженията си. Той остава безъ имотъ, но съ дългове, а кредиторътъ отъ разликата между едната и другата цена получава напълно своето вземане. Ако това е така, налага се наистина, щото продажитѣ за задължения отъ преди 1931 г. да бждатъ унищожени.

Ако азъ взехъ думата по § 49, то е само заради това, защото въ него виждамъ една съществена непълнота. Съ този параграфъ се прибавя новъ членъ 98а. Въ него има две положения. Първото е: унищожаватъ се по право публичнитѣ продажби на недвижими имоти, възложени на кредитора, за вземания до 1 януарий 1931 г. Какво става съ публичнитѣ продажби, при които е възложенъ недвижимиятъ имотъ на кредитора за задължения, възникнали следъ 1 януарий 1931 г., не е казано въ първата частъ на този параграфъ 49. Втората частъ се отнася до длъжници, попадащи подъ буква Б отъ чл. 14, и длъжници, вѣнъ отъ категоритѣ по букви А и Б отъ сѣция членъ. Тѣ могатъ да искатъ унищожаване на публичната продажба, щомъ като сѫ налице условията на чл. 308 отъ закона за задълженията и договоритѣ. Тукъ, въ втората частъ, се признава правото на тия длъжници да искатъ унищожението и на ония публични продажби, които сѫ станали за вземания следъ 1 януарий 1931 г.

Следователно, по първата частъ не се считатъ за унищожени по право продажитѣ, станали за вземания следъ 1 януарий 1931 г. Съ втората частъ на сѣшитѣ длъжници не се признава правото да искатъ унищожение на публичната продажба за вземания следъ 1 януарий 1931 г. Или съ други думи, тоя текстъ злепоставя длъжницитѣ отъ категоритѣ А на чл. 14 за вземания, възникнали следъ 1 януарий 1931 г., макаръ тѣхното положение отъ една специална юрисдикция да е признато за по-тежко, отколкото е положението на длъжницитѣ по категоритѣ Б и на тия извънъ категоритѣ А и Б.

Тази неправда, тази несправедливостъ въ чл. 98а, която е ясна, става по-очебишна по-нататѣкъ, особено въ чл. 98, буква е. Тамъ се дава право, публичнитѣ продажби на недвижимитѣ имоти, посочени въ чл. 98а, кждето не се визиратъ публичнитѣ продажби на имоти, принадле-

жащи на длъжниците по категория А, за вземания следъ 1 януарий 1931 г., когато имотитъ сѣ възложени на трети лица, да се унищожатъ по искане на длъжниците, ако цената, за която е продаденъ имотътъ, е по-малка отъ половината. Следователно, щомъ тия публични продажби не влизатъ въ чл. 98а, — както мисля, че можахъ да изтъкна това — тѣ не влизатъ и въ чл. 98е. И длъжницитъ отъ категория А не могатъ да искатъ по силата на този параграфъ 49 унищожението на публична продажба, на която сѣ продадени недвижими имоти за вземания следъ 1 януарий 1931 г. дори и тогава, когато имотитъ сѣ продадени на трети лица и сѣ налице условията, които предвижда чл. 98е.

Положението е станало такова, защото комисията е изменила чл. 98а. Всички останали текстове на законопроекта си оставатъ такива, каквито сѣ въ първоначалния проектъ, внесенъ отъ вносителитъ г-да министри.

Трѣбва да признаемъ, че материята за унищожаване на публичнитъ продажби е много по-добре уредена въ проекта, внесенъ отъ г-да министритъ. Въ доклада на комисията сѣ допустнати непълнотитъ, за които азъ вече казахъ. Въ чл. 98а отъ проекта на г-да министритъ се казва: „Публични продажби на недвижими имоти, извършени отъ 1 януарий 1931 г. до влизането на този законъ въ сила за удовлетворяване на вземания, възникнали както преди, така и следъ 1 януарий 1931 г. и пр.“ Но въ доклада на комисията това го нѣма казано. А щомъ не е казано, при утрешното приложение на този чл. 98а, при съпоставянето на двата проекта и при тълкуването смисъла на § 49, ако той се възприеме такъвъ, какъвто се внася отъ комисията, ще излъже наистина, че публичнитъ продажби на имоти, принадлежащи на длъжници отъ категорията на чл. 14, буква А, за вземания следъ 1 януарий 1931 г. не само не се считатъ за унищожени по право, но и не могатъ да се унищожаватъ по силата на чл. 98е. Поради това азъ направихъ предложение следъ думитъ „за удовлетворяване на вземания, възникнали преди 1 януарий 1931 г.“ да се прибавятъ само думитъ „и следъ тази дата“, за да бждатъ считани за нищожни по право, както продажбитъ за вземания, възникнали до 1 януарий 1931 г., тѣй и за вземания следъ тази дата. Ако не приемете това, г-да народни представители, тогава или не трѣбва да останатъ думитъ „и следъ тази дата“ въ втората частъ на първата алинея на чл. 98а, или да се даде право на длъжницитъ по чл. 14, буква А, да искатъ унищожаването на продажбитъ за вземания следъ 1 януарий 1931 г., щомъ като сѣ налице условията на чл. 308 и следващитъ отъ закона за задълженията и договоритъ, както е дадено това право на длъжницитъ отъ категория Б и на длъжницитъ, невлизатъ въ категории А и Б. Азъ мисля, че само така може да се премахне тази непълнота. Затова моля да приемете предложението, което правя.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Никола Логофетовъ.

Никола Логофетовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ съжалявамъ, че нѣкои отъ господата, вмѣсто да изпизватъ вѣжди, може да извадятъ очи.

Азъ правя сега ново предложение: отъ алинея първа да се заличатъ думитъ „и следъ тази дата“. Значи, продажбитъ за задължения, възникнали следъ 1 януарий 1931 г., да не се унищожаватъ. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и възражения отъ лѣво)

Петко Стояновъ: Г-нъ председателю! Искамъ думата по предложението, което направи г-нъ Логофетовъ. (Възражения отъ дѣсно. Шумъ)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Моля, тишина, г-да.

Петко Стояновъ: Азъ моля да бжде разяснено това предложение на г-нъ Логофетовъ. Г-да народни представители! Г-нъ Логофетовъ сега предлага: продажбитъ, станали за задължения, възникнали следъ 1 януарий 1931 г., да не се унищожаватъ, длъжницитъ да не се ползватъ отъ привилегиата да искатъ унищожението на продажбитъ. (Възражения отъ дѣсно) Моля ви се, г-да.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Моля, тишина, г-да.

Петко Стояновъ: Г-нъ Логофетовъ отзарана, когато починахъ разискванията по законопроекта, предложи една нова алинея къмъ чл. 2, която се заключаваше въ това, че задълженията, възникнали отъ 1 януарий 1931 г. до 31 декември 1932 г., се поставятъ подъ привилегированъ ре-

жимъ. Е добре, продажбитъ, станали за такива задължения, защо да не се включатъ въ този режимъ?

Никола Логофетовъ: Комисията се събра и реши това, което ви предлагамъ.

Петко Стояновъ: Бждете по-логиченъ.

Никола Логофетовъ: Така реши комисията.

Петко Стояновъ: Недейте излиза съ такива предложения. Вие сте председателъ на комисията и не трѣбва да правите такова предложение, защото това, което предлагате сега, е несъстоятелно и е въ противоречие съ онова, което отзарана предложихте.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на народното просвѣщение.

Министъръ Богданъ Филовъ: Г-да народни представители! Предложението, което направи председателятъ на комисията г-нъ Логофетовъ, се прави по решение на правителството и азъ ви моля да го приемете.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Търкалановъ.

Димитъръ Търкалановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Действително въпросътъ за унищожението на продажбитъ е много важенъ и затова моля да се изслушаме внимателно. Азъ веднага трѣбва да забележа, че не съмъ съгласенъ да се законодателствува съ такова инцидентно предложение, каквото си позволи да направи г-нъ председателятъ на парламентарната комисия по правосъдието. Ако г-нъ Логофетовъ е мислилъ така и снощи, трѣбваше този въпросъ да го постави предъ комисията. Ние, г-да народни представители, се твърде много уморихме съ този законопроектъ въ ношнитъ заседания на комисията. Вие, г-нъ Логофетовъ, въ качеството си на председателъ на комисията, не можете да ни поставяте съ това предложение, прието отъ правителството, предъ свършено нова материя. Съ тази работа азъ не съмъ съгласенъ. (Глъчка)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Моля, тишина!

Димитъръ Търкалановъ: Моля ви се, г-да. Г-да народни представители! (Глъчка)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Димитъръ Търкалановъ: Вие имате единъ проектъ на Министерския съветъ, който бѣше дебатиранъ на първо четене и който бѣше приетъ отъ Парламента по принципъ. Този проектъ го пратихте въ комисията и сега вие имате, съ съгласието на правителството и по решение на комисията, новия проектъ. Този въпросъ, който се разисква тукъ, тамъ бѣше надълго обсъжданъ. Азъ ида тукъ да подкрепя моето предложение. Азъ искамъ по въпроса за продажбитъ да остане първоначалниятъ текстъ въ проекта на г-да министритъ, които сѣ го внесли. Това искамъ азъ и го защитавамъ отъ тази трибуна съ всичкото съзнание за това, което защитавамъ.

Съ що главно се отличава текстътъ въ първоначалния проектъ отъ текста въ проекта, който е предложенъ по решение на комисията? (Иванъ Петровъ разговаря съ нѣкои народни представители) Г-нъ Иванъ Петровъ, моля Ви се. Г-нъ председателю! Кажете на г-нъ Петровъ, ако не желае да слуша, да излъзе.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Недейте да бждете и вие толкова нервни. Недейте иска отъ мене да му казвамъ.

Димитъръ Търкалановъ: Г-да народни представители! Ние трѣбва да излъкуваме една рана, която се дължи на това, че страшно бедствие натисна българскитъ граждани по села и градове. Поради настъпилата криза отъ 1929 г. насамъ, бѣха продадени на безценица селски и градски имоти и закупени отъ лица, които се въртятъ около сѣдинтъ-изпълнители. Тамъ обикновено потентъ човѣкъ имотъ не купува, защото му е неудобно, не е по съвѣстта му. Това сѣ обикновено лица, които спекулиратъ съ нещастieto и съ сиромашията на хората. (Глъчка)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Моля, тишина, г-да.

Димитър Търкаланов: Г-н министърът на правосъдието, въ съгласие с другите министри, въ първоначалния проект предвиждаше, че тия продажби се унищожават по право, автоматически. Това беше така и така трябва да остане.

Какво решихте вие вчера горе въ комисията по предложението на г-н Логофетов? Азъ, казва г-н Логофетовъ, пращамъ длъжниците, на които сж продадени имотитѣ, къмъ чл. 303 отъ закона за задълженията и договоритѣ. Който иска да си възстанови правата на собственост, да води искъ, като го освобождаваме отъ мита, берии, такси и пр. Азъ съмъ юристъ отъ 15-20 години вече, уважавамъ българскитѣ съдилища, но азъ не съмъ доволенъ отъ алинеята, която сега се предлага, въ която се казва, че тия дѣла ще се водятъ „по съкратенъ редъ“. Когато пращате длъжника въ съда да си върне имота, бждете увѣрени, че той, а сигурно и жена му ще умратъ и дѣлото нѣма да се свърши. Въ нищо нѣма да бжде тукъ виновенъ съдътъ, защото сж дадени такива възможности по процедурата. И азъ, г-да народни представители, като имамъ предвидъ, колко сериозенъ и важенъ е този въпросъ, моля ви да се съгласите да остане първоначалниятъ текстъ за унищожението на публичнитѣ продажби. Другото ще бжде илюзорно, ще бжде недействително. Ние не си мислимъ, че даваме нѣкакви права на тѣзи, които сж пострадали и сж убити отъ тази криза, а тѣ своитѣ имоти нѣма да получатъ. Ако тѣ бждатъ освободени отъ такси, берии, гербовъ сборъ и пр., тѣ все пакъ знаятъ, че сж длъжни да платятъ на друго мѣсто. Не е удобно на мене да кажа кжде ще трябва да плащатъ, защото всѣки трудъ трябва да бжде възнаграденъ. Това е истината. Ние трябва да решимъ една голѣма социална проблема. И като вървамъ, че министритѣ, вносителни на законопроекта, сж обсъждали добре този въпросъ, азъ поддържамъ първоначалния проектъ и ви моля всички публични продажби да бждатъ автоматически, по право, унищожени съ влизането въ сила на настоящия законъ, тъй както бѣ предвидено въ първоначалния проектъ. (Ржкоплѣскания отъ лѣво и гласове „ясно“ отъ дѣсно)

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Има думата г-н Ангелъ Риболовъ.

Ангелъ Риболовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ не съмъ юристъ,...

Таско Стоилковъ: Е, това се знае!

Ангелъ Риболовъ: ... малко разбирамъ отъ тая работа и ще ми простите, ако вземамъ думата по единъ такъвъ въпросъ, но азъ искамъ тукъ предъ васъ да подчертая едно положение — че съ цѣлата тая глава отъ законопроекта за унищожение на публичнитѣ продажби се нанаса единъ ударъ върху правнитѣ отношения и чувства на българскитѣ граждани, отъ който ще има много лоши послѣдствия. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра) Вие мислите, че по този начинъ защитаваме дребнитѣ сжществувания, на които имотитѣ сж били продавани, затуй защото, поради борбата за сжществувание, не сж могли да устоятъ на задълженията си. Но мислете и за ония дребни сжществувания, на които имотитѣ сж продавани и ще се продаватъ въ бждеще. Вие искате да изгоните мародеритѣ, но вие ги вкарвате пакъ въ бждещитѣ публични продажби. Нѣкой казватъ, че тия мародери не ще се явятъ въ бждеще на публичнитѣ продажби, но азъ казвамъ, че тѣ ще се явятъ, защото знаятъ всичкитѣ шмекерии и защото знаятъ да понасятъ рисковетѣ. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра и възражения отъ лѣво) Азъ зная нѣкои отъ васъ какво поддържатъ, но не можемъ да действувате по тоя начинъ, съ леко сърдце. Азъ много съжалявамъ, че имаме единъ правилникъ за вътрешния редъ, който не позволява да разглеждаме законитѣ и на трето четене.

Димитър Търкалановъ: Не ги разбирашъ тия работи!

Председателстващъ Димитър Пешевъ: (Звъни) Моля.

Ангелъ Риболовъ: Онова, което вие разбирате, вие ще го кажете. Онова, което азъ разбирамъ, азъ ще го кажа. Това предложение, което приехте преди малко — да се опростятъ задълженията до 2,000 л. на всички длъжници — нанаса тежъкъ ударъ на една голѣма категория бедни български граждани, които отъ сега нататъкъ нѣма да могатъ вече да получатъ на кредитъ единъ пакетъ тютюнъ или единъ килограмъ захаръ. Вие давате ли си смѣтка по този начинъ докде ще се отиде?

Вѣлю Боневъ: Кажете и за имотитѣ, които сж продавани на безценица.

Ангелъ Риболовъ: Съгласенъ съмъ, че има имоти продадени на безценица. Съгласенъ съмъ, че много неправди сж станали при публичнитѣ продажби, но тоя въпросъ трябва да се уреди съ специаленъ законъ, съ който да се измени и нареди законътъ за публичнитѣ продажби така, че да не ставатъ шмекерии и да не се продаватъ имотитѣ на хората на безценица. Сега съ тоя законъ, който има за целъ, преди всичко, облекчение положението на слабитѣ сжществувания, не трябва да се допускатъ подобни положения, които ще внесатъ смутъ въ парвоотношенията на българскитѣ граждани и въ бждеще ще нанасятъ едно голѣмо зло на българския народъ. Че кой ще купува въ бждеще, г-да? Съ този законъ ние налагаме на държавата единъ товаръ отъ 7 милиарда лева задължения — 5 милиарда и 300 милиона досегашни задължения и нови 1 милиардъ и 700 милиона лева. Мислите ли, че всичкитѣ тия задължения ще се плащатъ доброволно? Мислите ли, че нѣма да се дойде до положението да се продаватъ имотитѣ на тия слаби сжществувания на публиченъ търгъ? И когато не се яви никой да ги купи, ще имъ се казва: Не бойте се! Вашитѣ имоти сж непродаваеми, нѣма кой да ги купи, не плащайте! Тогава цѣлнитъ тоя товаръ отъ милиарди, или половината отъ него, ще падне върху гърба на добросъвестнитѣ граждани. Тѣ ще иматъ право да кажатъ: Ами ние не сме ли граждани на тая страна? Само ние ли трябва да плащаме? Имайте предвидъ, че това не сж все богати хора. Въ голѣма степенъ това е оная селения, които си стои въ селата, които се труди и мѣчи да изкарва своето препитание и която трябва да плаща недоимънитѣ или задълженията на онѣзи, които въ борбата за сжществувание, поради лични причини, често пакти падатъ. (Ржкоплѣскания)

Азъ правя друго предложение — искамъ унищожението на цѣлата глава за публичнитѣ продажби до § 56.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Предложението на г-н Риболовъ е въ смисълъ § 4 и § 49 отъ законопроекта, а така сжщо и свързанитѣ съ тѣхъ параграфи 50, 51, 52, 53 и 54 да се зачеркнатъ. (Ржкоплѣскания)

Има думата народниятъ представител г-н Жико Струнжевъ, за да защити предложението си.

Жико Струнжевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Ако имаше нѣщо ценно и нѣщо достойно за поддржане въ този законъ, това бѣха § 4, § 49 и главата „Очистване на задължения“. Сега ние излизаме тукъ да унищожимъ нашата рожба, която снощи създадохме въ полунощъ. (Ржкоплѣскания отъ нѣкой въ лѣво) Това е отстъпление, това е разсипия. Това става поради незнанието кому се помага въ дадения случай. (Ржкоплѣскания отъ лѣво) Нима вие не схващате, че заинтересувани хора, които не искаха да си оставятъ паритѣ настрана, бродѣха и търсѣха келепири и евтини имоти? (Ржкоплѣскания отъ лѣво) Тѣ отиваха при сждитѣ-напълнители и вземаха имотитѣ на безценица. Повечето отъ тия хора не сж земеделци, а пенсионери, чиновници и хора отъ свободнитѣ професии, които сега ще даватъ имотитѣ на исполница на децата на оная оголѣлъ селянинъ, комуто сж взели имотитѣ. Вие сега искате да върнете епохата преди балканската война, да създавате феодали въ България. Съ това ние ще отрежемъ клона, върху който сме стояли досега. Ако се заличатъ тия параграфи, ние ще унищожимъ авторитета и на Парламента, и на правителството. Имайте предвидъ, че тогъ разпореждане, което искате да отмените, стана популярно между народа. Всички мене ме питаха не за друго, а само за това: ще ни върнатъ ли имотитѣ? Ще отидемъ ли на своитѣ имоти, останали отъ нашитѣ дѣди и бащи, кждето нашитѣ деца се родиха, кждето сме посадили лозе, кждето сме поставили една кошара, кждето сме стояли досега? Имота ни го взеха хора, които нѣмавъ нужда отъ имотъ. (Ржкоплѣскания отъ лѣво) И сега вие ще потвърдите това положение. Има ли по-разумно отъ това: ако нѣкой е взелъ имота на безценица, да го върне, ако го е взелъ по цена, отговаряща на стойността на имота, да му върнатъ паритѣ.

Ние трябва да разрешимъ тоя въпросъ отъ гледище на справедливостта, защото времената сж такива. Г-да народни представители! Изключителнитѣ времена създаватъ изключителни закони. И по-добре е изключителнитѣ събития да ги предпазимъ съ изключителни закони, отколкото съ изключителни действия. (Ржкоплѣскания отъ лѣво) та ако ще би съ тия закони да нарушимъ и конституцията. Налага се, за честъ и за спокойствие на държавата и на народъ, единодушно да гласуваме тоя параграфъ

така, както го е приела комисията. (Ръкоплъскания отъ лъво)

Председателстващ Димитър Пешев: Г-нъ Струнджев! Вие правите едно предложение, а държите съвсем друга реч.

Жико Струнджев: Моето предложение е въ съгласие съ предложението на г-нъ Логофетовъ, което поддържамъ.

Председателстващ Димитър Пешев: Вие поддържате предложението на г-нъ Логофетовъ, а сега правите съвсем друго предложение. Поддържате ли Вашето предложение?

Жико Струнджев: Оттеглямъ го.

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитър Гичевъ.

Димитър Гичевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Не знамъ дали на васъ направи впечатление тоя фактъ, който мекъ почти ме порази, че по единъ законопроектъ, който утре вече ще бжде законъ, работенъ близо една година, очакванъ отъ всички, внесенъ, което за пръвъ пътъ става въ българския Парламентъ, не отъ единъ, а отъ четирима души министри, (Възражения отъ дясно и центъра) гласуванъ на първо четене, стави предъ васъ отъ името на правителството петиятъ министъръ, тоя на посвѣтата, за да заяви, че почитаемото правителство е пишманъ за ония постановления, които е било допустнало по въпроса за унищожаване на продажбитъ на имотитъ, извършени презъ годинитъ, признати отъ насъ за кризисни, за тежки и ненормални за българското стопанство.

Иванъ Петровъ: Нали сте навикнали да си кълчите душата и тукъ дойдохте да си я кривите. За никакъвъ пишманлъкъ не е ставъ дума. (Глъчка)

Председателстващ Димитър Пешев: Моля, безъ прекъсвания!

Димитър Гичевъ: Азъ нѣмамъ нищо противъ, ако г-нъ Петровъ поне желае да стане и да ми каже, за да чуемъ отъ него мотивитъ, защото такива не ни се казаха отъ тая маса (Сочи министерската маса) за тая промѣна, много дълбока въ становището и въ схващането на г-да министритъ по този въпросъ!

Димитър Търкалковъ: И най-важно, че го нѣма министърътъ на правосъдието при разглеждането на този въпросъ!

Димитър Гичевъ: Г-да народни представители! Мене ми се струва, че по този поводъ не само че не може да се приказва за прав.нъ вандализъмъ и анархия, ами точно обратното: съ ги постановления ние отговаряме на правното чувство на българския народъ, ние вършимъ единъ актъ на стопанска целесъобразностъ и на най-висша социална правда. Защото каква друга по-голяма целъ може да си постави единъ законъ за облекчение на длъжницитъ отъ тази: дребнитъ икономически слоеве, дребнитъ стопански слоеве, ворцитъ на материални блага въ страната ни, да бждатъ запазени отъ пролетаризиране, да запазимъ земята въ ръцетъ на селския стопанинъ, да запазимъ занаятчийската работилница въ ръцетъ на дребния занаятчий?

Таско Стоилковъ: Когато ви учеше г-нъ професоръ Стояновъ, не го послушахте, а сега плачете на чужди гробища!

Димитър Гичевъ: Вие виждате, че въ течение на една страшна криза, по своя вина, голѣма частъ отъ земеделцитъ и занаятчийтъ изгубиха своитъ имоти. Вие можете да срещнете въ последнитъ години въ страницитъ на столичнитъ, а още повече на провинциалнитъ вестници, непрекъснато обявления, цѣли страници, че се продаватъ имоти за дългъ къмъ Земеделската банка, за неиздължени данъци, за дългъ къмъ частни кредитори. При затрудненото положение на длъжницитъ, голѣма частъ отъ тѣзи имоти бѣха продадени наистина много по-ниско, отколкото тѣ въ действителностъ струваха. Азъ получавамъ дори едно малко вестниче — „Тетевенски вестникъ“, ако го знае г-нъ Петровъ. Нѣма брой, въ който да нѣма обявление отъ съдията-изпълнителъ или отъ бирника-екзекуторъ за продажби. Нима вие смѣтате, че вие ще сме

изпълнили нашия дългъ, ако при тоя страшенъ процесъ на пролетаризиране, на обезземляване и на обезимотяване скръстимъ още и нищо не направимъ, за да върнемъ отново собствеността на тия, които по силата на едно общо, на едно обществено бедствие, сж я загубили? Унищожаването на продажбитъ, станали въ ненормално време, по ненормаленъ начинъ, не значи унищожаване на частната собственостъ. Обратно: това значи нейното възстановяване въ нейнитъ трудови размѣри.

И предложението, което азъ правя, цели да внесе само едно подреждане, оточняване при разрешаването на въпроса. Защото недейте смѣта, че се цели унищожаването на всѣка една продажба. Ако азъ съмъ ималъ 1.000 декара и ми сж продадени, азъ не желая да ми се върнатъ 1.000-та декари. Ако съмъ ималъ петъ къщи и едната ми е продадена, азъ не желая да ми я върнете, за да имамъ петъ къщи. Обаче недейте оставя дребнитъ еснафи и търговци подъ открито небе; недейте оставя българския земеделецъ безъ необходимия минимумъ земя, който му дава възможностъ да прехрани себе си и своята челядь.

Съ туй, което е приела комисията, ние фактически реаленъ резултатъ нѣма да добиемъ. Продава ви се имотътъ, продава ви се къщата и земята, вие не сте имали възможностъ да ги откупите. Питамъ ви азъ: утре, когато законътъ влѣзе въ сила съ тѣзи постановления, които вие предвиждате, отъ къде този обезимотенъ българинъ ще намѣри пари, за да си откупи имота? И това нѣма ли да бжде една самозащита, да смѣтаме, че сме помогнали на хората, безъ фактически да имъ сме дали материална възможностъ да могатъ да придобиятъ отново оная своя собственостъ, която сж загубили по вина на кризата?

Г-да народни представители! Като имамъ предвидъ особено положението на дребния земеделски стопанинъ и желаяйки за него да се запази единъ минимумъ земя въ тоя размѣръ, който е признатъ у насъ и отъ Дирекцията за трудовитъ земеделски стопанства като необходимъ, за да може едно земеделско домакинство, едно земеделско стопанство да бжде жизнеспособно, да може да просъществува, да може да продължи и по-нататъкъ полезно за себе си, за обществото и за държавата своята дейностъ, азъ смѣтамъ, че ние не можемъ да оставимъ само правото на тия хора да откупятъ имотитъ си, безъ да сме имъ гарантирали и посочили срѣдствата, съ които тѣ могатъ да откупятъ имотитъ, които сж загубили.

Предложението, което азъ правя, цели да даде възможностъ на всички сѣззи земеделски стопани които сж загубили своята земя и сж останали съ земя подъ 50 декара, ако тѣхната земя е купена отъ неземеделецъ, който нѣма нужда отъ тая земя — вземалъ я е не за да става земеделецъ, но за да спекулира, за да я препродава, за да търгува съ една вещь, която не може да бжде предметъ на търговия, вземалъ я е, за да я дава на исполнина, за да експлоатира труда на тия, които работятъ земята — да могатъ отново да си откупятъ своята земя. Азъ смѣтамъ, че ще бжде висша правда, ако дадемъ възможностъ на обезземеления селянинъ да се обърне къмъ Българската земеделска банка и да я помоли тя да откупи тая земя, която се намира въ ръцетъ на такъвъ неземеделски стопанинъ, или въ ръцетъ на земеделецъ, който има достатъчно земя, но се е полакомилъ да вземе и чужда земя, и да му я върне срещу едно единствено задължение отъ негова страна: работейки земята, отъ нейнитъ собствени доходи въ продължение на 20 години той да се изплати на Българската земеделска банка. А дотогава, по силата на чл. 69 отъ закона за смѣната на тия човѣкъ, ще бжде условенъ собственикъ, като следъ пълното погасяване на дълга си той ще може да стане пълненъ собственикъ на своята земя. По такъвъ начинъ ние не само ще възстановимъ една нарушена социална правда, но ние наистина ще възстановимъ трудовото земеделско стопанство, което най-тежко пострада и което даде най-голяма жертва въ последнитъ 10 кризисни години.

Срещу последното възражение, г-да народни представители, което се направи — че ако днесъ ние унищожимъ тѣзи продажби, утре рискуваме да нѣма купувачи, които да се явяватъ и да купуватъ имотитъ, азъ ще кажа...

Никола Пановъ: Защо не го направихте навремето?

Димитър Гичевъ: Г-нъ Пановъ! На Васъ мога да отговоря, че това, което ще ви предложа, бѣше единъ пътъ узаконено, обаче въ следствие бѣше отмѣнено. Както и измѣненията, които ние навремето направихме на чл. 606 отъ закона за гражданското сждопроизводство, съ които целѣхме да гарантираме 50 декара собственостъ на земеделца, да му гарантираме прехраната за една година, да му гарантираме необходимия мъртавъ и живъ инвентаръ,

да му гарантираме известно число добитък — всички тѣзи измѣнения впоследствие се отмѣниха. Днесъ вие гарантирате само 20 декара земя и прехраната само за 6 месеца, а за останалитѣ 6 месеца оставяте Богъ да се грижи за селянина.

Затова, г-да народни представители, молейки ви внимателно да изслушате предложението, което азъ правя, отправямъ единъ горещъ апелъ къмъ призвания закрилникъ на българското земеделско стопанство, г-нъ министър на земеделното и държавнитѣ имоти — още повече, че всичката спасителна и защитителна дейностъ по отношение на обезземления и беззащитенъ български земеделски стопанинъ азъ възлагамъ на подведомствената на него Българска земеделска и кооперативна банка — да се съгласи да приеме моето предложение съ съзнанието, че действително е изпълнилъ единъ дългъ къмъ българското земедѣлие, къмъ българското стопанство, къмъ българската нация.

За да освободя г-нъ председателстващия да чете моето предложение, азъ ще го прочета сега. То има следния текстъ: (Чете)

„По писмено искане, направено въ срокъ отъ една година отъ влизане въ сила на настоящия законъ, отъ земеделски стопанинъ, който следъ продажба на имотитѣ му е останалъ съ по-малко отъ 50 декара земя, Б. з. к. банка откупува принудително отчужденитѣ му земеделски недвижими имоти отъ 1 януарий 1929 г. до влизане въ сила на настоящия законъ, а ако сѫ купени отъ неземеделци или земеделци, притежаващи сами надъ сто декара земя, и ако тѣ имоти принадлежатъ още на купувачитѣ на търга, ако тѣ не сѫ вече тѣхна собственостъ — отъ новитѣ имъ приобретатели, ако тѣ сѫ неземеделци или земеделци притежаващи надъ 100 декара земя. Това изкупуване става за посоченитѣ отъ длъжника имоти до размѣръ да се изпълнятъ имотитѣ му до 50 декара. Въ последния случай, изкупуването става по цената, по която имотътъ е купенъ отъ последния купувачъ, по обявената въ нотариалния актъ цена, като банката дири разликата въ цената, платена на предшествувания продавачъ.

За целта Б. з. к. банка се снабдява съ изпълнителенъ листъ по охранителенъ редъ, възъ основа само на официални документи, безъ призоваване странитѣ.“

Никола Пановъ: (Възразява нѣщо)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Силно звѣни)

Димитъръ Гичевъ: Г-нъ председателю! Моля, запазете тишина!

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Моля, г-нъ Пановъ! — Г-нъ Гичевъ, времето Ви изтече. Свършете!

Димитъръ Гичевъ: Ако тия хора, които сѫ закупили земи въ Делиормана, не ме прекъсваха, щѣхъ да свърша досега. (Глъчка)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! Правя апелъ да пазите тишина. Запазете спокойствие, защото иначе не можемъ да работимъ. Свършете, г-нъ Гичевъ!

Димитъръ Гичевъ: (Продължава да чете) „Когато купениятъ на публична продажба имотъ е продаденъ на земеделски стопани, отъ които не може да се изкупи, длъжникътъ-стопанинъ има право да дири отъ купувача, който е препродалъ имота, разликата между цената на покупката и продажбата му. За тази целъ стопанинътъ може да се снабди съ изпълнителенъ листъ по охранителенъ редъ, възъ основа представенитѣ официални документи.

Изкупуването става за смѣтка на длъжника-стопанинъ по писмената му молба до Б. з. к. банка, съ задължение за изплащане имота въ срокъ отъ 20 години.

Изкупуването се допуска отъ съответния околийски съдия, по и кане на Б. з. к. банка. Изкупениятъ имотъ се иззема отъ владѣлеца му по установения редъ и предава въ владение на банката. Тя поканва лице, по чиято молба е станало изкупуването, да сключи договоръ по образеца и условията на наредбата за приложение на чл. 69 отъ закона за Б. з. к. банка. До пълното погасяване дълга по договора, лицето се счита условенъ собственикъ“.

Ето това е, г-да народни представители, моето предложение, което цели да дотъркни на земеделеца-стопанинъ земя до 50 декара, да отнеме земитѣ отъ ржцетѣ на ония, на които сѫ ненужни, които сѫ ги вземали не да ги работятъ, а да експлоатиратъ, да търгуватъ и да мародерствуватъ. (Ржкоплѣскания отъ лѣво)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Георги Петровъ.

Георги Петровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ бѣхъ решилъ да не вземамъ думата по отдѣлнитѣ членове на тоя законопроектъ, тъй като бѣхъ участвувалъ въ комисията и бѣхъ участвувалъ дейно въ редактирането на проекта ѝ. Но съмъ изненаданъ отъ обстоятелството, че разискванията по законопроекта взематъ единъ погрѣшенъ пътъ, бѣхъ рекълъ, единъ пътъ, който се дължи на капризи, създадени отъ настроения, не поради наша вина. Мене ме удивлява най-напредъ, че уважаемиятъ г-нъ Логофетовъ можа да стане проводникъ на единъ капризъ, който, по моя преценка, не е достоенъ за името, което той има въ обществото, следъ като положи толкова много усилия снощи въ комисията, въ качеството на неинъ председател, да даде една редакция на тоя членъ отъ закона, която азъ поддържахъ, която той отначало не поддържаше, но следъ това я поддържа, а днесъ дойде да оттегли най-сжществения елементъ въ тая редакция.

Г-да народни представители! Човѣкъ се запитва какъ е възможно да се процедира по тоя начинъ? Най-напредъ проектътъ на г-нъ Йотовъ и на останалитѣ г-да министри, които сѫ го подписали, е миналъ презъ Министерския съветъ. Предполага се, че следъ като е работенъ дълго време, той е билъ обсъжданъ въ Министерския съветъ достатъчно време, тамъ сѫ се спрѣли върху всичкитѣ му разпорѣждания и отъ тамъ излѣзе въ оная форма, въ която ни биде представенъ тукъ. Разбрахъ дори отъ една декларация на г-нъ министъра на финанситѣ, че тая клауза за унищожаването на продажбитѣ и за задължения следъ 1931 г. е била предложена отъ него да влѣзе въ законопроекта. Следователно, не се съмнявамъ, че г-нъ Божиловъ, който има практически познания върху живота, и службата на когото по-рано му е дала възможностъ да влѣзе въ досегъ съ тоя въпросъ и съ хората, засегнати отъ сжщия въпросъ, тъкмо тоя досегъ го е принудилъ да поддържа това предложение.

Димитъръ Търкалановъ: И сега ще го поддържа.

Георги Петровъ: Снощи въ парламентарната комисия, следъ обширни разисквания по този въпросъ и следъ голѣмото упорство на г-нъ министъръ Йотовъ да приеме препорѣжитѣ, които комисията му даде, наложи се четиримата г-да министри да се оттеглятъ на съвѣщание и да се съгласятъ върху формулата, която биде предложена отъ г-нъ Логофетовъ. Това е едно компромисно решение, съ което цѣлата комисия се съгласи.

Димитъръ Търкалановъ: Не се е съгласила.

Георги Петровъ: Азъ предполагамъ, че комисията, за да приеме тази формула на г-нъ Логофетовъ, сигурно е имала сериозни основания. Днесъ, обаче, явява се г-нъ министъръ Филовъ отъ името на правителството да заяви, че то се съгласява съ предложението, което сега направи г-нъ Логофетовъ, което убива най-сжществената придобивка на тоя законопроектъ.

Драганъ Кисювъ: Преди всичко правителството го имаше тукъ.

Георги Петровъ: Не мога да разбера защо ме прекъсватъ поне Вие.

Азъ не мога да разбера въ кой моментъ правителството имаше единъ ясенъ погледъ върху този законопроектъ — дали тогава, когато прие въ Министерския съветъ неговия текстъ, дали снощи, когато четиримата вносителѣ на законопроекта се съгласиха съ парламентарната комисия, дали днесъ, когато г-нъ министъръ Филовъ, отъ името на цѣлото правителство, заяви, че е съгласенъ съ предложението, което сега направи г-нъ Логофетовъ, което продѣва изцѣло съдържанието на законопроекта.

(Председателското мѣсто заема председателятъ г-нъ Стойчо Мошановъ)

Мене ме интересува още повече нѣщо друго: защо бѣше необходимо г-нъ министъръ Филовъ, въ отсъствието на надлежния министъръ, г-нъ министъръ Йотовъ, да направи тая декларация. И ви питамъ: къде е г-нъ министъръ Йотовъ, защо не стои той тукъ, когато се разисква неговъ законопроектъ? Или него не го интересува законопроектътъ? Или, следъ като пропаднаха нѣкои може би интереси, не го интересува какво ще стане по-нататъкъ?

Гето Кръстевъ: (Възразява нѣщо)

Георги Петровъ: Азъ не ща Вие да отговаряте. Не се обръщамъ къмъ Васъ и не се нуждаю отъ Вашия отговоръ, г-нъ Гето Кръстевъ, безъ съ това да искамъ да кажа, че не Ви уважавамъ. Азъ искамъ да чуя правителството.

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Звъни)

Министъръ Добри Божиловъ: Г-нъ Йотовъ снощи не е спалъ. Отзарана е дошелъ въ 6 ч., за да приема коректуритъ на законопроекта отъ държавната печатница. Почувствувалъ се е доста изморенъ и е отишелъ малко да си почине.

Георги Петровъ: Да спи.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Вие когато искате влизате, когато искате излизате, а има хора, които стоятъ по 8 часа тукъ.

Георги Петровъ: Азъ не съмъ доволенъ отъ тѣзи обяснения.

Иванъ Петровъ: Вие навремето не искахте да вземете Министерството на народното просвѣщение, защото било „постно дробче“, а сега единъ министъръ излѣзълъ да си почине и правите въпросъ отъ това! (Глъчка)

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-да! Азъ правя апелъ къмъ васъ да пазите спокойствие. Имаме още работа. Ако почнемъ още отъ сега да правимъ атмосферата нервна, ще се давимъ накрая. Моля ви се!

Георги Петровъ: Мене не ме интересуватъ тия обяснения, защото при разглеждането на този законопроектъ въ комисията и ние три нощи не спяхме. Отговорниятъ министъръ, въ момента, когато законопроектътъ минава презъ Камарата окончателно, не може да не бѣде тукъ на масата си.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще бѣда принуденъ да Ви отнема думата.

Георги Петровъ: Защо?

Председателъ Стойчо Мошановъ: Защото не говорите по едмета. Законопроектътъ е внесенъ отъ четирима министри, отъ които трима Ви правятъ удоволствието да сѣт тукъ.

Георги Петровъ: Не можете да ми отнемете думата. Протестирамъ срещу тази Ваша бележка! Азъ говоря въ връзка съ съдържанието на законопроекта.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Говорете.

Георги Петровъ: Говоря за това, че вносителътъ на законопроекта — Вие знаете много добре кой е главниятъ вносителъ, за да нѣма нужда да полемизираме — трѣбваше да бѣде докрая тукъ. Е добре, питамъ Ви: какво показва това? Преди известно време Вие направихте единъ вотъ и отидохте въ кулоаритъ да се карате.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-нъ Петровъ! Азъ протестирамъ! Срещу вотъ, който вече е взетъ отъ Събраниято, не говоря.

Георги Петровъ: Не говоря нищо срещу него.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Говорете по предложението.

Георги Петровъ: Чакайте де, сега говоря по предложението.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Не говорите по предложението.

Георги Петровъ: Азъ искамъ да кажа друго нѣщо и ще чуете мисълта ми, но Вие безъ нужда ме прекъсвате. Не зная защо вършите това, безъ да има нужда.

Казвамъ, вие действувате по този различенъ начинъ на 3 пѣти вече по единъ и същъ текстъ. Г-да! Азъ се убеждавамъ, че нѣма нито една рѣководна идея въ този законопроектъ, трайно, преднамѣрено установена, за да може той да излѣзъ така, както би трѣбвало да излѣзе. Вие признахте, че този законопроектъ е единъ отъ най-важнитъ, съ който Камарата се занимава. И ето сега по

единъ капризъ се прави предложение, защото така се мотивира г-нъ Логофетовъ: „Като искате да извадите очи, вмѣсто да изпишете вежди, ето ви едно ново предложение; азъ се отказвамъ отъ разпоредбата за задълженията следъ 1931 г.“ Така ли ще законодателствуваме ние, съ капризи, съ дразнене, по единъ толкова сериозенъ въпросъ, по който трѣбва да има пълно единодушие, по който, може би, най-сетне трѣбва да ни различаватъ основни принципи? Не може да се процедира така, г-да, не може да се действа по този начинъ. Това показва, че нѣкои хора не се отнасятъ сериозно къмъ тая материя. Нѣкои хора се ползватъ отъ нѣкои факти, за да правятъ лични домогвания, лична политика и т. н. Това отношение къмъ въпроса трѣбва да се изостави, защото въпросътъ за продажбитъ не се касае само — както е по нѣкои други въпроси, уредени въ текста на законопроекта — за личното положение на този или онзи, а се касае за една голѣма социална проблема въ нашата страна, касае се за пролетаризирването на нашето население. Азъ не искамъ да видя лишено нито едно домакинство въ тая страна отъ възможността да се препитава. Нѣма нужда да ви навеждамъ много съображения отъ социаленъ характеръ, които трѣбва да ни възпратъ въ това направление, и не само да ни възпратъ, но и да ни наложатъ да вземемъ мѣрки за създаването на условия за едно по-голѣмо благополучие или за едно относително благополучие на нашето население. Яси помислете въ какво време живѣемъ, какви събития ни сварватъ, когато ние разискваме този законопроектъ. Не мислите ли, че ако утре трѣбва да се събератъ силитъ на този народъ, за да изпълни той повечето ята на историята, когато тя ще разкрие страницитъ си, трѣбва, преди да извършите една морална мобилизация (Ржкоплѣскания отъ лѣво), да укрепите духа на този народъ и да го направите годенъ за борба?

Ето това сѣ главнитъ съображения, които ме рѣководятъ, когато поддържамъ да остане това положение въ законопроекта. Азъ моля г-нъ Логофетовъ да оттегли своето предложение. То не би било честъ на нашата Камара. Моля и правителството, въ лицето на г-нъ министъръ-председателя, който, за щастие, е тукъ, да се съгласи да си остане текстътъ въ законопроекта такъвъ, какъвто е гласуванъ отъ комисията, съ поправкитъ, които г-нъ Логофетовъ предложи най-напредъ.

Г-нъ министъръ-председателю и г-да народни представители! Ако въ законопроекта остане текстътъ така, както ние искаме, съ това нѣма да направимъ благодеяние, нѣма да направимъ никому милостъ, а ще разрешимъ единъ голѣмъ проблемъ. Ако съ закона много малко направихме за облекчение положението на длъжницитъ, ако бѣхме много снизходителни къмъ интереситъ на различни банкови креации и т. н., нека най-сетне за ония, които сѣ най-много пострадали, за ония, които сѣ изгубили имота си, за ония, които поради това сѣ разколебани въ своитъ чувства на добри граждани, защото връзката имъ съ майката-земя е скъсана, да направимъ нѣщо въ този решителенъ моментъ. (Ржкоплѣскания отъ лѣво)

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Василь Чобановъ.

Василь Чобановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Преди всичко трѣбва да заявя, че по принципъ съмъ за развалянето на нѣкои продажби, които станяха въ тия тежки за българския народъ времена. Но азъ не съмъ отъ онѣзи, които защищаватъ на всѣка цена развалянето на всички продажби, защото мене ме интересува тукъ, при вотирането на този законопроектъ, само известна категория длъжници, длъжници, които наистина иматъ нужда отъ едно държавно и всенародно подпомагане. И по-рано, когато говорихъ по принципъ по законопроекта, азъ казахъ, че наистина трѣбва да създадемъ единъ законъ, който да покровителствува онѣзи, които иматъ нужда, ония слаби социални категории, които наистина се нуждаятъ отъ покровителство.

Димитъръ Търкалановъ: Кои нѣматъ нужда отъ него?

Василь Чобановъ: Азъ ще кажа кои нѣматъ нужда отъ него. — Не можемъ, г-да народни представители, да създадемъ единъ законъ, който да разреши социалния въпросъ: въобще да се очистятъ всички задължения. Не можемъ да създадемъ единъ законъ, съ който да разрешимъ социалния въпросъ: да залчимъ всички борчове. Ако има да ги плати нѣкой вънъ отъ насъ, вънъ отъ народното стопанство, вънъ отъ Българската земеделска банка и вънъ отъ държавния бюджетъ, съгласенъ съмъ. Но нѣма такъвъ. Следователно, ще приема тогава да облекча онѣзи социални

категории, които съставляват мнозинството. А това сж дребнитъ сжществувания, които иматъ дългъ най-много до 300.000 л. Тази категория е посочена и въ закона.

Поради туй азъ правя следното предложение: да се унищожатъ, както се иска, ония продажби по тая глава на законопроекта, които сж станали за задължения до 300.000 л. Защо? Защото и въ най-добритъ години на стопански просперитетъ пакъ ще има публични продажби, при които да се продаватъ имоти на низки цени. За онѣзи, които сж авили спекула, които сж рискували, ще дойде време да се продаватъ имотитъ имъ. Ония, които по силата на известни икономически закони сж жертва, тѣ пакъ ще бждатъ жертва. Едно катастрофално спадане въ ценитъ на индустриалнитъ ил. други произведения ще повлече таква продаване на имоти. За тѣхъ азъ не мога да поема никаква грижа. Най-много, което можемъ да направимъ ние тукъ, то е да създадемъ една социална правда. Тя е тази: за задължения до 300.000 л. законътъ да има сила. (Ржкоплѣскания отъ лѣво)

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Иванъ Петровъ.

Иванъ Петровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Снощи въ комисията азъ направихъ предложение, цѣлата тая материя относно продажбитъ да бжде изхвърлена. Накжсо азъ дадохъ мотивитъ си. Тѣ се свеждатъ до следното. Азъ си поставихъ въпросъ за себе си: дали тѣзи постановления нѣма да принесатъ повече вреда, отколкото полза? Азъ съпоставихъ тѣзи постановления съ моитъ сведения, съ моитъ данни, които имахъ въ връзка съ законопроекта, който сега гласуваме и който има каго социална база бедствието, което засегна земеделеца-стопанинъ до 1931 г. И днесъ предъ мене стои този въпросъ, който е сжществениятъ: какво направихме ние, какво правимъ ние за 900 хиляди земеделци-стопани?

Минчо Драндаревски: Нищо.

Иванъ Петровъ: И азъ съмъ горе-долу на Вашето мнение, господине. Азъ считамъ, че още въ миналото извършихме една капитална грѣшка, като въ закона за задълженията, който бѣ създаденъ на тази социална база, на тѣзи обективни условия, които засѣгаха селското стопанство, съ който законъ имахме задължението и грижата да се занимаемъ изключително съ земеделеца-стопанинъ, вмъкнахме или допустнахме да се вмъкнатъ, да се наредятъ различни други стопански категории и деятели, ако щете, които не всички сж еднакво засегнати, не за всички тая социална база може да се приложи. И азъ дохождамъ до убеждението, че тоя законъ е изтърбушенъ, че по-малко се направи за земеделеца-стопанинъ, за дребнитъ сжществувания въ село, отколкото за другитъ категории.

Г-да народни представители! Още едно ново доказателство въ това отношение е фактътъ, че днесъ, по увлѣчение, по недоразумение, се гласува едно предложение и се взе решение — което, за честта на Камарата, смѣтамъ, че ще се отмѣни — че се дава облекчение на всички земеделци-стопани съ задължния до 1 милионъ лева. А, освенъ това, гласува се и друго едно предложение — че се опрощаватъ всички задължения до 2.000 л. Къмъ кого сж тѣзи задължения? Къмъ фураджията, къмъ бакалина, къмъ хората на еснафа, за които нѣма 8-часовъ работенъ день, които работятъ по 15-20 часа. Ние различаваме задълженията къмъ тѣзи хора до 2.000 л., да не имъ се плаща нищо, а даваме възможностъ на тѣзи, които иматъ задължения до 1 милионъ лева: да се ползватъ отъ облекчения! Има ли логика въ тази работа? И затова азъ ви казахъ, че въ връзка съ тѣзи продажби за мене се постави въпросътъ: ако действително нашата поземелна собственост е засегната отъ бедствието, ако сж станали промѣни въ нея, ако сж станали продажби, ако сж пролетаризирани земеделитъ, колко души отъ тѣзи 900 хиляди земеделци-стопани сж засегнати отъ тѣзи продажби на имоти на безпеница, на колко души, както се каза, децата отиватъ да работятъ на собственитъ си ниви като аргати и изполничари? Азъ бѣхъ петименъ да чуя това, защото и мене, като всички добросъвестни тукъ, ме боли сърдцето.

Димитъръ Гичевъ: Стотици сж.

Иванъ Петровъ: Не искамъ да кажа, г-нъ Гичевъ, че нѣма такива засегнати земеделци, но Вие самъ признавате, че сж стотици. Ако трѣгнемъ по този пътъ, да работимъ за стотици, при 900 хиляди земеделци-стопани, тогава ние не работимъ за колективитета. Ако е въпросъ за продажби, винаги сж ставали продажби, г-да народни представители. И въ най-цвѣтущо време се продаватъ имоти: на единъ,

защото е заубилъ въ търговията, на другъ, защото не е платилъ данѣцитъ си, на трети, защото е комарджия, на четвърти, защото баща му оставилъ милиони, но той ги пропилялъ. Мене ме интересува, и всички трѣбва да ви интересува, масовото. За него трѣбва да се законодателствува. Виждате ли докжде дойдохме? Даже и г-нъ Сакаровъ, когото азъ считамъ за единъ почтенъ господинъ, като дойде да говори по единъ въпросъ, каза: „Г-да! Бързамъ да ви заявя, че азъ не съмъ засегнатъ отъ този въпросъ“. Не се ли шушне между насъ, че еди-кой си дошелъ да защитава собствения си интересъ, другъ — другъ интересъ? Та това ли е цѣльта на законопроекта?

Драганъ Кисъвъ: Вие обиждате Парламента?

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Звъни)

Димитъръ Търкалановъ: Никой не е защищавалъ личенъ интересъ. Това е изключено!

Драганъ Кисъвъ: Никой не е дошелъ тукъ да защитава своя интересъ, г-нъ Петровъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Звъни)

Иванъ Петровъ: Та, казвамъ, ние започваме да се обвиняваме помежду си, че защитаваме егоистични, себични интереси. Когато имаме вече този фактъ, който може да излѣзе извънъ залата на Народното събрание, ние трѣбва, макаръ и въ този късенъ часъ, да не законодателствуваме за единици, да не законодателствуваме съ огледъ на това, какво могло да стане. Въ комисията азъ слушахъ нѣкои въ увлѣчението си да питатъ хипотетично: ами въ таквъ и таквъ случай какъ ще се постѣпи? Нима мислите, че може да се създаде единъ толкова съвършенъ законъ, че да изчерпите цѣлата материя, да предвидите всички възможни случаи? Не.

Ето защо, г-да народни представители, когато разглеждаме единъ таквъ законопроектъ, като днешния, който урежда задълженията, не бива, въ връзка съ повдигнатия въпросъ за продажбитъ, да говоримъ за пролетаризирание на селото, за отнемане собствеността на земеделеца-стопанинъ и да искаме да вмъкваме въ законопроекта такива постановления, които целятъ да запазятъ поземелната му собственост или да уредятъ въпроса, по каквъ начинъ Земеделската банка да му гарантира собствеността. Даже г-нъ Гичевъ дохожда тукъ съ единъ проектъ, съ който едва ли не иска да разреши една частъ отъ аграрната проблема. Entre parenthèses казвамъ, че това е единъ въпросъ, по който не можемъ да разискваме сега. Когато се сложи аграрната проблема, съ огледъ да запазимъ земята за селянина или да му дадемъ земя, тогава можемъ да разискваме по този въпросъ.

Казвамъ, ние нѣмаме данни, колко души земеделци-стопани сж засегнати отъ това бедствие — продажбитъ. Г-нъ Гичевъ ви посочи тукъ обявления за продажби. Ами че такива обявления азъ чета откакто съмъ започналъ да чета вестници. Винаги ги е имало. Миналата година, въ извънредната сесия презъ м. юний, спомнямъ си, се казваше, че нѣкжде въ Плевенско се продавали отъ Земеделската банка имоти на селяни. Казваше се: „Щомъ като Земеделската банка посѣга на имотитъ на селянитъ“ — посочваха се и обявления, а имаше и питання — „какво искате?“ Отъ авторитетно мѣсто, обаче, тогава това бѣ опровергано, като се заяви, че никжде не е продадено никому нищо, че се обявяватъ, действително, за продажба нѣкои имоти, но че въ последния моментъ продажбитъ се отлагатъ. Спомняте си и питането до г-нъ министъръ Божиловъ на нашия колега Лазаровъ, който твърдѣше, че въ Радомиръ за глоби и данѣци се продавали имотитъ на хората, че тамъ хората били изпаднали въ отчаяние. Какво се установи, обаче, въ края на краищата? Установи се, че е имало всичко на всичко само две продажби на имоти въ продължение на две години и то на хора, на които е правена отсрочка 3-4 пѣти.

Но ако е вѣрно, че сж хиляди случаи на продажби за глоби и данѣци на недвижими имоти на селянитъ, защо — съ прискърбие правя тази констатация — искате Народното събрание да се занимава съ София, защо разправяте, че въ София и въ градоветъ въобще имало мародери и не знамъ какви си?

Димитъръ Търкалановъ: Това не е истина.

Иванъ Петровъ: Искаме да покровителствуваме земеделеца-стопанинъ, а се занимаваме съ София и ни се сочатъ случаи на спекула. Даже г-нъ Търкалановъ спомена име, нѣкой си Тополски, и го нарече мародеръ. Г-да! Всѣкога.

въ всички времена, ще има такива типове. Ако днес е Тополски, утре ще бъде Върбовски, друг ден ще бъде Ябълковски и т. н. Винаги ще има такива хора.

Без да влизам по-нататък въ подробности, ще кажа: нека съ специален закон, както още въ първата си реч, която произнесох въ XXIV-то обикновено Народно събрание, казах, разрешим проблема за селото, предъ която проблема ние не можем повече да си затваряме очите; нека обезпечим земята на българския селянин, а не да си служим съ палиативи, съ които, вмъсто да улесняваме, усложняваме разрешаването на проблемата.

Принудителните продажби на имотите на селяните предизвикват страшни пертурбации въ нашите села и правъ беше г-нъ Найденовъ — той е синъ на селото, и избраник на работническите маси — като каза, съзнавайки отговорността, която поема, че чувството на собственост у българина е едно правно чувство, което тръбва особено много да се пази.

Не искамъ да се разпростирамъ повече. Ще заключа съ това, че ако приемемъ тази материя относно продажбите, ще отегчимъ положението, ще го влошимъ, ще създадемъ невъзможни отношения, процеси предъ съдилищата и т. н. Затова азъ се противя и настоявамъ да не се приема.

Предложението, което г-нъ Логофетовъ направи и срещу което имаше повикъ, е подписано и отъ мене. Не съ така ефимерни и леки съображения, които ни накараха да направимъ това предложение, както искаха да ги представятъ тукъ г-нъ Гичевъ и г-нъ Георги Петровъ, упреквайки г-нъ министъръ Божиловъ за това, че билъ казалъ, че го приема и че после се попишманил. Нма тукъ пишманилъ. Касае се за продажби, които съ станали следъ 1931 г.

Азъ нмамъ какво да добавя къмъ това, което каза г-нъ Ради Пляковъ. Той беше много фигуративенъ въ своя говоръ. Всички продажби и покупки, всички граждански тарзации, станали следъ 1931 г., съ станали при тогавашните условия, при тогавашната цена на лева, при тогавашната цена на парата, при тогавашните граждански отношения. Ако искаме да бъдемъ логични, ние тръбва да унищожимъ всички граждански сделки следъ 1931 г., където има ошестяване.

Смисълът на предложението на г-нъ Логофетовъ, което и азъ приподписахъ, е, че следъ 1937 г. имаме вече едно по-друго положение и че условията, при които съ станали всички продажби, не могатъ да бъдатъ идентифицирани съ условията преди 1931 г. Това е разумът и смисълът на предложението ни. Не бива тукъ да се демагогуваме, г-да. Азъ и преди малко казахъ, и вчера казахъ, че когато кажемъ кредиторъ, ние си го представяваме като нкакво чудовище, забравяме, че и той е също единъ скромненъ български деятел. Всички сме еднакви, и кредитори, и длъжници. Това е нашата бедна действителност. Ние, обаче, си представяваме кредитора като нкакъвъ вампиръ. Всички признаваме, че въ България нма капитали, че обediaваме като народъ, че собствеността у насъ е раздробена, че спестяванията съ дребни и пр. и пр.

Завършвайки, азъ казвамъ, че ако се положи на гласуване предложението на г-нъ Риболовъ за премахване на тази материя относно продажбите, азъ ще гласувамъ за него, като ще остане въпросътъ за продажбите и въпросътъ за аграрната реформа, която тръбва да се направи, да се уредятъ съ специаленъ законъ.

Азъ поддържамъ предложението, което сме направили съ г-нъ Логофетовъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата, като последенъ ораторъ, председателят на комисията г-нъ Логофетовъ.

Петко Стояновъ: Ами моето предложение? Моля, дайте ми думата да го развия въ 5 минути.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Имате думата, г-нъ Стояновъ.

Петко Стояновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Нма да ви отнема много време. Въ нколко то заседания тукъ, при общите дебати, и въ 4-дневните заседания на комисията се изясниха изцяло въпросите около задълженията. Не можемъ да мислимъ, че като развиваме сега тезите си тукъ, ще се отклони нкой отъ установеното си вече мнение. Това е много ясно. Въпросътъ за задълженията не е вчерашенъ, не е днешенъ, не се поставя сега, та да има още колебание и да не е вникнато въ същността му. Ако взехъ думата, то е само за да поясня предложението, което правя.

Г-да народни представители! Азъ моля г-нъ Логофетовъ да оттегли последното си предложение. Формулиров-

ката, която той даде въ комисията на чл. 98, буква „а“, той я даде следъ станалитъ тамъ обширни разсъждения. Много отъ възраженията, които се правятъ тукъ днесъ, се направиха и въ комисията. Азъ поддържамъ това, което единъ ораторъ тукъ каза — че ние не можемъ да отиваме до 1939 г. Предложението, което ни направи снощи г-нъ председателът на комисията и което обедини всички присъстващи въ комисията, беше: длъжници, които се ползватъ отъ облекчения по чл. 14, буква „А“ и имотите на които съ продадени, се ползватъ отъ единъ привилегированъ режимъ: имотите имъ се връщатъ, ако съ въ ржцетъ на кредитора. Продажбите, обаче, на имоти на длъжници, които се ползватъ отъ облекчение по чл. 14, буква „Б“, плюсъ всички публични продажби, които съ станали за задължения следъ 1 януарий 1931 г., ще отидатъ подъ режима на чл. 308 отъ закона за задълженията и договоритъ. Това е съдържанието на чл. 98а, който ни се доклажда и се иска да го приемемъ.

Сега г-нъ Логофетовъ става и казва: „Ще отхвърлимъ всички продажби, които съ станали за задължения, възникнали следъ 1 януарий 1931 г.“

Азъ мисля, че съ това ще се направи гръшка, преди всичко защото въ това отношение има единъ ангажментъ вече поетъ отъ правителството и отъ Парламента. Азъ си спомнямъ обясненията, които даде тукъ г-нъ министърът на правосъдието. Не отричамъ, че днесъ може да стане единъ министър и да оттегли предложението си. Формално това е допустимо. Азъ, обаче, гледамъ на другата страна на въпроса, обществената. Ангажментът, поетъ въ това отношение, бѣ: възприемане единъ съвършено новъ принципъ — възвръщане на продадените имоти, ако се намиратъ въ ржцетъ на кредитора, а ако съ минали въ трети ржце, като не могатъ да се върнатъ, то спекулативната разлика въ цената евентуално да дойде въ облага на длъжника.

Този принципъ въ законопроекта действително е новъ. Ако той бъде прилаганъ безъ ограничение, би предизвикалъ много и особенни последиствия, г-да! Признавамъ това. Но при оная ограничена форма, въ която се съгласи комисията да го приеме, и както е засъгленъ въ текста на чл. 98а, усложнения не може да има. Затова предложението на г-нъ Риболовъ е съвършено неумѣстно. Не искамъ да кажа, че съ приемането му ще се дискредитира властът, държасат, но въ всеки случай ще се нанесе голъмо морално поражение, защото не е вѣрно, че продажбите на безценница съ единични явления. Ще използвамъ времето да ви цитирамъ нкой случаи, за да видите, че продажбите на безценница не съ единично, а масово явление и че осакатяването на чл. 98а съ новото предложение на г-нъ председателя на комисията ще нанесе морални пакости на държавата и ще се отрази върху авторитета на закона.

Какво е моето предложение? Азъ моля председателя на комисията г-нъ Логофетовъ, моля и правителството, моля и васъ, г-да народни представители, да се съгласите датата „1 януарий 1931 г.“ въ редъ шести и въ редъ дванадесети на новия чл. 98а да бъде замѣнена съ датата „1 януарий 1933 г.“. Защо?

По предложение на г-нъ председателя на комисията тази сутринъ, когато започнахме да обсъждаме законопроекта, ние приехме една нова алинея къмъ чл. 2, въ която се казва, че задълженията, които съ възникнали до 31 декемврий 1932 г. включително, получаватъ облекчение автоматически, безъ да влизатъ въ Погасителната каса. За тяхъ се създава единъ по-благоприятенъ режимъ: удължава се срокът на плащането, плащането ще стане съ 10 шестмесечни вноски съ 5% лихва, независимо отъ това дали съ обикновени задължения, или ипотечарни, или заложни.

Ако се признава, че и задълженията до 31 декемврий 1932 г. съ привилегирани, че все пакъ не съ като обикновените, като другите следъ тая дата, разумно е, г-да народни представители и г-да министри, въ този членъ 98а да се промѣни датата, вмъсто „1 януарий 1931 г.“ да стане „1 януарий 1933 г.“, за да се включатъ и продажбите за задължения, възникнали въ тия две години. Така законътъ ще стане по-пълненъ.

Затова ви моля, г-нъ Логофетовъ, да оттеглите предложението си и да приемете предлаганото отъ мене допълнение. Моля Ви даже, г-нъ Логофетовъ, да се съгласите да приемете моето предложение като свое, защото то е интегрална частъ отъ Вашето предложение по чл. 2.

Г-да народни представители! Преди да завърша, ще ми позволите да ви приведа нколко примѣра отъ различни мѣста за продажби на недвижими имоти на безценница. — Ако обичате, обърнете внимание на тяхъ. Отъ тези случаи, които ще ви посоча, ще видите, че действително има много продажби на имоти на безценница и че очите и стремелътъ на ония, на които съ отнети имотите, съ обърнати пакъ къмъ тяхъ. Ако не стане възвръщане на имотите имъ при

тия условия, които предвижда новият закон, действително ще се създаде нахвърнение на социалното чувство и намаление авторитета на закона, на правителството и на държавата.

Ще ви приведа само следните случаи.

Председател Стойчо Мошанов: Моля Ви, г-н Стоянов, свършвайте.

Петко Стоянов: Свършвамъ. — Двуетажна къща въ провинцията, въ село, построена на 370 кв. м., съ емячна оценка 620.000 л., е продадена и възложена на кредитора за 26.000 л.; едноетажна сграда, построена на 273 кв. м., съ емячна оценка 530.000 л., плюсъ дворно мѣсто около 600 кв. м., една гора въ района на село еди кое си 6 декара и една гора въ гр. Луковитъ, 7 декара, заедно съ единъ комплексъ инсталация за тютюнева фабрика — всичкото е продадено и възложено на кредитора за 14.100 л.; едноетажна къща, построена на 64 кв. м., съ дюкянъ 25 кв. м. и дворно мѣсто около 400 кв. м. е продадена и възложена на кредитора за 16.700 л.; една двуетажна постройка съ маза, построена на 170 кв. м., съ емячна оценка 270.000 л., е продадена на публиченъ търгъ и възложена върху кредитора за 76.000 л., а кредитортъ впоследствие я препродава за 138.000 л.

Велизаръ Багаровъ: Достатъчно е.

Петко Стояновъ: Длъжникъ отъ едно село на Орѣховска околия купува вършачка за 600.000 л., внася 450.000 л. и остава задълженъ съ 150.000 л. При публичната продажба за дълга на този длъжникъ на кредитора се възлагатъ 200 декара земя и вършачката, и длъжникътъ остава откритъ още съ 50.000 л. На длъжникъ отъ Троянска околия продаватъ 100 декара гора, която се възлага на кредитора за 12.000 л.

Председател Стойчо Мошановъ: Завършете. Единъ примѣръ е достатъченъ.

Петко Стояновъ: Завършвамъ. — А въ тая гора има строителенъ и горивенъ материалъ за 400.000 л.

Г-да народни представители! Могатъ да бждатъ изброени много такива примѣри. Това е едно общо зло. Кредиторитъ бързаха да се осигурятъ, като взематъ на длъжника недвижимитъ имоти, защото това е оная ценностъ, която никога не се губи, при всички режими и въ всички времена тя остава.

Председател Стойчо Мошановъ: (Звъни)

Петко Стояновъ: Ето защо възвръщането имотитъ на такива длъжници ще бжде много правилно.

Азъ моля председателя на комисията г-нъ Логофетовъ да оттегли своето предложение и да се съгласи да се направи тая поправка, която азъ предложихъ: вмѣсто „1 януарий 1931 г.“ да бжде „1 януарий 1933 г.“

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата председателътъ на комисията г-нъ Никола Логофетовъ.

Никола Логофетовъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Като председател на комисията азъ бѣхъ много радостенъ да констатирамъ, че заседанията на комисията се посещаваха отъ почти всички народни представители, че се посещаваха даже повече, отколзото заседанията на бюджетарната комисия, когато се разглеждаха бюджетитъ на държавата. Това показва, че интересътъ на народното представителство къмъ законопроекта за облекчение на длъжниците е извънредно голѣмъ. И азъ бѣхъ радостенъ да констатирамъ, че всички г-да народни представители, членове и нечленове на комисията, съ най-голямъ интересъ и внимание се отнасяха къмъ законопроекта.

Азъ смѣтахъ, г-да народни представители, че по новия членъ 98а, въ тая форма, въ която е редактиранъ, нѣма да има дебати тукъ, че никой нѣма да вземе думата и че той членъ ще бжде приетъ отъ всички съ аklamация, съ изключение само на моя приятель г-нъ Търкалановъ, който е винаги опозиция и който и снощи бѣше опозиция.

Димитъръ Търкалановъ: Азъ и снощи бѣхъ на друго мнение.

Нѣкой отъ лѣво: То е за братъ ти.

Димитъръ Търкалановъ: Не, за мене е.

Председател Стойчо Мошановъ: Г-да! Касаетъ се за г-нъ Димитъръ Търкалановъ. (Веселостъ) Наистина има нужда и отъ малко веселостъ, но трѣбва да бързае съ законопроекта.

Никола Логофетовъ: Г-да народни представители! § 51 такъвъ, какъто бѣше представенъ отъ четиримата г-да министри, въ първата си алинея гласи: (Чете) „Публичнитъ продажби на недвижими имоти, извършени отъ 1 януарий 1931 г. до влизането на този членъ въ сила за удовлетворяване на вземания, възникнали както преди, така и следъ 1 януарий 1931 г., се унищожаватъ по право“ и пр. Спорътъ, който се яви въ комисията, бѣше за това, дали да оставимъ текста такъвъ, какъто е — въ смисълъ, че безразборно всичкитъ продажби се унищожаватъ по право, или като държимъ смѣтка за изключителнитъ времена, въ които живѣемъ днесъ и при които сж създадени задълженията, за които сж продадени имотитъ на беднитъ, на угнетенитъ и на притѣсненитъ, да държимъ смѣтка също така и за нашата правна съвѣсть и да не отиваме до край. И ние съ мнозинство, за да не кажа почти единодушно, въ комисията снощи — пакъ казвамъ, да ме извини моятъ приятель г-нъ Димитъръ Търкалановъ, съ изключение на него — се съгласихме на едно компромисно разрешение на този въпросъ. Ние търсѣхме една формула, която да задоволи всички. И азъ смѣтахъ, че намѣрихме такава формула, която ни обедини всички, по признанието и на г-нъ професоръ Петко Стояновъ.

Петко Стояновъ: Така е.

Никола Логофетовъ: Г-да народни представители! Ние се съгласихме да приемемъ, че продажбитъ на имотитъ на всички ония длъжници, които получаватъ облекчение по чл. 14, буква А — а именно земеделци-стопани, които представляватъ 80% отъ тия длъжници, занаятчи и търговци, които иматъ задължения до 1.000.000 л., следователно, които сж влѣзли въ Погасителната каса, или пъкъ, ако не сж влѣзли — ще влѣзатъ при тоя срокъ, който имъ се дава по силата на този членъ отъ закона — се унищожаватъ по право, безъ смѣтъ. Какво по-хубаво отъ това? Ние се съгласихме следъ това, освенъ тия продажби за задълженията на длъжниците по чл. 14, буква А, да унищожимъ и продажбитъ за задълженията на длъжниците по чл. 14, буква Б. Но за тая втора категория длъжници ние се съгласихме да има приложение чл. 308 отъ закона за задълженията и договоритъ, да не е безразборно унищожаването на продажбитъ, първо, защото въ тая категория влизатъ единъ много малкъ брой бедни хора и второ, защото има хора съ задължения надъ 1 милионъ лева. Така че съдебната властъ, въ авторитетността на която никой не се съмнява, да каже своята дума дали наистина длъжникътъ е ошетенъ съ публичната продажба на неговия имотъ или не е ошетенъ. И ние всички се съгласихме да пратимъ тази категория длъжници да се отнесатъ до съдилищата.

Г-да народни представители! Защо да не спазимъ този правенъ принципъ, че онзи, който е ошетенъ съ повече отъ половината отъ стойността на продадения му имотъ, има право да иска унищожаването на продажбата и ако има ефекти по чл. 308 отъ закона за задълженията и договоритъ, разпоредбитъ на който не се отнасятъ за публичнитъ продажби, да не му дадемъ право да поиска унищожаване на продажбата?

Г-да народни представители! Съ предложенията, които днесъ направихъ, азъ дадохъ още по-либерални условия на тия, които смѣтатъ себе си за ошетени съ повече отъ половината отъ стойността. Азъ казахъ: на тия, които сж искали облекчение досега, понеже решенията на съответнитъ облекчителни комисии сж издадени и влѣзли въ законна сила, да имъ дадемъ едногодишенъ срокъ отъ влизането на този законъ въ сила да поискатъ унищожение на продажбитъ, а на ония, които тепърва, отъ днесъ нататкъ ще искатъ облекчение, да имъ дадемъ едногодишенъ срокъ отъ деня на влизане на облекчителното решение въ сила.

Е, нѣмаме ли намѣрение ние да направимъ нѣщо за този народъ? Защо ще правимъ тукъ само агитации? Извинете ме, азъ поддържахъ отдавна, че по закона за облекчение на длъжниците ще се изсипе най-голѣмата дамагогия въ българския Парламентъ. Но азъ съ радостъ констатирахъ, че въ комисията въ всичкитъ ѝ заседания, които бѣха много тежки, които бѣха и нощни, всичкитъ участващи г-да народни представители бѣха най-добросъвестни, и тамъ нѣмаше абсолютно никаква доза демагогия. Демагогията се яви тукъ въ известна доза. („Браво!“ и ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Може ли, г-да народни представители, сериозно да се излиза от тази трибуна и да се поддържа, че за да бъдат облекчени угнетените и притиснатите, имотите на които са продадени, Б. з. к. банка трябва да им изкупи имотите? Може още по-крайни предложения да направим, ако е въпрос за приказки, но въпросът е да се справим с действителността. Защо се разправят от тази трибуна работи, които са невъзможни?

Димитър Гичев: Това беше узаконено и не е невъзможно.

Никола Логофетов: Съобразно настроенията на Парламента аз днес направих и друго едно предложение: да се постави в този член една последна алинея в смисъл, да се смътат нищожни и ония продажби, станали след 1 април 1939 г. — казах ви, че не спора за тази дата — които самите кредитори, които са поели имота на публичен търг, са извършили, може би симулативно, може би на малка цена, може би действително на истинската цена. И тях да унищожим. Всичко това се прави в унисон с политиката на правителството, прави се добронамърено. И ако днес се явиха хора тук да критикуват и се обявяват против, аз съжалявам. Съжалявам, че колегата Ради Пляков, адвокат като мене, дойде 10 пъти при мене да се справя с тия текстове и след като му обясних най-добросъвестно всичко, днес се яви тук от трибуната да отрече всичко. Защо отричате тия работи, г-н Пляков? Ами тия работи за кого стават, за кого ги правим? За себе си ли ги правим или за кого?

Ради Пляков: Г-н Логофетов! Снощи в комисията изказах същото мнение по законопроекта, което изказах и тук. Най-сигурният свидетел сте Вие. Аз дойдох при Вас да се информирам, защото вие писахте текста на законопроекта, след като членовете на комисията се разотидоха, защото всички бързаха, а имаше представени три-четири текста.

Нъкой от дъсно: Не е вярно това.

Никола Логофетов: Г-да народни представители! Аз писах само това, което предварително се прие от комисията. За свидетели соча господата от тази страна. (Сочи в дъво)

Сирко Станчев: Точно така е.

Никола Логофетов: Аз не съм писал и не съм измислял. Но, г-да народни представители, приемоте, че нъко съм измислил в тази редакция, която съм дал. Моля ви да се съгласите, че това съм го направил добронамърено, че съм го направил само в интереса на слабите, угнетените и притиснатите. („Браво!“ и ръкоплъскания от дъсно)

Г-да народни представители! Днес аз направих предложение да се заличат в новия чл. 98а думите „и след тази дата“.

Димитър Търкаланов: Тръбваше да го направите вчера в комисията.

Председател Стойчо Мошанов: Нима само това предложение се направи днес?

Димитър Търкаланов: Г-н Логофетов се явява като председател на комисията, не само като депутат.

Никола Логофетов: Моля ви се, да се разберем. Когато си направих предложението, аз го направих като народен представител, а сега в този момент аз говоря като председател на комисията.

Димитър Търкаланов: А, виждате ли! Сега ще говорите като народен представител само, а не като председател.

Председател Стойчо Мошанов: (Звъни)

Никола Логофетов: Моля Ви се! Ако и аз не мога да Ви задоволя, колега Търкаланов, не зная кой би Ви задоволил тук в този Парламент. За да не ви отнемам времето, защото има още параграфи, аз ви моля да ме изслушате спокойно. Върно е, че текстът на чл. 98а е съществен. С него се унищожават продажби за задължения до 1.000.000 л. За да бъде текстът на втората част на алинея първа в унисон с това, което се дава

във първата част на същата алинея на длъжниците по чл. 14, буква А, т. е. да се унищожават само продажби, извършени след 1 януарий 1931 г., но за задължения пред 1 януарий 1931 г., аз направих предложение да се заличат думите „и след тази дата“, което предложение поддържам. Затова моля народното представителство, съзнавайки своя дълг по този закон, знаейки че сега, като се върнем долу, всеки ще ни пита за този закон, приет ли е, въ каква форма е приет, и като държи сметка, че с този закон се дават най-широки облекчения — че се дава разсрочка за изплащане на ипотечарните задължения въ продължение на 20 години от днес нататък, че се намалява лихвата на 5%, че и по чл. 14, буква А, се дава разсрочка 20 години — да приеме новия член 98а заедно с предложенията, които направих днес за неговото допълнение, и без тия думи: „и след тази дата“. (Ръкоплъскания)

Петко Стоянов: А моето предложение?

Председател Стойчо Мошанов: Г-да народни представители! Ще гласуваме.

Димитър Търкаланов: Мене ме интересува правителството кой текст поддържа: първия, втория или третия?

Председател Стойчо Мошанов: Всичко ще кажа.

Сирко Станчев: Ще го кажем.

Димитър Търкаланов: Кажете го.

Председател Стойчо Мошанов: Тъ са го съобщили на мене.

Г-да народни представители! На основание чл. 48 от правилника, ще поставя на гласуване най-напред предложението на г-н Ангел Риболов, понеже то изключва всички други. То гласи така: (Чете) „§ 49, а така също и свързаните с него § § 50, 51, 52, 53, 54 и 55 се зачеркват“. Правителството не е съгласно. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събраниято не приема.

Идем сега на четирите предложения на г-н Логофетов. И за четирите правителството е дало съгласието си.

Първото предложение гласи: (Чете) „Във първата алинея в текста „преди 1 януарий 1931 г. и след тази дата“ думите „и след тази дата“ да се заличат“.

Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Второто предложение гласи: (Чете) „Във края на първата алинея след думите „въ сила“ да се добави: „когато са получили по-рано облекчение и въ същия срок от влизането въ сила на облекчителното решение за ония, които тепърва ще поискат облекчение“.

Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Третото предложение гласи така: (Чете) „Във четвъртата алинея след думите „се установяват от съда“ да се прибавят думите: „с искъ на общо основание“.

Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Четвъртото предложение гласи: (Чете) „На края на § 49 да се прибави една нова алинея съ съдържание: „Продажбите, станали след 1 април 1939 г., по които доброволно са продадени недвижими имоти на лица, получили тия имоти от кредитори по изпълнението на публичната продажба, са нищожни“.

Които приемат тази нова алинея, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Следват другите предложения.

Предложението на г-н Петко Стоянов гласи: (Чете) „Във текста на предлагания нов член 98а въ редове 6-и и 12-и датата „1 януарий 1931 г.“ се променява така: „1 януарий 1933 г.“.

Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събраниято не приема.

Предложението на г-н Васил Чобанов гласи така: (Чете) „Навсякъде, където се казва „публични продажби“, да се казва „публични продажби за задължения до 300.000 л. на недвижими имоти“.

Правителството не е съгласно с това предложение.

Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събраниято не приема.

Предложението на г-н Драган Кисюв се прие.

Докладчик Иван Момчилов: Да, то се прие.

Драган Кисюв: Доволен съм.

Председател Стойчо Мошановъ: Предложението на г-нъ Ради Пляковъ гласи: (Чете) „Въ първата алинея на 12-и редъ думитъ „и следъ тази дата“ се премахватъ.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложението на г-нъ Димитъръ Марчевъ гласи: (Чете) „По § 49, алинея първа, въ текста „извършени отъ 1 януарий 1931 г. до влизането на този законъ въ сила“, датата да се замѣни съ „1 януарий 1929 г.“

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложението на г-нъ Стефанъ Минковски гласи така: (Чете) „Въ чл. 98а, алинея първа, следъ думитъ „за удовлетворение на вземания, възникнали преди 1 януарий 1931 г.“, се прибавятъ думитъ „и следъ тази дата“.

Това предложение нѣма да го поставя на гласуване, защото въпросътъ се разреши съ гласуваниятъ вече предложени на г-нъ Логофетовъ.

Предложението на г-нъ Димитъръ Търкалановъ...

Димитъръ Търкалановъ: Нѣма смисълъ то да се гласува. Азъ се изяснихъ. Министерскиятъ съветъ отстъпи отъ своя проектъ.

Председател Стойчо Мошановъ: Оттегля се. И, най-накрая, предложението на г-нъ Димитъръ Гичевъ, което той прочете изцѣло — да не го повтарямъ пакъ.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Сега ще гласуваме текста на § 49 така, както се докладва отъ г-нъ докладчика, заедно съ измѣненията, които приехме по предложението на г-нъ Логофетовъ.

Тъзи, които приематъ § 49 така, както се докладва, съ измѣненията, предложени отъ г-нъ Логофетовъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: Ще докладвамъ § 50. (Чете)

„§ 50. Прибавя се новъ чл. 98б:

Ако продащата е унищожена възъ основа на предшествувания членъ, вземането на кредитора, върху когото е възложенъ имотътъ, се възстановява, като къмъ него се прибавятъ разноснитъ въ връзка съ продащата и всичкитъ разноски, направени въ имота, освенъ обикновенитъ разноски за поддържането му; кредиторътъ нѣма право на лихви за времето, презъ което е билъ въ владение на имота.

Съдията-изпълнителъ по същото изпълнително дѣло възстановява владението на длъжника по негова писмена молба, къмъ която трѣбва да е приложенъ преписъ отъ записката за отбелязване унищожението по чл. 98а.

За сумитъ, които кредиторътъ е изразходвалъ за имота или въ връзка съ продащата, неговото вземане е привилегировано върху този имотъ. Привилегиата предшества ипотеката, която Погасителната каса би вписала върху него. Подобренията и размѣртъ имъ се установяватъ съ искъ на общо основание“.

Председател Стойчо Мошановъ: Г-нъ Логофетовъ! Вие имате предложение по този параграфъ, алинея първа и втора да се заличатъ, съ което, обаче, правителството не е съгласно.

Никола Логофетовъ: Азъ оттеглямъ предложението си.

Председател Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Които приематъ § 50 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 51. Прибавя се новъ чл. 98в:

Въ случаетъ на чл. 98а, ако недвижимитъ имоти сж били възложени на такъвъ кредиторъ по изпълнението, който е внесълъ суми за удовлетворение на други присъединени кредитори по същото изпълнение, публичната продажъ не се унищожава по право, а само по искане на длъжника. Плащането на данъцитъ не се счита за внасяне на суми за удовлетворение на кредитори.

Искътъ за унищожението на публичната продажъ трѣбва да бѣде представенъ въ едногодишенъ срокъ отъ влизането на тоя членъ въ сила, като длъжникътъ трѣбва да заплати на кредитора-купувачъ внесениятъ отъ него суми за удовлетворение на присъединенитъ кредитори, разноснитъ по продажбата и подобренията“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 51 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 52. Прибавя се новъ чл. 98г:

Ако имотътъ, следъ като е билъ възложенъ на кредитора, е билъ прехвърленъ отъ него на трето лице и цената, която той е получилъ, надминава съ повече отъ 20% цената, за която му е билъ възложенъ, той е длъженъ да върне на длъжника разликата между цената, по която имотътъ му е билъ възложенъ, увеличена съ направениятъ отъ него разносни въ връзка съ продащата, и цената, която е получилъ“.

Никола Логофетовъ: Г-нъ председателю! Искамъ думата.

Председател Стойчо Мошановъ: Имате думата.

Никола Логофетовъ: Г-да народни представители! Понеже приехме по-рано, че продажбитъ следъ 1 априлъ 1939 г. сж нищожни, следва и тукъ да направимъ една добавка. Необходимо е следъ думитъ: „Ако имотътъ, следъ като е билъ възложенъ на кредитора, е билъ прехвърленъ отъ него на трето лице“, да се каже пакъ: „До 1 априлъ 1939 г.“

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 52 съ тая забележка, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 53 става § 54. (Чете)

„§ 53. Прибавя се новъ чл. 98д:

Длъжницитъ, които сж се възползували отъ разпореждането на членове 98а, 98б и 98в, могатъ да искатъ облекчение на общо основание“.

Христо Мирски: Да се каже изрично, че се освобождаватъ отъ мита, берии и гербовъ налогъ.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 54, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: § 54 става § 55. (Чете)

„§ 54. Прибавя се новъ чл. 98е:

Публичнитъ продажби на недвижими имоти, посочени въ чл. 98а, когато имотътъ е възложенъ на трето лице, се унищожаватъ по искане на длъжницитъ, ако цената, за която е продаденъ имотътъ, е по-малка отъ половината на действителната стойност, която имотътъ е ималъ.

Длъжникътъ, който иска унищожението, трѣбва да заплати на купувача предварително цѣлата платена отъ него сума, заедно съ разноснитъ, които е направилъ въ връзка съ продащата и всички необходими разноски за подобрене и украшение, освенъ обикновенитъ разноски за поддържане.

Ако между купувача и длъжника се постигне съгласие за унищожението на продащата, нотариалниятъ актъ за това трѣбва да бѣде съставенъ, подъ страхъ на недействителност, до изтичането на една година отъ влизането на този членъ въ сила. При съставяне на акта и отбелязването му не се събиратъ никакви мита и берии.

Ако такова съгласие не се постигне, искътъ за унищожение трѣбва да бѣде представенъ въ срокъ отъ една година отъ влизането на тоя членъ въ сила. Исковата молба се отбелязва съгласно чл. 4 отъ закона за привилегиитъ и ипотекитъ, като покупната цена и разноснитъ по продащата се депозиратъ преди подаванетоъ ѝ. Купувачътъ може да отстрани унищожението, като заплати на длъжника разликата до действителната стойност на имота. Ако имотътъ е прехвърленъ отъ купувача на трето лице, намира приложение чл. 98г“.

Председател Стойчо Мошановъ: Има предложение отъ народния представителъ г-нъ Христо Мирски.

Имате думата, г-нъ Мирски.

Христо Мирски: Г-да народни представители! Моето предложение се състои въ следното. Понеже въ закона за нотариуситъ подъ „мита“ не се разбира и гербовиятъ налогъ, изрично трѣбва да се каже въ третата алинея, че не се събиратъ никакви мита, берии и гербовъ налогъ.

Министъръ Никола Йотовъ: Съгласенъ съмъ.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ предложението на народния представителъ г-нъ Христо Мирски, съ което е съгласенъ г-нъ министърътъ на правосъдието, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Има предложение от народния представител г-н Стефан Минковски. Той го оттегля.

Има предложение от народния представител г-н Дончо Узунов.

Има думата народният представител г-н Дончо Узунов.

Дончо Узунов: (От трибуната) Г-да народни представители! Аз твърде много съжалявам, че трябва в последния момент, когато толкоз много се бърза, да ви занимам с един доста сериозен въпрос.

Аз се позовавам напълно на мисълта на г-н министъра на финансите, който, когато е далъ съгласието си за прокарването на чл. 14 тази глава за унищожение на публичните продажби, е разбирал, че когато длъжникът ще иска да вземе своя имот от кредитора, ще трябва да му заплати съответната сума срещу него.

С новия член 98е се дава право на длъжника, ако имотът му е възложен на кредитора по изпълнението, да си го поиска, като се възползува от постановлението на този член от закона. В новия член 98г пък се предвижда, ако имотът е продаден от прямия кредитор на трето лице и кредиторът е взел 20% повече, да се върне разликата на длъжника. Обаче, г-да народни представители, никъде не се дава право, тогава когато имотът на длъжника е взет на безценца, да може той да си го върне.

Аз ще ви посоча един примър. Няколко земеделци-стопани от едно българско село купиха през 1928 г. един имот за два милиона лева. Тъ платиха срещу него 1.500.000 л. и остана да дължат само 500.000 л. В 1931 г., тогава когато нямаше абсолютно никакъв облекчителен закон, кредиторът продаде имота на длъжниците, който струва 2.000.000 л., само за 500.000 л. И само няколко месеци след това този кредитор продаде на трето лице имота за 600.000 л. в дадения случай трето лице завладява имота само за 600.000 л. Няма ли да бъде голъма несправедливост, ако ние на тези длъжници, които не са могли да се възползуват от никакъв облекчителен закон, не им дадем право сега, г-да народни представители и г-да министри, да върнат сумата 600.000 л. на това трето лице, което е завладяло имота по такъв безбожен начин, ще кажа аз, да му платят и всички подобрения, заедно с лихвите даже, за да могат въ продължение на дадения от този закон срок да си върнат имота?

Аз правя следното предложение: „Длъжници и лица“ — казвам „лица“ само затуй, защото съмтамъ, че един длъжник, който е имал за 2.000.000 л. имот, за който е платил 1.500.000 л. и за разлика от 500.000 л. му е продаден имотът, той вече абсолютно не е длъжник, а е един разорен български гражданин — „могат да си откупят имотът от третите лица, ако въ срок от една година от влизане на настоящия закон въ сила предложат и изплатят въ брой покупната цена, която е била трето лице за имота, разносните по продажбата и стойността на всички подобрения на имота“.

Г-да народни представители и г-да министри! Ако евентуално се направи възражение, че трето лице е било добросъвестен купувач и че не може да се убие институтът на публичната продажба, аз предлагам нещо друго. Мотивът ми е следният. Понеже тези имоти са продадени от 1 януарий 1931 г. до 16 април 1932 г., когато никой български гражданин не се е ползувал от никакъв облекчителен закон, аз предлагам да се допълни § 54 с следния текст: „От настоящата забележка могат да се ползуват длъжниците и лицата, на които имотът се намират въ селата на Царството и са продадени на публична продажба от 1 януарий 1931 г. до 16 април 1932 г., възложени на кредитора, които са преминали въ владение от него на трети лица до влизане на настоящия закон въ сила“.

Г-да народни представители. Ако приемем това предложение, ние ще извършим една висша справедливост, още повече, че нито кредиторът, нито трето лице, нито държавата не понасят нито един лев загуба. Аз ви моля, г-да народни представители, и вас, г-да министри, въ името на висшата справедливост да приемете това мое предложение.

Председател Стойчо Мошанов: Съ предложението на народния представител г-н Дончо Узунов правителството не е съгласно.

Тези, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Тези, които приемат § 54 така, както се докладва с добавката на г-н Мирски, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 55. Прибавя се новъ чл. 98ж.

„Наредбитъ на чл. чл. 98а, 98б, 98в, 98г и 98е се прилага и за публичните продажби на недвижими имоти, извъншени от държавните и общински бирници за данъци, берии и други вземания“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приемат § 55, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 56. Прибавя се новъ чл. 98з

Всички длъжници, които са получили до влизането на настоящия закон въ сила облекчения по чл. 14, букви А, Б и В (респ. чл. 14, А и Б) и са пропуснали сроковете за плащане на редовните си вноски, имат право да се ползуват от разпоредбитъ на настоящия закон, като по право им се дават нови срокове, както са указани въ тоя закон, а ако някои от тия длъжници — физически и юридически лица — са били обявени въ несъстоятелност, те имат право да се ползуват от даденото им по-рано облекчение, въ какъвто случай решението по обявяване на несъстоятелността се унищожава по право и имотът на несъстоятелните им се по-върщат“.

Пропустнато е въ края „ако се намират въ масата на несъстоятелността“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приемат § 56, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 57. Чл. 100 се отменява“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приемат § 57, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 58. Прибавя се нова глава: „Очистване на задължения“, съ следните членове:

Чл. 101. Длъжници, които нямат активъ или чийто активъ е по-малък от половината на пасива, могат да поискат очистване на задълженията си, възникнали както преди 1 януарий 1931 година, така и след тая дата до влизане на тоя член въ сила, ако не получават редовно месечно възнаграждение, заплата, пенсия или рента. Забележка. Получаването на издръжка по закон не изключва правото да се иска очистване“.

Председател Стойчо Мошановъ: По чл. 101 има предложение от народния представител г-н Минчо Драндаревски.

Обаждаат се: Оттегля го.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приемат чл. 101, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иванъ Момчиловъ: (Чете)

Чл. 102. Молбата за очистване на задълженията се подава до околийския съдия по мѣстожителството на длъжника въ три месеци от влизането на тоя член въ сила. Въ нея трябва да бъдат посочени всички имущества, които длъжникът притежава, всички тежести и всички негови задължения.

Околийският съдия разглежда молбата въ 15 дни от постъпването ѝ. Разглеждането става въ съдебно заседание съ призоваване на длъжника и кредиторитъ. Неявяването на редовно призованите кредитори не спира разглеждането на молбата“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приемат чл. 102, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иванъ Момчиловъ: (Чете)

Чл. 103. Въ съдебното заседание длъжникът полага клетва, че вън от посоченото имущество не притежава друго нито на свое име, нито на чуждо име и че няма други задължения освен ония, които е посочил. Длъжникът, който положи лъжлива клетва, се наказва съ строг тъмничен затвор до 5 години“.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народният представител г-н Христо Мирски.

Христо Мирски: Г-да народни представители! Понеже тукъ се касае пакъ за лъжлива клетва, правя същото пред

ложение, което направих и по § 35, че когато лъжливата клетва е положена по непредпазливост, наказанието е тъмничен затвор и че положилия лъжлива клетва се лишава от правото да се ползува от настоящия закон.

Министър Никола Йотов: Съгласен съм.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат предложението на г-н Мирски, съ което г-н министърът е съгласен, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приемат чл. 103 съ тази добавка, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Момчилов: (Чете)

„Чл. 104. Ако съдията не разполага съ доказателства, събрани било по искане на страните, било служебно, от които да се установява невъзможността на заявения от длъжника данни, той постановява да се продадат имуществата. Определението, съ което уважава или отхвърля молбата, не подлежи на никакво обжалване. То се съобщава служебно на надлежните съди-изпълнители“.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат чл. 104, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Момчилов: (Чете)

„Чл. 105. Съдията-изпълнител започва и движи служебно производството по продажбата, като спазва въ всички останало разпореденията на закона за гражданското съдопроизводство, включително чл. чл. 666, 781 и 782. При разпределянето на сумите се вземат предвид на общо основание причините за предпочитане“.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат чл. 105, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Момчилов: (Чете)

„Чл. 106. Съ завършването на продажбата и разпределянето на добитите суми, длъжникът се освобождава от непогасената част на задълженията. Поръчителите му остават отговорни на общо основание за непогасената част. Тъ, обаче, могат да поискат облекчение по общия ред, ако отговарят на изискваните условия“.

Председател Стойчо Мошанов: Има думата народният представител г-н Христо Мирски.

Христо Мирски: Г-да народни представители! По чл. 106 мисля, че трябва да бъде определен срок, до кога могат поръчителите, както е казано въ закона, да искат облекчение на общо основание. Защото, когато е въпрос за очистване на задължения, поръчителите остават да отговарят само за оная част, която не е погасена след продажбата на имотите. Следователно, става разпределяне и поръчителите остават да отговарят за един остатък. Според мене, трябва да се определи срок до кога тъ трябва да упражняват своето право. Защото може да нямат други задължения и да не искат облекчение.

Затова на края трябва да се прибавят думите: „и то въ срок един месец от разпределянето на сумите по продажбата“.

Нъкой отъ дъсно: Малко е.

Христо Мирски: Срокът може да бъде и два месеца, и три месеца.

Министър Никола Йотов: Два месеца.

Христо Мирски: Г-н министърът казва срокът да бъде два месеца.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат предложението на г-н Мирски, поправено от г-н министра, срокът да бъде два месеца, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата народният представител г-н Драганъ Кисовъ.

Драганъ Кисовъ: Г-да народни представители! Защо оставяме поръчителите да отговарят? Единъ поръчител, който е искал да послужи на своя приятел, като е

сложилъ подписа си върху неговия записъ въ хубавите времена, въ които живѣше нашиятъ народъ, когато всъки желаеше на всъкого да послужи, сега такъвъ поръчител, който нѣма други задължения, защо ще го караме да иска писмено облекчение за това свое поръчителство, когато очистваме дълга?

Азъ моля г-нъ министра да се съгласи да се освободятъ поръчителите. Този принципъ възприехме веднажъ, освободихме поръчителите. Азъ ви моля, г-нъ министре, да се съгласите и тукъ да направимъ това. Иначе кого ще намѣрите утре да сложи подписа си за поръчител и да плаща лихви? Г-да народни представители! Азъ моля, думите: „Поръчителите му оставатъ отговорни на общо основание за непогасената част“ да се изхвърлятъ. Приемете го поне за поръчителите къмъ частните кредитори, ако не къмъ банките.

Председател Стойчо Мошанов: Които приемат предложението на г-нъ Драганъ Кисовъ, съ което правителството не е съгласно, моля, да вдигнатъ ръка: Малцинство, Събранието не приема.

Има думата народниятъ представител г-нъ Иванъ Воденичарски.

Иванъ Воденичарски: Г-да народни представители! Мисля, че е право, когато очистваме задължението, да не оставяме поръчителите въ по-тежко положение, тъ да плащатъ дълга. Къде е моралътъ тукъ, г-да?

Обажатъ се: Това се гласува.

Председател Стойчо Мошанов: Гласува се сега това предложение и се отхвърли.

Които приемат чл. 106, съ направената от г-нъ Мирски добавка, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Момчиловъ: (Чете)

„§ 59. Измѣненията на чл. 2, на забележката къмъ чл. 3, на чл. 8 и на алинея първа отъ чл. 9 не се отнасятъ ю молбите, по които на длъжника е дадено облекчение по чл. 14, буква А, съгласно старите текстове“.

Председател Стойчо Мошанов: Г-да народни представители! Г-нъ докладчикътъ ще прочете новъ текстъ, така както се предлага отъ министра на правосъдието.

Министър Никола Йотовъ: Съ огледъ на ония измѣнения, които вече направихме.

Председател Стойчо Мошановъ: Затова моля внимателно да слушате.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: (Чете) „§ 59. Измѣненията на забележката къмъ чл. 3, на чл. 8, на алинея първа отъ чл. 9, на чл. 14 не се отнасятъ до молбите, по които на длъжника е дадено облекчение по чл. 14, буква „А“, съгласно старите текстове, не се отнасятъ до длъжниците, на които вече е дадено облекчение по чл. 14, буква А. Последните се ползуватъ отъ облекчението на чл. 9, алинея трета за ипотекарните си задължения, неминуемо къмъ Погасителната каса“.

Драганъ Кисовъ: Значи старите оставяме, а новите освобождаваме!

Председател Стойчо Мошановъ: Г-нъ министре! Нъщо да добавите?

Министър Никола Йотовъ: Не. Както е написано — така.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 59, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Момчиловъ: (Чете)

„§ 60. Чл. 100б и чл. 101 се отмѣняватъ. Чл. 100а става чл. 107, чл. 100в става чл. 108, чл. 100г става чл. 109 и чл. 100д става чл. 110“.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ § 60, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема. Има думата народниятъ представител г-нъ Петко Стояновъ.

Петко Стояновъ: Г-да! Допустната е една грѣшка, която трябва да поправимъ. Тя се заключава въ новата

алинея на чл. 2, която г-н Логофетов предложи отзарана. Ето въ какво се състои грешката. Текстът на алинеята е: задълженията — хирографарни, ипотечарни и заложни — възникнали от 1 януарий 1931 г. до 31 декемврий 1932 г. включително, както и техните подновявания, се ползват с тия и тия облекчения Какви? Десет вноски въ 5-годишен срок, като се намалява и лихвата. Разбира се, мисълта на г-н Логофетов е да се направи облекчение на тези длъжности. Но представете си следния случай, г-н Йотов: ипотеката е сключена въ 1932 г. за 20 години срок или за 15 години; до днес сѝ изтекли 7 години, остават още 13 или 8 години. Според текста на тая нова алинея, длъжникът трѣбва да плати остатъка въ 5 години. Значи, положението му се отегчава, защото по договора, който е сключилъ, той има по-големи улеснения, отколкото му се дават с тая нова алинея. И азъ мисля, че щомъ мисълта на г-н Логофетов е била да се даде облекчение, то въ такива случаи, когато договоритѣ другояче гласятъ, ще трѣбва да останатъ сроковетѣ по договоритѣ. Това трѣбва да се разтълкува, или трѣбва да се измѣни текстътъ.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата г-н министърътъ на правосѣдието.

Министър Никола Йотовъ: Ще направя едно тълкувание, вмѣсто да измѣняваме текста. Г-н Логофетовъ не се е съобразилъ съ това положение, когато е направилъ своето предложение. Тълкуването е въ смисълъ, че ако срокътъ, който остава, е по-дълъгъ отъ 5 години, тогава длъжникътъ ще се ползува отъ договорния срокъ. Това да се отбележи въ протокола, за да се знае.

Никола Логофетовъ: За редовно, и азъ правя декларация, че 5-годишниятъ срокъ, за който говоря въ моето предложение, се отнася за ония ипотечни задължения, които сѝ съ по-късъ срокъ а не за ония, които иматъ срокъ по-дълъгъ отъ 5 години.

Петко Стояновъ: Съгласенъ съмъ.

Председател Стойчо Мошановъ: Всички сме съгласни.

Г-да народни представители! Приехме закона за облекчение длъжниците при образцово трудолюбие и търпение. Днешното заседание, което почна тази заранъ въ 10 ч. и непрекъснато продължава, въ известни моменти бѣше и заседание на комисията съ многобройнитѣ предложения, които се правѣха. Това бѣше причина, щото много отъ решенията да се взематъ, когато известна частъ отъ народнитѣ представители бѣха вънъ.

Азъ съмъ сезиранъ съ едно предложение отъ правителството за известни поправки на досега гласуваното. Като председател азъ трѣбва веднага да заявя, че, по силата на правилника за вътрешния редъ, промѣни на станали вотове могатъ да ставатъ въ следващитѣ 24 часа отъ гласуването на закона.

Христо Мирски: И то само редакционни поправки.

Председател Стойчо Мошановъ: Да, редакционни поправки. Недейте ме пресича. Нѣма да скрия нищо. — Понеже днесъ е последниятъ день на сесията, ние сме лишени отъ възможността да чакаме 24 часа и утре да направимъ тия поправки.

Йосифъ Робевъ: Разбира се, най-късно до 24 часа.

Председател Стойчо Мошановъ: Ето защо трѣбва да направимъ тия поправки още сега, толкова повече, че и самиятъ текстъ на правилника ни дава тая възможностъ, защото е казано „въ следнитѣ 24 часа“. Значи, би могло да се направятъ и по-рано.

Азъ съмъ длъженъ да констатирамъ, че тия поправки, които се искатъ, не сѝ отъ редакционенъ характеръ. Длъженъ съмъ да забележа, че единиятъ вотъ, който правителството иска да бѣде поправенъ, именно вотътъ, съ който къмъ § 9 се прибави следната алинея: (Чете) „Ползуватъ се отъ предвиденитѣ по-горе облекчения и земеделцитѣ-стопани, които иматъ задължения до 1 милионъ лева“, се взе съ единъ гласъ болшинство, при въздържане на значителна частъ отъ народнитѣ представители, а другиятъ вотъ, който се иска да бѣде отмѣненъ, съ който къмъ сѣция § 9 се прибавя алинеята: (Чете) „Задълженията до 2.000 л., възникнали до 1 януарий 1931 г., дължими отъ всички категории длъжници (земеделци, занаятчии, работници и др.), неизплатени досега, се заличаватъ, като поръчителитѣ по сѣдитѣ задължения се освобожда-

ватъ“, се взе съ едно мнозинство, което азъ, при съмнение, тълкувамъ винаги въ полза на предложителя, и затова го обявихъ за мнозинство. Налага ни се свършено спокойно да констатираме сега, когато всички сме тукъ, каква е истинската воля на Парламента по тия два vota, които правителството иска да се поправятъ. За да пристѣпимъ, обаче, къмъ тоя начинъ на поправяне, азъ ще искамъ съгласието на Народното събрание, защото безъ предварителното съгласие на Народното събрание азъ не мога да предложа на гласуване тия две поправки.

Затова, г-да народни представители, тия отъ васъ, които сѝ съгласни при тая мотивировка, която давамъ, да се пристѣпи къмъ гласуване на поправките, които се предлагатъ отъ правителството,

Петко Стояновъ: Г-нъ председателю! Искамъ думата по Вашето предложение.

Нѣкой отъ дѣсно: Стига!

Председател Стойчо Мошановъ: Имате думата, г-нъ Стояновъ.

Петко Стояновъ: Г-да народни представители! Ако ставамъ да кажа една дума по това предложение, то не е, за да побъркамъ на закона, нито да създавамъ препятствия на правителството и на властитѣ, които ще го прилагатъ. Законодателството по въпроса за задълженията е въжделено отъ всички страни, и заради това законътъ, въ каквато и форма да се е оформилъ окончателно, все пакъ е законъ.

Но това, което се иска сега съ предложението на г-нъ председателя, . . .

Председател Стойчо Мошановъ: Не е мое предложение, а е предложение на правителството.

Петко Стояновъ: Да, на правителството. — . . . съгласно чл. 49 отъ правилника за вътрешния редъ, е въ една своя частъ правилно, защото правилникътъ постановява, че въ следващитѣ 24 часа може да се иска промѣна. Първиятъ частъ следъ гласуването на последния текстъ отъ закона е частъ отъ 24-тѣ часа. Тукъ правителството е право. Но чл. 49 отъ правилника предвижда и друго нѣщо. Тамъ е казано: редакционни поправки, но не и материални поправки, следователно, по същество поправяне на постановления, които вече сѝ приети, не може да стане. Взехъ думата да кажа това, защото за мене е скѣпо това, което трѣбва да излѣзе отъ тукъ. И понеже само правилникътъ е оня основенъ законъ, който ние трѣбва да прилагаме, да се правятъ поправки противъ правилника, това значи да създадемъ нѣщо, което не отговаря на законитѣ. И заради това азъ ви моля да не бждатъ предлагани тия поправки.

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Христо Мирски.

Христо Мирски: Г-да народни представители! Присѣдинявамъ се къмъ казаното отъ г-нъ проф. Петко Стояновъ. (Възражения отъ дѣсно)

Председател Стойчо Мошановъ: Имайте търпение, г-да. Азъ съмъ длъженъ да дамъ думата на 8 души.

Христо Мирски: Ние, като народни представители, сме си изработили наша собствена конституция — това е правилникътъ за вътрешния редъ. Всички постановления на тая наша конституция за вътрешния редъ могатъ да се измѣнятъ само по реда, който е предвиденъ въ нея. Последниятъ членъ на правилника гласи: (Чете) „Настоящиятъ правилникъ може да се допълни и измѣни, ако $\frac{1}{4}$ отъ народнитѣ представители внесатъ проектъ за това. Такова предложение се напечатва и разглежда отъ Събранието, по реда, опредѣленъ за разглеждане на законопроектитѣ“. До тогава, до когато не се измѣни по надлежния редъ този правилникъ, който е нашата конституция, ние не можемъ и не сме въ правото си да предлагаме, по силата на чл. 49, поправки, които не сѝ отъ редакционенъ характеръ, а сѝ по същество. Председателството не може да слага този въпросъ на гласуване.

Председател Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! На това, което се каза, нѣма какво да се възражава. Но азъ ви казахъ, при какви условия станаха вототѣ, при какви условия днесъ работимъ цѣль день. Затова азъ ще искамъ предварително vota на Събранието,

за да направимъ тия поправки, безъ съ това да искаме да създаваме precedentъ.

Тъзи, които сж съгласни, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, приема се.

Сега ще пристъпимъ къмъ гласуване на самитъ поправки.

Предложението на правителството е: (Чете) „Да се позволи допустната фактическа гршка, като гласуванитъ две предложения къмъ § 9, алинея последна, се отгнятъ, а именно:

1. Ползватъ се отъ предвиденитъ по-горе облекчения и земеделцитъ-стопани, които иматъ задължения до 1.000.000 л.

2. Задълженията до 2.000 л., възникнали до 1 януарий 1931 г., дължими отъ всички категории длъжници (земеделци, занаятци, работници и др.), неизплатени досега, се заличаватъ, като пржителитъ по смитъ задължения се освобождаватъ“.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Григоръ Василевъ.

Григоръ Василевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Вотътъ на Народното събрание въ единия случай, много ясно, е погршенъ. Правилникътъ, обаче, забранява да направимъ това, което вие сега искате да направите. Азъ разбирамъ, че по едната или другата добавка къмъ § 9 можемъ да бждемъ на различни мнения. Ако по втората добавка може да се дискутира и да се разправи, за първата азъ съмъ съ най-широко сърдце. Този, който прави земеделци въ България, независимо отъ това какъ се казва, независимо отъ това колко земя има, независимо колко деца има, трбва да получи облекчение и насърчение. Подвигъ е въ България да работишъ земята и колкото повече можешъ да работишъ, толкова повече трбва да ти благодаримъ. Но този въпросъ е миналъ. Сега ние искаме отъ г-нъ министъ на правосъдието, който е юристъ, да каже две думи и да заяви тукъ, че това, което иска тукъ, е само редакционна поправка. Очевидно е като бълъ денъ, че това е едно отгняване на гласувани преди нколко часа законни положения. Работата може да се поправи по-късно — може да е станала гршка. Но въ вски случай, ако въ България се намбри единъ министъръ на правосъдието, който да заяви на Народното събрание, че туй, което се иска сега, е редакционна поправка, тогава азъ се отказвамъ да бжда юристъ и да бжда гражданинъ въ такава правова страна! Това е безобразие! Това не е никаква редакционна поправка. Искате да прегласувате закона, да промъните съдържанието на закона. Не влизамъ въ целитъ и намбренията ви, не искамъ да се отклонявамъ. Но отъ друга страна...

Министъръ Никола Йотовъ: Г-нъ Василевъ! Не дойдохте ли Вие втъ да ме молите да направимъ предложението, щото задълженията до 2.000 л. да не се опрощаватъ?

Димитъръ Гичевъ: Ама по законния редъ.

Министъръ Никола Йотовъ: Не, сега още въ това заседание.

Драганъ Кисювъ: Има правилникъ.

Григоръ Василевъ: Азъ ще кажа това, което съмъ искалъ. Тукъ има народенъ представителъ, който ми говори на тая тема — той е сигурно въ залата, г-нъ Стамо Колчевъ — следъ гласуване на предложението на народния представителъ г-нъ Симовъ, мой съгражданинъ.

Стамо Колчевъ: Кажете защо?

Григоръ Василевъ: Ще кажа. — Азъ отсъствахъ отъ тукъ, бяхъ излъзълъ да обждамъ, следъ 2 ч. Като се върнахъ, узнахъ, че предложението на г-нъ Симовъ е гласувано. Г-нъ Колчевъ ми отвори очитъ, че това предложение, тъй както е гласувано, може да се отрази крайно зле на Българската земеделска банка и на кооперациитъ. Повикахме управителя на Земеделската банка, г-нъ Николай Тодоровъ, помолихме го и той да се обърне къмъ г-нъ министъ, въ същото заседание, съ нова алинея да се изключи Земеделската банка, както винаги сме правили.

Стефанъ Радионовъ: Какъ ще я изключимъ?

Григоръ Василевъ: Така, както е направено въ Югославия. Въ закона за облекчение на длъжниците въ Югославия се казва: правятъ се такива и такива облекчения, обаче тъ не засггятъ Земеделската банка. —

Ще трбва да се научите, какъ се изключва и, като се научите, ще млъкнете! Този бйше поводътъ, за да отида азъ при министритъ. За Земеделската банка съмъ готовъ денемъ и нощемъ да ги търся, за да я пазя. Тогава доходме и до други разсждения. Говорихме и по другия въпросъ, че се е прокарало предложение, което азъ не знаехъ още, съ което се даватъ облекчения и на земеделскитъ стопани съ по-голми задължения. Азъ познавамъ семейства като Нейчевъ и други — десетина стопанства сж всичко въ България — и заявявамъ, че съмъ готовъ да подкрепя вско облекчение за тия голми земеделски стопани, както и за най-дребния стопанинъ. Отъ гледна точка стопанска тъ трбва да бждатъ показалецъ, образецъ за цълото наше земеделско стопанство.

Завършвамъ. Парламентътъ не може да действа по този начинъ. Има другъ начинъ на действие. Подиръ 15-20 дена, подиръ единъ месецъ може да имаме извънредна сесия. Г-нъ Божиловъ ми каза, че аспрембейно презъ м. юлий ще се наложи да имаме извънредна сесия за нкой бързи законопроекти на министерството, което той управлява. Следователно, има време да помислите и да поправите каквото щете. Правила сте каквото щете — ще развалите каквото щете, но правете го по реда! Единъ вотъ днесъ въ този смисълъ означава ударъ противъ Парламента и противъ парламентарния режимъ. Вие имате други съображения, това не ни интересува. Ще си носите отговорността за това. Правете каквото желаете, но съмъ убеденъ, че и г-нъ Логофетовъ, който е добъръ юристъ и е билъ тукъ години наредъ, ще се съгласи, че това не е редакционна поправка. Щомъ не е, днесъ вие не можете да я поправите. Има редъ, по който може да стане това. По същество може да имате право, но по форма нмате право. Искате да свържете Парламента съ едно явно погазване на парламентарния редъ. Свободни сте да го направите. Направили сте и други пакости, можете да направите и тая. (Ржкоплъскания отъ лъво. Възражения отъ дъсно)

Председателъ Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! Ще гласуваме поотдълно поправките, защото може нкой отъ народнитъ представители да сж противъ едната, а да сж за другата. Тъзи, които сж за отгняването на приетата алинея къмъ § 9: „Ползватъ се отъ предвиденитъ по-горе облекчения и земеделцитъ-стопани, които иматъ задължения до 1 милионъ лева, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Тъзи, които приематъ да се отгнятъ приетата алинея къмъ § 9: „Задълженията до 2.000 л., възникнали до 1 януарий 1931 г., дължими отъ всички категории длъжници (земеделци, занаятци, работници и др.), неизплатени досега, се заличаватъ, като пржителитъ по смитъ задължения се освобождаватъ“, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Има още едно предложение на правителството, съ което се иска безспорно да се направи редакционна поправка, а именно, въ § 15, чл. 23, следъ думитъ: „И двама администратори при сжщата“ да се прибавятъ думитъ: „Главниятъ директоръ на Държавнитъ дългове“. Въ по-ранния текстъ тия думи сж съществували.

Тия, които сж съгласни съ тази редакционна поправка, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Частъ е 8. За да продължимъ заседанието, ще трбва да искамъ вашето съгласие. Разбира се, ако има предложение за това.

Обаждатъ се: До изчерпване на дневния редъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Тъзи, които сж съгласни да се продължи заседанието до изчерпване на дневния редъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

(Председателското мсто заема подпредседателътъ г-нъ Димитъръ Пешевъ)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Пристъпваме къмъ точка втора отъ дневния редъ —

ВТОРО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ОТСТЪПВАНЕ ДАРОМЪ НА НАСТОЯТЕЛСТВОТО НА ЧИТАЛИЩЕ „БРАТА МИЛАДИНОВИ“ ВЪ ГР. ПЕТРИЧЪ, ДЪРЖАВНОТО МЪСТО ОТЪ 726-50 КВ. М., ВЕДНО СЪ СТАРАТА ДЖАМИЙСКА СГРАДА ВЪРХУ НЕГО, СЪСТАВЛЯЩО ЧАСТЪ ОТЪ КВ. 216 ПО ПЛАНА НА СЖЩИЯ ГРАДЪ.

Моля г-нъ секретаря да докладва.

Секретарь Дончо Узуновъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за отстъпване даромъ на настоятелството на читалище „Бр. Миладинови, въ гр. Петричъ, държавното мѣсто отъ 726-50 квадратни метра, ведно съ старата джамийска сграда върху него, съставляващо частъ отъ кв. 216 по плана сѣщия градъ.

Членъ единственъ. Отстъпва се даромъ на настоятелството на читалище „Братя Миладинови“ въ градъ Петричъ, държавниятъ имотъ, състоящъ се отъ 726-50 квадратни метра и находящата се върху него стара джамийска сграда, съставляващо частъ отъ кв. 216, по плана на сѣщия градъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Тия отъ г-да народните представители, които приематъ на второ четене заглавието на законопроекта и членъ единственъ, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

Минаваме къмъ трета точка отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА СТОЛИЧНАТА ОБЩИНА

Моля г-нъ секретаря да го прочете.

Секретарь Гето Кръстевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнение на наредбата-законъ за Столичната голѣма община.

Г-да народни представители!

Съгласно чл. 2 отъ закона за народното здраве, висшиятъ надзоръ на народното здраве принадлежи на министра на вътрешните работи и народното здраве, който чрезъ централни и мѣстни учреждения и органи ръководи цялата служба по пазене и подобрене на здравето на населението.

Чл. 5 на сѣщия законъ повелява, щото всички ведомства, които уреждатъ свои здравни служби, трѣбва да се съгласуватъ съ общата здравна политика на държавата.

За да се избѣгне една двойственостъ въ грижитъ и усиленията на здравните служби по разнитъ ведомства, и за да се приложатъ въ действителностъ горните членове на закона за народното здраве, които целятъ една координация и единство при провеждането на здравната политика въ страната, презъ 1934 г. се създаде наредбата-законъ за обединение на здравните служби. Съ този законъ здравните служби при всички ведомства (безъ военните) станаха органи на министра на вътрешните работи и народното здраве — и като така и назначението и уволнението имъ става отъ него.

Съ чл. 7 отъ наредбата-законъ за Столичната голѣма община отъ 6 априлъ 1938 г. се постановява, че кметътъ назначава и уволнява всички служители въ общината, т. е. и тия отъ санитарната служба.

Съ това си постановление законътъ за Столичната община, като по-новъ, отмѣнява чл. 5 отъ закона за обединение на здравните служби, които повеляваше, че здравните органи въ всички ведомства и общини (безъ военните) се назначаватъ отъ министра на вътрешните работи и народното здраве.

За да се запази постигнатото чрезъ закона за обединение на здравните служби единство въ ръководството на грижитъ за здравето на населението въ страната, налага се предложено изменение на закона за Столичната община, относно назначения и уволненията на здравните органи при нея.

Гр. София, априлъ 1939 г.

Министъръ на вътрешните работи и народното здраве:

Н. Недевъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на наредбата-законъ за Столичната голѣма община.

Членъ единственъ. — Алинея първа на т. 1 отъ чл. 7 на закона за Столичната голѣма община, се допълва следъ думата „закон“ съ следния текстъ:

„Освенъ санитарния персоналъ, чието положение се урежда съгласно чл. 5 отъ закона за обединение на здравните служби.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Нѣма запяни оратори.

Тия отъ г-да народните представители, които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на наредбата-законъ за Столичната голѣма община, тъй както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Никола Недевъ: Моля да се гласува законопроектътъ по спешностъ на второ четене.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване предложението на г-нъ министра на вътрешните работи — за гласуване законопроекта по спешностъ.

Тия отъ г-да народните представители, които приематъ, да се гласува по спешностъ на второ четене законопроекта за допълнение на наредбата-законъ за Столичната голѣма община, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-нъ секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Гето Кръстевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за допълнение на наредбата-законъ за Столичната голѣма община.

Членъ единственъ. — Алинея първа на т. 1 отъ чл. 7 на закона за Столичната голѣма община се допълва следъ думата „закон“ съ следния текстъ:

„Освенъ санитарния персоналъ, чието положение се урежда съгласно чл. 5 отъ закона за обединение на здравните служби.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Тия отъ г-да народните представители, които приематъ на второ четене заглавието и членъ единственъ на закона за допълнение на наредбата-законъ за Столичната голѣма община, както се прочетоха, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законътъ е приетъ окончателно.

Пристъпваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ОТСТЪПВАНЕ ДАРОМЪ НА УЧИЛИЩНОТО НАСТОЯТЕЛСТВО ВЪ С. РУДНИКЪ, ВАРНЕНСКА ОКОЛИЯ 196 ДЪРЖАВНИ ДВОРНИ МѢСТА СЪ ПОСТРОЕНИ ВЪРХУ ТѢХЪ 96 НЕГОДНИ ЗА ЖИВѢНЕ КЪЩИ, НАХОДЯЩИ СЕ ВЪ С. БЪЛА, СѢЩАТА ОКОЛИЯ, И ПРИДОБИТИ ПО СИЛАТА НА КОНВЕНЦИЯТА, СКЛЮЧЕНА МЕЖДУ БЪЛГАРИЯ И ГЪРЦИЯ, ЗА ВЗАИМНОТО И ДОБРОВОЛНО ИЗСЕЛВАНЕ НА МАЛЦИНСТВАТА.

Предвидъ на това, че текстътъ на законопроекта е много дълъгъ, моля да се съгласите да бждатъ прочетени само мотивите му.

Ония отъ г-да народните представители, които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля секретаря г-нъ Дончо Узуновъ да прочете мотивите къмъ законопроекта.

Секретарь Дончо Узуновъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за отстъпване даромъ на училищното настоятелство въ село Рудникъ, Варненска околия, 196 държавни дворни мѣста съ построени върху тѣхъ 96 годни за живѣне къщи, находящи се въ с. Бѣла, сѣщата околия, и придобити по силата на конвенцията, сключена между България и Гърция, за взаимното и доброволно изселване на малцинствата.

Господа народни представители!

По силата на конвенцията, сключена между България и Гърция, за взаимното и доброволно изселване на малцинствата, държавата придоби собствеността на 196 дворни мѣста съ построени върху тѣхъ 96 къщи съвършено годни за живѣне, находящи се въ с. Бѣла, Варненска околия.

Презъ 1931 и 1932 години съ правени постъпки отъ Бѣленската община за отстъпване даромъ въпросните държавни имоти на училищното настоятелство въ сѣщото село, за да може съ стойността, която ще се реализира отъ продажбата имъ, да построи училищна сграда. По този поводъ е било взето решение на XXIII-то обикновено Народно събрание, II-ра редовна сесия, 71-во заседание, държано на 23 мартъ 1933 г., да се внесе за законопроектъ. За целта е билъ изготвенъ законопроектъ, който впоследствие не е могълъ да бжде внесенъ въ Народното събрание за разглеждане и гласуване.

Училищното настоятелство въ с. Рудникъ (Бѣла), Варненско, съ молба наново повдига този въпросъ и моли за разрешението му, понеже съ това ще може да се даде възможност за построяване училищна сграда въ с. Бѣла.

Отъ датата на придобиване собствеността на въпроснитѣ имоти държавата не е могла да ги стопанисва, понеже се намирили въ много лошо състояние и затова досега не сж получавани никакви доходи отъ тѣхъ. За сѣщитѣ е извършена оценка въ миналото и е било констатирано, че ако се продадатъ отъ държавата, ще може да се реализира една сума отъ около 300.000 л., но при сегашното имъ състояние едва ли би се получила тази сума за тѣхъ.

Отъ друга страна село Бѣла и общината Рудникъ не разполагатъ съ налични срѣдства за постройка на училищна сграда, понеже населението е крайно бедно и въ по-голѣмата си частъ се състои отъ бѣжанци изъ Македония, Тракия, Добруджа и Цариградско и понастоящемъ обучението на около 460 ученици се извършва въ четири извънредно нехигиенични постройки, нѣкои отъ които имало опасност да се съборятъ.

Имайки предвидъ гореизложеното, намирамъ, че училищното настоятелство на с. Рудникъ, Варненска околия, заслужава най-голяма и бърза подкрепа отъ страна на държавата въ инициативата му да построи училище въ с. Бѣла, чрезъ което да постави учебното дѣло въ сѣщито при по-благоприятни условия за развитие.

Ето защо ви моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате приложението тукъ законопроектъ.

Гр. София, 25 априлъ 1939 г.

Министъръ на земедѣлието и държавнитѣ имоти:

Ив. Багряновъ

(Ето текста на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за отстъпване даромъ на училищното настоятелство въ с. Рудникъ, Варненска околия, 196 държавни дворни мѣста съ построени върху тѣхъ 96 къщи негодни за живѣне, находящи се въ с. Бѣла, сѣщата околия и придобити по силата на конвенцията, сключена между България и Гърция, за взаимното и доброволно изселване на малцинствата.

Членъ единственъ. Отстъпватъ се даромъ въ собственостъ на училищното настоятелство въ с. Рудникъ, Варненска околия, 196 държавни дворни мѣста съ построени върху тѣхъ 96 къщи негодни за живѣне, находящи се въ с. Бѣла, сѣщата околия, и придобити по силата на конвенцията, сключена между България и Гърция, за взаимното и доброволно изселване на малцинствата, а именно.

1. Дворно мѣсто отъ 1.5 дек., при сѣседи: Христо Бакаловъ, Коста Янче Москоянцевъ, Дукинянцевъ и пѣтъ — бивша собственостъ на Захари Е. Квъркочевъ;

2. Дворно мѣсто 1.6 дек., при сѣседи: Христотамъ Гайдоровъ, П. Никовъ и Коста Зера — бивше на Димитъръ Щеряновъ;

3. Дворно мѣсто отъ 9 ара, при сѣседи: Дим Качаковъ, отъ две страни Полихронъ Шошковъ — бивше на Яничъ Качаковъ;

4. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Дим Качаковъ, Ян Качаковъ и Дим. Турчалневъ — бивше на Полихронъ Шошковъ;

5. Дворно мѣсто отъ 1.8 дек., при сѣседи: рѣка, Никола Анастоловъ и Д. Качаковъ — бивше на Полихронъ Шошковъ;

6. Дворно мѣсто отъ 1 дек., при сѣседи: улица, Щерю Костовъ и К. Димчевъ и бивше на Панайотъ Чучуловъ;

7. Дворно мѣсто отъ 2.5 дек., при сѣседи: Димо Стефановъ, пѣтъ и Димо Стефановъ — бивше на Георги Манолчевъ;

8. Дворно мѣсто отъ 1.7 дек., при сѣседи: отъ две страни Полихронъ Парашкевовъ — бивше на Лефтеръ Стаматовъ;

9. Дворно мѣсто отъ 1.7 дек., при сѣседи: Костадинъ Зера, пѣтъ и Георги Теохаровъ — бивше на Петъръ Стаматовъ;

10. Дворно мѣсто отъ 1 дек., при сѣседи: пѣтъ, Георги Теохаровъ и Марко Василевъ — бивше на Щерю Ивановъ;

11. Дворно мѣсто отъ 2.5 дек., при сѣседи: Зеферъ Киряковъ, Петъръ Андреевъ и пѣтъ — бивше на Янаки Александровъ;

12. Дворно мѣсто отъ 1.6 дек., при сѣседи: Ат. Панчевъ, улица и Димитъръ Щеряновъ — бивше на Христостомъ Гайдоровъ;

13. Дворно мѣсто отъ 1.8 дек., при сѣседи: отъ две страни пѣтъ, Ян. Димитровъ и Стефанъ Андоновъ — бивше на Георги Вангеловъ;

14. Дворно мѣсто отъ 1.8 дек., при сѣседи: пѣтъ, П. Димитровъ и Георги Вангеловъ — бивше на Янаки Димитровъ;

15. Дворно мѣсто отъ 3 дек., при сѣседи: пѣтъ, Тодоръ Костовъ, К. Вангеловъ и Яни Боровъ — бивше на Костадинъ Сидеровъ;

16. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: пѣтъ, Зефиръ Киряковъ и Георги Стефановъ — бивше на Коста Вангеловъ;

17. Дворно мѣсто отъ 1.5 дек., при сѣседи: отъ две страни пѣтъ и Карамфилъ Пулевъ — бивше на Щеряня Аргировъ;

18. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: Сава Яневъ, Иванъ Христостомовъ, Ст. Мичковъ и В. Христовуловъ — бивше на Алекси Анастоловъ;

19. Дворно мѣсто отъ 1 дек., при сѣседи: Сава Яневъ, Иванъ Христостомовъ, Иванъ Москоянцевъ и Иванъ Грозевъ — бивше на Димитъръ Тодоровъ;

20. Дворно мѣсто отъ 1 дек., при сѣседи: Георги Яневъ, на Вангелъ Христовуловъ;

21. Дворно мѣсто отъ 1.4 дек., при сѣседи: отъ две страни пѣтъ и Тодоръ Януловъ — бивше на Костадинъ Молдовъ;

22. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: пѣтъ, Г. Георгиевъ, Петъръ Стефановъ и поляна — бивше на Симеонъ Налбантовъ;

23. Дворно мѣсто отъ 8 ара при сѣседи: Петъръ Стефановъ, поляна, Д. Стефановъ и поляна — бивше на Костадинъ Христовуловъ;

24. Дворно мѣсто отъ 8 ара, при сѣседи: Адамъ Тодоровъ, пѣтъ, П. Чакаловъ и Я. Костовъ — бивше на Панайотъ Чакаловъ;

25. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: Янко Костовъ, Я. Чакаловъ и П. Стефановъ — бивше на Панайотъ Баналевъ;

26. Дворно мѣсто отъ 1.3 дек., при сѣседи: Парашкева Яльмовъ, Михо Стаматовъ, Христо Бакаловъ и рѣка — бивше на Костадинъ Ивановъ;

27. Дворно мѣсто отъ 2 дек., при сѣседи: Хараламбо Михайловъ, Сим. Сатниковъ, пѣтъ и Андонъ Апостоловъ — бивше на Янаки Налбантовъ;

28. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Атанасъ Панчевъ, Янаки Яльмовъ, Д. Стефановъ и П. Стефановъ — бивше на Щеряня Атанасовъ;

29. Дворно мѣсто отъ 1.3 дек., при сѣседи: Янаки Яльмовъ, Христо Юрдуловъ и Янаки Яльмовъ — бивше на Андонъ Димовъ;

30. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Коста Трановъ, пѣтъ, Д. Падаровъ и Г. Аргировъ — бивше на Сидеръ Георгиевъ;

31. Дворно мѣсто отъ 2 дек., при сѣседи: морски брѣгъ, Стаматъ Мечиковъ, пѣтъ и Я. Цукаловъ — бивше на Димитъръ Савовъ;

32. Дворно мѣсто отъ 1.5 дек., при сѣседи: П. Христофоровъ, К. Трановъ, Я. Яльмовъ и К. Атанасовъ — бивше на Панайотъ Христофоровъ;

33. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Я. Яльмовъ, П. Христофоровъ и П. Поповъ, бивше на Атанасъ Лефтеровъ;

34. Дворно мѣсто отъ 1.5 дек., при сѣседи: Г. Янчевъ, К. Атанасовъ, пѣтъ и П. Христофоровъ, бивше на Панайотъ Яневъ;

35. Дворно мѣсто отъ 8 ара, при сѣседи: Стаматъ Милевъ, Щерю Бора, Я. Теохаровъ и поляна;

36. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: А. Леонидисъ, С. Теохаровъ, Г. Кючуковъ и Г. Пулевъ — бивше на Щерю Бора;

37. Дворно мѣсто отъ 2.9 дек., при сѣседи: Ксенофонтъ Панчевъ, Я. Савовъ и пѣтъ — бивше на Никола Пайковъ;

38. Дворно мѣсто отъ 1.6 дек., при сѣседи: Н. С. Павловъ, Я. Панайотовъ, Кировъ и Янулъ Савовъ — бивше на Смарайда Еничева;

39. Дворно мѣсто отъ 2.4 дек., при сѣседи: Смарайда Ш. Еничева, дере и А. Ш. Баналиевъ — бивше на Янаки Кировъ;

40. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Борисъ Костовъ, дере и Янулъ Савовъ — бивше на Димо Анастоловъ;

41. Дворно мѣсто отъ 4 ара, при сѣседи: Борисъ Костовъ и дере — бивше на Панайотъ Кировъ;

42. Дворно мѣсто отъ 11.2 дек., при сѣседи: Я. Ш. Баналиевъ, гробища, пѣтъ и Янулъ Савовъ — бивше на Драко Щерянь;

43. Дворно мѣсто отъ 2.8 дек., при сѣседи: Г. Ламбовъ, С. Панковъ и пѣтъ — бивше на Симеонъ Атанасовъ;

44. Дворно мѣсто отъ 1 дек., при сѣседи: А. Ш. Баналиевъ, Смарайда Ст. Еничева, Б. Андоновъ и пѣтъ — бивше на Геонъ Анастоловъ;

45. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: Ш. Баналиевъ, Тодорица Зафирова и пѣтъ — бивше на Панайотъ Баналиевъ;

46. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Г. Свѣщаровъ, пѣтъ, Г. Полихронъ и Иванъ Панчевъ — бивше на Христо Адамовъ;

47. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Магдалина Симеонова, пѣтъ и Ат. Панчевъ — бивше на Тодорица Хараламбиева;

48. Дворно мѣсто отъ 2.7 дек., при сѣседи: Сава Тодоровъ, Атанасъ Панчевъ и пѣтъ — бивше на Андрей Костовъ;

49. Дворно мѣсто отъ 2.7 дек., при сѣседи: Г. Гадуновъ, пѣтъ, Ксенофонтъ Панчевъ и Хр. Янакиевъ — бивше на Панайотъ Христофоровъ;

50. Дворно мѣсто отъ 2 дек., при сѣседи: Парашкева Чакалова, пѣтъ, гробища и Михо Стаматовъ — бивше на Щерянь Качаковъ;

51. Дворно мѣсто отъ 1.3 дек., при сѣседи: Парашкева Ялъмова, Михо Стаматовъ, Христо Бакаловъ и рѣка — бивше на Христофоръ Георгиевъ;

52. Дворно мѣсто отъ 2 дек., при сѣседи: Хараламбо Михаилловъ, Симеонъ Сатниковъ, пѣтъ и Ан Апостоловъ — бивше на Панайотъ Канела;

53. Дворно мѣсто отъ 1.4 дек., при сѣседи: Атанасъ Панчевъ, Султана Панчева и Н. Димитровъ, — бивше на Панайотъ Канела;

54. Дворно мѣсто отъ 1.2 дек., при сѣседи: Атанасъ Георгиевъ, Янко Катевъ, пѣтъ и Милю Гусмановъ — бивше на Павли Петровъ;

55. Дворно мѣсто отъ 1.3 дек., при сѣседи: Коста Яневъ, Щерю Апостоловъ, Атанасъ Георгиевъ и Ш. М. Гудемановъ;

56. Дворно мѣсто отъ 2.7 дек., при сѣседи: Ш. М. Гудемановъ, пѣтъ, Дим. Вангеловъ и Полихронъ Савовъ;

57. Дворно мѣсто отъ 8 ара, при сѣседи: Коста Яневъ, Н. Я. Варалиевъ и Вангелъ Христовъ — бивше на Полихронъ С. Керемиди;

58. Дворно мѣсто отъ 1.1 дек., при сѣседи: В. Костадиновъ, М. Христовъ, Никита Баналиевъ и Д. Вангеловъ — бивше на Никола Старевъ;

59. Дворно мѣсто отъ 2.6 дек., при сѣседи: пѣтъ, Пандели Димовъ, Жеко Димитровъ и Христю Вангеловъ;

60. Дворно мѣсто отъ 1.2 дек., при сѣседи: Сидеръ Маноловъ и отъ две страни дере — бивше на Димитъръ Я. Кириль;

61. Дворно мѣсто отъ 3.8 дек., при сѣседи: Атанасъ Милевъ и отъ две страни дере — бивше на Никола Яневъ;

62. Дворно мѣсто отъ 3.4 дек., при сѣседи: попъ Димитъръ, Панайотъ Кирияки, Никола Яневъ и К. Гудемановъ — бивше на Атанасъ Милевъ;

63. Дворно мѣсто отъ 2.9 дек., при сѣседи: Атанасъ Милевъ, Яни Николовъ и отъ две страни дере — бивше на Никола Яневъ;

64. Дворно мѣсто отъ 1.2 дек., при сѣседи: пѣтъ, Димитъръ Турчелевъ, Димо Стефановъ и Флора Поповъ — бивше Карамфиръ Пулевъ;

65. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: Яни Капитанъ Костовъ, Драго Андоновъ и Иванъ Христостоловъ и А. Пиперка — бивше на Андрей Костовъ;

66. Дворно мѣсто отъ 1.1 дек., при сѣседи: Андрей Костовъ, Иванъ Грозевъ, Д. Панайотовъ и Стаматъ Мечика — бивше на Иванъ Христостомовъ;

67. Дворно мѣсто отъ 9 ара, при сѣседи: Щерю Пановъ, Лефтеръ Янакиевъ, Д. Савовъ и Драко Андоновъ — бивше на Сава Яневъ Савовъ;

68. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Димитъръ Келесаки, Вангелъ Христодуловъ и Сава Яневъ — бивше на Янаки Лефтеровъ;

69. Дворно мѣсто отъ 3.6 дек., при сѣседи: училищна градина, граниченъ постъ, пѣтъ и Господинъ Георгиевъ — бивше на Янчо Кировъ;

70. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Щерю Андовъ, Тодоръ Януловъ и Лефтеръ Стефановъ — бивше на Коста Вангеловъ;

71. Дворно мѣсто отъ 1.4 дек., при сѣседи: Александъръ Леонидисъ, поляна, Тодоръ Костовъ и Страти Лефтеровъ — бивше на Ш. Балтаджи Стефановъ;

72. Дворно мѣсто отъ 1.2 дек., при сѣседи: Щерю Стефановъ, поляна, Дракулъ Костовъ, Ш. Костовъ — бивше на Александъръ Леонидисъ;

73. Дворно мѣсто отъ 8 ара, при сѣседи: Митю Николовъ, Рибаръ Никола Сотировъ и Щерю Костовъ — бивше на Дракулъ Костовъ;

74. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: Димо Стефановъ, Митю Николовъ, Коши Димитровъ и Д. Московъ — бивше на Г. К. Шишковъ;

75. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Стоянъ Бобевъ, поляна, Филчо Фотевъ и Димо Стефановъ — бивше на Сим. Г. Налбантовъ;

76. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: Н. Алексиевъ, попъ Димитъръ Зисовъ и пѣтъ — бивше на Янаки Н. Чолаковъ;

77. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: поляна, Янаки Мечика и Н. Парашкевовъ — бивше на Н. Д. Мечиковъ;

78. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Стаматъ Д. Мечиковъ, Янаки Д. Мечиковъ и Я. Ялъмовъ;

79. Дворно мѣсто отъ 1.3 ара, при сѣседи: Н. Парашкевовъ, Господинъ Георгиевъ, Янаки Ялъмовъ и пѣтъ — бивше на Михаилъ Димитровъ;

80. Дворно мѣсто отъ 1.9 дек., при сѣседи: пѣтъ, поляна, Г. Анчевъ и Никола Парашкевовъ — бивше на Никола Мечика;

81. Дворно мѣсто отъ 8 ара, при сѣседи: Георги Янчевъ, Г. Янчевъ, Анистулъ Янчевъ и пѣтъ — бивше на Александъръ Леонидисъ;

82. Дворно мѣсто отъ 2 дек., при сѣседи: Георги Янчевъ, поляна, пѣтъ и Панайотъ Янчевъ — бивше на Петъръ Христостомовъ;

83. Дворно мѣсто отъ 2.8 дек., при сѣседи: Милю Апостоловъ, пѣтъ, Саранди Яневъ и Стати Теохаровъ — бивше на Парашкева Георгиевъ;

84. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Милю Апостоловъ, Саранди Яневъ и Г. Николовъ — бивше на Ставри Апостоловъ;

85. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Щерю Панайотовъ, Парашкева Георгиева и Стаматъ Милевъ — бивше на Александъръ Иванидисъ;

86. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Ставри Апостоловъ, Стати Теохаровъ, Д. Теохаровъ и Д. Я. Мечика — бивше на Йоргаки Н. Ялъмовъ;

87. Дворно мѣсто отъ 2.1 дек., при сѣседи: Лефтеръ Прафитовъ, Коста Трениевъ и Н. Доралиевъ — бивше на Никола Доралиевъ;

88. Дворно мѣсто отъ 1.8 дек., при сѣседи: Стаматъ Милевъ, Никола Доралиевъ и Никола Алексиевъ — бивше на Лефтеръ Прафитовъ;

89. Дворно мѣсто отъ 1.5 дек., при сѣседи: Янаки Алъмовъ, Панайото Стефановъ и Анронъ Киряковъ — бивше на Петъръ Стаматовъ;

90. Дворно мѣсто отъ 1.5 дек., при сѣседи: Я. Ялъмовъ, П. Стефановъ и Андонъ Киряковъ — бивше на Георги Киряковъ;

91. Дворно мѣсто отъ 1.2 дек., при сѣседи: пѣтъ, Петъръ Козаровъ и Щерю Януловъ — бивше на Г. Яневъ Нйотевъ;

92. Дворно мѣсто отъ 1 дек., при сѣседи: отъ две страни пѣтъ, Щерянь Пенуловъ — бивше на Димитъръ Полихронъ;

93. Дворно мѣсто отъ 1.4 дек., при сѣседи: пѣтъ, Манолъ Бѣлевъ, Димитъръ Вангеловъ и Карамфилъ Статевъ — бивше на Никола Андоновъ;

94. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: пѣтъ, Щирянь Милевъ, Т. Димовъ и Девенишъ Поповъ — бивше на Лефтеръ Димовъ;

95. Дворно мѣсто отъ 1.1 дек., при сѣседи: Христо Козаровъ, Бою Стояновъ и Лемоня Савова — бивше на Лефтеръ Димовъ;

96. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Борисъ Костовъ, Яни Чакаловъ и пѣтъ;

97. Дворно мѣсто отъ 2 дек., при сѣседи: пѣтъ отъ две страни, Хр. Кузмановъ и Георги Ш. Драко — бивше на Сава П. Керамида;

98. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Д. Зисовъ, К. Саво и дворъ — бивше на Лефтеръ А. Милевъ;

99. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: А. Атанасовъ, Д. Атанасовъ и М. Атанасовъ — бивше на Кирякъ Савовъ;

100. Дворно мѣсто отъ 3 ара, при сѣседи: Т. Лефтеровъ, С. Керамида и Л. Атанасовъ — бивше на Михаилъ Атанасовъ;

101. Къща негодна съ 7 ара дворно мѣсто, при сѣседи: Д. Касабовъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Димитъръ Я. Кирли;

102. Къща полугодна съ 1.3 дек. дворно мѣсто, при съседни: Калудъ Ставревъ и отъ две страни пѣтъ — бивша собственостъ на Димитъръ Савовъ;

103. Къща годна съ 1.5 дек. дворно мѣсто, при съседни: Алекси Анастуловъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Полихронъ Шишковъ;

104. Къща негодна съ 1.8 дек. дворно мѣсто, при съседни: Никола Анастуловъ, Д. Хр. Качаковъ и Д. К. Шишковъ — бивша на Алекси Анастуловъ;

105. Къща негодна съ 1.6 дек. дворно мѣсто, при съседни: рѣка, Анулъ Свѣцаровъ и Полихронъ К. Шишковъ — бивша на Н. Анастуловъ;

106. Къща негодна съ 1.5 дек. дворно мѣсто, при съседни: Панайотъ Куртевъ и отъ три страни улица — бивша на П. Гулевъ;

107. Къща негодна съ 2.2 дек. дворно мѣсто, при съседни: отъ две страни улица и Христо Карамитовъ — бивша на Н. Я. Керовъ;

108. Къща негодна съ 1.2 дек. дворно мѣсто, при съседни: Илия Балабановъ, Н. Я. Балтаджиевъ и улица — бивша на Г. Я. Балтаджиевъ;

109. Къща годна съ 8 ара дворно мѣсто, при съседни: улица, Г. Я. Балтаджиевъ и Костадинъ Ивановъ — бивша на Н. Я. Балтаджиевъ;

110. Къща полугодна съ 2 дек. дворно мѣсто, при съседни: Д. Николовъ, улица и Д. Тодоровъ — бивша на Панайотъ Костадиновъ;

111. Къща негодна съ 7 ара дворно мѣсто, при съседни: Ат. Яневъ, Анастулъ Янчевъ и улица — бивша на Маринъ Пулевъ;

112. Къща негодна съ 2.5 дек. дворно мѣсто, при съседни: отъ две страни улица, Страти Тодоровъ и Стамо Мечето — бивша на Атанасъ Лефтеровъ;

113. Къща негодна съ 2.2 дек. дворно мѣсто, при съседни: Саранди Еневъ, пѣтъ и Михаилъ Димитровъ и Ян. Яльмовъ — бивша на Лефтеръ Стамаговъ;

114. Къща негодна съ 1.4 дек. дворно мѣсто, при съседни: Янаки Яльмовъ, Калиопа Атанасова и улица — бивша на Михаилъ Димитровъ;

115. Къща полугодна съ 2.5 дек. дворно мѣсто, при съседни: улица, Саранди Яневъ и Д. Стояновъ — бивша на Димитъръ Ксантуловъ;

116. Къща негодна съ 4 ара дворно мѣсто, при съседни: Г. Кючуковъ, Стати Теохаровъ и Яни Теохаровъ — бивша на Шерю П. Баровъ;

117. Къща полугодна съ 3 дек. дворно мѣсто, при съседни: Стоянъ Бобевъ, Полихронъ Парашкевовъ и Г. Кючуковъ — бивша на Панд. Яничевъ;

118. Къща негодна съ 1.7 дек. дворно мѣсто, при съседни: Киракъ Карабинъ, П. Парашкевовъ и Стоянъ Баровъ — бивша на Киракъ Парашкевовъ;

119. Къща полугодна съ 8 ара дворно мѣсто, при съседни: Драко Филевъ, П. Парашкевовъ и поляна — бивша на Шерю Я. Гайдаровъ;

120. Къща негодна съ 2 дек. дворно мѣсто, при съседни: Коста Сидеровъ, Коста Трановъ, пѣтъ и поляна — бивша на Киракъ Кираги;

121. Къща полугодна съ 1.5 дек. дворно мѣсто, при съседни: Киракъ Кираги, поляна и Вълко Балабановъ — бивша на Костадинъ Сидеровъ;

122. Къща годна съ 1.6 дек. дворно мѣсто, при съседни: Георги Орцаровъ Димитровъ — бивша на Христотомъ К. Шишковъ;

123. Къща полугодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съседни: Георги Орцаровъ Димитровъ и Вълко Балабановъ — бивша на Георги Захариевъ;

124. Къща негодна съ 1.2 дек. дворно мѣсто, при съседни: пѣтъ, Пандели Христоделовъ и Георги Захариевъ — бивша на Г. Я. Кавръковъ;

125. Къща негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съседни: Георги Захариевъ, Д. Профитъ Левтеровъ — бивша на Н. Захариевъ;

126. Къща полугодна съ 8 ара дворно мѣсто, при съседни: Н. Захариевъ, Д. Н. Пановъ и Александъръ Дуковъ — бивша на Профитъ Теофиловъ;

127. Къща негодна съ 8 ара дворно мѣсто, при съседни: Флори Поповъ, Дука Яневъ и пѣтъ — бивша на Тодоръ Панделеевъ;

128. Къща негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съседни: Коста Трановъ, пѣтъ и Манолъ Я. Щонди — бивша на Парашкева Николовъ;

129. Къща негодна съ 1.6 дек. дворно мѣсто, при съседни: Сава Я. Костадиновъ, Я. Зеря и П. Николовъ — бивша на Панайотъ Никовъ;

130. Къща полугодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съседни: Шерю Панковъ Костадиновъ, Я. Зисовъ и пѣтъ — бивша на Сава Яневъ;

131. Къща негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съседни: Коста Трановъ, Василь Христостомовъ и Мушанъ — бивша на Христостолъ Панделиевъ;

132. Къща негодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съседни: Мушанъ, Шерянъ Кабаковъ и Коста Зеря — бивша на Захари Димитровъ;

133. Къща полугодна съ 3 дек. дворно мѣсто, при съседни: пѣтъ, Марко Василевъ и Андрей Костовъ — бивша на Георги Теохаровъ;

134. Къща негодна съ 1.5 дек. дворно мѣсто, при съседни: отъ две страни пѣтъ и Георги Теохаровъ — бивша на Андрей К. Шишковъ;

135. Къща негодна съ 3 дек. дворно мѣсто, при съседни: Захари Димитровъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Шерянъ Кабаковъ;

136. Къща негодна съ 2 дек. дворно мѣсто, при съседни: Шерянъ Стаматовъ, пѣтъ и Захари Кировъ — бивша на Никола Даралиевъ;

137. Къща негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съседни: Стаматъ Милевъ и Никола Даралиевъ — бивша на Шерянъ Стаматовъ;

138. Къща негодна съ 2.5 дек. дворно мѣсто, при съседни: Парашкева Ивановъ, пѣтъ и Янаки Александровъ — бивша на Петъръ Андреевъ;

139. Къща полугодна съ 1.3 дек. дворно мѣсто, при съседни: П. Стаматовъ, Димитъръ Шеряновъ и пѣтъ — бивша на Г. Кавръковъ;

140. Къща негодна отъ 1.2 дек. дворно мѣсто, при съседни: Стаматъ Милевъ, Захари Кираковъ и Вангелъ Мушановъ — бивша на Мико Даралиевъ;

141. Къща негодна съ 1.2 дек. дворно мѣсто, при съседни: пѣтъ, П. Димитровъ, Яни Бора и Яни Димитровъ — бивша на Добрула Савова;

142. Къща негодна съ 4.7 дек. дворно мѣсто, при съседни: отъ две страни пѣтъ, Зафиръ Кираковъ и К. Вангеловъ — бивша на Г. Стефановъ;

143. Къща негодна съ 2 дек. дворно мѣсто, при съседни: пѣтъ, Парашкева Яльмовъ и Христо Бакаловъ — бивша на Димо Лефтеровъ;

144. Къща полугодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съседни: пѣтъ, Парашкева Яльмовъ и Христо Бакаловъ — бивша на Пандели Георгиевъ;

145. Къща полугодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съседни: отъ две страни пѣтъ, Г. Карабиновъ и Коста Фотевъ — бивша на Панайотъ Годоновъ;

146. Къща негодна съ 6 ара дворно мѣсто, при съседни: отъ две страни пѣтъ, Полихронъ Качаковъ и Панайотъ Годановъ — бивша на К. Фотевъ;

147. Къща негодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съседни: дере, пѣтъ, Панайотъ Христовъ и рѣка — бивша на Янаки Карабиновъ;

148. Къща негодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съседни: В. Чучуловъ, пѣтъ, рѣка и Тома х. Траевъ — бивша на Панайотъ Христовъ;

149. Къща негодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съседни: Киро Марковъ, Сидеръ Георгиевъ и дере — бивша на Шерю Чучуловъ;

150. Къща годна съ 2 декара дворно мѣсто, при съседни: пѣтъ, рѣка, Ст. Кировъ и В. Чучуловъ — бивша на Сидеръ Георгиевъ;

151. Къща негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съседни: Сидеръ Георгиевъ и Димитъръ Джамбазовъ — бивша на Стефанъ Каровъ;

152. Къща негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съседни: пѣтъ, Янаки Лефтеровъ и Г. Сидеровъ — бивша на Карамфилъ Панайотовъ;

153. Къща негодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съседни: пѣтъ, Христо Сарандевъ и Карамфилъ Панайотовъ — бивша на Г. Сарандовъ;

154. Къща негодна съ 1.7 дек. дворно мѣсто, при съседни: Д. Полихронъ, Филчо Фотевъ и Н. Андоновъ — бивша на Костадинъ Николовъ;

155. Къща негодна съ 2 дек. дворно мѣсто, при съседни: Петъръ Андреевъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Парашкева Ивановъ;

156. Къща полугодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съседни: пѣтъ, п. Димитъръ, Н. Баровъ и Я. Стаматовъ — бивша на П. Паналиевъ;

157. Къща полугодна съ 1.7 дек. дворно мѣсто, при съседни: пѣтъ, Парашкевъ Савовъ и Яни Баналиевъ — бивша на Христотомъ Адамовъ;

158. Къща съ 3 дек. дворно мѣсто, при съседни: Симеонъ Сатниковъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Ангелъ Атанасовъ;

159. Къща негодна съ 2.2 дек. дворно мѣсто, при съседни: Ал. Алестуловъ и Георги Шишковъ — бивша на Димо Христовъ Качаковъ;

160. Къща негодна съ 1 дек. дворно място, при съсед: Иванъ Грозевъ, Д. Еленковъ и Т. Януловъ и пѣтъ — бивша на Янулъ Василевъ;

161. Къща негодна съ 5 дек. дворно място, при съсед: Колю Пановъ, Кирякъ Карабиновъ и пѣтъ — бивша на Георги Яневъ;

162. Къща полугодна съ 1 дек. дворно място, при съсед: Георги Яневъ, пѣтъ и Парашкева Табаковъ — бивша на Кирякъ Карабиновъ;

163. Къща полугодна съ 5 ара дворно място, при съсед: пѣтъ, Н. Алексиевъ и К. Пановъ — бивша на Парашкевъ Табаковъ;

164. Къща полугодна съ 7 ара дворно място, при съсед: пѣтъ, Н. Андоновъ и Георги Гудоновъ — бивша на Лефтеръ Хр. Томовъ;

165. Къща негодна съ 5 ара дворно място, при съсед: отъ две страни пѣтъ и Кирякъ Карабиновъ — бивша на Щерю Янчевъ;

166. Къща негодна съ 5 ара дворно място, при съсед: пѣтъ, Христо Георгиевъ и Костадинъ Христовъ — бивша на Калудъ Щеревъ;

167. Къща негодна съ 1 дек. дворно място, при съсед: пѣтъ и Георги Карабина — бивша на Костадинъ Христовъ;

168. Къща негодна съ 1 дек. дворно място, при съсед: долъ, Я. Кутелиевъ — бивша на Киро Джамбазовъ;

169. Къща полугодна съ 1.2 дек. дворно място, при съсед: Георги Сидеровъ, пѣтъ и Петко Владовъ — бивша на Янулъ Филевъ;

170. Къща полугодна съ 1 дек. дворно място, при съсед: Янулъ Савовъ, пѣтъ и Драколъ Савовъ — бивша на Курте Шануловъ;

171. Къща полугодна съ 2 дек. дворно място, при съсед: Андоновъ Анастоловъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Панайотъ Канелакъ;

172. Къща полугодна съ 1 дек. дворно място, при съсед: Янулъ Савовъ, В. Христовъ и Коста Хараламбовъ — бивша на Георги Керамида;

173. Къща негодна съ 1.4 дек. дворно място, при съсед: отъ две страни пѣтъ, Щерю Пановъ и Трайко Ивановъ — бивша на Парашкева Карамфиловъ;

174. Къща негодна съ 1.5 дек. дворно място, при съсед: Хр. Кузмановъ, Вангелъ Маноловъ и пѣтъ — бивша на Щерянъ Атанасовъ;

175. Къща негодна съ 2.5 дек. дворно място, при съсед: Щерянъ Атанасовъ, Сава Керамида и пѣтъ — бивша на Георги Щерянъ;

176. Къща негодна съ 2.3 дек. дворно място, при съсед: Анегносъ Никитовъ, Ксенофонъ Панчевъ и пѣтъ — бивша на Янаки Лефтерудевъ;

177. Къща полугодна съ 1 дек. дворно място, при съсед: Никита Баналиевъ, дере и пѣтъ — бивша на Панко Савовъ;

178. Къща полугодна съ 2 дек. дворно място, при съсед: Янаки Алексиевъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Н. Пайковъ;

179. Къща полугодна съ 2.5 дек. дворно място, при съсед: Щерю Гудемановъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Милю Гудемановъ;

180. Къща негодна съ 5 ара дворно място, при съсед: Иванъ Маджаровъ и Иванъ Пенчевъ — бивша на Георги Кираджиевъ;

181. Къща полугодна съ 1.5 дек. дворно място, при съсед: М. Бѣлевъ, Кс. Панчевъ — бивша на Карамфилъ Стратиевъ;

182. Къща полугодна съ 1.5 дек. дворно място, при съсед: Хр. Димитровъ, М. Велевъ и Георги Певтичевъ — бивша на Димитъръ Стратиевъ;

183. Къща полугодна съ 1 дек. дворно място, при съсед: пѣтъ, Пан. Кировъ и Никола Яневъ — бивша на Лефтеръ Атанасовъ;

184. Къща негодна съ 1 дек. дворно място, при съсед: отъ две страни пѣтъ и Щерю А. Поповъ — бивша на Димитъръ Полихронъ;

185. Къща негодна съ 1 дек. дворно място, при съсед: Ст. Димчевъ, пѣтъ и Фани Николовъ, бивша на Манолъ Януловъ;

186. Къща негодна съ 1.2 дек. дворно място, при съсед: Манолъ Януловъ, Христо Козаровъ и пѣтъ — бивша на Фани Николовъ;

187. Къща съ 3.6 дек. дворно място, при съсед: пѣтъ, дере и Манолъ Белевъ — бивша на Симеонъ Пандалиевъ;

188. Къща негодна съ 1.1 дек. дворно място, при съсед: Д. Вангеловъ, Г. Певтичевъ и пѣтъ — бивша на Янаки Певтичевъ;

189. Къща негодна съ 1 дек. дворно място, при съсед: пѣтъ и Иванъ Димчевъ Бошковъ — бивша на Тодоръ Данаиловъ;

190. Къща съ 2 дек. дворно място, при съсед: Янаки Ялмовъ, пѣтъ и Н. Козаровъ — бивша на Андоновъ К. Ялмовъ;

191. Къща съ 1 дек. дворно място, при съсед: паза-рище, Пандели Христовъ и Хр. К. Шишковъ — бивша на Карамфилъ Парашкевовъ;

192. Къща съ 2 дек. дворно място, при съсед: пѣтъ, М. Костадиновъ и К. Гудемановъ — бивша на Михна П. Кировъ;

193. Къща съ 2 дек. дворно място, при съсед: пѣтъ, Щ. Димовъ и П. Петровъ — бивша на Кирякъ Хр. Тарата;

194. Къща съ 1 дек. дворно място, при съсед: отъ две страни пѣтъ, Вангелъ Христовъ и Щерю Я. Гудемановъ — бивша на Ал. Панделемовъ;

195. Къща съ 1 дек. дворно място, при съсед: Карамфилъ Пайковъ, Н. Гудемановъ, дере и пѣтъ — бивша на Дука Петровъ и

196. Къща съ 3 дек. дворно място, при съсед: Пани Николовъ, пѣтъ и Манолъ Януловъ — бивша на Милю Януловъ.)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Христо Мирски

Христо Мирски: Г-да народни представители! Съ огледъ на целитъ, които настоящиятъ законопроектъ преследва, безспорно, всѣки, който знае какво представлява с. Бѣла, ще трѣбва да го гласува. Но азъ съмъ отъ тия, които, когато се отстъпватъ държавни мѣста или сгради, искатъ винаги да се поставятъ известни ограничения на ония, на които се прави такава отстъпване. Понеже въ мотивитъ на законопроекта е казано, че въпроснитъ мѣста и сгради се отпускатъ, за да може съ стойността имъ да се построи училище въ с. Бѣла, искамъ въ текста на законопроекта, когато се приема на второ четене, изрично да се подчертае, че общината не може да харчи сумата за друга целъ, а ще я разходва изключително за постройка на училище.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване.

Тѣзи отъ г-да народнитъ представители, които приематъ на първо четене законопроекта за отстъпване даромъ на училищното настоятелство въ с. Рудникъ, Варненска околия, 196 държавни дворни мѣста, съ построени върху тѣхъ 96 негодни за живѣне къщи, находящи се въ с. Бѣла, същата околия, и придобити по силата на конвенцията, сключена между България и Гърция, за взаимното и доброволно изселване на малцинствата, тъй както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Иванъ Багряновъ: Моля Народното събрание да се съгласи да гласува законопроекта по спешностъ и на второ четене.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Тѣзи отъ г-да народнитъ представители, които приематъ да се пристъпи по спешностъ къмъ разглеждане на законопроекта на второ четене, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля секретаря г-нъ Дончо Узуновъ да прочете законопроекта на второ четене.

Секретаръ Дончо Узуновъ: (Чете)

ЗАКОНЪ

за отстъпване даромъ на училищното настоятелство въ село Рудникъ, Варненска околия, 196 държавни дворни мѣста съ построени върху тѣхъ 96 къщи негодни за живѣне, находящи се въ село Бѣла, същата околия, и придобити по силата на конвенцията, сключена между България и Гърция, за взаимното и доброволно изселване на малцинствата.

Членъ единственъ. Отстъпватъ се даромъ въ собственостъ на училищното настоятелство въ село Рудникъ, Варненска околия, 196 държавни дворни мѣста съ построени върху тѣхъ 96 къщи негодни за живѣне, находящи се въ с. Бѣла, същата околия, и придобити по силата на конвенцията, сключена между България и Гърция за взаимното и доброволно изселване на малцинствата, а именно:

1. Дворно мѣсто отъ 1.5 дек., при сѣседи: Христю Бакаловъ, Коста Янче Москояневъ, Дукияневъ, и пѣтъ — бивша собственостъ на Захари Е. Къврѣковъ;
2. Дворно мѣсто 1.6 дек., при сѣседи: Христотамъ Гайдаровъ, П. Никовъ и Коста Зера — бивше на Димитъръ Щеряновъ;
3. Дворно мѣсто отъ 9 ара, при сѣседи: Дим. Качаковъ, отъ две страни Полихронъ Шошковъ — бивше на Яничъ Качаковъ;
4. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Дим. Качаковъ, Ян. Качаковъ и Дим. Турчалиевъ — бивше на Полихронъ Шошковъ;
5. Дворно мѣсто отъ 1.8 дек., при сѣседи: рѣка, Никола Анастуловъ и Д. Качаковъ — бивше на Полихронъ Шошковъ;
6. Дворно мѣсто отъ 1 дек., при сѣседи: улица, Щерю Костовъ и К. Димчевъ — бивше на Панайотъ Чулуловъ;
7. Дворно мѣсто отъ 2.5 дек., при сѣседи: Димо Стефановъ, пѣтъ и Димо Стефановъ — бивше на Георги Манолчевъ;
8. Дворно мѣсто отъ 1.7 дек., при сѣседи: отъ две страни Полихронъ Парашкезовъ — бивше на Лефтеръ Стаматовъ;
9. Дворно мѣсто отъ 1.7 дек., при сѣседи: Костадинъ Зера, пѣтъ и Георги Теохаровъ — бивше на Петъръ Стаматовъ;
10. Дворно мѣсто отъ 1 дек., при сѣседи: пѣтъ, Георги Теохаровъ и Марко Василевъ — бивше на Щерю Ивановъ;
11. Дворно мѣсто отъ 2.5 дек., при сѣседи: Зеферъ Киряковъ, Петъръ Андреевъ и пѣтъ — бивше на Янаки Александровъ;
12. Дворно мѣсто отъ 1.6 дек., при сѣседи: Ат. Панчевъ, улица и Димитъръ Щеряновъ — бивше на Христостомъ Гайдаровъ;
13. Дворно мѣсто отъ 1.8 дек., при сѣседи: отъ две страни пѣтъ, Ян. Димитровъ и Стефанъ Андоновъ — бивше на Георги Вангеловъ;
14. Дворно мѣсто отъ 1.8 дек., при сѣседи: пѣтъ, П. Димитровъ и Георги Вангеловъ — бивше на Янаки Димитровъ;
15. Дворно мѣсто отъ 3 дек., при сѣседи: пѣтъ, Тодоръ Костовъ, К. Вангеловъ и Яни Боровъ — бивше на Костадинъ Сидеровъ;
16. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: пѣтъ, Зефиръ Киряковъ и Георги Стефановъ — бивше на Коста Вангеловъ;
17. Дворно мѣсто отъ 1.5 дек., при сѣседи: отъ две страни пѣтъ и Карамфилъ Пулевъ — бивше на Щерянь Аргировъ;
18. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: Сава Яневъ, Иванъ Христостомовъ, Ст. Мичковъ и В. Христодуловъ — бивше на Алекси Анистуловъ;
19. Дворно мѣсто отъ 1 дек., при сѣседи: Сава Яневъ, Иванъ Христостомовъ, Иванъ Москояневъ и Изътъ Грозевъ — бивше на Димитъръ Тодоровъ;
20. Дворно мѣсто отъ 1 дек., при сѣседи: Георги Яневъ, Димитъръ Кацански, А. Енакиевъ и С. Мичиковъ — бивше на Вангелъ Христодуловъ;
21. Дворно мѣсто отъ 1.4 дек., при сѣседи: отъ две страни пѣтъ и Тодоръ Януловъ — бивше на Костадинъ Молдовъ;
22. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: пѣтъ, Г. Георгиевъ, Петъръ Стефановъ и поляна — бивше на Симеонъ Налбантовъ;
23. Дворно мѣсто отъ 8 ара, при сѣседи: Петъръ Стефановъ, поляна, Д. Стефановъ и поляна — бивше на Костадинъ Христодуловъ;
24. Дворно мѣсто отъ 8 ара, при сѣседи: Адамъ Тодоровъ, пѣтъ, П. Чакаловъ и Я. Костовъ — бивше на Панайотъ Чакаловъ;
25. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: Янко Костовъ, Я. Чакаловъ и П. Стефановъ — бивше на Панайотъ Баналиевъ;
26. Дворно мѣсто отъ 1.3 дек., при сѣседи: Парашкева Яльмовъ, Михо Стаматовъ, Христо Бакаловъ и рѣка — бивше на Костадинъ Ивановъ;
27. Дворно мѣсто отъ 2 дек., при сѣседи: Хараламбо Михайловъ, Сим. Сатниковъ, пѣтъ и Андонъ Апостоловъ — бивше на Янаки Налбантовъ;
28. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Атанасъ Панчевъ, Янаки Яльмовъ, Д. Стефановъ и П. Стефановъ — бивше на Щерянь Атанасовъ;
29. Дворно мѣсто отъ 1.3 дек., при сѣседи: Янаки Яльмовъ, Христо Юрдудовъ и Янаки Яльмовъ — бивше на Андонъ Димовъ;
30. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Коста Трановъ, пѣтъ, Д. Падаровъ и Г. Аргировъ — бивше на Сидеръ Георгиевъ;
31. Дворно мѣсто отъ 2 дек., при сѣседи: морски брѣгъ, Стаматъ Мечиковъ, пѣтъ и Я. Цукаловъ — бивше на Димитъръ Савовъ;
32. Дворно мѣсто отъ 1.5 дек., при сѣседи: П. Христофоровъ, К. Трановъ, Я. Яльмовъ и К. Атанасовъ — бивше на Панайотъ Христофоровъ;
33. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Я. Яльмовъ, П. Христофоровъ и П. Поповъ — бивше на Атанасъ Лефтеровъ;
34. Дворно мѣсто отъ 1.5 дек., при сѣседи: Г. Янчевъ, К. Атанасовъ, пѣтъ и П. Христофоровъ — бивше на Панайотъ Яневъ;
35. Дворно мѣсто отъ 8 ара, при сѣседи: Стаматъ Милевъ, Щерю Бора, Я. Теохаровъ и поляна;
36. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: А. Леонидисъ, С. Теохаровъ, Г. Кючуковъ и Г. Пулевъ — бивше на Щерю Бора;
37. Дворно мѣсто отъ 2.9 дек., при сѣседи: Ксенофонъ Панчевъ, Я. Савовъ и пѣтъ — бивше на Никола Пайковъ;
38. Дворно мѣсто отъ 1.6 дек., при сѣседи: Н. С. Павловъ, Я. Панайотовъ, Кировъ и Янулъ Савовъ — бивше на Смарайда Еничева;
39. Дворно мѣсто отъ 2.4 дек., при сѣседи: Смарайда Щ. Еничева, дере и А. Щ. Банаилевъ — бивше на Янаки Кировъ;
40. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Борисъ Костовъ, дере, и Янулъ Савовъ — бивше на Димо Анастоловъ;
41. Дворно мѣсто отъ 4 ара, при сѣседи: Борисъ Костовъ и дере — бивше на Панайотъ Кировъ;
42. Дворно мѣсто отъ 11.2 дек., при сѣседи: Я. Щ. Баналиевъ, гробища, пѣтъ и Янулъ Савовъ — бивше на Драко Щерянь;
43. Дворно мѣсто отъ 2.8 дек., при сѣседи: Г. Ламбовъ, С. Панковъ и пѣтъ — бивше на Симеонъ Атанасовъ;
44. Дворно мѣсто отъ 1 дек., при сѣседи: А. Щ. Баналиевъ, Смарайда Ст. Еничева, Б. Андоновъ и пѣтъ — бивше на Геонъ Анастоловъ;
45. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: Щ. Баналиевъ, Тодорица Зафирова и пѣтъ — бивше на Панайотъ Баналиевъ;
46. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Г. Свешаровъ, пѣтъ, Г. Полихронъ и Иванъ Панчевъ — бивше на Христо Адамовъ;
47. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Магдалина Симеонова, пѣтъ и Ат. Панчевъ — бивше на Тодорица Хараламбиева;
48. Дворно мѣсто отъ 2.7 дек., при сѣседи: Сава Тодоровъ, Атанасъ Панчевъ и пѣтъ — бивше на Андрей Костовъ;
49. Дворно мѣсто отъ 2.7 дек., при сѣседи: Г. Гадуновъ, пѣтъ, Ксенофонъ Панчевъ и Хр. Янакиевъ — бивше на Панайотъ Христофоровъ;
50. Дворно мѣсто отъ 2 дек., при сѣседи: Парашкева Чакалова, пѣтъ, гробища и Михо Стаматовъ — бивше на Щерянь Качаковъ;
51. Дворно мѣсто отъ 1.3 дек., при сѣседи: Парашкева Яльмова, Михо Стаматовъ, Христо Бакаловъ и рѣка — бивше на Христофоръ Георгакевъ;
52. Дворно мѣсто отъ 2 дек., при сѣседи: Хараламбо Михайловъ, Симеонъ Сатниковъ, пѣтъ и Ан. Апостоловъ — бивше на Панайотъ Канела;
53. Дворно мѣсто отъ 1.4 дек., при сѣседи: Атанасъ Панчевъ, Султана Панчева и Н. Димитровъ — бивше на Панайотъ Канела;
54. Дворно мѣсто отъ 1.2 дек., при сѣседи: Атанасъ Георгиевъ, Янко Катевъ, пѣтъ и Милю Гусмановъ — бивше на Павли Петровъ;
55. Дворно мѣсто отъ 1.3 дек., при сѣседи: Коста Яневъ, Щерю Апостоловъ, Атанасъ Георгиевъ и Щ. М. Гудемановъ;
56. Дворно мѣсто отъ 2.7 дек., при сѣседи: Щ. М. Гудемановъ, пѣтъ, Дим. Вангеловъ и Полихронъ Савовъ;
57. Дворно мѣсто отъ 8 ара, при сѣседи: Коста Яневъ, Н. Я. Баралиевъ и Вангелъ Христовъ — бивше на Полихронъ С. Керамида;
58. Дворно мѣсто отъ 1.1 дек., при сѣседи: В. Костадиновъ, М. Христовъ, Никита Баналиевъ и Д. Вангеловъ — бивше на Никола Ставревъ;
59. Дворно мѣсто отъ 2.6 дек., при сѣседи: пѣтъ, Пандели Димовъ, Жеко Димитровъ и Христю Вангеловъ;

60. Дворно мѣсто отъ 1.2 дек., при сѣседи: Сидеръ Маноловъ и отъ две страни дере — бивше на Димитъръ Я. Кирилъ;

61. Дворно мѣсто отъ 3.8 дек., при сѣседи: Атанасъ Милевъ и отъ две страни дере — бивше на Никола Яневъ;

62. Дворно мѣсто отъ 3.4 дек., при сѣседи: попъ Димитъръ, Панайотъ Киряки, Никола Яневъ и К. Гудемановъ — бивше на Атанасъ Милевъ;

63. Дворно мѣсто отъ 2.9 дек., при сѣседи: Атанасъ Милевъ, Яни Николовъ и отъ две страни дере — бивше на Никола Яневъ;

64. Дворно мѣсто отъ 1.2 дек., при сѣседи: пѣтъ, Димитъръ Турчелевъ, Димо Стефановъ и Флори Поповъ — бивше Карамфиръ Пулевъ;

65. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: Яни Капитанъ Костовъ, Драго Андоновъ и Иванъ Христостоловъ и А. Пиперка — бивше на Андрей Костовъ;

66. Дворно мѣсто отъ 1.1 дек., при сѣседи: Андрей Костовъ, Иванъ Грозевъ, Д. Панайотовъ и Стаматъ Мечика — бивше на Иванъ Христостомовъ;

67. Дворно мѣсто отъ 9 ара, при сѣседи: Щерю Пановъ, Лефтеръ Янакиевъ, Д. Савовъ и Драко Андоновъ — бивше на Сава Яневъ Савовъ;

68. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Димитъръ Келесаки, Вангелъ Христодуловъ и Сава Яневъ — бивше на Янаки Лефтеровъ;

69. Дворно мѣсто отъ 3.6 дек., при сѣседи: училищна градина, граниченъ постъ, пѣтъ и Господинъ Георгиевъ — бивше на Янчо Кировъ;

70. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Щерю Андоновъ, Тодоръ Януловъ и Лефтеръ Стефановъ — бивше на Коста Вангеловъ;

71. Дворно мѣсто отъ 1.4 дек., при сѣседи: Александъръ Леонидисъ, поляна, Тодоръ Костовъ и Стратъ Лефтеровъ — бивше на Щ. Балтаджи Стефановъ;

72. Дворно мѣсто отъ 1.2 дек., при сѣседи: Щерю Стефановъ, поляна, Дракулъ Костовъ, Щ. Костовъ — бивше на Александъръ Леонидисъ;

73. Дворно мѣсто отъ 8 ара, при сѣседи: Митю Николовъ, Рибаръ Никола Сотировъ и Щерю Костовъ — бивше на Дракулъ Костовъ;

74. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: Димо Стефановъ, Митю Николовъ, Коши Димитровъ и Д. Московъ — бивше на Г. К. Шишковъ;

75. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Стоянъ Бобевъ, поляна, Филчо Фотевъ и Димо Стефановъ — бивше на Сим. Г. Налбантовъ;

76. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: Н. Алексиевъ, попъ Димитъръ Зисовъ и пѣтъ — бивше на Янаки Н. Чолаковъ;

77. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: поляна, Янаки Мечика и Н. Парашкевовъ — бивше на Н. Д. Мечиковъ;

78. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Стаматъ Д. Мечиковъ, Янаки Д. Мечиковъ и Я. Яльмовъ;

79. Дворно мѣсто отъ 1.3 ара, при сѣседи: Н. Парашкевовъ, Господинъ Георгиевъ, Янаки Яльмовъ и пѣтъ — бивше на Михаилъ Димитровъ;

80. Дворно мѣсто отъ 1.9 дек., при сѣседи: пѣтъ, поляна, Г. Анчевъ и Никола Парашкевовъ — бивше на Никола Мечика;

81. Дворно мѣсто отъ 8 ара, при сѣседи: Георги Янчевъ, Г. Янчевъ, Анистулъ Янчевъ и пѣтъ — бивше на Александъръ Леонидисъ;

82. Дворно мѣсто отъ 2 дек., при сѣседи: Георги Янчевъ, поляна, пѣтъ и Панайотъ Янчевъ — бивше на Петъръ Христостомовъ;

83. Дворно мѣсто отъ 2.8 дек., при сѣседи: Милю Апостоловъ, пѣтъ, Саранди Яневъ и Стати Теохаровъ — бивше на Парашкева Георгиевъ;

84. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Милю Апостоловъ, Саранди Яневъ и Г. Николовъ — бивше на Ставри Апостоловъ;

85. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Щерю Панайотовъ, Парашкева Георгиева и Стаматъ Милевъ — бивше на Александъръ Иванидисъ;

86. Дворно мѣсто отъ 7 ара, при сѣседи: Ставри Апостоловъ, Стати Теохаровъ, Д. Теохаровъ и Д. Я. Мечика — бивше на Иоргакъ Н. Яльмовъ;

87. Дворно мѣсто отъ 2.1 дек., при сѣседи: Лефтеръ Прафитовъ, Коста Треневъ и Н. Доралиевъ — бивше на Никола Доралиевъ;

88. Дворно мѣсто отъ 1.8 дек., при сѣседи: Стаматъ Милевъ, Никола Доралиевъ и Никола Алексиевъ — бивше на Лефтеръ Прафитовъ;

89. Дворно мѣсто отъ 1.5 дек., при сѣседи: Янаки Алямовъ, Панайото Стефановъ и Анронъ Киряковъ — бивше на Петъръ Стаматовъ;

90. Дворно мѣсто отъ 1.5 дек., при сѣседи: Я. Яльмовъ, П. Стефановъ и Андонъ Киряковъ — бивше на Георги Киряковъ;

91. Дворно мѣсто отъ 1.2 дек., при сѣседи: пѣтъ, Петъръ Козаровъ и Щерю Януловъ — бивше на Г. Яневъ Нйотевъ;

92. Дворно мѣсто отъ 1 дек., при сѣседи: отъ две страни пѣтъ, Щерянъ Пенуловъ — бивше на Димитъръ Полихронъ;

93. Дворно мѣсто отъ 1.4 дек., при сѣседи: пѣтъ, Манолъ Бѣлевъ, Димитъръ Вангеловъ и Карамфилъ Статевъ — бивше на Никола Андоновъ;

94. Дворно мѣсто отъ 6 ара, при сѣседи: пѣтъ, Щирянъ Милевъ, Т. Димовъ и Девенишъ Поповъ — бивше на Лефтеръ Димовъ;

95. Дворно мѣсто отъ 1.1 дек., при сѣседи: Христо Козаровъ, Бою Стояновъ и Лемоня Савова — бивше на Лефтеръ Димовъ;

96. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Борисъ Костовъ, Яни Чакаловъ и пѣтъ;

97. Дворно мѣсто отъ 2 дек., при сѣседи: пѣтъ отъ две страни, Хр. Кузмановъ и Георги Щ. Драко — бивше на Сава П. Керамида;

98. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: Д. Зисовъ, К. Саво и дворъ — бивше на Лефтеръ А. Милевъ;

99. Дворно мѣсто отъ 5 ара, при сѣседи: А. Атанасовъ, Д. Атанасовъ и М. Атанасовъ — бивше на Кирякъ Савовъ;

100. Дворно мѣсто отъ 3 ара, при сѣседи: Т. Лефтеровъ, С. Керамида и Л. Атанасовъ — бивше на Михаилъ Атанасовъ;

101. Кѣща негодна съ 7 ара дворно мѣсто, при сѣседи: Д. Касабовъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Димитъръ Я. Кирли;

102. Кѣща полугодна съ 1.3 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: Калудъ Ставревъ и отъ две страни пѣтъ — бивша собственост на Димитъръ Савовъ;

103. Кѣща годна съ 1.5 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: Алексан Анастуловъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Полихронъ Шишковъ;

104. Кѣща негодна съ 1.8 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: Никола Анастуловъ, Д. Хр. Качаковъ и Д. К. Шишковъ — бивша на Алекси Анастуловъ;

105. Кѣща негодна съ 1.6 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: рѣка, Анулъ Свѣщаровъ и Полихронъ К. Шишковъ — бивша на Н. Анастуловъ;

106. Кѣща негодна съ 1.5 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: Панайотъ Куртевъ и отъ три страни улица — бивша на П. Гулевъ;

107. Кѣща негодна съ 2.2 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: отъ две страни улица и Христо Карамитовъ — бивша на Н. Я. Керовъ;

108. Кѣща негодна съ 1.2 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: Илия Балабановъ, Н. Я. Балтаджиевъ и улица — бивша на Я. Балтаджиевъ;

109. Кѣща годна съ 8 ара дворно мѣсто, при сѣседи: улица, Я. Балтаджиевъ и Костадинъ Ивановъ — бивша на Н. Балтаджиевъ;

110. Кѣща полугодна съ 2 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: Д. Николовъ, улица и Д. Тодоровъ — бивша на Панайотъ Костадиновъ;

111. Кѣща негодна съ 7 ара дворно мѣсто, при сѣседи: Ат. Яневъ, Анастулъ Янчевъ и улица — бивша на Маринъ Пулевъ;

112. Кѣща негодна съ 2.5 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: отъ две страни улица, Страти Тодоровъ и Стамо Мечето — бивша на Атанасъ Лефтеровъ;

113. Кѣща негодна съ 2.2 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: Саранди Еневъ, пѣтъ и Михаилъ Димитровъ и Ян. Яльмовъ — бивша на Лефтеръ Стаматовъ;

114. Кѣща негодна съ 1.4 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: Янаки Яльмовъ, Калиопа Атанасова и улица — бивша на Михаилъ Димитровъ;

115. Кѣща полугодна съ 2.5 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: улица, Саранди Яневъ и Д. Стояновъ — бивша на Димитъръ Ксантуловъ;

116. Кѣща негодна съ 4 ара дворно мѣсто, при сѣседи: Г. Кючуковъ, Стати Теохаровъ и Яни Теохаровъ — бивша на Щерю П. Баровъ;

117. Кѣща полугодна съ 3 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: Стоянъ Бобевъ, Полихронъ Парашкевовъ и Г. Кючиковъ — бивша на Панд. Яничевъ;

118. Кѣща негодна съ 1.7 дек. дворно мѣсто, при сѣседи: Кирякъ Карабинъ, П. Парашкевовъ и Стоянъ Баровъ — бивша на Кирякъ Парашкевовъ;

119. Кжца полугодна съ 8 ара дворно мѣсто, при съсед: Драко Филевъ, П. Парашкевовъ и поляна — бивша на Шерю Я. Гайдаровъ;

120. Кжца негодна съ 2 дек. дворно мѣсто, при съсед: Коста Сидеровъ, Коста Трановъ, пѣтъ и поляна — бивша на Кириягъ Кирияги;

121. Кжца полугодна съ 1.5 дек. дворно мѣсто, при съсед: Кириягъ Кирияги, поляна и Вълко Балабановъ — бивша на Костадинъ Сидеровъ;

122. Кжца годна съ 1.6 дек. дворно мѣсто, при съсед: Георги Орцаровъ Димитровъ — бивша на Христотомъ К. Шишковъ;

123. Кжца полугодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Георги Орцаровъ Димитровъ и Вълко Балабановъ — бивша на Георги Захариевъ;

124. Кжца негодна съ 1.2 дек. дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, Пандели Христоделовъ и Георги Захариевъ — бивша на Г. Я. Кавръковъ;

125. Кжца негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Георги Захариевъ, Д. Профитъ Левтеровъ — бивша на Н. Захариевъ;

126. Кжца полугодна съ 8 ара дворно мѣсто, при съсед: Н. Захариевъ, Д. Н. Пановъ и Александъръ Дукъ — бивша на Профитъ Теофиловъ;

127. Кжца негодна съ 8 ара дворно мѣсто, при съсед: Флори Поповъ, Дука Яневъ и пѣтъ — бивша на Тодоръ Панделевъ;

128. Кжца негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Коста Трановъ, пѣтъ и Манолъ Я. Щонди — бивша на Парашкева Никовъ;

129. Кжца негодна съ 1.6 дек. дворно мѣсто, при съсед: Сава Я. Костадиновъ, Я. Зеря и П. Николовъ — бивша на Панайотъ Никовъ;

130. Кжца полугодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Шерю Панковъ Костадиновъ, Я. Зисовъ и пѣтъ — бивша на Сава Яневъ;

131. Кжца негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Коста Трановъ, Василь Христостомовъ и Мушанъ — бивша на Христостолъ Панделиевъ;

132. Кжца негодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съсед: Мушанъ, Щерянъ Кабаковъ и Коста Зеря — бивша на Захари Димитровъ;

133. Кжца полугодна съ 3 дек. дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, Марко Василевъ и Андрей Костовъ — бивша на Георги Теохаровъ;

134. Кжца негодна съ 1.5 дек. дворно мѣсто, при съсед: отъ две страни пѣтъ и Георги Теохаровъ — бивша на Андрей К. Шишковъ;

135. Кжца негодна съ 3 дек. дворно мѣсто, при съсед: Захари Димитровъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Щериянъ Кабаковъ;

136. Кжца негодна съ 2 дек. дворно мѣсто, при съсед: Щерянъ Стаматовъ, пѣтъ и Захари Кировъ — бивша на Никола Даралиевъ;

137. Кжца негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Стаматъ Милевъ и Никола Даралиевъ — бивша на Щерянъ Стаматовъ;

138. Кжца негодна съ 2.5 дек. дворно мѣсто, при съсед: Парашкева Ивановъ, пѣтъ и Янаки Александровъ — бивша на Петъръ Андреевъ;

139. Кжца полугодна съ 1.3 дек. дворно мѣсто, при съсед: П. Стаматовъ, Димитъръ Щеряновъ и пѣтъ — бивша на Г. Кавръковъ;

140. Кжца негодна отъ 1.2 дек. дворно мѣсто, при съсед: Стаматъ Милевъ, Захари Кириковъ и Вангелъ Мушановъ — бивша на Мико Даралиевъ;

141. Кжца негодна съ 1.2 дек. дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, П. Димитровъ, Яни Бора и Яни Димитровъ — бивша на Добрула Савова;

142. Кжца негодна съ 4.7 дек. дворно мѣсто, при съсед: отъ две страни пѣтъ, Зафиръ Кириковъ и К. Вангеловъ — бивша на Г. Стефановъ;

143. Кжца негодна съ 2 дек. дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, Парашкева Ялмовъ и Христо Бакаловъ — бивша на Димо Лефтеровъ;

144. Кжца полугодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, Парашкева Ялмовъ и Христо Бакаловъ — бивша на Пандели Георгиевъ;

145. Кжца полугодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: отъ две страни пѣтъ, Г. Карабиновъ и Коста Фотевъ — бивша на Панайотъ Годановъ;

146. Кжца негодна съ 6 ара дворно мѣсто, при съсед: отъ две страни пѣтъ, Полихронъ Качаковъ и Панайотъ Годановъ — бивша на К. Фотевъ;

147. Кжца негодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съсед: дере, пѣтъ, Панайотъ Христовъ и рѣка — бивша на Янаки Карабиновъ;

148. Кжца негодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съсед: В. Чучуловъ, пѣтъ, рѣка и Тома х. Траевъ — бивша на Панайотъ Христовъ;

149. Кжца негодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съсед: Киро Марковъ, Сидеръ Георгиевъ и дере — бивша на Шерю Чучуловъ;

150. Кжца годна съ 2 декара дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, рѣка, Ст. Кировъ и В. Чучуловъ — бивша на Сидеръ Георгиевъ;

151. Кжца негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Сидеръ Георгиевъ и Димитъръ Джамбазовъ — бивша на Стефанъ Каровъ;

152. Кжца негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, Янаки Лефтеровъ и Г. Сидеровъ — бивша на Карамфилъ Панайотовъ;

153. Кжца негодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, Христо Сарандевъ и Карамфилъ Панайотовъ — бивша на Г. Сарандовъ;

154. Кжца негодна съ 1.7 дек. дворно мѣсто, при съсед: Д. Полихронъ, Филчо Фотевъ и Н. Андоновъ — бивша на Костадинъ Николовъ;

155. Кжца негодна съ 2 дек. дворно мѣсто, при съсед: Петъръ Андреевъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Парашкева Ивановъ;

159. Кжца негодна съ 2.2 дек. дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, п. Димитъръ, Н. Баровъ и Я. Стаматовъ — бивша на П. Паналиевъ;

157. Кжца полугодна съ 1.7 дек. дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, Парашкевъ Савовъ и Яни Баналиевъ — бивша на Христотомъ Адамовъ;

158. Кжца съ 3 дек. дворно мѣсто, при съсед: Симеонъ Сатниковъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Ангелъ Атанасовъ;

159. Кжца негодна съ 2.2 дек. дворно мѣсто, при съсед: Ал. Алестуловъ и Георги Шишковъ — бивша на Димо Христовъ Качаковъ;

160. Кжца негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Иванъ Грозевъ, Д. Еленковъ и Т. Януловъ и пѣтъ — бивша на Янулъ Василевъ;

161. Кжца негодна съ 5 дек. дворно мѣсто, при съсед: отъ две страни пѣтъ и Кириякъ Карабиновъ — бивша на Георги Яневъ;

162. Кжца полугодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Георги Яневъ, пѣтъ и Парашкева Табаковъ — бивша на Кириякъ Карабиновъ;

163. Кжца полугодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, Н. Алексиевъ и К. Пановъ — бивша на Парашкевъ Табаковъ;

164. Кжца полугодна съ 7 ара дворно мѣсто при съсед: пѣтъ, Н. Андоновъ и Георги Гудоновъ — бивша на Лефтеръ Хр. Томовъ;

165. Кжца полугодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съсед: отъ две страни пѣтъ и Кириякъ Карабиновъ — бивша на Шерю Яневъ;

166. Кжца негодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, Христо Георгиевъ и Костадинъ Христовъ — бивша на Калудъ Шеревъ;

167. Кжца негодна съ 1 дек. дворно мѣсто при съсед: пѣтъ и Георги Карабина — бивша на Костадинъ Христоделовъ;

168. Кжца негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: долъ, Я. Кутелиевъ — бивша на Киро Джамбазовъ;

169. Кжца полугодна съ 1.2 дек. дворно мѣсто, при съсед: Георги Сидеровъ, пѣтъ и Петко Владовъ — бивша на Янулъ Филевъ;

170. Кжца полугодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Янулъ Савовъ, пѣтъ и Драколъ Савовъ — бивша на Курте Шануловъ;

171. Кжца полугодна съ 2 дек. дворно мѣсто, при съсед: Андонъ Анастоловъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Панайотъ Канелаки;

172. Кжца полугодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Янулъ Савовъ, В. Христовъ и Коста Хараламовъ — бивша на Георги Керамида;

173. Кжца негодна съ 1.4 дек. дворно мѣсто, при съсед: отъ две страни пѣтъ, Шерю Пановъ и Трайко Ивановъ — бивша на Парашкева Карамфиловъ;

174. Кжца негодна съ 1.5 дек. дворно мѣсто, при съсед: Хр. Кузмановъ, Вангелъ Маноловъ и пѣтъ — бивша на Щерянъ Атанасовъ;

175. Кжца негодна съ 2.5 дек. дворно мѣсто, при съсед: Щерянъ Атанасовъ, Сава Керамида и пѣтъ — бивша на Георги Щерянъ;

176. Кжца негодна съ 2.3 дек. дворно мѣсто, при съсед: Анегностъ Никитовъ, Ксенофонъ Панчевъ и пѣтъ — бивша на Янаки Лефтерудевъ;

177. Къща полугодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Никита Баналиевъ, дере и пѣтъ — бивша на Панко Савовъ;

178. Къща полугодна съ 2 дек. дворно мѣсто, при съсед: Янаки Алексиевъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Н. Пайковъ;

179. Къща полугодна съ 2.5 дек. дворно мѣсто, при съсед: Щерю Гудемановъ и отъ две страни пѣтъ — бивша на Милю Гудемановъ;

180. Къща негодна съ 5 ара дворно мѣсто, при съсед: Иванъ Маджаровъ и Иванъ Пенчевъ — бивша на Георги Кираджиевъ;

181. Къща полугодна съ 1.5 дек. дворно мѣсто, при съсед: М. Бѣлевъ, Кс. Панчевъ — бивша на Карамфилъ Стратиевъ;

182. Къща полугодна съ 1.5 дек. дворно мѣсто, при съсед: Хр. Димитровъ, М. Велевъ и Георги Певтичевъ — бивша на Димитъръ Стратиевъ;

183. Къща полугодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, Пан. Кировъ и Никола Яневъ — бивша на Лефтеръ Атанасовъ;

184. Къща негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: отъ две страни пѣтъ и Щерю А. Поповъ — бивша на Димитъръ Полихроновъ;

185. Къща негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Ст. Димчевъ, пѣтъ и Фани Николовъ, бивша на Манолъ Януловъ;

186. Къща негодна съ 1.2 дек. дворно мѣсто, при съсед: Манолъ Януловъ, Христо Козаровъ и пѣтъ — бивша на Фани Николовъ;

187. Къща съ 3.6 дек. дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, дере и Манолъ Бѣлевъ — бивша на Симеонъ Пандалиевъ;

188. Къща негодна съ 1.1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Д. Вангеловъ, Г. Певтичевъ и пѣтъ — бивша на Янаки Певтичевъ;

189. Къща негодна съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ и Иванъ Димчевъ Бошковъ — бивша на Тодоръ Данаиловъ;

190. Къща съ 2 дек. дворно мѣсто, при съсед: Янаки Ялъмовъ, пѣтъ и Н. Козаровъ — бивша на Андонъ К. Ялъмовъ;

191. Къща съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: пазарище, Пандели Христовъ и Хр. К. Шишковъ — бивша на Карамфилъ Парашкевовъ;

192. Къща съ 2 дек. дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, М. Костадиновъ и К. Гудемановъ — бивша на Михна П. Кировъ;

193. Къща съ 2 дек. дворно мѣсто, при съсед: пѣтъ, Ш. Димовъ и П. Петровъ — бивша на Киракъ Хр. Тарата;

194. Къща съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: отъ две страни пѣтъ, Вангелъ Христовъ и Щерю Я. Гудемановъ — бивша на Ал. Панделемовъ;

195. Къща съ 1 дек. дворно мѣсто, при съсед: Карамфилъ Пайковъ, Н. Гудемановъ, дере и пѣтъ — бивша на Дука Петровъ и

196. Къща съ 3 дек. дворно мѣсто, при съсед: Пани Николовъ, пѣтъ и Манолъ Януловъ — бивша на Милю Януловъ

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-да народни представители! Постъпило е следното писмено предложение отъ народния представител г-нъ Христо Мирски: „Въ текста на членъ единственъ, следъ думитъ „Варненска околия“, да се прибави: „съ цель отъ приходитъ да се построи училище въ с. Бѣла“ и по-нататъкъ да продължава текстътъ тъй, както е.

Съ това предложение е съгласенъ и г-нъ министърътъ на земедѣлието и държавнитъ имоти.

Ще поставя на гласуване най-напредъ тази прибавка, предложена отъ г-нъ Мирски. Тия отъ г-да народнитъ представители, които сж съгласни съ предложението на г-нъ Мирски, както ви го прочетохъ, моля да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще поставя на гласуване законопроекта на второ четене. Тѣзи отъ г-да народнитъ представители, които приематъ на второ четене заглавието и членъ единственъ, както се докладваха, заедно съ добавката, която току-що се прие, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Законътъ е приетъ окончателно на второ четене. (Глъчка)

Иванъ Петровъ: Г-нъ председателю! При такава атмосфера не може да се работи, не можемъ да се чуваме. Затова азъ ви моля да предложите на Народното събрание да гласува помощ на вдовицата на единъ нашъ колега и да се вдигне заседанието. (Тропане отъ дѣсно)

Стойно Славовъ и Христо Мирски: Не може така. Има решение да продължимъ до изчерпване на дневния редъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Къмъ министъръ Добри Божиловъ) Г-нъ министре! Какво ще кажете по това предложение?

Министъръ Добри Божиловъ: Да минатъ по-важнитъ точки. По всѣка точка да се пита Народното събрание да мине или не.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Минаваме къмъ точка пета отъ дневния редъ —

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА УВЕЛИЧЕНИЕ МИТОТО ПО БУКВА „Б“ НА СТ. 120 ОТЪ МИТНИШКАТА ТАРИФА ЗА ВНОСНИТЪ СТОКИ.

Моля секретаря г-нъ Дончо Узуновъ да прочете законопроекта.

Секретаръ Дончо Узуновъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за увеличение митото по буква „б“ на ст. 120 отъ митнишката тарифа за вноснитъ стоки.

Г-да народни представители!

При вноса му въ страната, безирътъ се облага по буква „б“ на ст. 120 отъ митнишката тарифа за вноснитъ стоки съ 30 лева златни за 100 килограма.

При тоя размѣръ на митото, мѣстниятъ безиръ мѣчно може да устоява на конкуренцията на внасяния отъ чужбина и благодарение на това обстоятелство мѣстнитъ производители на безиръ сж принудени да подбиватъ значително цената на произведеното въ страната ленено семе. А незадоволителната цена на семето убива, или най-малко намалява, интереса къмъ ленената култура.

За да се повиши конкурентноспособността на мѣстното безирно производство съществува, поне за сега, само една възможност: да се даде една по-чувствителна митнишка протекция на това производство.

Предвидъ на това и по ходатайството на Министерството на земедѣлието и държавнитъ имоти, налага се да се увеличи митото на безира на 40 лева за 100 к.р. което, безспорно, ще се отрази и върху костюемата стойност на внасяния отъ странство безиръ. По тоя начинъ ще може да се осигури една по-задоволителна цена за лененото семе; ще се увеличи брутниятъ доходъ отъ културата на маслодайнния ленъ и изобщо ще се повиши интересътъ къмъ тая култура, която вирѣ особено добре въ нѣкои околии въ Югоизточна България

Като предлагамъ на просвѣтеното ви внимание настоящия законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, да го разгледате и приемете въ сегашната сесия на Народното събрание.

Гр. София, априлъ 1939 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за увеличение митото по буква „б“ на ст. 120 отъ митнишката тарифа за вноснитъ стоки.

Членъ единственъ. Митото по буква „б“ на ст. 120 отъ митнишката тарифа на вноснитъ стоки се увеличава отъ 30 лева на 40 лева за 100 килограма.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Нѣма записани оратори. Ще поставя на гласуване.

Тия отъ г-да народнитъ представители, които приематъ на първо четене законопроекта за увеличение митото по буква „б“ на ст. 120 отъ митнишката тарифа за вноснитъ стоки, тъй както бѣ прочетенъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля, по спешностъ да се приеме законопроектъ и на второ четене.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Тия отъ г-да народнитъ представители, които приематъ законопроектъ да бѣде гласуванъ по спешностъ на второ четене, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-нъ секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Дончо Узуновъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за увеличение митото по буква „б“ на ст. 120 отъ митнишката тарифа за вносниѣ стоки

Членъ единственъ. Митото по буква „б“ на ст. 120 отъ митнишката тарифа на вносниѣ стоки се увеличава отъ 30 лева на 40 лева за 100 килограма“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване.

Тия отъ г-да народнитѣ представители, които приемятъ на второ четене заглавието на законопроекта и членъ единственъ, както бѣха прочетени, моля, да вдигнатъ рѣка Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

Минаваме къмъ 6-та точка отъ дневния редъ:
ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМѢНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪНШНИТѢ РАБОТИ И НА ИЗПОВѢДАНИЯТА ЗА 1939 БЮДЖЕТНА ГОДИНА

Моля г-нъ секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Дончо Узуновъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение бюджета на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията за 1939 бюджетна година.

Г-да народни представители!

Настъпилитѣ напоследъкъ политически промѣни въ Европа налагатъ известни поправки въ бюджета на министерството; закриване на нѣкои досегашни легации, откриване на консулства и пр.

Независимо отъ това и предвидъ на вѣроятността, преди откриване на идната сесия на Народното събрание, да станатъ необходими други нѣкои измѣнения въ организацията на службитѣ на министерството, тукъ и въ чужбина, наложително е на министра на външнитѣ работи да се даде известна свобода за осъществяването на тѣзи измѣнения, които ще ставатъ винаги съ съгласието на Министерския съветъ и ще бждатъ впоследствие утвърдени отъ Народното събрание. Разбира се, това ще се ограничи въ кръга на разре енитѣ кредити

Като имате предвидъ горното, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и гласувате представения Ви за тая цель законопроектъ.

София, 24 априлъ 1939 година.

Министъръ на финанситѣ: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение бюджета на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията за 1939 бюджетна година.

Членъ 1. Закриватъ се по бюджета на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията, считано отъ 1 юний 1939 г., царскитѣ легации въ Прага и въ Бургосъ.

Членъ 2. Разрешава се допълнителенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията за 1939 бюджетна година въ размѣръ отъ 260.000 лева, съгласно приложената обяснителна таблица, като необходимата сума да се вземе отъ икономиятъ по § 1 отъ сѣщия бюджетъ.

Забележка. Министерътъ на външнитѣ работи и на изповѣданията има право, когато условията и нуждитѣ на службата налагатъ, да закрива съществуващитѣ и открива нови легации и консулства, както и да измѣнява, въ зависимостъ отъ това, състава на службитѣ въ централното управление, легациитѣ и консулствата въ кръга на разрешенитѣ кредити.

Всички промѣни, извършени възъ осъдва на тая забележка, слагатъ съ постановление на Министерския съветъ, подлежащо на одобрение отъ Народното събрание въ най-близката му сесия.

ОБЯСНИТЕЛНА ТАБЛИЦА
за допълнителенъ личенъ съставъ по бюджета на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията за 1939 бюджетна година.

Брой на службелитѣ	Наименование на службелитѣ и на длѣжноститѣ	Месечна заплата едному	Годишна заплата едному	Иска се кредитъ за всички за време отъ I.VI до 31.XII. 1939 г.
Легации:				
4. Мадридъ.				
1	Управляващъ легацията . . .	7.050	84.600	48.350
1	Канцлеръ-отчетникъ . . .	2.840	34.080	31.220
		4.460	53.520	
8. Варшава.				
1	Аташе по печата (съ чинъ редакторъ)	4.460	53.520	40.670
		5.810	69.720	
Консулства:				
6. Прага.				
1	Консулъ	5.810	69.720	40.670
1	Трети секретаръ	4.460	53.520	31.220
1	Канцлеръ-отчетникъ . . .	2.840	34.080	31.220
		4.460	53.520	
1	Прислужникъ при канцеларията	1.380	16.560	9.930
	Всичко за заплати			234.310
	За повишение			5.690
	Всичко			240.000
	12-5% за пенсионния фондъ			30.000
	Всичко			270.000
	Намаление по чл. чл. 5 и 6 отъ законъ за бюджета на държавата за 1935 бюджетна година			10.000
	А всичко за заплати			260.000

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Нѣма записани оратори. Ще поставя на гласуване

Тия отъ г-да народнитѣ представители, които приемятъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение бюджета на Министерството на външнитѣ работи и изповѣданията за 1939 бюджетна година, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ-председатель Г. Кыосевановъ: Предлагамъ спешность.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване предложението за спешность.

Тия отъ г-да народнитѣ представители, които присмятъ предложението на г-нъ министъръ-председателя законопроектъ да бжде приетъ на второ четене по спешность, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-нъ секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Дончо Узуновъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение бюджета на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията за 1939 бюджетна година.

Членъ 1. Закриватъ се по бюджета на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията, считано отъ 1 юний 1939 г., царскитѣ легации въ Прага и въ Бургосъ.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване.

Тия отъ г-да народнитѣ представители, които приемятъ заглавието и чл. 1, както бѣха прочетени, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Дончо Узуновъ: (Чете)

Членъ 2. Разрешава се допълнителенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията за 1939 бюджетна година въ размѣръ отъ 260.000 лева, съгласно приложената обяснителна таблица, като необходимата сума да се вземе отъ икономиятъ по § 1 отъ сѣщия бюджетъ.

Забележка. Министерът на външните работи и на изповяданията има право, когато условията и нуждите на службата налагат, да закрива съществуващите и открива нови легации и консулства, както и да изменява, въ зависимост от това, състава на службите в централното управление, легациите и консулствата въ кръга на разрешените кредити.

Всички промени, извършени въз основа на тая забележка, стават съ постановление на Министерския съвет, подлежащо на одобрение от Народното събрание въ най-близката му сесия.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Петко Стайновъ.

Петко Стайновъ: Г-да народни представители! Въ забележката къмъ чл. 2 има нѣщо нередовно. Съ нея се дава право на министра на външните работи да открива и нови легации. Наистина, картата на Европа толкова често почна да се мѣни, . . .

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Това е предвидено въ чл. 1, г-нъ Стайновъ, който току-що приехме, но Вие не поисквахте думата.

Петко Стайновъ: Не чухъ, че се гласува.

Секретаръ Дончо Узуновъ: (Чете)

„ОБЯСНИТЕЛНА ТАБЛИЦА

за допълнителенъ личенъ съставъ по бюджета на Министерството на външните работи и на изповяданията за 1939 бюджетна година.

Брой на службите	Наименование на службите и на длъжностите	Месечна заплата едному	Годишна заплата едному	Иска се кредитъ за всички за време отъ I. IV. до 31. XII. 1939 г.
Легации:				
4. Мадридъ.				
1	Управляващъ легацията . . .	7.050	84.600	49.350
1	Канцлеръ-отчетникъ . . .	2.840	34.080	31.220
		4.460	53.520	
8. Варшава.				
1	Аташе по печата (съ чинъ редакторъ)	4.460	53.520	40.670
		5.810	69.720	
Консулства:				
6. Прага.				
1	Консулъ	5.810	69.720	40.670
1	Третъ секретаръ	4.460	53.520	31.220
1	Канцлеръ-отчетникъ	2.840	34.080	31.220
		4.460	53.520	
1	Прислужникъ при канцеларията	1.380	16.560	9.960
	Всичко за заплати			234.310
	За повишение			5.690
	Всичко			240.000
	12.5% за пенсионния фондъ			30.000
	Всичко			270.000
	Намаление по чл. чл. 5 и 6 отъ закона за бюджета на държавата за 1935 бюджетна година			10.000
	А всичко за заплати			260.000

Министър-председателъ Георги Кьосевановъ: Искамъ да обясня на г-нъ Стайновъ, че не се касае за безразборно откриване на нови легации, а се касае само за съдебата на легацията ни въ Тирана и за евентуално откриване на легация въ Словашко. И понеже не се знае каква ще бѣде съдебата на легацията ни въ Тирана и не се знае, дали ще откриемъ легация въ Словашко, затова се постави този текстъ — не е опредѣлено. Иначе щѣха да бѣдатъ помѣстени имената имъ — за това става дума.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Ще поставя на гласуване чл. 2, заедно съ обяснителната таблица.

Тѣзи отъ г-да народните представители, които приематъ чл. 2, заедно съ обяснителната таблица, както се прочетоха, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събрането приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно на второ четене.

Минаваме къмъ точка седма отъ дневния редъ:

ОДОБРЕНИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ОДОБРЕНИЕ ТРЕТОТО ПОСТАНОВЛЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТЪ, ВЗЕТО ВЪ ЗАСЕДАНИЕТО МУ ОТЪ 24 АПРИЛЪ 1939 Г., ПРОТОКОЛЪ № 55.

Моля г-нъ секретаря да прочете предложението.

Секретаръ Дончо Узуновъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ предложението за одобрение III-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 24 априлъ 1939 година, протоколъ № 55.

Г-да народни представители! За нуждите на земеделското стопанство и по силата на чл. 94 отъ закона за подобрене земеделското производство и опазване полските имоти, презъ текущата 1939 година Българската земеделска и кооперативна банка достави безъ мито и други вносни такси и берин 1.800.000 килограма синъ камъкъ, не поржчка и за смѣтка на нѣкои кооперативни съюзи и централи.

Банката е спазарила въпросното количество по 9.70 л. единиятъ килограмъ франко митническите складове на дунавските и черноморски вносни пунктове.

При опредѣляне цената на синия камъкъ, къмъ покупната цена на същия ще следва да се прибавятъ и разходите, които Българската земеделска и кооперативна банка ще извърши, поради обстоятелството, че доставката на въпросния синъ камъкъ се третира отъ закона за данъка върху приходите като предприятие, а именно:

1. Данъкъ по чл. 23 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходите 588.400 л.
 2. Данъкъ по чл. 10 отъ същата наредба-законъ 26.190 „
 3. 5% фондъ „Обществени бедствия“ и 5% фондъ „Пѣтища“ върху данъка 61.459 „
 4. 1% гербъ върху договорите съ доставчиците 174.600 „
- Всичко 850.649 л.

При това положение доставката на синия камъкъ се отегчава съ 850.649 л. или съ 0.48 л. на единъ килограмъ, което отъ своя страна ще отегчи значително предложението на земеделските стопани, а смисълътъ на чл. 94 отъ закона за изменение и допълнение на чл. чл. 94 и 184 отъ закона за подобрене земеделското производство и опазване полските имоти е да се набавятъ нуждите за борба противъ болестите и неприятелите на културните растения препарати по възможностъ на най-износни цени.

Ако този синъ камъкъ бѣше доставенъ отъ частни фирми, а не отъ банката, нѣмаше да тежатъ върху доставката посочените по-горе данъци и гербовъ налогъ, въ размѣръ по 0.48 лева на килограмъ, тъй като частните фирми и търговци при покупките не си служатъ съ ония форми на закона за бюджета, отчетността и предприятията или други специални закони и наредби, които даватъ видъ на тия покупки на предприятие, каквото е и случаятъ съ банката.

Предвидъ на изложеното до тукъ, Министерскиятъ съветъ въ заседанието си на 24 априлъ 1939 г., съ III-то постановление отъ същата дата, протоколъ № 55, е постановилъ следното:

„Одобрява се извършената отъ Българската земеделска и кооперативна банка презъ 1939 година доставка на 1.800.000 кгр. синъ камъкъ да бѣде освободена отъ данъкъ върху предприятията по чл. чл. 10 и 23 отъ наредбата-законъ за данъкъ върху приходите и отъ гербовъ налогъ договорътъ, сключенъ между банката и доставчика“.

Това постановление представямъ на вашето внимание, съ молба да го одобрите чрезъ надлежно гласуване на предложеното тукъ проекто-решение.

Министъръ на земеделието и държавните имоти:

Ив. Багряновъ

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за одобрение III-то постановление на Министерския съвет, взето въ заседанието му отъ 24 априлъ 1939 година, протоколъ № 55.

Одобрява се III-то постановление на Министерския съвет, взето въ заседанието му отъ 24 априлъ 1939 година, протоколъ № 55, което гласи:

„Одобрява се извършената отъ Българската земеделска и кооперативна банка презъ 1939 година доставка на 1.800.000 кгр. синь камък да бжде освободена отъ данъкъ върху предприятията по чл. чл. 10 и 23 отъ наредбата-законъ за данъкъ върху приходитъ и отъ гербовъ налогъ договорътъ, сключенъ между банката и доставчика“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Тъзи отъ г-да народнитъ представители, които приематъ предложението за одобрение III-то постановление на Министерския съвет, взето въ заседанието му отъ 24 априлъ 1939 г., протоколъ № 55, тъй както се прочете, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Предложението е прието окончателно.

Минаваме къмъ следната точка осма отъ дневния редъ:

ОДОБРЕНИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТЪ ЗАПЛАЩАНЕ НА ГЛОБИТЪ, ПРЕДВИДЕНИ ВЪ ЧЛ. 4 ОТЪ ЗАКОНА ЗА ТАКСИТЪ, СЪБИРАНИ ОТЪ МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪНШНИТЪ РАБОТИ И НА ИЗПОВЪДАНИЯТА И ОТЪ БЪЛГАРСКИТЪ ЛЕГАЦИИ И КОНСУЛСТВА ВЪ СТРАНСТВО — „ДЪРЖАВЕНЪ ВЕСТНИКЪ“, БРОЙ 21/1931 Г., ВСИЧКИ БЪЛГАРСКИ ПОДАНИЦИ, ЗАВАРЕНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ИРАНЪ.

Моля г-нъ секретаря да прочете предложението.

Секретаръ Дончо Узуновъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ предложението за освобождаване отъ заплащане на глобитъ, предвидени въ чл. 4 отъ закона за такситъ, събирани отъ Министерството на външнитъ работи и на изповъданията и отъ българскитъ легации и консулства въ странство — „Държавенъ вестникъ“, брой 21/1931 г., всички български поданици, заварени на територията на Иранъ.

Г-да народни представители!

По силата на чл. 4 отъ закона за такситъ, събирани отъ Министерството на външнитъ работи и на изповъданията и отъ българскитъ легации и консулства въ странство — „Държавенъ вестникъ“, брой 21/1931 година, редовното подновяване паспортитъ на българскитъ поданици, живущи въ чужбина, е задължително. Просрочилитъ повече отъ 1 месецъ да подновятъ паспортитъ си плащатъ 300 л. глоба, както и стойността на паспорта за всяка изтекла просрочена година или частъ отъ нея, надвишаваща шестъ месеца.

Въ Иранъ (Персия) кждето сега се открива българска легация, пребиваватъ отъ години хиляди български поданици, предимно работници. Откъснати отъ своята родина, тѣ, поради липса на каквото и да било българско представителство тамъ, не сж имали материалната възможностъ да следятъ предписанието на горепосочения законъ. Не може, следователно, да се въмън каквато и да било вина на тѣзи наши сънародници.

Приложението на чл. 4 отъ казания законъ и спрямо отѣзи наши поданици, които се намиратъ на територията на Иранъ, при откриването сега на българската легация въ Техеранъ, би било несправедливо съ желанието и намѣренieto на законодателя, който, очевидно, съ разпореждането си въ чл. 4 е ималъ предвидъ да бждатъ наказани провиненитъ и неизправнитъ.

Ще бжде, следователно, една мѣрка, оправдана еднакво отъ гледище на правото и на справедливостта, казанитъ наши поданици да бждатъ освободени отъ заплащане на тѣзи глоби.

Като се има предвидъ горното, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и гласувате представеното ви проекторешение.

Гр. София, 25 априлъ 1939 година.

Председател на Министерския съветъ, министъръ на външнитъ работи и на изповъданията:

Г. Кыосевановъ

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за освобождаване отъ заплащане на глобитъ, предвидени въ чл. 4 отъ закона за такситъ, събирани отъ Министерството на външнитъ работи и на изповъданията и отъ българскитъ легации и консулства въ странство — „Държавенъ вестникъ“, брой 21/1931 година, всички български поданици, заварени на територията на Иранъ.

Освобождаватъ се отъ заплащане на глобитъ, предвидени въ чл. 4 отъ закона за такситъ, събирани отъ Министерството на външнитъ работи и на изповъданията и отъ българскитъ легации и консулства въ странство — „Държавенъ вестникъ“, брой 21/1931 година, всички български поданици, заварени на територията на Иранъ при откриването на Българската легация въ Техеранъ, които подновятъ своитъ паспорти най-късно до 1 май 1940 г.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Тъзи отъ г-да народнитъ представители, които приематъ предложението за освобождаване отъ заплащане на глобитъ, предвидени въ чл. 4 отъ закона за такситъ, събирани отъ Министерството на външнитъ работи и на изповъданията и отъ българскитъ легации и консулства въ странство — „Държавенъ вестникъ“, бр. 21/1931 г., всички български поданици, заварени на територията на Иранъ, тъй както се прочете, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Предложението е прието окончателно.

Минаваме къмъ следната точка девета отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ЗАЛИЧАВАНЕ НЪКОИ ОТЪ ГРАЖДАНСКИТЪ ПОСЛЕДИЦИ ОТЪ СЪДЕБНИТЪ РЕШЕНИЯ ПО КОНФИСКАЦИОННИ ДЪЛА № 11/1923 Г. НА СОФИЙСКИЯ АПЕЛАТИВЕНЪ СЪДЪ И № 3/1925 Г. НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕНЪ СЪДЪ.

Найденъ Райновъ: Правя предложение, г-нъ председателю, точка девета отъ дневния редъ да се снесе, понеже за нейното разглеждане се изисква по-спокойна атмосфера и повече време, като по-сложна. (Възражения отъ лѣво)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: По това предложение, г-да министри?

Министъръ Добри Божиловъ: Да се гласува предложението.

Димитъръ Гичевъ: Искамъ думата по предложението.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Димитъръ Гичевъ.

Димитъръ Гичевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Много изненадващо е, че следъ като имаше почти единодушенъ вотъ на Народното събрание да продължи заседанието и следъ 8 ч. до изчерпване на дневния редъ, което значи, че ще следватъ точкитъ тъй, както сж поставени въ дневния редъ, сега отъ единъ пътъ се прави предложение, единъ отъ законопроектитъ, внесенъ отъ правителството, да бжде пререпенъ.

Драганъ Кисювъ: Да бжде снетъ отъ дневния редъ.

Димитъръ Гичевъ: Дори и да бжде снетъ отъ дневния редъ.

Гето Кръстевъ: Както вчера се сне отъ дневния редъ другъ въпросъ. Какво неестествено има въ това?

Димитъръ Гичевъ: Искане се законопроектътъ да бжде снетъ отъ дневния редъ, понеже — така се мотивира предложителътъ — въпросътъ билъ много сложенъ и трѣвало проучване, ...

Боянъ Василевъ: Сложенъ е, г-нъ Гичевъ, защото 30 страници присѣда трѣбва да се чете. (Възражения отъ лѣво)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Г-да народни представители! Азъ правя единъ последенъ апелъ: нека последното заседание да не бжде помрачено отъ никакъвъ скандалъ.

Димитъръ Гичевъ: ... или имало желание да не се внася раздразнение въ последното заседание на Камарата.

Г-да народни представители! Азъ трѣбва да изкажа моето съжаление, че г-нъ министърътъ на финанситъ,

след като Министерският съвет е решил да внесе този проект — един акт, който, според мене, говори много и за който ние не можем освен да поздравим правителството — се съгласява да се гласува направеното предложение, под влияние на хора, които искат да покажат, че и след 15 години от всичките ония злощастни събития, които се извиха над нашата земя, тѣ все още не могат да кадвят своите чувства и не могат съ погледа на държавници да погледнат на нѣщата и да видят това, което толкова много е необходимо, особено въ времена като сегашните. Защо ще трѣбва да се усуква, г-да народни представители? Желаете законопроекта да се снесе от дневния ред, защото се касае да се уреди въпросът за конфискуваните 40 декари на покойния министър-председател Александър Стамболийски. Нека открито да се каже, че нѣколко хора, които и след 15 години още не могат да овладеят своите лични чувства, които нѣмат нищо общо нито съ нашата законодателна дейност, нито съ онѣзи голѣми събражения, които сигурно Министерският съвет е имал предвид, когато е решил да ни сезира съ този законопроект, днес искат той да бѣде смѣнат от дневния ред и да отиде въ архивата, за да не се върне, може би, никога вече.

Министър Добри Божилов: Г-н Гичев! Аз не можа да разбера, защо се отнасяте към мене?

Димитър Гичев: Защото Вие се съгласихте да се гласува предложението.

Министър Добри Божилов: Г-н Багрянов и г-н Йотов сж вносителите на законопроекта, и тѣх трѣбва да питате. Даже аз не съм бил тук, когато законопроектът е бил приет от Министерския съвет.

Димитър Гичев: Извинявам се. Значи, Вие не сте солидарен съ предложението, което се направи от народния представител тук.

Михаил Михайлов: Това се казва възмутителна логика.

Димитър Гичев: Защо?

Михаил Михайлов: Той не каза, че не е солидарен, а трѣбва да се гласува предложението.

Председателствуваш Димитър Пешев: (Звѣни)

Димитър Гичев: Г-да народни представители! Доколкото си спомням, въ мотивитѣ към законопроекта е изтъкнато много добре че след като е имало частно законодателно предложение, подписано от 88 души народни представители, значи, повече от половината от народното представителство, Министерският съвет, а не само двама министри, е решил да бѣде внесен този законопроект въ Народното събрание.

Министър Добри Божилов: Кой отказва това? Само че аз не съм бил тук, отсъствах, когато е бил приет законопроектът от Министерския съвет. Туй казах.

Нѣкой от лѣво: Нѣма значение.

Димитър Гичев: Има значение, г-да народни представители. Възприето е да се счита, че всѣко решение, взето от Министерския съвет, макар нѣкой министър да не е присѣствувал или да не е подписал протокола, или даже да е заявил устно особено мнение, е прието и от него и е решение на Министерския съвет. Защото се знае начинът, по който един министър реагира, когато не е съгласен съ дадено решение на Министерския съвет.

Та моята мисъл е, че не бива след едно решение на цѣл Министерски съвет, след подчертаната воля на 88 души народни представители, които много съзнателно сж сложили подписитѣ си, да бѣде отхвърлен без разисквания, без дебати, този законопроект днес, под натиска на една група. Сигурен съм, че ако се даде възможност да открием дебати по сжщията въпроса, ...

Гето Кръстев: Има ли време да го разгледаме сега?

Димитър Гичев: ... ще се види, че нѣма абсолютно никакво съображение да бѣде отхвърлен законопроектът. (Възражения от дѣсно и центъра)

Кирил Минков: Откажете се да приказвате, ще го гласуваме!

Димитър Гичев: Г-да народни представители! Аз съмтамъ, че съ смѣването на този въпрос от дневния ред, съ отбѣгването да го разгледаме, особено сега, въ този момент, който преживява нашата страна, ние ще дадем едно доказателство, че наистина плащаме данѣкъ на чувства и на съображения, които най-малко могат да ползват и страната ни, и управлението ни, и бѣдещето спокойно развитие на нашата държава.

Аз апелирамъ към правителството да не се съгласява съ това частно предложение, да не се плаши от този, така да се каже, морален терор, който нѣкои народни представители желаят да упражнят върху него, и да настои да се сложи на разискване този въпрос. Нека тѣзи, които сж оппозиция на законопроекта, вмѣсто въ една такава лукава форма да искат отхвърлянето му — да бѣде снетъ въпросът от дневния ред — иматъ куража да излъзат открито от трибуната да си кажатъ съображенията, които ги карат да бѣдат против гласуването на този законопроект, за да можемъ и ние да имъ отговоримъ, да имъ дадемъ нашитѣ контра съображения, та да се види кои въ този моментъ служатъ на държавата и кои на своитѣ лични чувства и на най-долни, животински инстинкти. (Ржкоплѣскания от лѣво. Силни възражения от дѣсно и центъра)

Кирил Минков: Да се изхвърли! Долу!

Председателствуваш Димитър Пешев: (Силно звѣни) (Пререкания между народнитѣ представители Боян Абаджиев и Йосиф Робев, от една страна, и Димитър Гичев, от друга)

Димитър Гичев: Недейте бѣга! Излъзте, за да ви отговоримъ!

Председателствуваш Димитър Пешев: (Продължително звѣни) Моля, г-да, дайте ми възможност да кажа две думи. Уважавайте мѣстото, което заемамъ.

Аз Ви моля, г-н Гичев, да се извините и да оттеглите думитѣ, които казахте, защото въ този Парламент нѣма нито един, който може да се води от животински инстинкти. Това е дума, която не биваше да се чуе от трибуната на Парламента. Аз Ви моля да направите това.

Димитър Гичев: Г-да! Ако от тази фраза нѣкой е почувствувал себе си засегнат и не желаете да се каже, че това е послужило като повод, за да не се вземе едно решение, аз оттеглямъ тѣзи думи.

Председателствуваш Димитър Пешев: Инцидентът се счита приключенъ.

Ще поставя на гласуване предложението на г-н Райновъ.

Никола Търкаланов: Моля, искамъ думата.

Председателствуваш Димитър Пешев: Имате думата, г-н Търкалановъ.

Никола Търкаланов: (От трибуната) Г-да народни представители! Тая вечер ние ликвидираме съ първата продължена редовна сесия на Парламента. Правителството, съ пълно съзнание и държейки твърде много за онова настроение, което се прояви въ Парламента на два пъти, да се ликвидира съ единъ боленъ въпрос, вземъ своето решение. И аз считамъ, че г-н Гичевъ правилно отбелязва, че правителството има съзнание и то само търси всички възможни срѣдства, за да настѣпи най-после миръ въ тази хубава земя и вички да трѣгнемъ по единъ път, особено като държимъ смѣтка за условията, при които сме поставени днесъ. Въ изпълнение именно на това желание, да се държи смѣтка за Парламента и да се върви добре, се внесе този законопроектъ.

Но, г-да народни представители, аз съмтамъ, че тая вечер ние трѣбва да стоимъ така, на земята, и да видимъ преди всичко е ли възможно, когато часът е вече 9, а по законопроекта иматъ право да се изкажатъ 8 души, ... (Възражения от лѣво) Моля ви се, трѣбва винаги да държите смѣтка, че колкото ще има „за“, толкова ще има „противъ“ по известни въпроси. И ако по други, по-малки въпроси загубихме днесъ съ часове, то колко повече време би ни било необходимо по едно такова предложение. Може да е криво, може да е право, аз съмъ го подписалъ и, ако бѣше сложено на разглеждане, щѣх да имамъ куража да кажа, защо съмъ го подписалъ и защо ще го поддържамъ. Но сега, когато часът е вече 9, когато всички сме изморени, защото три денонония работихме от сутринъ до 12 ч. вечер, недейте настоява да го разгледаме тази вечер, защото нѣма време.

Никола Стамболиевъ: Има време. Да се откажатъ ораторитъ.

Никола Търкалановъ: Чакайте. — Ако се снесе отъ дневния редъ, снеса се именно заради това, за което апелира и г. Гичевъ — презъ днитъ, които живѣемъ, да запазимъ спокойствие и единство. Недейте да раздухваме страсти. Всичко ще се изживѣе. Крачката е направена. Нека вървимъ полека. Ще му дойде времето. Смятамъ, че предложението е добро. Моля ви, г-да, недейте прави въпросъ. (Ръкоплъскания отъ дясно и центъра)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Тия отъ г-да народнитъ представители, които приематъ предложението да се снесе точка 9. отъ дневния редъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Ръкоплъскания отъ дясно и центъра. Възражение и тропане по банкитъ отъ лѣво)

Димитъръ Кушевъ: Моля да се гласува противното, г-нъ председателю.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)

Драганъ Кисовъ: Искамъ думата.

Георги Кацаровъ: Стига бе, шпицъ-команда, какво е това!

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще гласувамъ и противното. Тия отъ г-да народнитъ представители, които не приематъ предложението да се снесе точка 9 отъ дневния редъ, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Отъ лѣво: Болшинство е.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Очевидно малцинство е.

Пристъпваме къмъ точка 10 отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ОТМѢНЕНИЕ § 7 ОТЪ НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА ИЗМѢНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА ИЗБИРАНЕ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ЗА ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ, УТВЪРДЕНА СЪ УКАЗЪ № 4, ОТЪ 5 ЯНУАРИЙ 1938 Г., И ОБНАРОДВАНА ВЪ ПРИТУРКА КЪМЪ „ДЪРЖАВЕНЪ ВЕСТНИКЪ“, БРОЙ 3, ОТЪ 5 ЯНУАРИЙ 1938 Г.

Моля г-нъ секретаря да прочете законопроекта на първо четене.

Секретаръ Дончо Узуновъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законодателното предложение за измѣнение чл. 19, точка 10, отъ наредбата-законъ за избиране народни представители за обикновено Народно събрание, публикувана въ „Държавенъ вестникъ“, брой 234, отъ 22 октомври 1937 г., измѣнена съ наредба-законъ за измѣнение и допълнение наредбата-законъ за избиране народни представители за обикновено Народно събрание отъ 5 януарий 1938 година, § 7.

Г-да народни представители!

Съ наредба-законъ за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за избиране народни представители за обикновено Народно събрание отъ 5 януарий 1938 г. — § 7, точка 10 на чл. 19 се измѣня така: „Лицата, които като пълномощници или повѣреници биха застъпили материални интереси противъ държавата, държавнитъ автономни учреждения и общинитъ предъ финансовитъ, данъчнитъ и други административни юрисдикции или учреждения и предъ сѣдилищата, изключая Върховния касационенъ сѣдъ, Върховния административенъ сѣдъ и Специалния сѣдъ при Върховната смѣтна палата“.

По тоя начинъ се отнема възможността на народнитъ представители да упражняватъ професията си, като се постави подъ подозрение деятельностита и на сѣдилищата въ България, какво че тѣ — сѣдилищата — биха измѣнили на съвѣстѣта си и на клетвата си при правораздаването. Ето защо ви молимъ да обсъдите и гласувате представеното ни измѣнение и отмѣнение на наредбата-законъ за избиране народни представители въ § 7 отъ измѣнението на сѣщата наредба, касателно чл. 19, точка 10.

Гр. София, декември 1938 г.

Вносител: Н. П. Логофетовъ, Ст. Стателовъ, К. Минковъ, д-ръ К. Милановъ, Д. П. Сараджовъ, Г. Шишковъ, Ст. Станевъ, Цв. Петковъ, Б. Василевъ, Г. Кацаровъ, Сп. Мариновъ, Н. Търкалановъ, П. Стайновъ, Ив. Бояджиевъ, В. Боневъ, В. Ив. Вълковъ, Г. Христовъ, Д. Тодоровъ, Д. Георгиевъ, М. Матовъ, Д. Петковъ, д-ръ Н. Дуровъ, д-ръ Н. Сакаровъ, Ж. П. Струнджевъ, Ст. Цановъ, М. Драндаревски, И. Русевъ, Р. Н. Драгневъ, Д. Кушевъ, Сп. Минковски, Б. Продановъ, М. Пановъ, Ал. Ц. Цанковъ, П. Стояновъ, Д. Цъклевъ, М. Донсузовъ, М. Баръмовъ, Т. Кожухаровъ, Ив. Пастуховъ, д-ръ П. Яламовъ, д-ръ Ат. Московъ, П. Костовъ, Ив. В. Петровъ, д-ръ П. Кьосевановъ, С. Георгиевъ, Ив. Момчиловъ, Н. Недковъ.

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за отмѣнение § 7 отъ наредбата-законъ за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за избиране народни представители за обикновено Народно събрание, утвърдена съ указъ № 4 отъ 5 януарий 1938 г. и обнародвана въ притурка къмъ „Държ. вестникъ“, бр. 3, отъ 5 януарий 1938 г.

Членъ единственъ. Отмѣнява се § 7 отъ наредбата-законъ за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за избиране на народни представители за обикновено Народно събрание, утвърдена съ указъ № 4, отъ 5 януарий 1938 г., касателно постановленията на чл. 19, точка 10, отъ наредбата-законъ за избиране народни представители за обикновено Народно събрание отъ 21 октомври 1937 г.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни)
Има думата народниятъ представителъ г-нъ Петко Стайновъ.

Петко Стайновъ: Отказвамъ се.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Рашко Маджаровъ.

Рашко Маджаровъ: Отказвамъ се.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Търкалановъ.

Димитъръ Търкалановъ: Отказвамъ се.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване законопроекта.

Тия отъ г-да народнитъ представители, които приематъ на първо четене законопроекта за отмѣнение § 7 отъ наредбата-законъ за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за избиране народни представители за обикновено Народно събрание, утвърдена съ указъ № 4, отъ 5 януарий 1938 г., и обнародвана въ притурка къмъ „Държавенъ вестникъ“, брой 3, отъ 5 януарий 1938 г., моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Никола Недевъ: Моля да се гласува законопроектъ и на второ четене по спешностъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ министърътъ на вътрешнитъ работи предлага по спешностъ законопроектъ да бѣде гласуванъ и на второ четене.

Тия отъ г-да народнитъ представители, които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ Дончо Узуновъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за отмѣнение § 7 отъ наредбата-законъ за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за избиране народни представители за обикновено Народно събрание, утвърдена съ указъ № 4, отъ 5 януарий 1938 г., и обнародвана въ притурка къмъ „Държ. вестникъ“, бр. 3, отъ 5 януарий 1938 г.

Членъ единственъ. Отмѣнява се § 7 отъ наредбата-законъ за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за избиране на народни представители за обикновено Народно събрание, утвърдена съ указъ № 4, отъ 5 януарий 1938 г., касателно постановленията на чл. 19, точка 10, отъ наредбата-законъ за избиране народни представители за обикновено Народно събрание, отъ 21 октомври 1937 г.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Постъпило е предложението по този членъ единственъ отъ народния представителъ г-нъ Христо Гатевъ.

Имате думата, г-нъ Гатевъ, да развиете предложението си.

Христо Гатевъ: Оттеглямъ предложението си.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Нѣма записани да говорятъ.

Тия отъ г-да народнитѣ представители, които приемиатъ на второ четене заглавието на законопроекта и членъ единственъ, като се прочетоха, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

Пристъпваме къмъ точка 11 отъ дневния редъ:

ОДОБРЕНИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ОТПУСКАНЕ ЕДНОКРАТНИ ПОМОЩИ ОТЪ ДЪРЖАВАТА НА НѢКОИ ЛИЦА

Моля г-нъ секретаря да прочете предложението.

Секретаръ Дончо Узуновъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ предложението за одобрение решенията на прошектарната комисиия, взети въ заседанието ѝ отъ 16 мартъ 1939 г., за отпускане еднократни помощи отъ държавата на нѣкои лица.

Г-да народни представители!

Прошетарната комисиия при XXIV-то обикновено Народно събрание, въ заседанието си отъ 16 мартъ 1939 г., е взела решение да се отпуснатъ еднократни помощи отъ държавата на нѣкои лица.

Съгласно чл. 75, алинея втора, отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание, моля г-да народнитѣ представители да разгледатъ и гласуватъ приложеното тукъ проекто-решение, въ което подробно сѣ посочени лицата, на които се отпускатъ помощи, и размѣрътъ на последнитѣ.

Гр. София, 14 априлъ 1939 г.

Министъръ на финанситѣ: **Д. Божиловъ**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за отпускане еднократни помощи отъ държавата на нѣкои лица.

Одобрява се да се отпуснатъ еднократни помощи отъ държавата на следнитѣ лица:

- 1) на Татяна Иванъ Д. Рашеева, отъ гр. Габрово, въ размѣръ на 20.000 л.;
- 2) на Теохаръ Милковъ Арбулевъ, отъ гр. София, въ размѣръ на 20.000 л.;
- 3) на Никола Ефтимовъ Поповъ, отъ гр. София, въ размѣръ на 2.000 л.;
- 4) на Петъръ Найденовъ Вълчевъ, отъ с. Добревици, Тетевенско, живущъ въ с. Надежда, Софийско, въ размѣръ на 5.000 л.;
- 5) на Райна Рачева Козарева, отъ с. Енина, Казанлъшко, въ размѣръ на 5.000 л.;
- 6) на Алексъ Спиридоновъ Алексиевъ, отъ гр. Пирдопъ, въ размѣръ на 10.000 л.;
- 7) на Георги Зафировъ Стояновъ, отъ гр. София, въ размѣръ на 2.000 л.;
- 8) на Малинъ Илиевъ Петруновъ, отъ с. Ярлово, Самоковско, въ размѣръ на 2.000 л.;
- 9) на Милица Младенова Митова, отъ с. Хераково, Софийско, въ размѣръ на 3.000 л.;
- 10) на Атанасъ Ангеловъ Стойковъ, отъ с. Сусамъ, Хасковско, въ размѣръ на 3.000 л.;
- 11) на Благой М. Поповъ, отъ с. Ярлово, Самоковско, въ размѣръ на 2.000 л.;
- 12) на Георги Николовъ (Колевъ), отъ гр. Карлово, въ размѣръ на 2.000 л.;
- 13) на Иванъ Радевъ Жековъ, отъ гр. София, въ размѣръ на 3.000 л.;
- 14) на Константинъ Н. Ангеловъ, отъ гр. София, въ размѣръ на 2.000 л.;
- 15) на Петъръ Ивановъ Милковъ (Комитата), родомъ отъ гр. Тулча, живущъ въ гр. Сливенъ, въ размѣръ на 3.000 л.;
- 16) на Димитъръ Мойсеевъ Антосовъ, отъ гр. София, въ размѣръ на 3.000 л.;
- 17) на Желѣзко Милиановъ, отъ с. Потевница, Асеновградско, въ размѣръ на 5.000 л.;
- 18) на Петъръ Мъндевъ Стефановъ, отъ гр. Сливенъ, въ размѣръ на 3.000 л.;

19) на Обрешко Илиевъ Николовъ, отъ с. Лъджене, Пирдопско, въ размѣръ на 3.000 л.;

20) на Якимъ Ив. Поповъ, отъ с. Ябланица, Тетевенско, въ размѣръ на 5.000 л.;

21) на Иванъ Томовъ Панайотовъ, отъ с. Новаково, Асеновградско, въ размѣръ на 3.000 л.;

22) на Христо Ст. Шипочки, отъ гр. Самоковъ, въ размѣръ на 3.000 л.;

23) на Георги Ат. Берковски, отъ гр. София, въ размѣръ на 5.000 л.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Иванъ Бояджиевъ.

Иванъ Бояджиевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! На Петъръ Мъндевъ Стефановъ, отъ гр. Сливенъ, като на старъ поборникъ и безимотенъ, се отпуска 3.000 л. помощъ. Преди нѣколко дни, обаче, той почина и остави съпруга съвършено бедна. Моля тая сума отъ 3.000 л. да се даде на съпругата му.

Министъръ Добри Божиловъ: Съгласенъ съмъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Христо Мирски.

Христо Мирски: Г-да народни представители! Въ днешното последно заседание на Камарата ни се предлагатъ за одобрение две предложения, като и едното и другото сѣ отъ 16 мартъ т. г. Къмъ едното имаме далени мотиви и добре е направено, а къмъ другото нѣмаме. Бихъ желалъ зазапредъ, за да можемъ ние, като народни представители, правилно да упражняваме нашия контролъ, винаги предложенията на прошетарната комисиия да се придружаватъ съ мотиви. Когато ще гласуваме, ние трѣбва да знаемъ за какво гласуваме.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Атанасъ Московъ.

Д-ръ Атанасъ Московъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Моля, както васъ, така и г-да министритѣ, да се съгласите на Иванъ Радевъ Жековъ, отъ гр. София, така наречениятъ Песталоци, помощта да се увеличи отъ 3.000 л. на 10.000 л. Тоя човѣкъ се откажа отъ пенсия и направи дарение на държавата 50.000 л. Прошетарната комисиия е решила да му се отпусне 3.000 л. помощъ. Азъ предлагамъ, вмѣсто 3.000 л. помощъ, да му се даде 10.000 л.

Министъръ Добри Божиловъ: Съгласенъ съмъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване най-напредъ предложението на народния представителъ г-нъ Иванъ Бояджиевъ, съ което предложението е съгласенъ и г-нъ министърътъ на финанситѣ, именно по точка 18, вмѣсто помощта да се даде на Петъръ Мъндевъ Стефановъ, да се даде на неговата съпруга, понеже той е починалъ.

Който приемиатъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г-нъ Атанасъ Московъ предлага по точка 13 помощта на Иванъ Радевъ Жековъ да се увеличи отъ 3.000 л. на 10.000 л. Съ това предложение е съгласенъ и г. министърътъ на финанситѣ.

Тѣзи отъ г-да народнитѣ представители, които приемиатъ предложението на г. Атанасъ Московъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще поставя на гласуване цѣлото предложение.

Тѣзи отъ г-да народнитѣ представители, които приемиатъ предложението за отпускане еднократни помощи отъ държавата на нѣкои лица, заедно съ току-що приетитѣ измѣнения, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Предложението е прието окончателно.

(Председателското мѣсто заема председателятъ Стойчо Мошановъ).

Председателъ Стойчо Мошановъ: Пристъпваме къмъ точка 12 отъ дневния редъ:

ОДОБРЕНИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ОДОБРЕНИЕ РЕШЕНИЯТА НА ПРОШЕТАРНАТА КОМИСИЯ, ВЗЕТИ ВЪ ЗАСЕДАНИЕТО ѝ НА 16 МАРТЪ.

Димитъръ Гичевъ: Виждъ, това можемъ да отложимъ.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата председателятъ на прошетарната комисиия, за да го докладва.

Докладчик Ангелъ Риболовъ: Г-да народни представители! Семейството на починалия наш колега Лалю Кацарски е в много тежко положение. Ние имаме случай да видим неговата жена и невръстните му деца, едното на 6 години, другото на 8 години. Лалю Кацарски е оставил семейството си в бедствено положение, безъ всякакви сръдства за живот, при това и единъ дългъ отъ 30.000 л. къмъ Българската земеделска банка и къмъ Погасителната каса.

Прошетарната комисия единодушно реши да се отпусне еднократна държавна помощ на наследниците на покойния народенъ представител отъ XXIV-то обикновено Народно събрание Лалю Г. Кацарски, отъ с. Новачене, Никополско, въ размѣръ на 100.000 л., отъ която сума да се изплатятъ дълговетъ на починалия, а остатъкътъ да послужи за издръжка на наследниците му.

Председател Стойчо Мошановъ: Ще гласувамъ. Тѣзи отъ г-да народните представители, които приематъ това предложение на прошетарната комисия, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Приема се единодушно.

Пристъпваме къмъ точка 13 отъ дневния редъ:

ОДОБРЕНИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ВРЪЩАНЕ НА БРАТА ГЕОРГИЕВИ, АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО — ГАБРОВО, ПОГРЪШНО ПЛАТЕНОТО ВНОСНО МИТО И ДРУГИ ДАНЪЦИ И ТАКСИ НА СУМА ОКОЛО 46.000 Л., ЗА 2.520 КГР. ПРЕЖДА ПАМУЧНА № 22, ВНЕСЕНА СЪ ВНОСНА ДЕКЛАРАЦИЯ № 4851, ОТЪ 5 ДЕКЕМВРИЙ 1938 Г., КАСОВЪ № 7096, ОТЪ 6 ДЕКЕМВРИЙ 1938 Г., НА ВАРНЕНСКАТА МИТНИЦА.

Моля г-нъ секретаря да прочете предложението.

Секретаръ Дончо Узуновъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ предложението за възвръщане на Братя Георгиеви, акционерно дружество — Габрово, погрѣшно платеното вносно мито и други данъци и такси, на сума около 46.000 л., за 2.520 кгр. прежда памучна едножична, небѣлена, непресукана № 22, внесена съ вносна декларация № 4851, отъ 5 декември 1938 г., касовъ № 7096, отъ 6 декември 1938 г., на Варненската митница, за изработване на памучни гимнастически фланели, предназначени за Министерството на войната, по договоръ отъ 17 августъ 1938 г.

Г-да народни представители! По договоръ отъ 17 августъ 1938 г. Министерството на войната възложило на Братя Георгиеви, акционерно дружество — Габрово, доставката на 90.000 фланели за нуждите на армията.

За изработката на тия фланели е било необходимо 9.674.800 кгр. памучна непресукана прежда № 22.

Следъ като доставката е била изпълнена и предадена на Военното министерство, това последното помолило Министерството на финансите да освободи отъ мито и др. данъци горното количество прежда съгласно чл. 7, п. 29 отъ закона за митниците, споредъ който предназначения материали за Военното министерство се освобождаватъ отъ мито и др. данъци и такси.

Споредъ чл. 126 отъ закона за митниците, обаче, вносителитъ, които желаятъ да използватъ нѣкои привилегии, дадени имъ по известни законоположения, длъжни сѣ да заявятъ за това писмено и то преди вдигането на стокитъ имъ отъ магазинитъ на митницитъ. Не направятъ ли това, счита се, че тѣ не желаятъ да използватъ тия привилегии и стокитъ имъ се облагатъ на общо основание.

Това постановление на закона фирмата Братя Георгиеви, акционерно дружество — Габрово, е спазвала само за 7.154.900 кгр. прежда. За останалото количество отъ 2.520 кгр., обаче, тя е пропуснала да го изпълни, поради което това количество прежда е било обложено на общо основание.

Това рѣшение фирмата забелязала, следъ като преждата е била вдигната отъ магазинята на митницата и съ заявление отъ 20 февруарий т. г. тя моли да ѝ се върнатъ събранитъ мита и др. такси за тия 2.520 кгр. прежда, които мита възлизатъ на около 46.000 лева.

Понеже въ случая грѣшката се състои въ неспазване формалностъ, намирамъ, че искането на фирмата Братя Георгиеви, акционерно дружество — Габрово, е справедливо и следва да се удовлетвори.

Въ закона за митницитъ, обаче, нѣма положение, по силата на което да може да стане това, поради което въпросътъ трѣбва да се уреди по законодателенъ редъ.

Горното като ви излагамъ, г-да народни представители, моля ви да разгледате и, ако одобрите, да приемете предложението ви за целта решение.

Министъръ на финансите: **Д. Божяловъ**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за връщане на Братя Георгиеви, акционерно дружество — Габрово, погрѣшно платеното вносно мито и др. данъци и такси, на сума около 46.000 л., за 2.520 кгр. прежда памучна № 22, внесена съ ви. декларация № 4851, отъ 5 декември 1938 г., касовъ № 7096, отъ 6 декември 1938 г., на Варненската митница.

Одобрява се да се върнатъ на Братя Георгиеви, акционерно дружество — Габрово, погрѣшно платеното мито и др. данъци и такси на сума около 46.000 л., за 2.520 кгр. прежда памучна, едножична, небѣлена, непресукана, № 22, внесена съ вносна декларация № 4851, отъ 5 декември 1938 г., касовъ № 7096 — 6 декември 1938 г. на Варненската митница, за изработване на памучни гимнастически фланели, предназначени за Министерството на войната, по договоръ отъ 17 августъ 1938 година.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ прочетеното предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка 14 отъ дневния редъ:

ОДОБРЕНИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ОПРОЩАВАНЕ СУМАТА 179.354 Л. НА ФИРМАТА ХРИСТО Р. БОБЧЕВЪ И С-ВЕ ГАБРОВО.

Моля г-нъ секретаря да прочете предложението.

Секретаръ Дончо Узуновъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ предложението за опрощаване на фирмата Хр. Р. Бобчевъ и С-ве, отъ гр. Габрово, сумата 179.354 л.

Г-да народни представители!

Съ писмо № 2219, отъ 25 мартъ 1939 година, канцеларията на Народното събрание изпраща протоколното рѣшение на Прошетарната комисия при сѣщото, взето въ заседанието ѝ на 16 мартъ т. г., съ което последната е решила да се опрости на фирмата Хр. Р. Бобчевъ & С-ве, отъ гр. Габрово, сумата 179.354 л. отъ сумата 279.354 л., дължима отъ сѣщата фирма по постановления № № 8493, 8694, 8693, 8930, 8928, 2927, 2929, 8533 и 8532/1936 година на Варненската митница, а остатъка отъ 100.000 л. да заплати, като съ сѣщото писмо моли да се внесе въ Народното събрание законодателно предложение по това нейно рѣшение.

Съображенията на комисията да вземе това рѣшение сѣ, че отъ представителитъ къмъ молбата за опрощаване документи се виждало, че фирмата се намирала въ затруднено финансово положение. Голѣма частъ отъ капитала на сѣщата е билъ чуждъ, за който тя плащала значителни лихви. За гарантиране на задълженията ѝ всичкитъ ѝ имоти и личнитъ такива на членовѣт ѝ били ипотекирани.

При тия условия фирмата имала малък кредитъ, поради което била принудена да прави доставкитъ си подъ гаранцията на нѣкои свои кредитоспособни клиенти, на които впоследствие продавала производството си. Тоя начинъ на кредитиране се практикувалъ отъ почти всички затруднени предприятия. Фирмата била една отъ най-старитъ въ гр. Габрово. Ползувала се е съ добро име, но поради спадане цената на произвежданитъ отъ нея произведения и несъбираеми вземания отъ 1930 г., сѣщата изпаднала въ финансово затруднение, поради което общината въ гр. Габрово била принудена да ликвидира задълженията ѝ къмъ последната съ едно намаление отъ около 80%, а кредиторитъ ѝ презъ 1930/1931 г. сѣ направили отстъпки отъ вземанията си общо около 1.185.000 л., въпреки които отстъпки положението на фирмата било останало пакъ лошо, каквото било и сега.

Комисията, като е взела предвидъ това и за да предпази отъ рухване едно старо фабрично предприятие, последицитъ отъ което ще бѣдатъ голѣми, както за самитъ стопани, така сѣщо и за намиращитъ препитание въ сѣщото работници, е решила да бѣде опростена дължимата къмъ фиска сума по горечитиранитъ постановления въ размѣра, посоченъ по-горе.

Горното като излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете въ настоящата сесия на Народното събрание предложеното ви за тая целъ решение.

Гр. София, 19 априлъ 1939 година.

Управляващъ Министерството на финансите
министъръ на народното просвѣщение: **Б. Филовъ**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за опрощаване сумата 179.354 л. на фирмата Христо Р. Бобчевъ & С-ве, Габрово.

Одобрява се да се опрости на фирмата Христо Р. Бобчевъ & С-ве отъ гр. Габрово сумата 179.354 л., отъ сумата 279.354 л., дължима по постановления № № 8493, 8694, 8693, 8930, 8928, 8927, 8929, 8533 и 8532/1936 година на Варненската митница, а остатъка отъ 100.000 л. да заплати.

Председател Стойчо Мошановъ: Които приематъ предложеното предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Има думата г-нъ министър-председателъ.

Министър-председател Георги Кюсеиановъ: Г-да народни представители! Съгласно чл. 118 отъ конституцията, Негово Величество е одобрилъ законитъ и решенията, гласувани презъ първата редовна продължена сесия на XXIV обикновено Народно събрание.

За тѣзи закони и решения, които още не сж одобрени, съмъ получилъ съгласието на Негово Величество Царя, че ще бждатъ одобрени.

Г-да народни представители! Натоваренъ съмъ отъ Негово Величество да закрия първата продължена редовна сесия на XXIV обикновено Народно събрание съ следното писмо: (Чете)

„На основание чл. 130 отъ конституцията, упълномощавамъ Ви да закрийте отъ мое име първата редовна сесия на XXIV обикновено Народно събрание.

Двореца Кричимъ, 26 априлъ 1939 г.

Съ собствената на Негово Величество ръка подписано:
„БОРИСЪ III“

Въ изпълнение на това височайше поръчение, обявявамъ отъ името на Негово Величество Царя първата продължена редовна сесия на XXIV обикновено Народно събрание за закрыта. (Ръкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Председател Стойчо Мошановъ: Г-да народни представители! На народа, който ни е изпратилъ тукъ, принадлежи да прецени дѣлото, което извършихме презъ първата редовна сесия.

Председателството дължи, обаче, да ви благодари за реда, трудолюбието и достоинството, съ които се отличаваше вашата работа.

Нека се раздѣлимъ съ чувството на изпълненъ дългъ и съ вика „Да живѣе България!“. (Общи и продължителни ръкоплѣскания и „Ура“)

Обявявамъ последното заседание на първата редовна сесия на XXIV обикновено Народно събрание за закрыто.

(Закрито въ 21 ч.)

Председател: **СТОЙЧО МОШАНОВЪ**

Подпредседател: **ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ**

Секретари: { **МЕТОДИ ЯНЧУЛЕВЪ**
 { **ЦВѢТКО ПЕТКОВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **ДОНЧО ДУКОВЪ**

Институтъ по история на БКП
в кнж. палата на БКП-Секретариатъ